

projektering av en särskild köks- och matsalsbyggnad, har fortskridit så långt att byggnadsarbetena beräknas kunna igångsättas under våren innevarande år. Anläggningen torde kunna tas i bruk hösten 1966. Kostnadsramen har av Kungl. Maj:t fastställts till 8,9 milj. kr. Förberedelser för att bygga ytterligare tre öppna 120-mannaanstalter pågår.

Den sista etappen av Hallanstaltens utbyggnad, omfattande administrationslokaler och specialavdelningar med 75 platser, torde kunna påbörjas innevarande år. Anstalten beräknas vara fullt klar i början av år 1968.

Jag övergår här efter till att behandla kriminalvårdsstyrelsens och fångvårdens byggnadskommittés förslag till investeringsplaner.

Som jag framhållit tidigare föreslår jag, att Västergårdens arbetshem inköps samt att en anstalt för kvinnor, som döms till skyddstillsyn i förening med anstaltsbehandling, uppförs. Under förevarande anslag bör med anledning härav beräknas 1 250 000 kr. respektive 90 000 kr., det sistnämnda beloppet för markinköp. Vidare tillstyrker jag, att ett belopp av 118 000 kr. beräknas för inköp av mark för att trygga en framtida utbyggnad av Lärbro- och Ulriksforsanstalterna. 40 000 kr. bör beräknas för förvärv av fastigheten Svansäter ¹ och sammanlagt 398 000 kr. för tillbyggnad av verkstäderna vid Rönås och Singeshult. Övriga av styrelsen föreslagna projekt anser jag mig inte kunna biträda.

Vad här efter angår byggnadskommitténs yrkanden föreslår jag, att medel beräknas för att en ny 120-mannaanstalt — den tredje i ordningen — skall kunna påbörjas under budgetåret 1965/66. I enlighet med kommitténs förslag bör för denna anstalt beräknas ett belopp av 4 000 000 kr. för de utgifter som kan förutses för budgetåret 1965/66.

Medel bör vidare beräknas under anslaget för att under budgetåret 1965/66 börja uppföra anstalten i Österåker samt för att möjliggöra eventuella markförvärv för nya centralanstalter inom norra och södra räjongerna och för Skogomeanstaltens utbyggnad.

I fråga om övriga förslag från kommittén finner jag, att ombyggnaden av köksanläggningen vid Skenäs bör anstå. Inte heller är jag beredd att tillstyrka, att medel beräknas för att höja murarna kring Hallanstalten från fem till sju meter. Till frågan om personalbostäder i Kumla är jag för närvarande inte beredd att ta ställning. Kommitténs yrkande om uppräkningskostnader för övriga projekt finner jag mig kunna godta, dock att kostnadsramen för redan påbörjad byggnadsetapp vid Hinseberg torde kunna fastställas till 7 351 000 kr.

Regelmässigt uppkommer förseningar av beslutade byggnadsföretag och detta leder i sin tur till att utbetalningar skjuts fram i tiden. Med hänsyn härtill och till storleken av tillgängliga medel under anslaget räknar jag med, att för genomförande av vad jag förordat i det föregående en medelsanvisning av 21 milj. kr. är tillräcklig för budgetåret 1965/66. Om behov av ytterligare medel skulle uppstå, bör sådana begäras på tilläggsstat. Kungl.

Maj:t bör utöver vad nu sagts bemyndigas att, om så skulle visa sig nödvändigt med hänsyn till platssituationen, få besluta om uppförande av en fjärde 120-mannaanstalt.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) till *Vissa byggnadsarbeten för fångvården* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 21 000 000 kr.;
- b) bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med vad jag anfört i det föregående besluta om uppförande av en fjärde 120-mannaanstalt.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Mats Larsson

Register

DRIFTBUDGETEN

Andra huvudtiteln

A. Justitiedepartementet m. m.

Sid.	Kronor
1 Översikt	
5 Statsrådsberedningen: Avlöningar	*1 099 000
6 Statsrådsberedningen: Omkostnader	* 87 000
6 Justitiedepartementet: Avlöningar	*3 720 000
6 Justitiedepartementet: Omkostnader	* 355 000
6 Justitiedepartementet: Svensk författningssamling	400 000
7 Lagberedningen	431 000
7 Fideikommissnämnden	25 000
8 Ombuden för tillsyn av tryckta skrifter	35 000
8 Kommittéer m. m.	*4 200 000
8 FN:s tredje världskongress för förebyggande av brott m. m.	400 000
9 1967 års konferens för revision av Bernkonventionen m. m.	100 000
9 Extra utgifter	* 220 000
	11 072 000

B. Justitiekanslersämbetet och åklagarväsendet

10 Justitiekanslersämbetet: Avlöningar	456 000
10 Justitiekanslersämbetet: Omkostnader	32 000
11 Riksåklagarämbetet: Avlöningar	1 090 000
12 Riksåklagarämbetet: Omkostnader	140 000
12 Övriga åklagarmyndigheter: Avlöningar	34 269 000
13 Övriga åklagarmyndigheter: Omkostnader	3 240 000
	39 227 000

C. Domstolarna

15 Högsta domstolen m. m.: Avlöningar	*5 246 000
15 Högsta domstolen m. m.: Omkostnader	*384 000
16 Regeringsrätten: Avlöningar	1 366 000
17 Regeringsrätten: Omkostnader	41 000
17 Regeringsrätten: Regeringsrättens årsbok	60 000
17 Hovrätterna: Avlöningar	16 325 000
26 Hovrätterna: Omkostnader	1 381 000
26 Underrätterna: Avlöningar	74 598 000
32 Underrätterna: Omkostnader	5 177 000
33 Underrätterna: Ersättningar till nämndemän m. m.	9 000 000

* Beräknat belopp

Sid.	Kronor
34 Vattendomstolarna: Avlöningar	4 784 000
46 Vattendomstolarna: Omkostnader	565 000
47 Tekniska hjälpmedel m. m. vid domstolsväsendet	360 000
47 Anskaffande av blanketter och fastighetsböcker m. m. för domstolsväsendet	350 000
	119 637 000

D. Rättegångsväsendet i allmänhet

48 Ersättning åt domare, vittnen och parter	9 200 000
48 Kostnader enligt lagen om fri rättegång	5 500 000
49 Understöd för utomprocessuell rättshjälp	1 800 000
49 Tornedalens rättshjälpsanstalt	196 000
50 Efterutbildning inom rättegångsväsendet	50 000
	16 746 000

E. Kriminalvården m. m.

51 Kriminalvårdsstyrelsen: Avlöningar	5 064 000
68 Kriminalvårdsstyrelsen: Omkostnader	1 041 000
68 Fångvårdsanstalterna: Avlöningar	74 391 000
88 Fångvårdsanstalterna: Omkostnader	25 862 000
89 Fångvårdsanstalterna: Maskin- och verktygsutrustning m. m.	2 300 000
92 Fångvårdsanstalterna: Engångsanskaffning av inventarier m. m.	7 500 000
96 Fångvårdsanstalterna: Anskaffning, montering och transport av baracker m. m.	4 400 000
99 Ersättning för vård av fångar på anstalter, som ej tillhör fångvården, m. m.	125 000
100 Centrala nämnderna	163 000
100 Övervakningsnämnderna	500 000
101 Skyddskonsulentorganisationen: Avlöningar	5 550 000
105 Skyddskonsulentorganisationen: Omkostnader	912 000
106 Ersättningar till övervakare	6 000 000
107 Kurser för övervakare och personundersökare	50 000
108 Understöd åt verksamhet för frigivna fångar m. fl.	1 250 000
109 Bidrag till Svenska skyddsförbundet	107 000
	135 215 000

F. Diverse

110 Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Kriminalvårdsstyrelsens delfond	8 427 000
110 Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond	4 857 000
110 Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark	249 000
110 Ersättning till försvarets fastighetsfond för fångvårdsanstalten i Hälsingborg	67 000

Sid.	Kronor
111 Bidrag till utgivande av författningskommentarer m. m. ..	16 000
111 Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m. inom privaträttens område	59 000
112 Bidrag till Nordisk årsbok m. m.	18 000
	<u>13 693 000</u>
Summa för driftbudgeten 335 590 000	

KAPITALBUDGETEN

I. Statens affärsverksfonder: E. Domänverket

113 Förvärv av fångkolonier	750 000
-----------------------------------	---------

III. Statens allmänna fastighetsfond

114 Vissa byggnadsarbeten för fångvården	21 000 000
Summa för kapitalbudgeten 21 750 000	

BILAGA 5 TILL STATSVERKSPROPOSITIONEN 1965

UTRIKESDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 4 januari 1965.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, HERMANSSON, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON.

Ministern för utrikes ärendena anmäler de frågor som gäller utgifterna för budgetåret 1965/66 inom utrikesdepartementets verksamhetsområde, dock att de under anslagslittera C upptagna frågorna anmäles av statsrådet Lindström. Föredragandena anför därvid följande, varvid de inledningsvis lämnar en översikt över sina förslag.

ÖVERSIKT

Utrikesförvaltningen

Sedan de beslut rörande utrikesförvaltningens organisation och personalbehov, som riksdagen fattat på grundval av prop. 1963:75 nu hunnit verka under halvtannat års tid har på vissa punkter behov av kompletteringar framkommit. I årets statsverksproposition framföres sålunda förslag, som avser att anpassa administrativa avdelningen i utrikesdepartementet till de arbetsuppgifter den ställts inför. En viss personalförstärkning föreslås vid avdelningens personalbyrå, och revisionsdetaljen vid ekonomibyrån föreslås utbyggd i enlighet med vad en särskild kommitté för utredning av utrikesförvaltningens kamerala organisation förordat. Vid utlandsmyndigheterna föreslås inrättandet av en pressattachébefattning vid ambassaden i Helsingfors, avsedd att beklädas av finskspråkig tjänsteman med särskild inriktning på det svensk-finska kultur- och informa-

tionsutbytet. Ambassaden i Bonn bör tillföras en kulturattaché genom utbyte av en förste ambassadsekreterartjänst. Vidare föreslås inrättandet av en specialattachébefattning vid Sveriges ständiga representation vid Förenta Nationerna i New York med uppgift att följa vissa ekonomiska och finansiella spörsmål. Ambassaden i Moskva föreslås erhålla en förste ambassadsekreterartjänst med inriktning på handelsfrågor. De sammanlagda höjningarna av omkostnadsanslaget och vissa andra sakanslag berörande utrikesförvaltningens verksamhet uppgår till 5,3 milj. kr., varav en betydande del dock är automatiska kostnadsökningar.

Internationell biståndsverksamhet

Anslag till internationellt utvecklingsbistånd redovisas under fyra huvudtitlar. Sålunda uppföres anslag till tekniskt och humanitärt bistånd under tredje huvudtiteln samt — till mindre belopp — under femte huvudtiteln (Korea-sjukhuset) och åttonde huvudtiteln (Afrika-institutet) och anslag till finansiellt bistånd under sjunde huvudtiteln. En sammanställning av dessa biståndsanslag för närmast föregående och innevarande budgetår samt nästkommande budgetår (enligt föreliggande förslag) ger följande resultat (i milj. kr.):

	1963/64	1964/65	1965/66
Multilateralt tekniskt bistånd och humanitärt bistånd (III ht)	58,4	79,2	86,9
Bilateralt och nordiskt tekniskt bistånd (III, V o. VIII ht).....	36,0	40,2	61,5
Multilateralt finansiellt bistånd (VII ht)	32,1	36,1	41,4
Bilateralt finansiellt bistånd (VII ht) ..	50,0	70,0	90,0
	176,5	225,5	279,8

Biståndsanslagen under tredje huvudtiteln utgör för innevarande budgetår 116,3 milj. kr. Härav faller 59 procent på multilateralt tekniskt bistånd, 32 procent på bilateralt tekniskt bistånd och återstående 9 procent på övrigt — nordiskt och humanitärt — bistånd. För budgetåret 1965/66 föreslås en ökning med 30 milj. kr., inbegripet 900 000 kr. såsom preliminärt beräknat belopp för den upprustning som avses skola föreslås för nämndens för internationellt bistånd administration i särskild proposition till vårriksdagen. De i förevarande huvudtitel redovisade anslagen uppgår till i runt tal 145,4 milj. kr. Av ökningen faller största delen på verksamheten inom NIB, som i sina senaste petita hunnit få fram ett både mer omfattande och konkret arbetsprogram än tidigare varit möjligt. Sålunda innebär förslaget, att det bilaterala tekniska biståndet under nästa budgetår kommer att ta i anspråk ca 41 procent av biståndsanslaget under tredje huvudtiteln, medan det multilaterala tekniska biståndet kommer att uppgå till ca 52 procent och övrigt bistånd till 7 procent.

Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige

Medelsanvisningen till upplysningsverksamheten i utlandet föreslås fördelad på tredje, sjätte, åttonde och tionde huvudtitlarna. Därvid har anslagen för kommersiell och turistisk information liksom tidigare upptagits under tionde huvudtiteln, bidragen till Svenska institutet för lektorat i utlandet, stipendie-, kurs- och gästföreläsningsverksamhet under åttonde, bidraget till Sveriges Radios utlandsprogram under sjätte samt bidrag till Svenska institutet, Svensk-amerikanska nyhetsbyrån, Svensk-internationella pressbyrån och anslagen till utländska pressbesök och övrig upplysningsverksamhet samlats under tredje huvudtiteln. Förslaget innebär att anslaget till Svenska institutet höjs med 275 000 kr., anslaget till Svensk-amerikanska nyhetsbyrån med 65 000 kr. och anslaget till Svensk-internationella pressbyrån med 25 000 kr.

Det av upplysningsberedningen disponerade anslaget Särskilda medel för upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige föreslås höjt med 125 000 kr. till 2,3 milj. kr. Härav föreslås 300 000 kr. avsättas för kulturutbyte med särskilda länder.

De föreslagna anslagen till upplysningsverksamhet i utlandet under tredje, sjätte, åttonde och tionde huvudtitlarna uppgår till ca 20,6 milj. kr., vilket innebär en ökning från innevarande budgetår med ca 2,3 milj. kr.

Sammanställning

Förändringarna inom utrikesdepartementets verksamhetsområde i förhållande till riksstaten för budgetåret 1964/65 framgår av följande sammanställning:

	Anvisat 1964/65	Förslag 1965/66	Förändring
DRIFTBUDGETEN			
<i>Tredje huvudtiteln</i>	<i>tusental kronor</i>		
A. Utrikesdepartementet m. m.	63 917	72 053	+ 8 136
B. Bidrag till vissa internationella organisationer	13 654	15 554	+ 1 900
C. Internationell biståndsverksamhet ..	116 294	145 357	+ 29 063
D. Diverse	19 913	21 978	+ 2 065
Summa för driftbudgeten	213 778	254 942	+ 41 164
KAPITALBUDGETEN			
Statens allmänna fastighetsfond	1 000	1 000	—
Utrikesförvaltningens lånefond	100	200	+ 100
Summa för kapitalbudgeten	1 100	1 200	+ 100
Totalt för utrikesdepartementet	214 878	256 142	+ 41 264

DRIFTBUDGETEN

Tredje huvudtiteln

A. Utrikesdepartementet m. m.

A 1. Utrikesförvaltningen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	40 960 000	37 407 426
1964/65	39 350 000	
1965/66 (förslag)	44 239 000	

Sveriges lönade representation utomlands ter sig för närvarande på sätt som framgår av en förteckning, vilken som *Bihang A* torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende.

Diplomatisk och konsulär personal

Utrikesförvaltningens tjänster för diplomatisk och konsulär personal uppgår enligt en detaljerad översikt, vilken som *Bihang B* torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende, till sammanlagt 412. Av dessa är 83 tjänster i sändebudsgrad, 39 i rådsgrad, 157 i byrådirektörs-, sekreterare- och attachégrader samt 133 i kanslistkarriären. Därjämte har departementet under hösten 1964 rekryterat 10 attachéaspiranter, vilka för närvarande utbildas inom departementet enligt en tvåårig utbildningsplan, fastställd av Kungl. Maj:t.

I det omorganisationsförslag rörande utrikesrepresentationen, som framlades i prop. 1963: 75 och som sedermera antagits av riksdagen, förordades inrättandet av åtta tjänster i den högsta sändebudslönegraden B 6, nämligen i Bonn, Helsingfors, Köpenhamn, London, Moskva, Oslo, Paris och Washington. Sedermera har det befunnits önskvärt att kunna placera även chefen för Sveriges ständiga representation vid Förenta Nationerna i New York i samma lönegrad med hänsyn till det arbete och ansvar, som åvilar den som vid världsorganisationen för Sveriges talan. Jag föreslår därför, att denna sändebudsbefattning, som nu är placerad i lönegraden Bo 4, höjes till Bo eller Br 6. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att i varje särskilt fall fatta beslut rörande anställningsform.

Ambassaden i Dar-es-Salaam, som inrättades år 1963, är underställd ambassaden i Nairobi och förestås av en förste ambassadsekreterare i lönegraden A 23. Arbetet vid ambassaden i Dar-es-Salaam har vuxit snabbt,

icke minst på biståndsområdet, där ett stort nordiskt biståndsprojekt är under utförande. Jag förordar, att tjänsten som chef för ambassaden uppflyttas från lönegraden Ao 23 till rådsgraden Bo 1.

Verksamheten vid Sveriges ständiga delegation hos de internationella organisationerna i Genève är i huvudsak uppdelad på två underavdelningar, den ena väsentligen inriktad på allmänna tull- och handelsavtalet (GATT), den andra på den europeiska frihandelssammanslutningen (EFTA). Det synes lämpligt att vardera av dessa två underavdelningar förestås av en tjänsteman i rådsgraden. Detta kräver inrättande av en tjänst som ambassadråd i lönegraden Bo 1, vilket bör ske genom uppflyttning av en tjänst som förste ambassadsekreterare.

Under de senaste åren har den svensk-sovjetiska handeln ökat och ambassadens i Moskva handelskontakter med de sovjetiska myndigheterna intensifierats. För att möta de ökade arbetsuppgifterna föreslår jag att en tjänst som förste ambassadsekreterare i lönegraden A 23 med huvudsaklig inriktning på handelsfrågor inrättas med placering vid ambassaden i Moskva.

I prop. 1964: 1 (bil. 5 s. 5) framfördes bl. a. förslag om upprättande av en ambassad i Sofia. Förslaget vann sedermera riksdagens gillande, och en ambassad har nu upprättats där. Emellertid finns vid densamma inte någon tjänst som kanslist, vilket torde vara oundgängligen erforderligt. Jag föreslår därför att en tjänst i reglerad befordringsgång för kanslisterna inom utrikesförvaltningen inrättas med placering vid ambassaden i Sofia.

Administrativ personal

Med stöd av riksdagens beslut har de i prop. 1963: 75 framlagda förslagen till omorganisation av utrikesdepartementets personalavdelning genomförts per den 1 juli 1963. Den inom den nya administrativa avdelningen fungerande personalbyrån har sålunda uppdelats på tre arbetsenheter, nämligen sektion P (personalplanering; rekrytering m. m. av diplomatisk och konsulär personal), sektion U (utbildning) och sektion A (rekrytering m. m. av administrativ personal, löpande personalärenden, personalvård).

Under den tidrymd, som den nya organisationen varit i kraft, har arbetsuppgifterna främst inom sektion P ökat kraftigt. Därför har sektionen tillförts en tjänsteman ur kanslistkarriären utöver i organisationsplanen förutsedd personal. På denne har i första hand ankommit att i samråd med sektionschefen svara för ärenden rörande kanslistpersonalen och administrativ personal i mellangraderna, frågor avseende ersättningar åt olönnade konsulter samt vissa löpande personalärenden. Då ärendefrekvensen inom denna sektor tenderar att ytterligare öka, är det erforderligt att denne befattningshavare permanent tillföres sektionen. Med hänsyn till ärendenas art torde för ändamålet en ny tjänst i lönegraden A 21 böra inrättas.

Med stöd av Kungl. Maj:ts beslut den 29 maj 1964 har jag tillsatt en kommitté med uppgift att granska och framlägga förslag rörande utrikesförvaltningens kamerala organisation. Denna kommitté har i avvaktan på slutligt betänkande föreslagit, att revisionsdetaljen vid utrikesdepartementets ekonomibyrå skall förstärkas för att medge en utvidgad granskning av beskickningarnas räkenskaper. Den föreslagna personalförstärkningen skall uppgå till en amanuens i reglerad befordringsgång, en assistent i lönegraden Ao 17 och tre kansliskrivare i Ae 11. Samtidigt kan en tjänst som kontorskrivare i Ao 13 indragas. Kommittén är av den uppfattningen att, om kommitténs fortsatta arbete skulle leda till en omläggning av utlandsmyndigheternas redovisningssystem, granskningsuppgifterna inom utrikesdepartementet även i sådant fall skulle bli av den omfattningen, att den här föreslagna personaluppsättningen skulle bli erforderlig för det granskningsarbete, som måste bedrivas inom departementet. Jag delar kommitténs uppfattning och förordar den föreslagna personalförstärkningen.

För att sköta och övervaka utrikesförvaltningens tämligen vitt förgrenade telekommunikationsnät finns inom utrikesförvaltningen en arvodestjänst som radiotekniker med lön motsvarande A 17. Telex- och radionätet har under de senaste åren vuxit snabbt och kraven på teknisk kompetens och administrativ förmåga hos den som anförtros tillsynen av telematerielen har höjts. Jag föreslår därför att arvodestjänsten indrages och en ny tjänst som byråassistent i lönegraden Ae 19 inrättas för ifrågavarande arbetsuppgifter.

I utrikesdepartementets personalförteckning finns uppförd en tjänst som expeditionsförman i lönegraden Ao 11. Tjänsteinnehavarens arbetsuppgifter består i att organisera och leda arbetet inom expeditionsvaktkåren, för närvarande närmare femtio man, ävensom att biträda vid rekrytering av denna personal. Vid sidan härav utför expeditionsförmannen diverse sysslor, varav främst bör framhållas tillsyn av vissa praktiska säkerhetsanordningar.

Expeditionsförmannens tjänsteuppgifter är förenade med stor grad av självständighet och ansvar. Jag föreslår därför, att ifrågavarande tjänst utbytes mot en befattning som assistent i lönegraden Ao 15.

På grund av utrikesförvaltningens tillväxt under senare år har behovet av biträdeshjälp ökat. Jag föreslår inrättandet av en kansliskrivartjänst i lönegraden Ae 11, avsedd att placeras på ekonomibyråns inkomst- och kravdetalj, samt av två kontoristtjänster i Ae 9, huvudsakligen avsedda för utlandsmyndigheternas behov. Därjämte bör en extra kanslibiträdetsjänst i A 7 vid lönebyråns sjukvårdssektion extraordinariesättas. Detsamma gäller en extra assistenttjänst i lönegraden A 17 vid personalbyråns utbildningssektion.

För handhavande av möbel- och inventariebeståndet inom utrikesdepartementets lokaler föreslår jag att en tjänst som materialförvaltare i lönegraden Ae 13 inrättas. Befattningshavaren skall öva tillsyn över in-

ventarierna och viss annan materiel m. m. samt ansvara för registrering, kortföring och vård. Tjänsten bör placeras vid ekonomibyråns sektion för rationalisering och intern service.

Specialattachéer

De inom Förenta Nationerna behandlade finansiella och ekonomiska frågor, som Sveriges ständiga representation i New York måste följa, blir allt viktigare. Detta gäller särskilt biståndsfrågorna och de ekonomiska och handelspolitiska frågor som behandlades vid handels- och utvecklingskonferensen i Genève våren 1964.

Det kommer att bli en viktig arbetsuppgift för FN-representationen att hålla kontakt med det nya sekretariat, som Genève-konferensen beslutat upprätta, att delta i kommittéarbete och att i övrigt befatta sig med de olika frågor, som föranleds av världshandelskonferensens resultat.

Jag föreslår att en befattning som attaché för ekonomiska frågor i lönegraden Ae 25 inrättas vid Sveriges ständiga representation vid Förenta Nationerna i New York med uppgift att biträda vid handläggningen av de ärenden inom delegationen, som faller inom nyssnämnda ämnesområden. Tjänsten bör normalt rekryteras utanför den diplomatiska karriären.

Vid ambassaden i Washington finnes en befattning såsom kulturattaché i lönegraden A 25. Vid ambassaden i Bonn har sedan länge motsvarande arbetsuppgifter handlagts av en befattningshavare med tjänst som förste ambassadsekreterare. Med hänsyn till vederbörandes arbetsuppgifter föreslår jag att den nämnda tjänsten utbytes mot en kulturattachébefattning i lönegraden Ae 25 med placering vid ambassaden i Bonn.

Jag förordar vidare att såsom ett led i upprustningen av Sveriges upplysningsverksamhet utomlands ambassaden i Helsingfors måtte kompletteras med en tjänsteman med ställning såsom pressattaché i lönegraden Ae 25 med uppgift att verka för att tillgodose föreliggande allmänna upplysnings- och kulturutbytesbehov. Det synes mig lämpligt att denne tjänsteman skall kunna utöva sin verksamhet även på finska språket.

De olönade konsulaten i Rotterdam och Narvik, som under senare år fått ökad betydelse för de svenska intressena, torde från och med nästa budgetår böra uppföras som lönade konsulat. Denna förändring är av rent formell natur och medför icke några kostnader för statsverket.

Vidare beräknar jag medel för de lönegradsförändringar som chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor.

Slutligen vill jag föreslå, att chefen för personalbyrån vid administrativa avdelningen erhåller ställning som biträdande avdelningschef med utrikesråds titel. Jag förordar även, att byråchefstjänsten för säkerhetsfrågor i lönegraden Be 1 ordinariesättes i lönegraden Bo 1.

De i det föregående förslagna uppflyttningarna av chefstjänsterna i New

York och Dar-es-Salaam jämte uppflyttningen av en förste ambassadsekreterartjänst till rådsgraden Bo 1 vid delegationen i Genève drager en kostnad av (8 459 + 16 428 + 16 428) 41 315 kr., medan en förste ambassadsekreterartjänst i Ao 23 i Moskva kostar 38 076 kr. Kanslisttjänsten i Sofia kostnadsberäknas till 22 702 kr. Personalförstärkningen vid ekonomibyråns revisionsdetalj kostnadsberäknas till netto 94 615 kr., tjänsten som förste byråsekreterare i Ae 21 vid personalbyrån till 34 345 kr., tjänsten i Ae 19 som byråassistent för telefrågor till netto 3 033 kr., tjänsten som assistent i Ao 15 för interna vakt- och säkerhetsfrågor till netto 4 710 kr. och tjänsten som materialförvaltare i Ae 13 vid ekonomibyrån till 22 702 kr. Utökningen av biträdespersonalen medför ett med 74 116 kr. ökat medelsbehov samt för de i det föregående nämnda lönegradsförändringarna 13 000 kr. Därjämte inräknas under anslagsposten till icke-ordinarie personal medel för 25 aspiranttjänster med arvoden beräknade enligt reglerad befordringsgång. Detta medför uppräknings av anslaget med 699 000 kr.

För en specialattaché i lönegrad Ae 25 vid FN-representationen i New York beräknas 42 220 kr., medan en ny tjänst som pressattaché i Helsingfors samt ett utbyte av en förste ambassadsekreterartjänst mot en kulturattachébefattning i lönegrad Ae 25 i Bonn kostar netto 46 364 kr.

Anslaget Utrikesförvaltningen: Avlöningar torde för nästa budgetår uppföras med 44 239 000 kr., vilket jämfört med det för innevarande budgetår beviljade anslaget innebär en ökning med 4 889 000 kr.

Under åberopande av vad jag anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidta de ändringar i personalförteckningen för utrikesförvaltningen som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för utrikesförvaltningen att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen, ministern för utrikes ärendena	60 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	10 418 000
3. Arvoden bestämda av Kungl. Maj:t	20 000
4. Exspektansarvoden bestämda av Kungl. Maj:t	300 000
5. Avlöningar till icke-ordinarie personal	8 233 000
6. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, förslagsvis	9 567 000

a) Representationsbidrag till ministern för utrikes ärendena ..	30 000
b) Representations- och hyresbidrag till vissa befattningshavare i utrikesdepartementet	77 000
c) Utlandstillägg	6 000 000
d) Särskilda förmåner i övrigt, förslagsvis	3 460 000
7. Rörligt tillägg, förslagsvis	10 591 000
8. Av vederbörande utlandsmyndigheter anställd personal	4 900 000
9. Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft, förslagsvis	150 000
	Summa kr. 44 239 000

c) till *Utrikesförvaltningen*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 44 239 000 kr.

A 2. Utrikesförvaltningen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	9 870 000	10 659 179
1964/65	11 011 000	
1965/66 (förslag)	12 423 000	

Kungl. Maj:t har den 29 juni 1964 fastställt följande omkostnadsstat för utrikesförvaltningen att tillämpas tills vidare under budgetåret 1964/65:

Omkostnadsstat

1. Sjukvård m. m., förslagsvis	350 000
2. Reseersättningar, förslagsvis	2 000 000
3. Flyttningsersättningar, förslagsvis	1 600 000
4. Publikationstryck, förslagsvis	310 000
5. Fraktkostnader, förslagsvis	900 000
6. Expenser, förslagsvis	5 701 000
Bränsle, lyse och vatten, förslagsvis	100 000

Övriga expenser:

Telegram, telefon och annonsering, förslagsvis .. 2 200 000

Andra ändamål:

a) för utrikesdepartementet, högst 1 321 000 |

b) för utrikesrepresentationen, högst 2 080 000 |

7. Utbildningsverksamhet, förslagsvis

 150 000 |

Summa kr. 11 011 000

Förevarande anslag torde för budgetåret 1965/66 beräknas på följande sätt.

Anslagsposten till *Sjukvård* m. m. torde liksom för innevarande budgetår uppföras med 350 000 kr. Posten för *Reseersättningar* bör med hänsyn till att kostnaderna för flyttningsresor fr. o. m. nästa budgetår avses komma att belasta delposten *Flyttningssersättningar* minskas med 400 000 kr. under det att posten till *Flyttningssersättningar* på grund av dels ovannämnda omläggning, dels väntade kostnadsstegringar och en betydande balans, bör ökas med 1 300 000 kr. Anslagsposten för *Publikationstryck* torde kunna minskas med 60 000 kr. och posten till *Fraktkostnader* upptagas till samma belopp som för budgetåret 1964/65.

Posten för *Expenser* torde höjas med sammanlagt 572 000 kr., varav för *Telegram, telefon och annonsering* med 200 000 kr., för *Andra ändamål: för utrikesdepartementet* med 179 000 kr. samt för *utrikesrepresentationen* med 193 000 kr. Posten för utrikesdepartementet avses huvudsakligen för att täcka kostnaderna för inköp av skrivmateriel samt för inköp och vård av inventarier m. m. för departementets ämbetslokaler, medan medlen för utrikesrepresentationen avses för bestridande dels av utlandsmyndigheternas ämbetsutgifter, dels av kostnaderna för förverkligande av det program för upprustning av bilbeståndet vid beskickningar, delegationer och konsulat, som tidigare faststälts.

Anslagsposten till *Utbildningsverksamhet* torde liksom för budgetåret 1964/65 uppföras med 150 000 kr.

Anslaget bör i sin helhet i enlighet härmed höjas med 1 412 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utrikesförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 12 423 000 kr.

A 3. Representationsbidrag till utlandstjänstemän

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	3 300 000	
1965/66 (förslag)	3 600 000	

Såsom framhölls i prop. 1964: 1 (bil. 5 s. 11) har medel avsedda för representation, utövad av utomlands stationerade tjänstemän vid utrikesförvaltningen, utbrutits ur utlandslönerna och utgår numera i form av särskilda representationsbidrag, fastställda av chefen för utrikesdepartementet på förslag av utrikesförvaltningens lönenämnd.

Den föreslagna uppräknningen av anslaget är betingad av kostnadsökningar utomlands samt tillkomsten av nya utlandsmyndigheter och ökad

personal utomlands. Anslaget är, såsom framgår av det föregående, reserverat för utomlands stationerad personal. Under innevarande budgetår har personalsituationen inom utrikesförvaltningen nödvändiggjort att ett antal i Sverige stationerade och i departementet tjänstgörande tjänstemän måst tagas i anspråk för utlandstjänstgöring under längre eller kortare tid för överbryggande av vakanser till följd av sjukdom, avgång ur tjänst etc. Dessa vikarier har därvid ej omstationerats, vilket skulle medfört onödiga kostnader för flyttning, förflyttningsbidrag m. m. Emellertid får dessa tjänstemän stundom vidkännas kostnader för av tjänsten betingad representation, varvid förevarande anslag tagits i anspråk. Jag avser att om riksdagen ej har något att erinra häremot, även i fortsättningen använda förevarande anslag för representationsbidrag som, efter hörande av lönenämnden, prövas böra utgå till tjänsteman i utrikesdepartementet, vilken utan omstationering tages i anspråk för tjänstgöring inom utrikesrepresentationen. Jag vill i detta sammanhang framhålla, att Kungl. Maj:t genom beslut den 4 juni 1964 föreskrivit, att utomlands stationerad tjänsteman äger bibehålla representationsbidrag — förutom under semester — högst 30 dagar i följd vid bl. a. sjukledighet samt högst 30 dagar av tid under vilken han i en följd vistas utom verksamhetsområdet.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Representationsbidrag till utlandstjänstemän* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 3 600 000 kr.

A 4. Vissa bostadskostnadsersättningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	3 100 000	3 609 545
1964/65	3 100 000	
1965/66 (förslag)	3 600 000	

Från detta anslag bestrides kostnaderna för den utsända personalens privatförhyrda och av byggnadsstyrelsen godkända bostäder m. m. För nästkommande budgetår torde anslaget böra uppräknas så att det motsvarar nettoutgiften 1963/64, innebärande en ökning med 500 000 kr.

Jag får därför hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa bostadskostnadsersättningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 3 600 000 kr.

A. 5. Inventarier för beskickningar, delegationer och konsulat

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	2 000 000	1 728 255
1964/65	2 500 000	
1965/66 (förslag)	2 525 000	

Medlen under detta anslag är avsedda för den fortgående anskaffningen av dels inventarier för utlandsmyndigheternas kanslier och dels möbler för personalbostäder åt utrikesförvaltningens utsända personal. Under anslaget inräknas jämväl medel för underhåll och reparation av det utomlands befintliga inventariebeståndet.

I prop. 1964: 1 (bil. 5, s. 12) anmäldes, att Kungl. Maj:t den 13 april 1962 tillkallat en särskild utredningsman för att utreda frågan i vilken omfattning bostäder utomlands, vilka disponeras av utsända tjänstemän vid utrikesförvaltningen eller försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer, från ekonomiska och andra synpunkter bör genom statsverkets försorg utrustas med möbler och andra inventarier. Utredningen, vilken arbetat under namnet Utrikesdepartementets bostadsmöbleringsutredning, redovisade sitt arbete i en promemoria (Stencil U 1963: 3) med förslag till principer för statsmöblering av bostäder för utsända diplomatiska och konsulära tjänstemän m. fl., vilken framlades den 26 oktober 1963. Det framhölls jämväl, att promemorian då var föremål för överväganden inom Kungl. Maj:ts kansli.

Frågan torde nu böra närmare redovisas.

Utredningen föreslog, att utsända tjänstemän inom utrikesförvaltningen tillhörande den diplomatiska och konsulära karriären samt pressattachékarriären jämte försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer skulle genom statens försorg tillhandahållas full bostadsutrustning (helmöblering) utom Europa och i Moskva och inom Europa erhålla möbler och andra inventarier för representationsändamål (representationsmöblering). Bostäder åt utsända biträden för skriv- och kontorsgöromål inom utrikesförvaltningen skulle förses med fullständig statsmöblering såväl inom som utom Europa. Programmet skulle genomföras inom en tidrymd av fem år, och erforderliga nyanskaffningar beräknades kosta tio milj. kr. Sedan reformen genomförts skulle en besparing för statsverket på 350 000 kr. uppstå per år genom minskade utgifter för flyttningssättningar.

Över utredningens förslag har infordrade utlåtanden avgivits av *armétygförvaltningen*, *byggnadsstyrelsen*, *försvarets civilförvaltning* och *statskontoret*, varjämte yttranden ingått från *Statstjänstemännens Riksförbund*, *Statstjänarkartellen*, *Svenska Slöjdföreningen*, *Sveriges Akademikers Centralorganisation* samt *Tjänstemännens Centralorganisation*.

I sitt utlåtande inskränkte sig *statskontoret* till att behandla frågan ur rent ekonomisk synpunkt. Statskontoret ansåg sålunda att en utvidgning av statsmöbleringen knappast torde medföra några direkta kostnadsbesparingar, men att utredningen å andra sidan anfört en rad skäl som syntes tala för förslaget. *Byggnadsstyrelsen*, som är den myndighet som komme att genomföra reformen, tillstyrkte förslaget och ifrågasatte dessutom om inte bostäder på ytterligare ett antal orter, t. ex. inom Balkan-området, borde helmöbleras.

Statstjänstemännens Riksförbund anförde, att utredningens huvudprincip var en klar förbättring i förhållande till nuläget men ansåg att förslaget innebar en alltför långt gående inskränkning i den enskilde tjänstemannens livsföring. Förbundet framlade ett motförslag av innebörd att endast bostäder på poster med tropiskt klimat ävensom biträdesbostäder överlag skulle helmöbleras, medan man för övrigt skulle ha ett system med en såvitt möjligt till omfattningen enhetligt genomförd basmöblering. Därtill borde enligt riksförbundet attachébostäder normalt vara fullständigt grundmöblerade.

Under sommaren och hösten 1964 har samtliga berörda tjänstemän inom utrikesförvaltningen beretts möjlighet att framföra sina synpunkter på utredningsförslaget. Det visade sig att endast ca 20 procent av tjänstemännen förordade utredningens förslag medan drygt 70 procent av dem föredrog den lösning, som framförts genom Statstjänstemännens Riksförbund.

Departementschefen. Jämlikt 38 § statens allmänna avlöningsreglemente (Saar) skall för sändebud avsedd bostad genom statens försorg vara försedd med möblering och andra inventarier för representationsändamål. Denna bestämmelse tillkom år 1939 i samband med att en lönereform genomfördes för utrikesrepresentationen. I praktiken har emellertid statsmöblering under senare år i allt större utsträckning kommit att beröra även bostäder för annan utsänd personal inom utrikesförvaltningen, sedan 1951 års riksdag bemyndigat Kungl. Maj:t (prop. 1951: 1 bil. 5 s. 23; SU 3; rskr 3) att bestrida utgifter för möbelanskaffning inte blott för bostäder åt sändebud utan, där så prövas ändamålsenligt, även till andra bostäder i statsägda eller av staten förhyrda fastigheter. Företrädesvis har det varit fråga om bostäder åt generalkonsuler, kanslisters och biträdens för skriv- och kontorsgöromål. Vidare är samtliga bostäder åt personalen vid ambassaden i Moskva fullt möblerade (prop. 1946: 1 bil. 5 s. 26) vilket även är fallet med ambassaderna i Lagos, Léopoldville och Monrovia (prop. 1961: 1 bil. 5 s. 14).

Den utredning, för vilken nyss redogjorts, har haft till uppdrag att undersöka huruvida det vore möjligt att på längre sikt uppnå en påtaglig minskning av utgifterna för flyttningssättningar genom att kraftigt öka beståndet av möblerade bostäder åt utrikesförvaltningens utsända personal. Utredningen har kommit till att den lämpligaste lösningen vore att genomföra statlig helmöblering av bostäderna utom Europa och i Moskva samt att på statens bekostnad anskaffa möbler för representationsändamål i övrigt. Biträdespersonal skulle i varje fall erhålla helmöblerade bostäder. En årlig besparing på 350 000 kr. skulle uppstå efter programmets genomförande. Statskontoret har i sitt yttrande funnit att en dylik utvidgning av statsmöbleringen inte skulle medföra några direkta kostnadsbesparingar. Statstjänstemännens Riksförbund liksom majoriteten av den berörda per-

sonalen har tillbakavisat förslaget under framhållande av att det alltför mycket inkräktar på den enskildes rätt till ett eget hem.

Med avseende å utredningsförslaget skulle jag härutöver vilja framhålla, att dess genomförande torde kräva en förstärkning av den administrativa apparaten inom byggnadsstyrelsen liksom även personalökningar vid en del större utlandsmyndigheter för förvaltning av det utökade möbelbeståndet.

Jag anser sålunda, att resultatet av utredningen inte bör läggas till grund för förslag till riksdagen i ärendet. Ej heller är jag beredd förorda en lösning enligt Statstjänstemännens Riksförbunds förslag, vilket knappast kan te sig ekonomiskt fördelaktigare än utredningsförslaget.

Det synes mig därför lämpligast att tills vidare fortsätta med det pragmatiska system som nu tillämpas, nämligen att — bortsett från chefsbostäderna — helt eller delvis samt i den mån anslagsmedel finns tillgängliga möblera personalbostäder dels för biträden på samtliga stationeringsorter och dels för råd, sekreterare och kanslist, främst på stationeringsorter med tropiskt klimat.

För nästkommande budgetår föreslår jag, att ett anslag på 2 525 000 kr. utverkas, i vilket belopp ingår ca 500 000 kr. för möblering av bostäder åt nu nämnd personal i icke-chefsställning.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Inventarier för beskickningar, delegationer och konsulat* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 2 525 000 kr.

A 6. Kursdifferenser

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 000	30 642
1964/65	1 000	
1965/66 (förslag)	1 000	

Liksom under föregående budgetår torde förevarande anslag uppföras med ett formellt belopp av 1 000 kr. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kursdifferenser* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kr.

A 7. Ersättningar åt olönade konsuler

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 100 000	867 770
1964/65	1 100 000	
1965/66 (förslag)	1 100 000	

Anslaget torde uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning åt olönade konsuler* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 100 000 kr.

A 8. Särskilda förhandlingar med främmande makter

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	2 200 000	2 999 720
1964/65	2 500 000	
1965/66 (förslag)	3 500 000	

Under senare år har belastningen på förevarande anslag successivt ökat, sammanhängande med det stora antal internationella konferenser, förhandlingar och andra möten, som ägt rum. Dessa sammankomster har berört en mångfald ämnesområden, varav en betydande del inom nya tekniska och vetenskapliga verksamhetsfält. Den svenska representationen vid internationella samarbetsorgan berörande handelsfrågor och ekonomi, tullfrågor, råvaruspörsmål etc. liksom vårt deltagande i FN:s och dess fackorgans m. fl. möten bekostas från detta anslag. Även de på Sverige belöpande kostnaderna för den svensk-norska renbeteskommissionen, uppskattade till omkring 300 000 kr. för år, belastar anslaget.

För att hålla jämna steg med utgiftsutvecklingen på detta anslag förordar jag en höjning med 1 milj. kr. och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Särskilda förhandlingar med främmande makter* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 3 500 000 kr.

A 9. Kostnader för vissa nämnder m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	30 000	33 670
1964/65	30 000	
1965/66 (förslag)	40 000	

Från förevarande anslag bestrides kostnaderna för utrikesdepartementets permanenta nämnder. Anslaget föreslås höjt med 10 000 kr., vilket förändrades dels av belastningsvärdena, dels av inrättandet av en ny nämnd, avsedd att fördela viss gottgörelse till svenska medborgare, vilka utsatts för nazistisk förföljelse.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för vissa nämnder m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kr.

A 10. Kommittéer m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	300 000	266 509
1964/65	300 000	
1965/66 (förslag)	300 000	

Anslaget föreslås utgå med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kr.

A 11. Extra utgifter

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	125 000	67 856
1964/65	125 000	
1965/66 (förslag)	125 000	

Anslaget föreslås utgå med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 125 000 kr.

A 12. Tillfälliga representationskostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	650 000 ¹	650 796
1964/65	600 000	
1965/66 (förslag)	600 000	

Under innevarande budgetår kan detta anslag väntas bli belastat med ett betydligt större belopp än det beräknade. Jag finner dock, att anslaget under nästkommande budgetår bör uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tillfälliga representationskostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kr.

¹ Varav 350 000 å tilläggsstat II.

B. Bidrag till vissa internationella organisationer**B 1. Permanenta skiljedomstolens internationella byrå i Haag**

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	4 000	3 257
1964/65	4 000	
1965/66 (förslag)	4 000	

Förevarande anslag föreslås uppfört med oförändrat belopp. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Permanent skiljedomstolens internationella byrå i Haag* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 kr.

B 2. Förenta Nationerna

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	14 450 000	10 344 425
1964/65	9 000 000	
1965/66 (förslag)	10 300 000	

Sveriges ordinarie medlemsbidrag till FN under budgetåret 1965/66, dvs. för FN:s räkenskapsår (kalenderår) 1966, torde kunna beräknas till 5 700 000 kr., innebärande en höjning gentemot innevarande år med ca 700 000 kr. Denna motiveras med en allmän kostnadsstegring bl. a. till följd av att medlemsländernas obligationsköp kan förväntas medföra ökad utdebitering för räntor och amortering på FN:s obligationslån.

Kostnaderna för vaktstyrkan i Främre Orienten för år 1966 kan beräknas bli i stort sett oförändrade med någon mindre höjning motiverad av allmän kostnadsstegring. Ett belopp om 1 650 000 kr. bör beräknas.

Vad beträffar FN:s verksamhet på Cypern är det för närvarande omöjligt att ställa prognoser så långt fram i tiden som för år 1966. Försiktigtvis bör man räkna med att kostnaderna icke helt upphör. För Cypern och eventuellt andra ändamål av liknande slag synes ett belopp om 2 950 000 kr. böra beräknas.

Totalt bör anslaget uppföras med (5 700 000 + 1 650 000 + 2 950 000) 10 300 000 kr.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Förenta Nationerna* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 10 300 000 kr.

B 3. Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD)

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	2 175 000	2 489 934
1964/65	2 900 000	
1965/66 (förslag)	3 000 000	

I ett av generalsekreteraren framlagt förslag till budget för OECD under 1965 redovisas organisationens utgifter under två huvudavdelningar: del I avseende kostnader för organisationens sekretariat och personal samt för tekniskt bistånd till vissa medlemsländer samt del II, som upptager kostnaderna för verksamheten inom vissa till OECD anslutna organ, nämligen Europeiska atomenergiorganet (ENEA) samt dess programbibliotek och centrum för sammanställning av neutrondata (Compilation Centre), Europeiska bolaget för kemisk behandling av bestrålat atombränsle (Eurochemic), Europeiska transportministerkonferensen (ECMT) och OECD:s utvecklingsinstitut (Development Centre). Såsom anmälts för riksdagen i prop. 1964: 190 har Sverige genom beslut av OECD:s råd den 16 juni 1964 utfäst sig att genom bidrag till OECD täcka en del av kostnaderna för forskningsprogrammet och driftsunderskottet för Eurochemic.

De totala kostnaderna för OECD under 1965 beräknas enligt budgetförslaget till 121 milj. francs (1964: 107 milj.) varav 97,6 milj. under del I och 23,4 milj. under del II. Härifrån avgår emellertid överskottet för verksamheten under 1964, varefter återstoden — 116,6 milj. francs — avses täckas genom bidrag från medlemsländerna.

Därest föreliggande kostnadskalkyl för 1965 skulle fastställas, skulle Sveriges andel av däri ingående förpliktelser enligt gällande procentuella bidragsskalor uppgå till följande belopp: för huvudorganisationen 2,2 milj. francs (2,52 procent), för ENEA 106 000 (4,14 procent), för ENEA:s programbibliotek och Compilation Centre 49 000 (4,43 procent), för Eurochemic 706 000 (6,41 procent), för ECMT 19 100 (4,08 procent) och för Development Centre 115 100 (2,52 procent) eller sammanlagt 3,1 milj. francs.

På nuvarande stadium kan emellertid storleken av anslaget för OECD under budgetåret 1965/66 icke exakt uppskattas, eftersom 1965 års OECD-budget ännu icke fastställts och några beräkningar av organisationens utgifter under 1966 överhuvudtaget icke föreligger med undantag för den del av nybyggnadskostnaderna som då förfaller till betalning (13 milj. francs). Vissa minskningar av det för 1965 begärda anslaget kan även bli aktuella under behandlingen av 1965 års budget.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD)* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 000 kr.

B 4. Europeiska frihandelssammanslutningen (EFTA)

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	740 000	825 131
1964/65	1 000 000	
1965/66 (förslag)	1 400 000	

EFTA:s stat för innevarande budgetår har bestämts till 4 390 500 schw. francs. Enligt gällande bidragsskala skall Sverige svara för 22,11 procent därav, d. v. s. 970 740 schw. francs eller omkring 1 150 000 kr.

Organisationens budget för 1965/66 har ännu inte bestämts. Med ledning av väntad belastning under innevarande budgetår och en förutskickad inte oväsentlig höjning av EFTA:s utgifter anser jag det emellertid befogat att anslaget uppräknas till 1 400 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Europeiska frihandelssammanslutningen (EFTA)* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 400 000 kr.

B 5. Europarådet

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	643 000	665 306
1964/65	700 000	
1965/66 (förslag)	800 000	

Storleken av Sveriges bidrag till Europarådet under budgetåret 1965/66 kan ännu inte bestämmas med säkerhet. De uppgifter härom, som föreligger vid anslagsfrågans behandling i riksdagen, torde få tillställas vederbörande utskott.

I föreliggande förslag till Europarådets budget för 1965 anges Sveriges bidragskvot till 2,63 procent. Rådets budget beräknas för år 1965 komma att sluta på ett belopp av omkring 30 milj. kr., varför med tillämpning av nyssnämnda kvot för Sveriges del bidraget kan preliminärt beräknas till omkring 785 000 kr.

Härutöver erfordras för att täcka en del av kostnaderna för förberedelsearbetet beträffande den planerade Europarådsutställningen i Stockholm år 1966 om drottning Kristina ett belopp om 15 000 kr. (jfr prop. 1963: 1 bil. 5 s. 17 och 1964: 1 bil. 5 s. 19).

20 *Statsverkspropositionen år 1965: Bil. 5: Utrikesdepartementet*

Det sammanlagda anslagsbehovet för nästkommande budgetår torde uppgå till (785 000 + 15 000) 800 000 kr.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Europarådet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 800 000 kr.

B 6. Röda Korsets internationella kommitté

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	50 000	50 000
1964/65	50 000	
1965/66 (förslag)	50 000	

Förevarande anslag föreslås utgå med oförändrat belopp. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Röda Korsets internationella kommitté* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 50 000 kr.

C. Internationell biståndsverksamhet

Föredraganden anför inledningsvis.

Såsom framgår av den inledningsvis lämnade översikten uppgår de under tredje, femte, sjunde och åttonde huvudtitlarna redovisade anslagen till internationellt utvecklingsbistånd innevarande budgetår till sammanlagt 225,5 milj. kr. Dessa anslag föreslås för nästa budgetår ökade med 54,3 milj. kr. till 279,8 milj. kr.

Biståndsanslagen under förevarande huvudtitel utgör för innevarande budgetår 116,3 milj. kr. Härav faller 59 procent på multilateralt tekniskt bistånd, 32 procent på bilateralt tekniskt bistånd inklusive anslaget Bistående experter för multilateral biståndsverksamhet, och återstående 9 procent på övrigt — nordiskt och humanitärt — bistånd. För budgetåret 1965/66 föreslår jag en ökning med 30 milj. kr., varav 29,1 milj. kr. redovisas i förevarande huvudtitel. Mellanskillnaden är det preliminärt beräknade beloppet för den upprustning av nämnden för internationellt bistånd, som avses skola föreslås vårriksdagen i särskild proposition. Av ökningen för olika verksamheter faller största delen på det bilaterala tekniska biståndet, då nämnden för internationellt bistånd i sina senaste petita hunnit få fram ett både mer omfattande och konkret arbetsprogram än tidigare varit möjligt. Sålunda innebär förslaget, att det bilaterala tekniska biståndet under nästa budgetår kommer att ta i anspråk ca 41 procent av biståndsanslaget under tredje huvudtiteln, medan det multilaterala tekniska biståndet kommer att uppgå till ca 52 procent och övrigt bistånd till 7 procent.

De föreslagna anslagen till bilateralt tekniskt bistånd innebär i förhållande till de anslag som utgår under innevarande budgetår en ökning med 21,6 milj. kr. Ökningen faller främst på anslaget Fältprojekt och har beräknats med hänsyn till den förbrukning av löpande anslag och reservationsmedel, som förutses äga rum under innevarande budgetår.

I fråga om det multilaterala tekniska biståndet föreslår jag ett fortsatt och ökat stöd från svensk sida av den biståndsverksamhet som bedrivs i regi av FN och dess specialorgan. Den föreslagna ökningen för denna kategori är totalt 8,3 milj. kr., varav på Särskilda fonden faller 4,4 milj. kr. och på EPTA 2,6 milj. kr., varjämte bidraget till UNICEF ökas med 33 procent till 5,2 milj. kr. Ökningen innebär, att Sveriges bidrag till dessa tre program ökar från 10,7 milj. dollar till 12,5 milj. dollar. I anslutning härtill förordar jag att Sverige utfäster sig att under ytterligare två år, 1966 och 1967, lämna bidrag till Särskilda fonden och EPTA ej understigande dessa anslags-

belopp. Anslaget till övrigt multilateralt bistånd kan med hänsyn till lägre medelsförbrukning innevarande budgetår och därav följande reservationsmedelsbehållning vid nu löpande budgetårs utgång reduceras något.

För det i nordisk regi bedrivna biståndsarbetet erfordras också viss ökning, medan jag för humanitärt bistånd, d. v. s. främst flykting- och katastrofhjälp, föreslår ett oförändrat anslag av 7,5 milj. kr.

Den föreslagna höjningen av anslagen till internationell biståndsverksamhet under tredje huvudtiteln utgör i runt tal 30 milj. kr. och innebär att NIB för sin verksamhet erhåller drygt 2/3 av ökningen. Den förskjutning i proportionerna mellan multilateralt och bilateralt tekniskt bistånd, som därmed uppkommer, innebär emellertid ingen ändring i den principiella ståndpunkt, som riksdagen intog år 1962, att tyngdpunkten i den svenska u-hjälpen skall ligga på hjälpinsatser genom FN och internationella organ. Detta blir alltså fallet. De tre stora FN-programmen för utvecklingshjälp föreslås erhålla sammanlagt 65 milj. kr. En viss flexibilitet i bidragsgivningen är dock nödvändig, som möjliggör att man för olika budgetår förstärker u-hjälpen med hänsyn till de mest aktuella behoven, oberoende av om dessa är multilaterala eller bilaterala. Denna gång har jag ansett det mest angeläget att tillstyrka förstärkningarna till NIB, som är mycket välmotiverade. NIB kan härigenom konsolidera sin verksamhet bl. a. genom att överföra tre omfattande Sverige hjälper-projekt — barnsjukhuset, hälsocentralprojektet och nutritionsprojektet, samtliga i Etiopien — till den reguljära budgeten under Fältprojekt. Hur den faktiska medelsåtgången för projektverksamheten blir under budgetåret 1965/66 kan inte förutses, så mycket mindre som nya projekt anmäler sig och skall prövas. Eftersläpningar i betalningsutfall är dock vanliga. Med hänsyn härtill tillstyrker jag 24,0 milj. kr. av den av NIB äskade ökningen 26,5 milj. kr. för verksamheten. Häri inbegripes dock icke anslagen för u-hjälpens nuvarande administration. Andra etappen av statskontorets utredning av NIB:s verksamhet torde avslutas i dagarna och resultaten kommer att föreläggas riksdagen i särskild proposition. Den förordade beräkningen av avlönings- och omkostnadsanslagen är alltså endast preliminär.

Frågan om en utvidgning av det nordiska biståndet har nyligen upptagits av den nordiska ministerkommittén för u-landsbistånd och en underkommitté har tillsatts för att undersöka förutsättningarna.

Bistånd genom internationella organ

C 1. Förenta Nationernas utvidgade tekniska biståndsprogram (EPTA)

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	10 400 000	10 360 000
1964/65	10 400 000	
1965/66 (förslag)	13 000 000	

Föredraganden. Till FN:s utvidgade program för tekniskt bistånd, EPTA, har Sverige under innevarande liksom under närmast föregående budgetår erlagt 2 milj. dollar eller 10,4 milj. kr.

Det av EPTA för åren 1965—1966 planerade programmet överstiger med 16 milj. dollar tvåårsprogrammet för 1963—1964. Av icke utnyttjade medel från detta program torde 2—3 milj. dollar kunna överföras, varför EPTA anser sig behöva 6—7 milj. dollar mera för vart och ett av åren 1965 och 1966, jämfört med 1964 års bidrag, för genomförandet av planerade projekt. Ökningen motiveras framför allt av insatser i nya afrikanska stater för ekonomisk rådgivning, jordbruksrationalisering och yrkesutbildning. I programmet måste också beredas utrymme för sådana behov i asiatiska länder, som de senaste åren fått stå tillbaka för de koncentrerade insatserna i det nya Afrika.

FN:s nittonde generalförsamling kommer att få ta ställning till dels ett förslag från ESOSOC om sammanslagning av EPTA och Särskilda fonden till ett United Nations Development Programme, dels eventuellt en höjning av EPTA:s och Särskilda fondens nuvarande bidragsmål på tillsammans 150 milj. dollar till 200 milj. dollar för det nya programmet. Den planerade sammanslagningen av de båda tekniska biståndsprogrammen är i och för sig ändamålsenlig. U-länderna fruktar dock att den skall leda till en minskning av de totala bidragsbeloppen och att särskilt EPTA skulle kunna utsättas för en snävare behandling. Det är därför naturligt och berättigat att höja det svenska bidraget, särskilt som EPTA nu kan uppvisa ett konkret program för rationell användning av ökade medel. Den förstärkning av FN:s lokala representation i u-länderna, som planeras för att bistå dessa med formulering av nya projekt och för att höja effektiviteten i äldre projekt, kan väntas ge ökat utbyte av anslaget till EPTA. Jag förordar att Sveriges bidrag fr. o. m. 1965 höjes från nu utgående 2 milj. dollar till 2,5 milj. dollar. Förevarande anslag torde sålunda böra uppräknas med 2,6 milj. kr. till 13,0 milj. kr.

Från svensk sida har de senaste åren i olika FN-sammanhang understrukits önskvärdheten av att underlätta planeringen av EPTA:s biståndsin-satser utöver nuvarande tvåårsprogrammering. En förutsättning för att detta skall ske är emellertid de bidragsgivande ländernas villighet att ikläda sig åtaganden för längre tid än ett år. Jag förordar att Sverige nu förbinder sig att under ytterligare två år utge samma bidrag som under 1965.

Med åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) medgiva att Sverige förbinder sig att under åren 1965, 1966 och 1967 utgiva bidrag till Förenta Nationernas utvidgade tekniska biståndsprogram (EPTA) med 2 500 000 dollar för år

b) till *Förenta Nationernas utvidgade tekniska biståndsprogram (EPTA)* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 13 000 000 kr.

C 2. Förenta Nationernas Särskilda fond

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	27 200 000	27 195 000
1964/65	42 400 000	
1965/66 (förslag)	46 800 000	

Föredraganden. Till FN:s Särskilda fond utgår under innevarande budgetår ett svenskt bidrag på 8 milj. dollar motsvarande 42,4 milj. kr. Sverige har därmed under 1964 legat på andra plats bland bidragsgivarna till fonden.

Det mål som uppställts för bidragen till Särskilda fonden utgör 100 milj. dollar. Detta mål har ännu icke uppnåtts. De för 1964 gjorda utfästelserna uppgick till 83,7 milj. dollar.

Det förefaller mot bakgrunden härav angeläget att ytterligare manifestera Sveriges positiva inställning till det värdefulla arbete, som utföres av Särskilda fonden, genom att även 1965 höja det svenska bidraget. De ökade resurser som fonden tillföres kan i ett större sammanhang också förväntas underlätta Sveriges och andra länders bilaterala biståndsgivning. Fondens verksamhet inom det s. k. förinvesteringsområdet — bestående bl. a. av undersökningar av mineraltillgångar, jordbeskaffenhet, industriell potential, inrättande av utbildnings- och forskningsinstitut — är av utomordentlig betydelse då det gäller att klarlägga och öka u-ländernas förmåga att tillgodogöra sig tekniskt och finansiellt bistånd.

Enligt Särskilda fondens redovisning har styrelsen under fondens hela verksamhetstid t. o. m. utgången av 1964 godkänt 421 projekt till en kostnad för fonden av 1 940 milj. kr. eller, om mottagarländernas kostnader medräknas, en totalutgift av ca 4 760 milj. kr. Enligt principen om hjälp till självhjälp uppgår mottagarländernas egna bidrag sålunda till i genomsnitt ca 60 procent. Antalet beslutade projekt och den beräknade totalutgiften för fonden och mottagarländerna fördelar sig på följande sätt:

	Antal	Totalkostnad milj. kr.
Färdiga projekt	42	300
Projekt under utförande	289	3 300
Ej igångsatta projekt	90	1 160
Summa	421	4 760

Förekomsten av icke igångsatta projekt beror på den tid som åtgår mellan ett projekts godkännande i styrelsen och tecknandet av slutgiltigt kon-

trakt mellan fonden, verkställighetsorganet och mottagarlandet, vidare på vissa detaljplaneringsarbeten samt på de praktiska arrangemang, som måste genomföras innan det egentliga arbetet på projektet kan påbörjas.

Fondens verksamhet ökar snabbt, till stor del i accelererande takt. Av de 42 slutförda projekten färdigställdes 11 under 1963 och 24 under 1964 till en totalkostnad av ca 70 respektive 200 milj. kr. Under 1965 beräknas ytterligare 46 projekt till en totalkostnad av ca 570 milj. kr. bli färdiga.

Till grund för den fortsatta expansion, som förutses under 1965, ligger dels medlemsländernas bidragsutfästelser, som ökat i flera fall, t. ex. för Norge, Danmark och England, men som ännu är något ovissa till sitt totalbelopp när bl. a. USA, som brukat svara för 40 procent av bidragsbudgeten, ännu ej gjort någon utfästelse för 1965. Härtill kommer möjligheten att lösgöra medel ur fondens stora kontantreserv, som motiveras av att projekten har en varaktighet av upp till 5 å 6 år, medan bidragen beror på årliga frivilliga utfästelser. De finansregler, som tillämpats i Fondens verksamhet, har enligt svensk uppfattning varit alltför restriktiva. Genom ett beslut i januari 1964 lösgöres emellertid ett betydande belopp ur kontantreserven.

Vad gäller Sveriges bidrag till Särskilda fonden för 1965 förordar jag att detta höjes med 1 milj. dollar i förhållande till bidraget för 1964 till sammanlagt 9 milj. dollar. Förevarande anslag torde sålunda böra uppräknas med 4,4 milj. kr. till 46,8 milj. kr.

Liksom beträffande EPTA förordar jag att Sverige i fråga om Särskilda fonden förbinder sig att under ytterligare två år bidraga med samma belopp som under 1965.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva att Sverige förbinder sig att under åren 1965, 1966 och 1967 utgiva bidrag till Förenta Nationernas Särskilda fond med 9 000 000 dollar för år

b) till Förenta Nationernas Särskilda fond för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 46 800 000 kr.

C 3. Förenta Nationernas barnfond (UNICEF):

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	3 900 000	3 900 000
1964/65	3 900 000	
1965/66 (förslag)	5 200 000	

Under år 1963 uppgick UNICEF:s inkomster till 32,1 milj. dollar, medan utgifterna utgjorde 38,9 milj. dollar. Administrationskostnaderna motsvarade endast 5,33 procent av den totala utgiftssumman. Det underskott på 6,8 milj. dollar som sålunda uppstod — och som var i överensstämmelse med den 1961 uppgjorda långtidsplanen — innebar att UNICEF:s disposi-

tionsfond nedbringades till det minimum, som styrelsen fastställt. Varje fortsatt utvidgning av UNICEF:s verksamhet förutsätter därför en motsvarande ökning av inkomsterna.

Vid styrelsemötet i juni 1964 beslöts anslag till 207 olika projekt till en kostnad av totalt 37,1 milj. dollar. Den största kategorin utgjordes av de hälsovårdande projekten, främst uppbyggandet av mödra- och barnavårdscentraler. Denna kategori svarar för 31 procent av de beslutade utgifterna. Därefter i betydelse, med 26 procent, kommer bekämpandet av folksjukdomarna bland barn, främst malaria, tuberkulos, spetälska och trakom. En tredje stor post, 21 procent, utgöres av de olika näringsprojekten, varit tyngdpunkten ligger på utbildning och upplysning. Undervisningsprojekten, slutligen, svarade för 18 procent av anslagssumman.

Om till de sålunda beslutade 37,1 milj. dollar läggs värdet av det tekniska bistånd, som lämnas projekten av olika FN-organ, med vilka UNICEF samarbetar, samt värdet av de mottagande ländernas egna insatser, kommer man fram till en total investering i de unga generationerna på 150 milj. dollar. Kraven på en snabbare expansion av UNICEF:s verksamhet växer sig allt starkare.

Föredraganden

I prop. 1964: 1 (bil. 5 s. 24) framhölls att resultatet av ett svenskt förslag till samverkan med UNICEF kring viss undervisningsverksamhet i Afrika borde avvaktas, innan någon ny anslagsökning företages. Sedan dess har UNICEF beslutat bifalla förslaget att med från Sverige anslagna medel svara för utrustningen av en skola i Musoma, Tanganyika, för yrkesutbildning av flickor i lanthushåll, barnavård m. m.

Mot bakgrund av den utveckling, som UNICEF:s verksamhet undergått och som står i överensstämmelse med från svensk sida framförda synpunkter, och mot bakgrund av den stora diskrepansen mellan biståndskraven och de tillgängliga resurserna, förordar jag härmed en höjning av det svenska bidraget till UNICEF med 1,3 milj. kr. till ett sammanlagt belopp av 5,2 milj. kr. motsvarande 1 milj. dollar.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förenta Nationernas barnfond (UNICEF)* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 5 200 000 kr.

C 4. Biträdande experter för multilateral biståndsverksamhet

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	3 000 000	
1965/66 (förslag)	4 000 000	

Verksamheten för tillhandahållande och finansiering från svensk sida av s. k. biträdande experter har enligt de avtal som för ändamålet slutits med FN, FN:s Technical Assistance Board (TAB), FAO och UNESCO kun-

nat utbyggas till att omfatta flera fackområden än tidigare. Hösten 1964 befann sig ca 35 svenska biträdande experter på fältet. Förhandlingar med ILO väntas inom kort leda till ett motsvarande avtal, och kontakter har vidare tagits med ITU och IAEA i samma syfte.

Möjligheterna att finna lämpliga kandidater inom de hittills aktuella fackområdena har visat sig goda. Erfarenheterna från de biträdande experternas verksamhet har likaså varit gynnsamma, vilket även återspeglas i de anställande organisationernas positiva omdömen om experternas arbetsinsatser och anpassningsförmåga.

Under hänvisning till de vunna erfarenheterna och den växande efterfrågan, som kan förväntas, föreslår NIB en ökning av anslaget till 4 000 000 kr. för budgetåret 1965/66, varigenom det skulle bli möjligt att hålla ca 75 biträdande experter på fältet, därav ca 45 nyrekryterade.

Föredraganden. Att tillhandahålla biträdande experter för den multilaterala biståndsverksamheten har visat sig vara en effektiv och allmänt uppskattad biståndsform, samtidigt som verksamheten utgör en värdefull utbildningsväg för yngre personer som senare kan tänkas göra en självständig expertinsats. Jag finner det motiverat att i möjligaste mån söka tillmötesgå de internationella organens växande efterfrågan på biträdande experter och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Biträdande experter för multilateral biståndsverksamhet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kr.

C 5. Övrigt multilateralt tekniskt bistånd

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	5 000 000	5 001 835
1964/65	12 000 000	
1965/66 (förslag)	10 400 000	

Föredraganden. Till övrigt multilateralt bistånd anvisade riksdagen i fjol 12 milj. kr. För budgetåret 1965/66 föreslås ett anslag av 10,4 milj. kr. motsvarande 2 milj. dollar.

Den kraftiga uppräkningsen i fjol av denna post sammanhänger med den kulmination av utgifterna för kvinnoutbildningsprogrammet i Afrika, som förutsågs för budgetåret 1964/65. Programmet, för vilket redogjordes närmare i prop. 1964: 1 (bil. 5 s. 26), omfattar insatser i Kenya, Tanganyika, Sierra Leone, Ghana och en tredjelandsutbildning av afrikanska kvinnor i Haifa. Utbildningsinstitutionerna respektive utbildningen bekostas av svenska medel men administreras av FN:s specialorgan ILO, FAO och UNESCO, som ansvarar för verksamheten och betingar sig en administrationsavgift för detta. En försenad igångsättning av några av de projekt, varom avtal slutits mellan Sverige och vederbörande FN-organ, torde medföra en mind-

re belastning av anslaget under innevarande år än vad man antagit. En viss reservation torde därför förefinnas vid budgetårets utgång. Av denna anledning föreslås en minskning av anslaget, som utbetalas i dollarposter, till jämnt 2 milj. dollar eller i svenskt motvärde 10,4 milj. kr.

För nya insatser till fromma för kvinnoutbildningen i eftersatta områden hör av anslaget för nästa budgetår beräknas 2 milj. kr. Liksom tidigare bör anslaget i övrigt täcka de utgifter, som uppkommer till följd av politiska rekommendationer i FN, som inte kunnat förutses i vanlig ordning. Under innevarande budgetår har sålunda 2 milj. kr. under detta anslag disponerats för Civila Kongofonden och har efter FN-resolutioner bidragsutfästelser skett till bl. a. FN:s nya utvecklingsinstitut och FN:s industricentrum. För nästa budgetår kan påräknas krav på svenska anslag till en rad FN-aktiviteter, varibland kan nämnas världsbefolkningskonferensen i Belgrad och ett utbildningsinstitut i Turin, som ILO inrättat. Livsmedelsbistånd genom FAO kan också aktualiseras liksom det redan innevarande budgetår förberedda anslaget till FN-centret för brottsbekämpande.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Övrigt multilateralt tekniskt bistånd* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 10 400 000 kr.

Bilateralt tekniskt bistånd

C 6. Nämnden för internationellt bistånd (NIB): Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 723 000	1 658 091
1964/65	2 614 000	
1965/66 (förslag)	2 867 000	

För innevarande budgetår har till nämnden för internationellt bistånd (NIB): Avlöningar anvisats ett förslagsanslag av 2 614 000 kr.

Föredraganden. Den 20 september 1963 uppdrog jag med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande åt statskontoret att företaga utredning av personalorganisationen och administrationen inom NIB samt att framlägga därav föranledda förslag. Den 1 november samma år uppdrogs åt statskontoret att jämväl utreda relationerna mellan NIB och dess fältprojekt. Den 3 januari 1964 slutligen fick utredningen tilläggsdirektivet att framlägga förslag till en närmare samordning av de olika biståndsformernas centrala administration.

Första avsnittet av statskontorets utredning lades till grund för de förslag beträffande NIB:s organisation, som sedermera genomförts under innevarande budgetår (prop. 1964: 1 bil. 5 s. 41, SU 53, rskr 156). Utredningen i sin helhet beräknas föreligga inom kort. Då min avsikt är, att utredning-

ens förslag efter vederbörlig beredning skall utgöra grundval för en särskild proposition till årets vårriksdag, föreslår jag att förevarande anslag endast uppföres med ett preliminärt beräknat belopp. Jag har vid min beräkning tagit hänsyn endast till erforderlig justering av rörligt tillägg. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Nämnden för internationellt bistånd (NIB)*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 beräkna ett förslagsanslag av 2 867 000 kr.

C 7. Nämnden för internationellt bistånd (NIB): Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	390 000	580 011
1964/65	590 000	
1965/66 (förslag)	590 000	

Föredraganden. Under återopande av vad jag tidigare anført föreslår jag att nämndens för internationellt bistånd omkostnadsanslag upptages preliminärt till oförändrat belopp. Jag hemställer därför att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Nämnden för internationellt bistånd (NIB)*: *Omkostnader* för budgetåret 1965/66 beräkna ett förslagsanslag av 590 000 kr.

C 8. Fältprojekt

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	23 000 000	22 592 521
1964/65	23 000 000	
1965/66 (förslag)	45 000 000	

Riksdagen har för innevarande budgetår ställt 23 milj. kr. till förfogande för bilaterala fältprojekt, vartill kommer en reservation på 10 969 000 kr. under ifrågavarande anslag vid utgången av budgetåret 1963/64. Sålunda står ett belopp av 33 969 000 kr. till förfogande under innevarande budgetår.

Nämnden för internationellt bistånd äskar ett sammanlagt belopp av 47 milj. kr. för fältprojekt under budgetåret 1965/66. Härvid har förutsatts, att kostnaderna för de tre största av de projekt som hittills finansierats med medel från insamlingen »Sverige Hjälper» och med statliga medel härtill, nämligen barnsjukhuset, hälsocentralprojektet samt näringsforskningsprojektet i Etiopien, fr. o. m. budgetåret 1965/66 skall bestridas med medel från förevarande anslag. Kostnaderna för dessa projekt under budgetåret 1965/66

beräknas till drygt 3 milj. kr. Det synes ovisst om driften av de tre projekten under budgetåret 1965/66 kan säkerställas med de insamlade medlen och uppenbart är, att behållningen icke är tillräcklig för att slutföra dessa. Enligt prop. 1962: 100 skall någon ny insamling icke äga rum, och nämnden för internationellt bistånd har följaktligen funnit erforderligt uppföra ifrågavarande projekt under Fältprojekt. De insamlingsmedel, som eventuellt icke förbrukats vid utgången av innevarande budgetår, avser nämnden disponera för dels sådana mindre fältprojekt, som ligger inom ramen för insamlingens syfte, dels bidrag till missionens och vissa organisationers tekniska biståndsverksamhet. Under anslaget Fältprojekt har vidare såsom en anslagspost uppförts Bistånd i anslutning till FN:s verksamhet, vilket innevarande budgetår motsvaras av det särskilda anslaget av 2 640 000 kr. till Bilateralt bistånd i anslutning till FN:s särskilda fond. Nämndens förslag innebär sålunda, att den beräknade medelförbrukningen skulle öka från ca 39,5 milj. kr. budgetåret 1964/65 till ca 47 milj. kr. budgetåret 1965/66 eller med omkring 20 procent.

Nämnden eftersträvar en fortsatt konsolidering av de redan etablerade fältprojekten parallellt med en viss expansion, vilken huvudsakligen avses ske inom områdena yrkes- och lärarutbildning, hälso- och sjukvård jämte familjeplanering samt jordbruk och boskapsförädling. Inom yrkesutbildningssektorn kommer sålunda reguljär utbildning att påbörjas vid yrkesskolorna i Kaptai och Gujrat (Pakistan), vid pappersinstitutet i Saharanpur (Indien) samt vid fiskeskolan i Kelibia (Tunisien). I enlighet med riktlinjerna i betänkandet rörande »u-länder och utbildning» (SOU 1963: 34) inleds ett omfattande projekt i Kenya avseende utbildning av lärare i naturvetenskapliga ämnen för gymnasieskolestadiet. Inom ramen för det integrerade projektet i Tunisien kommer en mödra- och barnavårdscentral att upptaga en verksamhet, syftande till att tjäna jämväl såsom centrum för en familjeplaneringsinsats. Vidare utbyggs avsevärt de biståndsinsatser som syftar till förbättringar på livsmedelsförsörjningens område, i det att en försöksverksamhet på foderväxtodlingens och kreaturavelns områden inleds vid projektet i Algeriet med tyngdpunkt på utbildningssidan.

Nämnden räknar därjämte med att genom medel från anslagsposten Ospecifierade fältprojekt kunna inleda ytterligare verksamhet inom ovan berörda ämnesområden. De frågor av budgetteknisk karaktär, som sammanhänger med initierandet av dylika nya fältprojekt, behandlas icke här, enär nämnden utgår ifrån att de beaktas i statskontorets organisationsundersökning.

I prop. 1962: 100 angående riktlinjerna för den svenska biståndsverksamheten underströks redan önskemålet att aktivt engagera ungdomen i biståndsarbetet. Sedan dåvarande generalsekreteraren, nuvarande ambassadören Arne Björnberg den 25 mars 1964 slutfört en utredning i ämnet och sedan en arbetsgrupp tillsatts för att medverka vid nämndens planering av denna s. k. frivilligtjänst, räknar nämnden med att den första gruppen

ungdomar skall kunna påbörja sin tjänstgöring vid budgetårsskiftet, var-
 efter denna art av biståndsarbete bör kunna successivt utvidgas under bud-
 getåret 1965/66.

Nämnden framhåller slutligen i sin petitaskrivelse, att möjligheter synes
 föreligga att årligen väl planera något eller några större nya fältprojekt el-
 ler utvidgningar av redan pågående verksamhet. Enligt nämndens uppfatt-
 ning bör man räkna med en relativt lång varaktighet för större projekt, tro-
 ligen knappast mindre än tio år. Genom de expertgrupper, som nyligen till-
 satts för att biträda nämnden vid den sammanfattande planeringen av bi-
 ståndsverksamhetens centrala ämnesområden, torde projekteringsvolymen
 öka ytterligare. Den projektadministrativa ledningen vid nämnden torde
 också kunna utbyggas. Genom att nämnden anlitar andra verk och insti-
 tutioner för planering och verkställighet bör expansionen kunna underlät-
 tas. Nämnden vill dock särskilt framhålla, att knappheten på experter ut-
 gör ett allvarligt problem och att expansionsmöjligheterna inom det bilate-
 rala tekniska biståndet sålunda främst är avhängiga av möjligheterna att
 öka rekryteringen av experter.

Följande tablå anger dels den av NIB beräknade och genom Kungl. Maj:ts
 beslut den 4 juni 1964 eller eljest fastställda fördelningen av disponibla me-
 del under innevarande budgetår, dels de medel som av NIB äskas för olika
 ändamål under budgetåret 1965/66.

	1964/65	NIB:s äskan- den 1965/66
A. Yrkesutbildning		
a) Yrkesskolor i Pakistan:		
yrkesskola i Landhi	850 000	600 000
yrkesskola i Kaptai	1 200 000	1 200 000
yrkesskola i Gujrat	—	2 700 000
Gemensam administration.....		150 000
b) Yrkesskola i Liberia (Yekepa)	1 150 000	1 000 000
c) Utbildningsinstitut i Libanon (Siblin- UNRWA)	1 710 000	1 750 000
d) Byggnadstekniskt institut i Etiopien (Ad- dis Abeba)	2 200 000	2 200 000
e) Papperstekniskt institut i Indien (Saha- ranpur)	800 000	1 650 000
f) Lärarutbildning i Kenya	—	1 250 000
B. Hälsovård, inklusive familjeplanering		
a) Familjeplanering på Ceylon	1 200 000	1 300 000
b) Familjeplanering i Pakistan	1 800 000	2 400 000
c) Barnsjukhus i Etiopien (Addis Abeba) ..	(875 000)	750 000
d) Stöd åt medicinsk fakultet i Etiopien (Addis Abeba)	—	750 000

	1964/65	NIB:s äskanden 1965/66
e) Hälsocentraler i Etiopien (Addis Abeba) (540 000)		700 000
f) Näringsforskning i Etiopien (1 425 000)		1 700 000
g) Röntgenutrustning i Algeriet 460 000		—
h) Hälsovårdsinsats i Gaza 100 000		—
C. Övriga insatser		
a) Integrerat projekt i Tunisien 3 700 000		3 700 000
b) Lantbruksprojekt i Algeriet 2 050 000		1 600 000
c) Experter i Nigeria 350 000		500 000
d) Experter i Kenya 1 300 000		1 000 000
e) Experter i Uganda 100 000		250 000
f) Experter i Chile 35 000		250 000
g) Experter åt ECA 140 000		150 000
h) Expert i Indien 350 000		50 000
i) Bistånd i anslutning till FN:s verksamhet (2 640 000)		2 600 000
j) Mindre fältprojekt 750 000		1 500 000
k) Ospecificerade fältprojekt —		3 300 000
l) Bidrag till forskning —		1 000 000
m) Frivilligtjänst —		1 000 000
D. Byggnadsverksamhet		
a) Yrkesskolor i Pakistan:		
yrkesskola i Kaptai 1 200 000		2 500 000
yrkesskola i Gujrat —		400 000
b) Lärarhögskola i Kenya —		1 500 000
c) Stöd åt medicinsk fakultet i Etiopien (Addis Abeba) —		600 000
d) Integrerat projekt i Tunisien (Cap Bon) 3 000 000		3 650 000
e) Jordbruksprojekt i Algeriet 600 000		900 000
f) Utrednings- och projekteringskostnader 1 000 000		450 000
S u m m a anvisningar resp. äskanden 26 045 000		47 000 000
För vissa fältprojekt under budgetåret 1963/64		
beviljade medel till utrustning m. m. 6 418 000		—
Odisponerat belopp 1 506 000		—
T o t a l t 33 969 000		47 000 000

A. Yrkesutbildning**a) Yrkesskolor i Pakistan**

Den svensk-pakistanska *yrkesskolan i Landhi*, ett av de första bilaterala fältprojekten, tillkom genom ett svensk-pakistanskt avtal år 1955, började sin verksamhet år 1957 och befinner sig nu i ett skede då den svenska in-

salsen successivt avvecklas och skolans drift överlämnas åt de pakistanska lärare, som utbildas av de svenska yrkeslärarna. I ett nytt svenskt-pakistanskt avtal, vilket är under utarbetande, torde komma att fastställas, att den nuvarande verksamheten skall ha övertagits av pakistanska myndigheter med utgången av år 1966. Förutom ett fåtal yrkeslärare utbildar skolan förmän och småföretagare inom avdelningar för konfektionssömnad, inredningssnickeri, byggnadssnickeri, svetsning, elektroteknik samt mekanik. Pakistanska önskemål om utvidgad svensk medverkan vid yrkeslärarutbildning, sannolikt i Landhi, överväges för närvarande av NIB.

Sverige svarar numera huvudsakligen för kostnaderna för svensk personal samt viss utrustning. Anslagsbehovet för skolan för budgetåret 1965/66 beräknas av NIB till 600 000 kr., en minskning i förhållande till innevarande budgetår med 250 000 kr., något som främst sammanhänger med avtagande svenskt personalengagemang.

Yrkesskolan i Kaptai, Östpakistan, tillkom genom ett svenskt-pakistanskt avtal den 5 november 1962. Skolan, som skall utbilda yrkeslärare, förmän och småföretagare vid linjer för elektriker, mekaniker och snickare, började sin verksamhet i januari 1964 i provisoriska lokaler. Permanenta lokaler är under uppförande.

Från svensk sida svarar man för kostnaderna avseende svensk personalutrustning för verkstäder och kontor, två bilar, stipendier till skolans lärare och elever samt byggnadsmateriel, vartill kommer halva kostnaden för byggnadernas uppförande samt bidrag till den s. k. joint operational budget. Anslagsbehovet för skolan för budgetåret 1965/66 beräknas av NIB till oförändrat 1 200 000 kr., vartill kommer det svenska bidraget till byggnadsverksamheten om 2 500 000 kr., vilket behandlas för sig i det följande.

Det har förutsatts att Sverige, så snart insatsen vid yrkesskolan i Landhi vore i huvudsak avslutad, skulle medverka vid upprättandet av en liknande *yrkesskola i Gujrat, Västpakistan*. År 1965 bedömes såsom en lämplig tidpunkt att börja förverkliga projektet och förhandlingar härom pågår för närvarande mellan de svenska och pakistanska regeringarna. Skolan avses lämna undervisning i mekanik, gjuteri, formsnickeri, svetsnings- och plåtarbeten, instrumentmakeri, elektroteknik samt bilreparation.

Sverige avses svara för kostnaderna för svensk personalutrustning för verkstäder och kontor, fem bilar, stipendier till skolans lärare och elever, bidrag till den s. k. joint operational budget samt ett engångsbidrag till byggandet. Driftkostnaderna för innevarande budgetår beräknas komma att uppgå till 1 300 000 kr. och kapitalkostnaderna till 700 000 kr. Anslagsbehovet för skolan för budgetåret 1965/66 beräknas av NIB till 2 700 000 kr., vartill kommer bidrag till byggnadsverksamheten 400 000 kr., vilket kommer att behandlas för sig i det följande.

Omfattningen av den svenska biståndsverksamheten i Pakistan ställer stora krav på administrativt överinseende, vilka icke kan tillfredsställas-

de fyllas av NIB:s sekretariat i Stockholm. Det har därför visat sig nödvändigt att i Pakistan upprätta en NIB:s administrativa representation, bestående av en administrativ företrädare jämte skrivbiträde. Anslagsbehovet för *gemensam administration* för budgetåret 1965/66 beräknas av NIB till 150 000 kr.

b) Yrkesskola i Liberia (Yekepa)

Yrkesskolan i Yekepa tillkom genom ett svenskt-liberianskt avtal den 20 september 1962. Enligt avtalet har skolan uppförts med svensk medverkan och den drives i viss anslutning till gruvbolaget LAMCO:s projekt i Nimba.

Svenska regeringen har svarat för kostnaderna för skolbyggnadernas uppförande och ställer personal till förfogande för rektors- och lärarbefattningarna. Skolan skall i första hand utbilda yrkesarbetare och förmän vid linjer för motormekaniker, metallarbetare, snickare samt elektriker. Byggnadsarbetena avslutades i början av år 1964 och undervisningen började i juni samma år. Anslagsbehovet för skolan för budgetåret 1965/66 beräknas av NIB till 1 000 000 kr., en minskning i förhållande till innevarande budgetår med 150 000 kr., vilket huvudsakligen hänför sig till minskade omkostnader.

c) Utbildningsinstitut i Libanon (Siblin-UNRWA)

Yrkesskolan i Siblin tillkom genom ett avtal år 1962 mellan NIB och Förenta Nationernas organisation för palestinaflyktingar (UNRWA). Skolan började sin verksamhet i oktober 1963 och utbildar under tvååriga kurser manliga elever till folkskollärare, hantverksinstruktörer och teletekniker och under ettåriga kurser förmän och yrkeslärare. Avtalet med UNRWA gäller t. o. m. den 30 juni 1965. Från UNRWA:s sida har föreslagits en förlängning på ett år, vilket NIB tillstyrker.

De förutsedda svenska åtagandena omfattar bidrag till driftskostnader med 740 000 kr., löner till svenska lärare med 450 000 kr. och 560 000 kr. för femtio vid UNRWA:s skola utexaminerade elevers praktik i Sverige. Anslagsbehovet för skolan för budgetåret beräknas sålunda av NIB till 1 750 000 kr.

d) Byggnadstekniskt institut i Etiopien (Addis Abeba)

Byggnadsinstitutet i Addis Abeba, Sveriges första bilaterala biståndsprojekt, tillkom genom ett svenskt-etiopiskt regeringsavtal år 1954. Verksamheten vid institutet syftar till utbildning av yrkesarbetare och arbetsledare i byggnadsfacket samt byggnadsingenjörer. Inom institutet bedrivs vidare forskning, materialprovning och experimentell fältverksamhet. Institutet utgör sedan december 1961 en del av Haile Selassie I University.

NIB ställer viss personal till förfogande jämte bidrag till den s. k. joint operational budget. Sedan hösten 1963 har institutet en etiopisk rektor och den övriga personalens uppgifter är avsedda att successivt övertagas av etiopier. För att bli effektivt måste dock ett dylikt övertagande ske lång-

sammare än som tidigare förutsetts. En genom NIB:s försorg företagen utredning ger vid handen att institutets verksamhet bör delvis läggas om och dess utbildningsmål ändras. En svensk biståndsinsats för ett effektivt genomförande av en dylik omläggning torde behöva pågå under åtskilliga år. Anslagsbehovet för institutet för budgetåret 1965/66 beräknas av NIB till oförändrat 2 200 000 kr.

e) Papperstekniskt institut i Indien (Saharanpur)

Det papperstekniska institutet i Saharanpur tillkom genom ett svenskt-indiskt regeringsavtal i juni 1963. Enligt avtalet skulle Sverige ställa till förfogande dels en chefsexpert och fem yrkeslärare, dels stipendier för indisk personals utbildning i Sverige, dels slutligen maskiner, verktyg och laboratorieutrustning för 1 650 000 kr., vilket belopp sedermera på NIB:s förslag av Kungl. Maj:t höjts till 2 150 000 kr. På indisk sida åtog man sig att ställa till förfogande tomt, skolbyggnader, bostäder för lärare och elever, viss utrustning, rektor och övrig erforderlig personal samt medel för underhålls- och driftskostnader. Institutet, som blir det första i sitt slag i Indien, beräknas kunna börja sin undervisningsverksamhet under år 1965.

För anskaffning av den utrustning som från svensk sida skall bekostas, beviljades för budgetåret 1963/64 1 300 000 kr., vilket belopp på grund av förseningar i byggnadernas färdigställande kvarstår för utnyttjande under budgetåret 1964/65. Återstoden av det planerade utrustningsbidraget, 850 000 kr., väntas komma att utnyttjas under budgetåret 1965/66. Därtill kommer för sistnämnda budgetår svenska personalkostnader m. m., vilka bedöms täcka tio experter, till ett belopp av 800 000 kr. Anslagsbehovet för institutet för budgetåret 1965/66 beräknas sålunda av NIB till 1 650 000 kr.

f) Lärarutbildning i Kenya

Nämnden har i samarbete med Uppsala universitet utfört en utredning rörande en biståndsinsats i Östafrika på utbildningsområdet och därvid inriktat sig på *upprättandet av en högskola i Kenya* för utbildning av lärare i naturvetenskapliga ämnen på gymnasienivån. Undervisningen i fråga beräknas kunna börja under budgetåret 1965/66. Nämnden avser ställa fem lärare till förfogande härför, varjämte tre lärare avses tjänstgöra vid andra utbildningsanstalter. Stipendiering av kenyaner kommer vidare att äga rum för att förbereda ett kenyanskt övertagande av utbildningsansvaret vid lärarhögskolan, som skall vara treårig med en årlig intagning av ca 100 elever. Rekryteringen av de svenska lärarna kommer att ske i samarbete med Uppsala universitet. Projekteringen av högskolebyggnaden avses kunna börja redan innevarande budgetår.

Anslagsbehovet för budgetåret 1965/66 för lärarutbildningen i Kenya uppskattas till 1 250 000 kr., vartill kommer 1 500 000 kr. för projektering- en av lärarhögskolan, vilket sistnämnda belopp behandlas för sig i det följande.

B. Hälsovård, inklusive familjeplanering*a) Familjeplanering på Ceylon*

Familjeplaneringsprojektet på Ceylon tillkom genom ett år 1958 ingånget avtal mellan de svenska och ceylonesiska regeringarna om svenskt tekniskt bistånd på familjeplaneringens område. Avtalet, som utlöper i maj 1965, syftar till en insats med svensk expertis för introduktion av familjeplanering i vissa försöksområden på Ceylon, varigenom man skulle få utgångspunkter för ett landsomfattande familjeplaneringsprogram för den händelse ceylonesiska regeringen skulle besluta sig för ett dylikt. Verksamheten inriktas i växande omfattning på utbildning av ceylonesiska familjeplaneringsexperter.

Anslagsbehovet för familjeplaneringsprojektet för budgetåret 1965/66 beräknas av NIB till 1 300 000 kr., en ökning i förhållande till innevarande budgetår med 100 000 kr. beroende på något ökade personalkostnader.

b) Familjeplanering i Pakistan

Familjeplaneringsprojektet i Pakistan tillkom genom ett i oktober 1961 undertecknat avtal mellan de svenska och pakistanska regeringarna rörande svenskt tekniskt bistånd till Pakistan i form av experter, stipendier och utrustning inom ramen för Pakistans familjeplaneringsprogram. Verksamheten består dels i ledning av familjeplaneringskliniker på tre huvudorter i Väst- och Östpakistan, dels i framställning av trycksaker och andra kommunikationsmedia i familjeplaneringsfrämjandets tjänst. Produktionsenheter har i sistnämnda syfte upprättats i Väst- och Östpakistan. Därjämte har på senare tid familjeplaneringspolitisk rådgivning åt och samarbete med pakistanska myndigheter kommit att få växande betydelse.

Det svensk-pakistanska avtalet rörande familjeplaneringen har nyligen utlöppt. En fortsatt svensk biståndsinsats blir till sin omfattning och inriktning beroende av resultatet av den vittsyftande planering av verksamheten under de närmaste åren som för närvarande bedrivs av de pakistanska myndigheterna med bistånd av bl. a. de svenska rådgivarna. Det har därför bedömts lämpligast, att den nuvarande svenska biståndsverksamheten får fortsätta i stort sett oförändrad i avvaktan på att ett nytt avtal skall komma till stånd under år 1965. För närvarande består projektets personalstab av en projektchef, tillika expert på informationsmetodik, tre läkare, tre sköterskor, två informationstekniska experter samt en administrativ assistent.

Anslagsbehovet för familjeplaneringsprojektet för budgetåret 1965/66 beräknas av NIB till i stort sett oförändrat 2 400 000 kr.

c) Barnsjukhus i Etiopien (Addis Abeba)

Barnsjukhuset i Addis Abeba tillkom genom ett avtal mellan de svenska och etiopiska regeringarna år 1957, vilket den 1 juli 1964 ersattes med ett

nytt avtal. Enligt detta skall etiopierna successivt övertaga verksamheten vid sjukhuset.

Anslagsbehovet för barnsjukhuset för budgetåret 1965/66 beräknas av NIB till 750 000 kr., en minskning i förhållande till nuvarande budgetår med 125 000 kr., huvudsakligen sammanhängande med minskade personalkostnader.

d) Stöd åt medicinsk fakultet i Etiopien (Addis Abeba)

Den medicinska fakulteten vid universitet i Addis Abeba upprättades år 1963. Etiopiska regeringen har riktat framställningar om bistånd med dess utbyggnad till bl. a. svenska regeringen och Kungl. Maj:t medgav våren 1964 att förhandlingar härom skulle få upptagas. Den svenska insatsen är planerad att omfatta lärare inom ämnet pediatrik, bidrag till driftsbudgeten samt ett engångsanslag till utrustning. Vidare avses undervisning av medicine studerande bedrivas vid eller i samarbete med det svensk-etiopiska barnsjukhuset i Addis Abeba, något som påkallar en utökning av den svenska personalen vid sjukhuset med en läkare och en sköterska under budgetåret 1965/66. Budget för 1964/65 — projektets begynnelseår — har icke slutgiltigt fastställts. Kostnaderna härför kan emellertid beräknas komma att uppgå till 350 000 kr., varav 250 000 kr. avser driftkostnaden och 100 000 kr. byggnadsprojektering.

Anslagsbehovet för budgetåret 1965/66 för den planerade verksamheten, inklusive ovannämnda undervisning vid barnsjukhuset, beräknas av NIB till 750 000 kr. En utbyggnad av barnsjukhuset i syfte att förbättra dess undervisningskapacitet har emellertid i detta sammanhang bedömts såsom i hög grad påkallad. De för budgetåret 1965/66 gällande kostnaderna härför har beräknats till 600 000 kr., vilket belopp behandlas för sig i det följande.

e) Hälsocentralprojekt i Etiopien

Hälsocentralprojektet i Etiopien tillkom genom ett svenskt-etiopiskt avtal år 1962 och utgör ett led i en etiopisk långtidsplan för utbyggnad av hälsovården på landsbygden. Av svenska medel bestrides lön till två läkare samt viss etiopisk personal och dessutom lämnas bidrag till byggande och drift av sju större och tio mindre hälsocentraler (sjukstugor), laboratorielokaler samt sjukvårdarskolor i två etiopiska provinser. Under budgetåret 1965/66 planeras sålunda uppförande av två större och fyra mindre hälsocentraler. Vid byggenskapen medverkar det svensk-etiopiska byggnadsinstitutet i betydande utsträckning.

Anslagsbehovet för budgetåret 1965/66 för projektet beräknas av NIB till 700 000 kr., en ökning i förhållande till innevarande budgetår med 160 000 kr., huvudsakligen beroende på ökade byggnadskostnader.

f) Näringsforskning i Etiopien

Näringsforskningsprojektet i Etiopien tillkom genom ett svenskt-etiopiskt avtal år 1962, senare ersatt genom ett nytt avtal den 11 november 1964, och ingår såsom ett led i den etiopiska planen för utbyggnad av hälsovården på landsbygden. Dess syfte är att utröna metoder för förbättring av etiopiska barns koststandard. Verksamheten bedrivs i kontakt med en forskargrupp i Sverige. Den svenska personalen i Etiopien utgöres av två läkare, två ingenjörer samt en sköterska. Fältverksamheten i typiska etiopiska byar förenas med laboratorieverksamhet i Addis Abeba och Sverige.

Anslagsbehovet för budgetåret 1965/66 för projektet beräknas av NIB till 1 700 000 kr., en ökning i förhållande till innevarande budgetår med 275 000 kr., delvis sammanhängande med ökade personalkostnader.

C. Övriga biståndsinsatser*a) Integrerat projekt i Tunisien i yrkesutbildning, hälsovård och lantbruk*

Den kombinerade svenska insatsen av *tekniskt och finansiellt bistånd i Kelibia-distriktet* i Tunisien igångsattes efter ett avtal härom mellan de svenska och tunisiska regeringarna den 29 mars 1963. Den finansiella delen av biståndsprojektet utgöres av ett långfristigt lån om 6 000 000 kr. för upprustning av fiskehamnen i Kelibia, vilket faller under finansdepartementets huvudtitel.

Den finansiella insatsen kompletteras med tekniskt bistånd innefattande upprättandet av en yrkesskola för utbildning av fiskare i anslutning till fiskehamnen, åtgärder inom hälsovården, däribland upprättandet av en mödra- och barnavårdscentral, samt insatser inom lantbruket. De till fiskeskolan hörande bostäderna beräknas efter olika förseningar bli färdiga i augusti 1965, varjämte själva skolbyggnaden beräknas bli fullbordad i början av år 1966, de till mödra- och barnavårdscentralerna hörande bostäderna under senhösten 1966 och dispensären i mitten av år 1965. Undervisningen vid fiskeskolan, en tvåårig kurs omfattande en fiskeri-, en motor- och en snickerilinje, inleddes i oktober 1964. En modern ståltrållare med befälhavare har från svensk sida ställts till förfogande såsom skolfartyg. Driftskostnaderna för fartyget, som tills vidare bör föras i svensk regi, har för budgetåret 1965/66 beräknats till 100 000 kr. En stor del av utrustningskostnaderna för undervisningslokalerna i Kelibia väntas vidare uppkomma under nästa budgetår. Utom fartygets befälhavare väntas personalen vid skolan uppgå till sju personer, nämligen en rektor och sex lärare. Anslagsbehovet för fiskeskolan för budgetåret 1965/66 beräknas av NIB till 1 300 000 kr, en minskning i förhållande till innevarande budgetår med 360 000 kr, huvudsakligen sammanhängande med minskade utrustnings- och inventarie-kostnader. Härtill kommer 470 000 kr. för byggnadsverksamheten, vilken behandlas för sig i det följande.

Verksamheten inom mödra- och barnavårdscentralen väntas kunna upptagas i full utsträckning först någon gång under år 1966. Redan i början av budgetåret 1965/66 avses emellertid en mobil enhet stationeras i Kelibia-distriktet för att under ledning av en svensk läkare utnyttjas för en insats på familjeplaneringens område. Samtidigt som övrig svensk personal, nämligen läkare, två barnmorskor samt två sköterskor, under hösten 1965 beräknas kunna infinna sig i Tunisien för sjukhuspraktik därstädes väntas viss tunisisk sjukvårdspersonal kunna utbildas i Sverige för att därefter också stationeras i Kelibia. Anslagsbehovet för mödra- och barnavårdscentralen beräknas av NIB till 1 150 000 kr., vartill kommer 1 810 000 kr. för byggnadsverksamheten, vilken behandlas för sig i det följande.

Beträffande den svenska insatsen på jordbruksområdet har två svenska experter framlagt en plan som går ut på försöksdrift inom en areal av 30 hektar i syfte att få fram de för norra Cap Bon-halvön lämpligaste nötkreaturs- och foderväxttyperna. NIB har till Kungl. Maj:t inkommit med förslag till utvidgning av det svensk-tunisiska avtalet i detta hänseende. NIB räknar tills vidare med att man från svensk sida skulle svara för kostnaderna för inköp av djur, maskiner, redskap samt för bygg- och driftskostnaderna liksom för de svenska experternas löner och för utrustning av deras bostäder. Undersökningarna är emellertid ännu icke avslutade. Anslagsbehovet för lantbruksprojektet för budgetåret 1965/66 beräknas av NIB till 950 000 kr., vartill kommer 1 100 000 kr. för byggnadsverksamheten, vilken behandlas för sig i det följande.

NIB framhåller slutligen i sin petitaskrivelse, att det integrerade projektet i Tunisien ställer krav på intensiva och fortlöpande kontakter med tunisiska vederbörande, varför det kan visa sig nödvändigt att sörja för en administrativ representation för nämnden i Kelibia, bestående av en administrativ chef och en kamrer. Anslagsbehovet för detta ändamål för budgetåret 1965/66 beräknas av NIB till 300 000 kr., vartill kommer 270 000 kr. för byggandet av två tjänstebostäder, vilket belopp behandlas för sig i det följande.

Det totala anslagsbehovet för det integrerade projektet i Tunisien för budgetåret 1965/66 beräknas av NIB sålunda till 3 700 000 kr, vartill kommer 3 650 000 kr. i byggnadskostnader, varom mera i det följande.

b) Lantbruksprojekt i Algeriet

Den svenska biståndsinsatsen på den av algeriska staten ägda lantegendomen Si Lakhdar tillkom efter en svensk-algerisk överenskommelse den 15 juni 1963. Hittills har insatsen främst bestått i anskaffning av maskinutrustning och reparation av de på egendomen befintliga maskinerna samt undervisning i denna utrustnings skötsel och begagnande. Man eftersträvar å svensk sida tillika att ge verksamheten en starkare inriktning på utbildning av egendomens personal. Parallellt med denna undervisningsverksam-

het avser nämnden att medverka till försöksverksamhet i syfte att få fram kreatursskötsel i mindre skala, för vilket ändamål en ladugård skall uppföras, samt foderväxtodling. Antalet kontraktanställda svenskar vid egendomen väntas under budgetåret 1965/66 komma att uppgå till tio.

Anslagsbehovet för lantbruksprojektet för budgetåret 1965/66 beräknas av NIB till 1 600 000 kr., en minskning i förhållande till innevarande budgetår med 450 000 kr., sammanhängande med minskade personal- och utrustningskostnader. Härtill kommer 900 000 kr. för byggnadsverksamheten, vilken behandlas för sig i det följande.

c) Experter i Nigeria

Kungl. Maj:t bemyndigade i början av år 1963 NIB att med nigerianska vederbörande överlägga om *biståndsinsatser i Nigeria*. För budgetåren 1963/64 och 1964/65 har medel anvisats till expertbistånd inom sjukvårdens, veterinärväsendets och skogsbrukets områden. Under budgetåret 1965/66 väntas fem experter kunna vara i verksamhet.

Anslagsbehovet för expertbiståndet för budgetåret 1965/66 beräknas av NIB till 500 000 kr.

d) Experter i Kenya

NIB har ställt fem veterinärer till förfogande för Kenyas veterinärväsende, varjämte biståndsinsatsen innebär viss upprustning av befintliga veterinärmedicinska anläggningar. Under budgetåret 1965/66 avser nämnden dessutom ställa en forskare och två laboratoriebiträden till förfogande.

Anslagsbehovet för expertbiståndet för budgetåret 1965/66 beräknas av NIB till 1 000 000 kr.

e) Experter i Uganda

NIB har ställt två veterinärer till förfogande för Ugandas veterinärväsende och avser ställa en fysiker till förfogande för undervisning vid universitetet i Kampala. Biståndsinsatsen kommer att fortgå under budgetåret 1965/66.

Anslagsbehovet för expertbiståndet för budgetåret 1965/66 beräknas av NIB till 250 000 kr.

f) Experter i Chile

NIB har under hösten 1964 utsänt en expert på slakterinäringens område till Chile i anslutning till förefintliga planer att öka den chilenska animalieproduktionen. För närvarande är under utredning huruvida nämnden bör utsända två eller tre experter på detta område till Chile.

Anslagsbehovet för expertbiståndet för budgetåret 1965/66 beräknas av NIB till 250 000 kr.

g) Expert åt ECA

Genom skriftväxling med Förenta Nationernas ekonomiska Afrikakommission (ECA) har NIB från den 15 juni 1964 på ett år ställt till ECA:s för-

fogande en expert på forskning och dokumentation inom bostads- och byggnadsområdet.

Anslagsbehovet för expertbiståndet för budgetåret 1965/66 beräknas av NIB till 150 000 kr.

h) Expert i Indien

I enlighet med ett svenskt-indiskt avtal år 1963 har NIB levererat utrustning till dels biofysiska institutionen vid medicinska forskningsinstitutet i New Delhi, dels Saha-institutet för kärnfysik i Calcutta för sammanlagt 370 000 kr. Dessutom tjänstgör en svensk expert vid förstnämnda institut. Avtalet löper ut under budgetåret 1965/66 och den svenska biståndsinsatsen avslutas därmed.

Anslagsbehovet för expertbiståndet för budgetåret 1965/66 beräknas av NIB till 50 000 kr.

i) Bistånd i anslutning till FN:s verksamhet

Kungl. Maj:t ställde med brev den 4 juni 1964 till NIB:s förfogande 2 640 000 kr. utgörande ett av riksdagen beviljat särskilt reservationsanslag att disponeras för bilateralt tekniskt bistånd i anslutning till Särskilda fondens projekt. Nämnden har utrett de allmänna betingelserna för insats av dylikt s. k. anslutningsbistånd och genom kontakter med Särskilda fonden liksom på andra vägar emottagit förfrågningar om bistånd av detta slag.

Nämnden har föreslagit, att insatser av s. k. anslutningsbistånd skall få göras i samarbete med icke blott Särskilda fonden utan med FN-organen överhuvud. Med hänsyn till den förutsedda verksamhetens karaktär av väsentligen bilateralt tekniskt projektbistånd finner nämnden vidare, att ifrågakommande belopp lämpligen kan ingå under reservationsanslaget Fältprojekt. Eventuell reservation på anslaget Bilateralt bistånd i anslutning till FN:s särskilda fond vid utgången av innevarande budgetår torde i samband härmed överföras till reservationsanslaget Fältprojekt.

Anslagsbehovet för bistånd i anslutning till Förenta Nationernas verksamhet för budgetåret 1965/66 beräknas av NIB till 2 600 000 kr.

j) Mindre fältprojekt

Under denna rubrik faller olika biståndsinsatser av punktkaraktär, som icke ställer stora krav på svenska medel, expertinsatser eller administrativa åtgärder och som kan ifrågakomma för ett större antal ämnesområden och mottagarländer än vad som gäller större projekt. NIB har funnit, att anvisning av medel till en särskild anslagspost, benämnd Mindre fältprojekt, som nämnden får disponera utan Kungl. Maj:ts hörande i varje särskilt fall, så länge det gäller projekt med en totalkostnad icke överstigande 150 000 kr. i varje särskilt fall, har visat sig vara ett praktiskt tillvägagångssätt.

Anslagsbehovet för Mindre fältprojekt för budgetåret 1965/66 beräknas av NIB till 1 500 000 kr.

k) Ospecificerade fältprojekt

Under en anslagspost kallad Ospecificerade fältprojekt åskar NIB medel till bestridande efter Kungl. Maj:ts godkännande i varje särskilt fall av dels oförutsett höjda kostnader i samband med pågående projekt, vilka icke kan täckas av inom projektens anslagsposter tillgängliga medel, dels kostnader för planering och igångsättande eller utvidgning av pågående nya projekt om vilka nämnden för närvarande icke är i stånd att bestämt uttala sig.

Såsom härav framgår är det icke möjligt att fastställa medelsbehovet för nämnda ändamål under budgetåret 1965/66. Anslagsbehovet för Ospecificerade fältprojekt för budgetåret 1965/66 beräknas emellertid av NIB, i syfte att undvika ett läge, där brist på medel skulle kunna medföra uppskov av en eljest möjlig och lämplig biståndsinsats, till 3 300 000 kr.

l) Bidrag till forskning

I enlighet med prop. 1962: 100 anslag riksdagen för innevarande budgetår 1 000 000 kr. i syfte att få till stånd eller stödja inhemsk forskning av intresse för den svenska biståndspolitiken och dess utformning. I 1964 års statsverksproposition erinrades om att näringsforskning och forskning på familjeplaneringens område vore särskilt angelägna. U-landsforskning av nu nämnt slag torde kunna betraktas såsom ett led i den totala svenska hjälpen till u-länderna och falla under begreppet bilateralt tekniskt bistånd.

Anslagsbehovet för bidrag till forskning för budgetåret 1965/66 beräknas av NIB till 1 000 000 kr.

m) Frivilligtjänst

Riksdagen anslag för innevarande budgetår 750 000 kr. för rekrytering, utbildning och utsändande till biståndsarbete av ett till en början begränsat antal personer, vilkas ålder, utbildning och övriga egenskaper skulle göra dem lämpade för insatser av direkt verkställande art, motsvarande den amerikanska s. k. fredskårens. Det gäller alltså andra uppgifter än den väsentligen rådgivande, på relativt hög nivå aktivitetsstimulerande eller pedagogiska verksamhet, som i allmänhet utövas av svenska biståndsexperten.

Såsom tidigare nämnts slutförde på Kungl. Maj:ts uppdrag dåvarande generalsekreteraren, nuvarande ambassadören Arne Björnberg den 25 mars 1964 en utredning rörande tillvägagångssättet vid igångsättandet av en verksamhet av denna art. Ett fyrtiotal myndigheter och organisationer har avgivit yttrande över utredningen. I NIB:s yttrande anmäler nämnden sin avsikt att närmare utreda och planera urvalsmetoder för arbete i underutvecklade länder, förberedande utbildning samt användningsområden så-

väl i professionell som i geografisk bemärkelse, för personal av ifrågavarande kategori. NIB har jämväl tillsatt en särskild arbetsgrupp för ändamålet. NIB vill emellertid understryka behovet av noggrann planering och ingående överläggningar med tilltänkta mottagarländers myndigheter för att insatser av nämnda typ skall kunna bli av verklig nytta för dessa länders utveckling.

Nämnden anser sig icke kunna med någon säkerhet förutsäga kostnaderna för nu nämnt personalbistånd under det kommande budgetåret. Anslagsbehovet för frivilligtjänst för budgetåret 1965/66 beräknas dock av NIB, för beredande av rimligt utrymme för sagda typ av bistånd, till 1 000 000 kr.

D. Byggnadsverksamhet

Vid den föregående redovisningen av NIB:s projekt har efter samråd med byggnadsstyrelsen för vissa av dessa anmälts medelsbehov för byggnadsverksamhet. Det gäller 2 900 000 kr. för yrkesskolorna i Pakistan, 3 650 000 kr. för det integrerade projektet i Tunisien, 900 000 kr. för lantbruksprojektet i Algeriet, 600 000 kr. för utbyggnad av barnsjukhuset i Etiopien, 1 500 000 kr. för den planerade lärarhögskolan i Kenya och 450 000 kr. för allmänna utrednings- och projekteringskostnader för byggnadsverksamhet i samband med nämndens projekt eller tillhoppa 10 000 000 kr. Beräkningarna, som är preliminära, har gjorts av byggnadsstyrelsen, vilken jämlikt Kungl. Maj:ts föreskrift i princip disponerar medel för ifrågavarande ändamål. Byggnadsstyrelsen avser inkomma till Kungl. Maj:t med noggrannare beräkningar, vilka skall kunna läggas till grund för Kungl. Maj:ts medelsanvisning.

Anslagsbehovet för byggnadsverksamhet i samband med NIB:s ovan angivna projekt beräknas sålunda av nämnden till 10 000 000 kr.

Föredraganden. De av nämnden för internationellt bistånd begärda anslagen för alla pågående och förberedda fältprojekt uppgår till i runt tal 33 milj. kr. inklusive överförda Sverige hjälper-projekt medan äskanden för planerade projekt, som avses komma att inledas under budgetåret 1965/66, uppgår till inemot 5 milj. kr.

Under förevarande anslag inrymmes också 2,6 milj. kr. för bistånd i anslutning till FN:s verksamhet, varvid innevarande års anslag för bistånd i anslutning till Särskilda fondens verksamhet ännu icke tagits i anspråk, medan prövning pågår av framförda förslag. NIB har velat vidga anslutningsbiståndet till att gälla FN-organen överhuvudtaget. Då Särskilda fondens beslut i allmänhet effektueras genom FN:s olika specialorgan, blir det i praktiken ingen större skillnad med nämndens förslag. Under förutsättning att syftet med anslutningsbiståndet bibehålles vid de i prop. 1964: 1

(bil. 5 s. 23) uppdragna riktlinjerna och detta anslutningsbistånd redovisas som en särskild delpost under anslaget har jag ingen invändning mot att det inordnas under Fältprojekt. Vid utgången av innevarande budgetår eventuell befintlig reservation på anslaget Bilateralt bistånd i anslutning till FN:s Särskilda fond bör överföras till förevarande anslag.

Vidare begäres under detta anslag inemot 7 milj. kr. bl. a. för forskning, frivilligtjänst och ännu icke specificerade fältprojekt. Därjämte kan nya ännu icke anmälda behov uppstå under budgetåret.

Sammanlagt har begärts (33 + 5 + 2,6 + 7) avrundat 47 milj. kr. Med hänsyn till förskjutningar i betalningsutfallet som erfarenhetsmässigt uppstår föreslår jag att anslaget till Fältprojekt avrundas till 45 milj. kr., innebärande en anslagsökning om 22 milj. kr.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fältprojekt* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 45 000 000 kr.

C 9. Stipendiat- och kursverksamhet

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	3 500 000	2 922 563
1964/65	4 500 000	
1965/66 (förslag)	5 500 000	

NIB har för nästkommande budgetår äskat ett anslag av 6 milj. kr., d. v. s. en ökning med 1,5 milj. kr. i förhållande till innevarande budgetår. Ökningen skulle jämnt fördela sig mellan stipendiat- resp. kursverksamheten.

a) Stipendiatverksamhet

Stipendiatverksamhetens syften och inriktning har under det gångna året ingående omprövats, varvid särskild uppmärksamhet ägnats åt ländervalet, rekryteringen, studieområdena och de aktuella placeringsmöjligheterna. En noggrannare differentiering av olika stipendiatkategorier kan till följd härav förutses för verksamheten under 1965/66. Särskild vikt har därvid fästs vid nödvändigheten att vid stipendiegivning för studier i Sverige koncentrera denna till de studieområden, som med hänsyn till undervisningsresurserna är lämpligast. Vidare eftersträvas en effektivisering av rekryteringsförfarandet. NIB föreslår en höjning av anslagsposten för stipendiatverksamheten med 750 000 kr. till ett belopp av 2 750 000 kr. under budgetåret 1965/66.

b) Kursverksamhet

För att möjliggöra en vidgning av kursverksamheten föreslår NIB, att anslagsposten härför ökas med likaledes 750 000 kr. till ett belopp av 3 250 000 kr. under budgetåret 1965/66. Härav beräknas 2 397 000 kr. bli erforderliga för i det följande uppräknade kurser och seminarier, varjämte ett belopp av 653 000 kr. skall efter särskilt medgivande av Kungl. Maj:t kunna tagas i anspråk för annan kursverksamhet. Återstående 200 000 kr. skall i enlighet med av Kungl. Maj:t lämnat bemyndigande disponeras av nämnden själv för arrangerandet av sådana mindre seminarier, vilka var för sig betingar en kostnad av högst 25 000 kr.

1. *Fysikseminarium i Uppsala.* För fjärde gången i ordningen har med början under hösten 1964 ett seminarium rörande organisationen av forskning och undervisning i fysik arrangerats i samarbete med IAEA och UNESCO. NIB finner det motiverat att anordna ett motsvarande femte seminarium under 1965/66 och beräknar kostnaderna härför till 380 000 kr.

2. *Veterinärkurs i djuravel.* För en i samarbete med FAO anordnad nio-månaderskurs i insemination m. m. vid veterinärhögskolan under 1965, vars totalkostnad numera väntas komma att uppgå till 304 000 kr., beräknas en kostnad av 144 000 kr. falla på budgetåret 1965/66.

3. *Veterinärkurs i patologi.* Två veterinärkurser i patologi har hittills i samråd med FAO anordnats vid veterinärhögskolan och veterinärmedicinska anstalten. En tredje dylik kurs planeras för tiden mars—november 1966. Kursens totalkostnad uppskattas till 338 000 kr., varav 200 000 kr. beräknas för budgetåret 1965/66.

4. *Växtgenetisk kurs vid Svalöv.* Två kurser i växtgenetik har tidigare genomförts i Sverige i samarbete med FAO. En tredje kurs planeras äga rum 1965, för vilket ändamål 200 000 kr. anvisats för innevarande budgetår. Den sammanlagda kostnaden för kursen beräknas numera komma att uppgå till 375 000 kr., varför ett belopp av 175 000 kr. erfordras för budgetåret 1965/66.

5. *Kurs i företagsekonomi.* Under innevarande budgetår arrangeras vid handelshögskolan i Göteborg en första kurs i företagsekonomi för thailändska studenter. Kursens syfte är att bibringa deltagarna kunskaper för bedömning av de industrialiseringsprojekt, som bäst lämpar sig för Thailand. En andra kurs av motsvarande slag planeras för budgetåret 1965/66. Kostnaderna härför beräknas till 252 000 kr.

6. *Kurs i teleteknik.* En kurs i teleteknik för telefontekniker från Östafrika (främst Kenya, Uganda och Tanzania) planeras äga rum under budgetåret 1965/66 i samarbete med Telefonaktiebolaget L. M. Ericsson, som kommer att bestrida kostnaderna för själva utbildningen, under det att NIB skall svara för kursdeltagarnas uppehälle och resor. Kostnaden för sistnämnda ändamål beräknas till 160 000 kr.

7. *Kurser i kooperation.* En tredje kurs i kooperation, anordnad i sam-

arbete med Kooperativa Förbundet och Sveriges Lantbruksförbund, avses äga rum under tiden maj—oktober 1965. Utöver ett tidigare anslaget belopp av 100 000 kr. erfordras för den del av kursen, som kommer att falla inom budgetåret 1965/66, ytterligare 105 000 kr.

En fjärde kurs i Kooperation planeras för kalenderåret 1966. Den är avsedd enbart för högt kvalificerade kooperativa tjänstemän från Sydöstasien. NIB:s kostnader för denna kurs uppskattas till 250 000 kr., varav 125 000 kr. behöver tagas i anspråk för den del därav som faller inom budgetåret 1965/66.

8. Sammanhållen undervisning

a) Naturvetenskapliga ämnen

En överenskommelse har ingåtts mellan NIB och Uppsala universitet angående sammanhållen undervisning i naturvetenskapliga ämnen för två grupper av främst östafrikanska studenter i syfte att utbilda lärare i fysik, matematik och kemi. Undervisningen, som avses leda till fil. kand.-examen, inleddes på försöksbasis höstterminen 1963 och beräknas pågå under 3—4 år. Kostnaderna för budgetåret 1965/66 beräknas till 329 500 kr.

b) Geovetenskapliga ämnen

NIB har i samarbete med Uppsala universitet och Lantbrukshögskolan utarbetat planer för sammanhållen undervisning i geovetenskapliga ämnen för främst östafrikanska studenter. Utbildningen avses omfatta studier i naturgeografi, marklära och meteorologi samt ge deltagarna kompetens som administratörer, kartografer, planerare eller lärare. Undervisningen, som avses resultera i fil. kand.-examen, kommer att påbörjas hösten 1965 och fortgå under sju terminer, varav den sista avses bli förlagd till Afrika. Kostnaderna för budgetåret 1965/66 beräknas uppgå till 264 000 kr.

c) Förvaltningskunskap och företagsekonomi

Vid handelsgymnasiet i Västerås planerar NIB i samarbete med Västerås stad en utbildning för femton liberianska studenter i förvaltningskunskap och företagsekonomi. Undervisningen avses pågå under ett år med början i juli 1965. Kostnaden härför beräknas till 262 500 kr.

Föredraganden. Kurs- och stipendiatverksamheten spelar en viktig roll i det tekniska biståndsarbetet. NIB har begärt en medelsökning för kurs- och stipendiatverksamheten med 1,5 milj. kr. i förhållande till innevarande års anslag och därvid beräknat 853 000 kr. för ännu icke specificerade kurser och seminarier som kan komma att aktualiseras. Ambitionsgraden för utbyggnad av kursverksamheten är sålunda hög och ställer stora anspråk på personella resurser, särskilt lärarkrafter, som det råder knapphet på. Det samma gäller stipendiatverksamheten, som kräver proportionsvis ännu stör-

re personliga insatser från värdlandets sida. Det torde därför vara realistiskt att räkna med en del svårigheter att igångsätta en så omfattande ny kursaktivitet. Om anslagsökningen avrundas till 1 milj. kr. disponerar NIB, om hänsyn tages till uppkomna reservationer, belopp av en storleksordning som väl torde täcka de faktiska möjligheterna. Det sålunda förordade anslaget av 5,5 milj. kr. för 1965/66 bör nämligen ställas i relation till de faktiska utgifterna 1963/64, som endast uppgick till 2,7 milj. kr.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Stipendiat- och kursverksamhet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 5 500 000 kr.

C 10. Rekrytering och utbildning av experter

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	500 000	340 366
1964/65	1 000 000	
1965/66 (förslag)	1 000 000	

Den av NIB:s styrelse tillsatta s. k. expertutbildningskommittén utförde åren 1962—63 en första kartläggning av utbildningsbehov och utbildningsformer för biståndsarbete. Vissa förslag om fackutbildning för experter framlades i juni 1963 av en arbetsgrupp inom beredningen för internationella biståndsfrågor i dess rapport »U-länder och utbildning» (SOU 1963: 64). Vidare har riktlinjer för en långtidsplan utarbetats och fastställts av nämnden under våren 1964.

Expertutbildningsverksamheten under innevarande budgetår — omfattande orienteringskurser, språkkurser och fackutbildning — har utformats enligt dessa riktlinjer. För budgetåret 1965/66 förutses behov av ca åtta allmänna orienteringskurser, åtta Afrika-kurser, en Asien-kurs och en Latinamerika-kurs. Vidare beräknas 50—100 personer behöva språkutbildas i någon form och ca 30 personer språktestas. Vad den kompletterande fackutbildningen beträffar, är vissa konkreta förslag under utredning, gällande bl. a. community development (fältpraktik samt teoriutbildning vid utländska universitet) och hälsovård (läkarutbildning vid fältprojekten i Etiopien). För vissa kategorier läkarpersonal planeras särskild träning i undervisningsmetodik för u-länderna. Slutligen fordras kompletterande fackutbildning för insatser inom tropiskt jordbruk och familjeplanering. Kostnaderna för det utbildningsprogram som hittills planerats, beräknas till ca 1 040 000 kr. Härtill kommer emellertid utbildningsbehov på andra områden som ännu icke kunnat detaljplaneras och kostnadsberäknas.

Inom ramen för förevarande anslag bestrids även vissa kostnader för rekrytering av experter (kostnader i samband med prövning och medicinsk kontroll av sökande). För innevarande budgetår är delposten för detta ändamål maximerad till 50 000 kr. Med hänsyn dels till den ökning av rekry-

teringen som förutses, dels till behovet av ett utvidgat prövningsförfarande i vissa fall, torde sagda delpost böra höjas till 75 000 kr. för budgetåret 1965/66.

För rekrytering och utbildning av experter disponeras under innevarande budgetår — inklusive reservationer — ca 1 500 000 kr. Då dessa medel icke förutses bli förbrukade, beräknas anslaget för budgetåret 1965/66 av NIB kunna upptagas till oförändrat belopp, d. v. s. till 1 000 000 kr.

Föredraganden

En fortsatt och enligt de under fjolåret fastställda riktlinjerna intensifierad expertutbildning anser jag vara en förutsättning för att NIB skall kunna rekrytera och förmedla kvalificerade och för sina uppgifter väl rustade experter till den bilaterala och multilaterala bistandsverksamheten. Det av NIB äskade anslaget för utbildning och rekrytering av experter till oförändrat belopp under 1965/66 synes därför väl motiverat.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rekrytering och utbildning av experter* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.

Övrigt bistånd

C 11. Nordiskt bistånd

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	2 750 000	2 181 199
1964/65	2 750 000	
1965/66 (förslag)	3 500 000	

Föredraganden

Jordbruksskolan vid det nordiska bistandsprojektet i Kibaha i Tanzania invigdes den 20 juni 1964. Byggnadsarbeten för den Secondary School, som skall uppföras, pågår och skolan skall stå färdig att mottaga en första grupp på 145 elever den 2 februari 1965. Skolan beräknas vara utbyggd i sin fulla kapacitet (500 elever) år 1966. Hälsocentralen beräknas bli färdigbyggd under 1965. Parallellt med dessa arbeten pågår projekteringen av Project Centre, innehållande administrationslokaler m. m. samt byggandet av bostäder för all fast anställd personal. Sammanlagt beräknas omkring 200 familjebostäder komma att uppföras i anslutning till projektet.

Samtidigt som undervisningsinstitutionerna färdigställs kommer den nordiska personalen vid projektet att successivt utökas. Enligt avtalet med Tanzania har de nordiska länderna förbundit sig att rekrytera och avlöna all den personal som krävs vid projektet.

Det är vanskligt att vid innevarande tidpunkt närmare uppskatta hur mycket av de härmed förbundna kapital- och driftskostnaderna som kommer att belasta budgetåret 1965/66. Det nordiska projektets budget löper per kalenderår, vilket även försvårar exaktare beräkningar.

Sedan Sverige betalat sitt bidrag till det nordiska projektet för kalenderåret 1964 kvarstår ett belopp på 1 368 750 kr. på innevarande budgetårs anslag. Detta belopp skall utgöra en del av det svenska bidraget till 1965 års budget.

Enligt ett av ledningen för Nordiska Tanganyikaprojektet uppgjort preliminärt men av styrelsen ännu icke slutbehandlat budgetförslag för kalenderåret 1965 begäres anslag på omkring 11,3 milj. kr. Härav skulle Sverige i enlighet med det internordiska avtalet bestrida 50 procent.

Den nordiska budgeten för kalenderåret 1964 uppgår till 6 874 000 svenska kr. Samtliga dessa medel kommer dock icke att förbrukas under 1964. Uppskattningsvis torde ett belopp på i runt tal 1,5 milj. svenska kr finnas disponibelt för projektet vid utgången av budgetåret för det nordiska projektet den 31 december 1964. Vid beräkning av medelsbehovet för kalenderåret 1965 bör således den beräknade budgetens slutsumma minskas med detta belopp. Följaktligen skulle medelsbehovet för 1965 uppgå till 9,8 milj. svenska kr., varav Sverige enligt ovan skulle bestrida 50 procent eller 4,9 milj. svenska kr.

Av anslaget under förevarande rubrik finnes som nyss anförts reserverade medel uppgående till 1 368 750 kr., varför ytterligare ca 3,5 milj. kr. torde krävas från Sverige för kalenderåret 1965.

Några beräkningar rörande den nordiska budgeten för kalenderåret 1966 föreligger ej. Det är därför inte möjligt att uppskatta det svenska bidraget till denna budget under första halvåret 1966. Det torde emellertid vara realistiskt att räkna med att vissa kapitalkostnader för själva projektet måste bestridas jämväl under denna period. Därutöver bör hänsyn tagas till att projektet skall kunna utvecklas och eventuellt kompletteras med nya verksamhetsgrenar.

Den nordiska ministerkommittén har vidare beslutat i enlighet med Nordiska rådets rekommendation att om möjligt utvidga det nordiska biståndet med ett nytt projekt i ett afrikanskt land. En utredning rörande projektets placering och närmare utformning har nyligen tillsatts. Det är således ännu för tidigt att ange några kostnader för ett sådant eventuellt nytt gemensamt projekt.

Det är glädjande att det nordiska Tanganyikaprojektet gör planerliga framsteg. Ökade anslag erfordras då i takt med projektets utbyggnad. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nordiskt bistånd* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 3 500 000 kr.

C 12. Humanitärt bistånd

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	5 000 000	4 948 877
1964/65	7 500 000	
1965/66 (förslag)	7 500 000	

Föredraganden. Under förevarande anslagsrubrik inryms en rad olika biståndsformer av nödhjälpskaraktär. En framskjuten plats intar flyktinghjälpen, som traditionellt brukat ta i anspråk ungefär hälften av anslaget, liksom även hjälpen till människor och områden som hemsökts av förhärjande naturkatastrofer. Till det humanitära biståndet hör även de stödbidrag, som i vissa fall lämnas till biståndsaktioner av frivilligorganisationer som Röda Korset, Rädda Barnen och missionen. I fråga om missionen föreligger och utnyttjas möjligheter att stödja den del av dess verksamhet, som tar sikte på sjukvård, konfessionslös utbildning samt avhjälpandet av materiell nöd.

Ett behov av insatser framförallt på flyktinghjälpens område gör sig ständigt påmint. Samtidigt som en avveckling av de europeiska flyktingproblemen nu äntligen ligger inom räckhåll börjar de utomeuropeiska flyktingproblemen, främst i olika delar av Afrika och i Mellersta Östern, antaga alltmer oroväckande dimensioner.

De bidrag till flyktinghjälp som hittills utgått under detta anslag har i huvudsak haft formen av årliga bidrag till FN:s två stora flyktingprogram, flyktingkommissariatet (UNHCR) och det särskilda organet för Palestinaflyktingarna (UNRWA), som båda är avhängiga av frivilliga bidrag för sin verksamhet.

Bidraget till UNHCR har för innevarande budgetår höjts till 200 000 dollar. Behovet av en utvidgning av UNHCR:s hjälpverksamhet i Afrika har under det gångna året på ett dramatiskt sätt åskådliggjorts genom de många nya och akuta flyktingsituationer som uppträtt inom olika delar av den afrikanska kontinenten och som påfordrat flyktingkommissariatets omedelbara ingripande utan att medel inom den ordinarie budgetramen vid varje tillfälle funnits att tillgå.

Problemen för de flyktingkategorier, som faller under UNRWA:s mandat i det gamla Palestina-området, kan sägas uppvisa mera kroniska drag, samtidigt som hjälpbehovet stiger i takt med att flyktingbefolkningen så hastigt tillväxer. Palestinaflyktingarna, vilkas antal sålunda f. n. överstiger 1,2 milj. (varav omkring hälften under 18 års ålder), är till övervägande del hänvisade till en improduktiv lägertillvaro och till de livsmedelsransoner UNRWA kan utdela. Möjligheterna till målinriktad utbildning och utkomst genom arbete är mycket begränsade. Den undersysselsättning och håglöshet som sätter sin prägel på lägertillvaron skapar spänning och oro, som utlöser sig även på det politiska planet. De insatser som UNRWA ge-

nom åren gjort för att Palestina-flyktingarna ska kunna existera nödvändiggör ett fortsatt och ökat svenskt stöd. Med hänsyn till att det svenska årsbidraget legat på oförändrad nivå under mer än tio år, samtidigt som flyktingsantalet fördubblats, ökades anslaget under föregående budgetår till 600 000 kr. Samma bidrag avses utgå innevarande budgetår och bör beräknas även för budgetåret 1965/66.

Under innevarande år har för första gången ett belopp av 1 milj. kr. under det humanitära biståndsanslaget avsatts särskilt för olika former av studiestöd till afrikansk flyktingungdom. En i samband därmed företagen utredning har påvisat det mycket stora behovet av dylikt studiestöd — som främst avses komma flyktingungdom från Syd- och Sydvästafrika samt från Angola, Moçambique och Sydrhodesia till godo — och att behovet främst föreligger på läroverks- och grundskolestadiet samt på yrkesutbildningens område. Stödet är avsett för utbildning i asylländerna eller andra afrikanska länder, främst genom stöd till kollektiva flyktingutbildningsåtgärder, och bör omfatta alla med utbildningen förenade åtgärder såsom kostnader för transporter, inkvartering och uppehälle. På längre sikt är en internationalisering i FN-egid av detta stöd till flyktingungdomens utbildning önskvärd. Så länge denna strävan icke vunnit mera allmän anslutning eller omsatts i praktiska åtgärder krävs emellertid insatser från enskilda länders sida. Mot bakgrunden av redan vunna svenska erfarenheter av denna verksamhet synes starka skäl tala för en ökning under nästa budgetår av det svenska studiestödet till afrikansk flyktingungdom.

Under hänvisning till det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Humanitärt bistånd* under budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 7 500 000 kr.

D. Diverse**D 1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Beskickningsfastigheternas delfond**

Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till beskickningsfastigheternas delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Beskickningsfastigheternas delfond* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 12 749 000 kr.

D 2. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond

Med åberopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört beträffande ersättning till byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 590 000 kr.

D 3. Gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska medborgare m. fl.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	150 000	224 100
1964/65	100 000	
1965/66 (förslag)	150 000	

I prop. 1964: 1 (bil. 5 s. 64) föreslogs, att förevarande anslag, under hänvisning till en ändring av 26 § sjömanslagen och en i samband därmed företagen omfördelning av medel för sjömäns hemresa, skulle minskas med 50 000 kr. Sedan reformen nu verkat någon tid och med hänsyn till ökat medelsbehov för andra ändamål, avsedda att täckas från förevarande anslag, finner jag att detsamma bör uppföras med ett högre belopp än för innevarande år. Det har beräknats att en höjning med 50 000 kr. skulle

vara tillfyllest för att i avvaktan på det första årsresultatet av anslagsomläggningen avseende sjömannens hemresor motsvara uppkommande medelsbehov för kostnader för sjöfolk och för svenska medborgare och vissa statslösa, som enligt särskilda regler må komma i åtnjutande av visst bistånd i händelse av nödställd belägenhet vid vistelse utomlands. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska medborgare m. fl.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kr.

D 4. Förstärkning av avkastningen av understödsfonden för rysslandssvenskar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	25 000	25 000
1964/65	20 000	
1965/66 (förslag)	15 000	

Understödsnämnden för rysslandssvenskar har hemställt, att förevarande anslag måtte under budgetåret 1965/66 utgå med ett oförändrat belopp av 20 000 kr.

Departementschefen. I likhet med föregående år förordar jag att den successiva avvecklingen av anslaget fortsättes. Jag föreslår därför, att medelsanvisningen på förevarande anslag sänkes med 5 000 kr. och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förstärkning av avkastningen av understödsfonden för rysslandssvenskar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 15 000 kr.

D 5. Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	3 382 000	3 368 650
1964/65	4 379 000	
1965/66 (förslag)	4 744 000	

Kungl. Maj:t har den 29 juni 1964 fördelat det för innevarande budgetår beviljade anslaget på följande sätt:

1. Bidrag till Svenska institutet för kulturellt utbyte med utlandet 2 727 000
2. Bidrag till Svensk-amerikanska nyhetsbyrån 684 000
3. Bidrag till Svensk-internationella pressbyrån 318 000

4. Utländska pressbesök	250 000
5. Övrig upplysningsverksamhet	400 000
	Summa kr. 4 379 000

Allmänna synpunkter

Departementschefen. Medelsanvisningen till upplysningsverksamheten i utlandet föreslås fördelad på tredje, sjätte, åttonde och tionde huvudtitlarna. Därvid har anslagen för kommersiell och turistisk information liksom tidigare upptagits under tionde huvudtiteln, bidragen till Svenska institutet för lektorat i utlandet, stipendie-, kurs- och gästföreläsningsverksamhet under åttonde, bidraget till Sveriges Radios utlandsprogram under sjätte medan bidragen till Svenska institutet, Svensk-amerikanska nyhetsbyrån. Svensk-internationella pressbyrån samt anslagen till Utländska pressbesök och Övrig upplysningsverksamhet samlats under tredje huvudtiteln.

Bidrag till Svensk-amerikanska nyhetsbyråns verksamhet i Stockholm föreslås upphöra i och med USA-kampanjens avslutning, då verksamheten ifråga bör övertas av utrikesdepartementets pressbyrå och Svenska institutet.

Samordningen och rationaliseringen av den statliga och statsunderstödda upplysningsverksamheten fortgår såväl i Sverige som på ett växande antal utlandsmarknader.

Bidragen under tredje huvudtiteln till de nyss nämnda upplysningsorganen föreslås höjda med 365 000 kr. Härav tillföres Svenska institutet 275 000 kr. för att möta anslagsbehov betingade av automatisk och allmän kostnadsstegring samt önskemålet att i lönehänseende likställa föreståndarna för institutets London- och Pariskontor med specialattachéer inom utrikesförvaltningen. Svensk-amerikanska nyhetsbyrån föreslås få ett med 65 000 kr. ökat anslag, medan höjningen för Svensk-internationella pressbyrån föreslås stanna vid 25 000 kr.

1. Svenska institutet för kulturellt utbyte med utlandet

Svenska institutets budget för innevarande budgetår förutser utgifter på sammanlagt 4 083 500 kr., vilka täckes av dels statsanslag under tredje huvudtiteln med 2 727 000 kr., dels statsanslag under åttonde huvudtiteln med 589 150 kr., dels medlemsavgifter om 665 000 kr., dels diverse inkomster om 102 350 kr. Institutets personal och administration beräknas draga en kostnad av 1 687 500 kr., vartill kommer kostnader för PR-åtgärder i Sverige beräknade till 42 000 kr. Produktionssidan d. v. s. posterna Publikationer, Filmer och Utställningar beräknas draga kostnader om tillhoppa 1 263 000 kr., medan för Bibliotek och dokumentation, Allmänna kulturutbytesåtgärder, Kurser och Stipendier anslagits tillhoppa 586 700 kr. Lektoratverksamheten

och utlandskontoren har tilldelats ett belopp om 478 400 kr., varjämte till styrelsens förfogande står ett anslag om 95 900 kr.

För budgetåret 1965/66 föreslås kostnadsökningar om 1 631 100 kr., avsedda att täckas med anslagshöjningar om 1 227 550 kr. på tredje huvudtiteln och 403 500 kr. på åttonde huvudtiteln. I institutets budgetförslag har ökningen lagts huvudsakligen på personalkostnaderna samt på produktionssidan, varvid den förra beräknas erhålla en med 366 000 kr. ökad medelstilldelning, medan produktionskostnaderna beräknas stiga med 758 000 kr. Institutet framhåller att en kraftig anslagsökning på personalsidan erfordras dels för att täcka behovet av nya tjänster, dels för att uppjustera lönerna för vissa befattningshavare. Institutet framhåller vidare, att vid bedömningen av äskandet för nya tjänster bör hänsyn tagas dels till den relativa eftersläpningen i personalhänseende, som blev följderna av det stora produktionsanslag, som riksdagen beviljade för budgetåret 1964/65, dels till den mycket omfattande verksamhet, som institutet bedriver utom budgetens ram med medel som i stor utsträckning kommer från upplysningsberedningen direkt eller genom de s. k. länderaktionerna och från utrikesdepartementet för service åt dessa institutioner. De föreslagna höjningarna på produktionssidan föreslås i främsta rummet gå till utställningsverksamheten och filmproduktionen, men även en höjning beträffande publikationsverksamheten föreslås. Bland övriga föreslagna större utgiftsökningar märks posten till Allmänna kulturutbytesåtgärder, som föreslås öka med ca 150 000 kr.

Departementschefen. Svenska institutet gavs genom den stora ökningen av statens bidrag för innevarande budgetår så betydande utvecklingsmöjligheter, att institutet i år torde böra inrikta sig främst på en fortsatt rationalisering inom ramen för den samordnade upplysningsverksamheten. Av anslagsökningen beräknas cirka 200 000 kr. åtgå till att möta automatiska kostnadsstegringar. För att ernå paritet i fråga om löner och övriga förmåner åt institutets platschefer i London och Paris med motsvarande statstjänstemannaförmåner beräknas 25 000 kr. Dispositionen av återstående 50 000 kr. bör bestämmas gemensamt av institutet och den särskilde rådgivaren i upplysningsfrågor.

2. Svensk-amerikanska nyhetsbyrån

Svensk-amerikanska nyhetsbyrån erhåller under innevarande budgetår ett anslag om 684 000 kr. Därjämte har nyhetsbyrån från upplysningsberedningen erhållit 215 000 kr. samt uppbär i bidrag och diverse intäkter ett belopp om 20 000 kr. Nyhetsbyråns budget slutar således på en summa av drygt 900 000 kr. För budgetåret 1965/66 föreslår nyhetsbyrån en total anslagsökning med 636 000 kr., vilket skulle föra upp nyhetsbyråns budget till en nivå av 1 525 000 kr. Huvuddelen av kostnadsökningarna skul-

le enligt förslaget falla på New York-kontoret samt på gemensamma kostnader för byråns organ i Stockholm och i New York. Nyhetsbyrån framhåller, att USA-kampanjen, vars verksamhet började den 1 januari 1963, har inneburit en förstärkning av den svenska upplysningsverksamheten i USA. Genom de medel kampanjen disponerat har det varit möjligt att åstadkomma en upprustning av de personella resurserna för vår verksamhet på USA samt att åstadkomma en ökad distribution av informationsmaterial till betydelsefulla grupper. USA-kampanjens åtgärder har ej i större utsträckning varit av engångsnatur. Som från början planerades har åtgärderna i stället syftat till att förstärka den verksamhet som bedrivits av de ordinarie informationsorganen. Detta har bl. a. motiverat en under året genomförd integrering mellan USA-kampanjen och Svensk-amerikanska nyhetsbyrån, framhålles det.

Departementschefen. I enlighet med intentioner som jag anförde i prop. 1964:1 (bil. 5 s. 69) har under 1964 Svensk-amerikanska nyhetsbyrån och USA-kampanjens verksamheter integrerats, varjämte utgivningen av handelskammartidskriften American-Swedish Monthly övertagits av nyhetsbyrån. För att genomföra detta har särskilde rådgivaren i upplysningsfrågor i samråd med upplysningsberedningen ställt ca 215 000 kr. till nyhetsbyråns förfogande. Statsbidraget för innevarande budgetår har därmed i verkligheten uppgått till omkring 900 000 kr.

Under ordförandeskap av generaldirektören Gösta Renlund ägde 1959—60 en utredning rum angående samverkan mellan organen för svensk upplysningsverksamhet i utlandet. I betänkande den 11 juli 1960 föreslog utredningen, att Svensk-amerikanska nyhetsbyråns Stockholmskontor skulle upplösas och att dess arbetsuppgifter skulle övertas av i första hand Svenska institutet och i andra hand av Svensk-internationella pressbyrå och i sista hand av utrikesdepartementets pressbyrå. Av remissinstanserna hade endast två, nämligen Stiftelsen Svensk-amerikanska nyhetsbyrån och Sveriges industriförbund, invändningar mot denna reform.

Den föreslagna omorganisationen har emellertid inte kunnat äga rum på grund av tillkomsten av USA-kampanjen. Vid kampanjens avslutning med utgången av år 1965 bör den emellertid ske. Övergången torde, som den förut omnämnda utredningen också förutsade, kunna göras utan svårigheter.

Fördelningen av nyhetsbyråns uppgifter i Stockholm torde i stort sett böra göras så, att Svenska institutet, som redan nu är det kamerala organet för både USA-kampanjen och nyhetsbyrån, övertar de producerande funktionerna hos byråns Stockholmskontor. Institutet blir därmed i detta hänseende New York-kontorets hemmaorganisation. Uppgiften att i Sverige omhänderta sådana amerikanska representanter för nyhetsmedia, som genom New York-kontorets försorg beredes tillfälle resa till Sverige, bör åvila utrikesdepartementets pressbyrå, medan andra besökare torde böra hän-

visas till Svenska institutet. Det bör uppdragas åt den särskilde rådgivaren i upplysningsfrågor efter samråd med upplysningsberedningen, Stiftelsen Svensk-amerikanska nyhetsbyrån och övriga berörda upplysningsorgan att närmare utforma förslag till fördelning av uppgifter och organisation.

På grundval av det sålunda utarbetade förslaget torde den slutliga medelsanvisningen bestämmas. Därvid bör hänsyn tas även till medel som samtidigt härmed föreslås till kommersiell information under tionde huvudtiteln, av vilka ca 1 milj. kr. beräknats för sådan verksamhet i För-
enta Staterna.

I avvaktan på beslutet av denna omorganisation förordar jag en ökning av bidraget under tredje huvudtiteln till Svensk-amerikanska nyhetsbyrån med 65 000 kr. till 749 000 kr. I likhet med vad som tidigare sagts bör det även härvidlag uppdragas åt den särskilde rådgivaren att efter samråd med berörda parter utarbeta förslag till disposition av medlen.

3. Svensk-internationella pressbyrån

Svensk-internationella pressbyrån uppbär innevarande budgetår ett statsanslag om 318 000 kr. vartill kommer 10 000 kr. från upplysningsberedningen för utvidgning av en finsk nyhetstjänst, som bedrivs av byrån. Sveriges Allmänna Exportförening hemställer, att statsanslaget till byrån för budgetåret 1965/66 måtte höjas med 46 000 kr. till 364 000 kr. Kostnadsberäkningen för budgetåret 1965/66 avser upprätthållande av byråns verksamhet i nuvarande omfattning med kontinuerlig distribution av nyhetsbulletiner på sju språk — engelska, tyska, franska, spanska, portugisiska, holländska och finska — till över 6 000 tidningar, tidskrifter, nyhetsbyråer, enskilda pressmän, radiostationer etc. världen runt samt till svenska beskickningar, konsulat, handelskamrar, utländska beskickningar i Stockholm m. fl. Arbetsprogrammet omfattar vidare fortsatt bildtjänst och tillhandahållande av specialartiklar och underlagsmaterial i samband med förfrågningar. Budgeten förutses också täcka de merkostnader, som den kontinuerliga kompletteringen och tillväxten av byråns förbindelsenät medför. Den största ökningen i föreningens budgetförslag för pressbyrån hänför sig till posten Avlöningar, Arvoden, Pensionsavgifter i Stockholm, som föreslås öka från 313 000 kr. till 340 000 kr. Därjämte föreslås en höjning av posten för bildmaterial med 10 000 kr., varjämte uppförts en ny post avseende Exportföreningens kamerala kostnader för byrån, upptagna till 10 000 kr. Pressbyrån beräknas under budgetåret 1965/66 förutom statsanslag erhålla bidrag från Exportföreningen och företag med 160 000 kr. samt därjämte uppbära diverse inkomster om 13 000 kr., varigenom budgetens slutsumma uppgår till 537 000 kr.

Departementschefen. Svensk-internationella pressbyråns verksamhet, som numera till ca två tredjedelar finansieras av staten, är enligt vad som allmänt omvitnats effektiv och framgångsrik. Med hänsyn till att det

statliga bidraget under senare år vuxit relativt snabbt, finner jag mig nu böra förorda en ökning med endast 25 000 kr.

4. Utländska pressbesök

Departementschefen. Under budgetåret 1963/64 har antalet utländska journalister som gästade Sverige stigit ytterligare. Härtill har självklart bidragit det belgiska kungabesöket samt förre ministerpresidenten Chrusjtjovs och premiärministern Pompidous besök. Även de olika länderkampanjerna har föranlett ett betydande antal besök av inbjudna utländska journalister. Den publicitet, som dessa besök avsatt i dags- och fackpress, har varit kvantitativt mycket omfattande och till sin karaktär övervägande seriös och positiv.

För budgetåret 1964/65 förutses ett i stort sett oförändrat eller möjligen något stigande antal inbjudna journalister. Av länderkampanjerna torde särskilt USA-kampanjen och Frankrike-aktionen komma att redovisa ett stegrat antal utländska pressinbjudningar. Å andra sidan torde möjligen en något reducerad besöksfrekvens vara att notera för Tysklandskampanjen. Tendensen för andra länder är vanskelig att nu förutse. Det torde emellertid vara realistiskt att anta att den totala omfattningen av de på pressbyrån fallande utländska pressbesöken i jämförelse med innevarande år blir i stort sett oförändrad eller något utökad. Anslaget bör utgå oförändrat med 250 000 kr.

5. Övrig upplysningsverksamhet

Departementschefen. Jag förordar att anslaget utgår med oförändrat belopp.

Anslaget till Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige ökar enligt de framlagda förslagen med 365 000 kr. och uppgår till 4 744 000 kr. Anslaget torde beräknas enligt följande:

1. Bidrag till Svenska institutet för kulturellt utbyte med utlandet	3 002 000
2. Bidrag till Svensk-amerikanska nyhetsbyrån	749 000
3. Bidrag till Svensk-internationella pressbyrån	343 000
4. Utländska pressbesök	250 000
5. Övrig upplysningsverksamhet	400 000
Summa kr. 4 744 000	

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 4 744 000 kr.

D 6. Särskilda medel för upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 000 000	270 539
1964/65	2 175 000	
1965/66 (förslag)	2 300 000	

Anslaget disponeras av utrikesdepartementet på förslag av särskilde rådgivaren i upplysningsfrågor efter samråd med upplysningsberedningen. Av anslaget under innevarande budgetår har 300 000 kr. avsatts för kulturutbyte med särskilda länder, vilka medel disponeras av chefen för utrikesdepartementets pressbyrå. Därutöver har ca 215 000 kr. åtgått för att genomföra en integration av USA-kampanjen och Svensk-amerikanska nyhetsbyrån.

I övrigt har medlen kommit till användning gemensamt med anslaget till kommersiell information under tionde huvudtiteln för upplysningsaktioner i ett antal länder, för samordningsåtgärder utomlands och i Sverige, för stöd åt större och mera betydelsefulla manifestationer såsom operaballettens gästspel i Paris samt för nya informationsmarknadsundersökningar i Latinamerika och Afrika.

Departementschefen. Den verksamhet som bedrives med hjälp av detta anslag bör fortsätta efter de linjer som nu etablerats och i ungefär samma omfattning som för närvarande. Med utgångspunkt från de s. k. länderaktionerna bör ett än närmare samgående mellan upplysningsorgan kunna förverkligas under nästkommande budgetår. Detta är enligt min uppfattning särskilt angeläget på grund av inflyttningen i det s. k. Sverige-huset, som beräknas stå färdigt i början av 1967. Med hänsyn härtill synes under 1965 särskild uppmärksamhet böra ägnas upplysningsverksamhetens organisationsfrågor.

Med särskild glädje konstaterar jag, att de fem nordiska länderna enat sig om ett gemensamt framträdande vid världsutställningen i Montreal 1967. Medel till det svenska deltagandet i denna manifestation, som är det största samnordiska projektet hittills av denna art, avses bli tagna ur här ifrågavarande anslag jämte anslag till kommersiell information under tionde huvudtiteln. Jag hänvisar även i övrigt till vad som i detta hänseende anföres av chefen för handelsdepartementet.

För de här nämnda syftena bör anslaget räknas upp med 125 000 kr. Ett belopp om 300 000 kr. bör även under nästkommande budgetår reserveras för kulturutbyte med särskilda länder.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Särskilda medel för upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 2 300 000 kr.

D 7. Bestridande av resekostnader för inom Förenta Nationerna utsedda svenska stipendiater

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 000	9 363
1964/65	1 000	
1965/66 (förslag)	7 000	

Genom åtagande i konvention har Sverige skyldighet att svara för resekostnaderna för vissa av FN utsedda svenska stipendiater. Anslaget har under en följd av år på grund av ringa belastning och därav följande behållning uppförts endast med ett formellt belopp av 1 000 kr. Under sistförflutna år har emellertid en förhållandevis kraftig medelsförbrukning förekommit varför jag föreslår att anslaget för budgetåret 1965/66 höjes med 6 000 kr. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bestridande av resekostnader för inom Förenta Nationerna utsedda svenska stipendiater* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 7 000 kr.

D 8. Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	165 000	165 000
1964/65	200 000	
1965/66 (förslag)	423 000	

För ifrågavarande ändamål har Kungl. Maj:t den 29 juni 1964 fördelat anslaget för innevarande budgetår på följande sätt:

Utrikespolitiska institutet	150 000
Svenska FN-förbundet	50 000
därav för	
1. Svenska FN-förbundet	27 500
2. Svenska sektionen av internationella kvinnoförbundet för fred och frihet	8 650
3. Svenska freds- och skiljedomsföreningen (inkl. Nordiska fredsförbundet)	8 650
4. Sveriges studenters FN-förbund (inkl. Utrikespolitiska föreningen i Lund)	5 200

Utrikespolitiska institutet har begärt statsbidrag på sammanlagt 286 000 kr. avseende upplysningsarbete rörande utrikespolitiska frågor samt där-

utöver anslag för täckande av hyres- och flyttningskostnader med sammanlagt 450 000 kr. Dessa senare kostnader föranleds av att Utrikespolitiska institutet under innevarande kalenderår sannolikt torde tvingas att avflytta från de lokaler institutet för närvarande kostnadsfritt förfogar över.

Frågan om institutets hyreskostnader har sedermera hänskjutits till byggnadsstyrelsen. I samband härmed har institutet reviderat sin kalkyl beträffande kostnaderna av engångskaraktär för omflyttning till annan lokal. Den slutar på ett belopp av engångskaraktär av 138 000 kr.

Kostnadsstegringarna hänför sig dels till automatisk kostnadsökning för att bibehålla personalens löneparitet med statliga löner och erhålla täckning för ATP-avgifter m. m., dels på ett antal nyanställningar, som institutet önskar göra.

Institutet framhåller att det med skäl torde kunna hävdas att forskningsarbetet i Utrikespolitiska institutet nu fått en sådan omfattning att frågan om ett direkt statsanslag för verksamheten borde tas upp till förnyad prövning. Institutet avstår emellertid ifrån att nu begära medel för detta ändamål under hänvisning till den utredning om ett internationellt institut för freds- och konfliktforskning, vars tillsättning statsministern bebådade i ett tal den 16 augusti 1964. Institutets äskanden om personalökningar avser därför endast den nu bedrivna verksamheten och syftar inte till att institutionalisera det forskningsarbete som försöksvis bedrivits sedan ett par år.

Institutet påpekar att expansionen under de senaste åren lett till en markant ökning av de administrativa arbetsuppgifterna. Därigenom har behovet av en förstärkning av såväl den administrativa ledningen som av kontorspersonalen blivit mycket kännbart. Bland de administrativa uppgifter, som kräver ökade arbetsinsatser, märks i första hand personalärenden, inköpsfrågor samt lokalfrågan. För handläggning av dessa och likartade ärenden skulle enligt institutet krävas anställning av en administrativ sekreterare, vilken torde betinga en lön motsvarande lönegrad 23. Institutet hänvisar i fråga om denna tjänst också till dess ökade medverkan i en rad utredningar, expertkommittéer och nämnder. Vidare önskar institutet anställa en växeltelefonist och en maskinskriverska. Därutöver önskar institutet i likhet med vad som framförts under tidigare år åstadkomma en upprustning av dess klipparkiv för att därigenom skapa grundvalen för en dokumentationscentral rörande internationella frågor.

Svenska FN-förbundet, Svenska sektionen av internationella kvinnoförbundet för fred och frihet, Svenska freds- och skiljedomsföreningen och Sveriges studenters FN-förbund har gemensamt begärt ett statsanslag för sin verksamhet under budgetåret 1965/66 på 100 000 kr.

FN-förbundet framhåller att det fungerar dels som ett samarbetsorgan för organisationer och enskilda medborgare, som vill främja FN:s idéer,

dels ock som informationscentral för mellanfolkligt samarbete i vidaste bemärkelse. Förbundets sekretariat fungerar i många avseenden som en svensk filial till FN:s informationskontor för de nordiska länderna i Köpenhamn. Förbundet har sitt eget informationsorgan i månadstidskriften »Världshorisont». Förbundet framhåller som en av sina angelägnaste uppgifter att sprida upplysning om U-ländernas problem och om det internationella utvecklingsbiståndet. På detta område sker en nära samordning med NIB:s informationsbyrå. På FN-förbundets lott faller största delen av upplysningen om de internationella organisationernas bistandsverksamhet. Denna verksamhet handläggs av ett sekretariat, som utom kontorspersonal består av två heltidsanställda tjänstemän. Den ringa personalstyrkan gör det svårt för FN-förbundet att klara alla sina uppgifter på ett sätt som vore önskvärt, framhålles i petitaskrivelsen. Förbundet saknar t. ex. en kvalificerad kraft för bearbetning av det omfångs- och innehållsrika pressmaterial, som förbundet regelbundet erhåller från FN och fackorganen. Förbundets sekretariat behöver därför snarast förstärkas med ytterligare en sekreterare, men för att denna nya tjänst skall kunna inrättas krävs emellertid att det årliga statliga bidraget till förbundets verksamhet höjs, så att större delen av lönekostnadsökningen därmed kan täckas, skriver förbundet.

FN-förbundet har vidare under hänvisning till Förenta Nationernas generalförsamlings beslut att proklamera år 1965 såsom »Det Internationella Samarbetsåret» hemställt om ett engångsanslag om 60 000 kr. för förbundets upplysningskampanj med anledning härav. FN-förbundets styrelse har tillsatt en kommitté med uppgift att planlägga upplysningsarbetet under internationella samarbetsåret. Denna kommitté har ännu icke utarbetat någon rapport med förslag men har kunnat konstatera, att Svenska FN-förbundets ordinarie budget kommer att behöva en kraftig förstärkning för att en effektiv upplysningskampanj skall kunna bedrivas. Anslaget skulle vara av engångskaraktär.

Departementschefen

Anslaget till Utrikespolitiska institutet bör höjas för att medge institutet att följa löneutvecklingen inom den statliga sektorn. Institutet bör också erhålla tackning för ATP-kostnaderna. Därjämte förordar jag att institutet erhåller bidrag till anställande av en administrativ sekreterare med lönesättning motsvarande lönegrad A 23. För nämnda ändamål erfordras ett belopp om 74 000 kr. Därjämte bör institutet erhålla tackning för de merkostnader av engångskaraktär som uppkommer i samband med institutets flyttning till nya lokaler. Jag förordar att ett belopp om 104 000 kr. anslås för flyttningskostnader och inredningsarbeten i de nya lokalerna. Sammanlagt erfordras således för institutets del en anslagshöjning om 178 000 kr.

Vid statsutskottets behandling av anslaget till Svenska FN-förbundet och

med detsamma samverkande organisationer under våren 1964 framkom önskemål om samordning av den informationsverksamhet, som bedrivs av utrikesdepartementet, Nämnden för internationellt bistånd, Svenska FN-förbundet och vissa andra instanser (SU 1964: 3 s. 27). Med anledning härav tillkallade Kungl. Maj:t den 23 april 1964 en utredningsman med uppgift att inkomma med förslag i frågan.

I avvaktan på att utredningsmannen redovisar sina förslag vill jag förorda att FN-förbundets och med detsamma samverkande organisationers äskande tillmötesgå såtillvida att en viss av allmän kostnadsstegring be-
tingad uppräknings av anslaget göres. Jag föreslår därför att anslaget till Svenska FN-förbundet jämte samverkande organisationer höjes från 50 000 kr. till 65 000 kr.

Jag vill vidare förorda att ett belopp om 30 000 kr. anvisas för FN:s internationella samsamarbetsår.

Anslaget i sin helhet torde således höjas med (178 000 + 15 000 + 30 000) 223 000 kr. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Upplyningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 423 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

Statens allmänna fastighetsfond

1. Inköp, uppförande och istandsättande av fastigheter för utrikesrepresentationen. I prop. 1964: 1 (bil. 5 s. 75) redogjordes för dispositionen under 1963 av de för budgetåren 1962/63 och 1963/64 till Kungl. Maj:ts förfogande ställda investeringsanslagen för nämnda ändamål. Därvid redovisades ett ännu icke ianspråktaget belopp av 4 189 000 kr. Från detta belopp har sedermera avräknats 525 000 kr. för inköp och istandsättande av generalkonsulsbostad i Berlin, 225 000 kr. för inköp och istandsättande av beskickningschefsbostad i Dar-es-Salaam samt 75 000 kr. för vissa kompletteringsarbeten vid beskickningsanläggningen i Tokio. Anslaget utvisade sålunda vid utgången av budgetåret 1963/64 en icke disponerad behållning av 3 364 000 kr.

Sedan för budgetåret 1964/65 anvisats ett belopp av 1 000 000 kr. under detta anslag stod följaktligen till Kungl. Maj:ts disposition den 1 juli 1964 ett sammanlagt belopp av 4 364 000 kr.

Av dessa medel har Kungl. Maj:t anvisat 100 000 kr. för utredningar m. m. av utrikesrepresentationens lokalfrågor. Vidare har för förvärv av en villafastighet i Léopoldville disponerats 96 000 kr.

Reserverade medel av det för innevarande budgetår till förfogande stående beloppet, 4 168 000 kr., har i första hand avsatts för de i 1964 års statsverksproposition anmälda fastighetsfrågorna i Belgrad, Bonn, New York, Rabat, Tunis och Wellington samt om- och tillbyggnad av sändebudsbostaden i Léopoldville. Dessutom har aktualiserats fråga om fastighetsförvärv i Bern.

Såsom anmäldes redan i 1952 års statsverksproposition är lokalerna för beskickningen i *Belgrad* ur olika synpunkter otillfredsställande. Fortlöpande undersökningar har företagits rörande möjligheterna att anskaffa ändamålsenliga lokaler, medan fastighetsfrågan såsom ett tillfälligt arrangemang ordnats genom förhyrning. Av jugoslaviska myndigheter föreslagna nya tomtalternativ har prövats av byggnadsstyrelsen tills vidare utan resultat. Förhandlingar torde upptagas inom kort rörande en tomt, som synes väl ägnad att bebyggas med en sändebudsbostad.

Nuvarande arrangemang vid ambassaden i *Bonn* med sändebudsbostaden förlagd till Köln medför, som framhållits i prop. 1964: 1 (bil. 5 s. 76), betydande olägenhet för sändebudet. Fortsatta undersökningar i Bonn med förstäder har visat att bostadsfrågan inte kan lösas med acceptabelt resul-

tat genom förvärv av redan uppförd byggnad. De vidare utredningarna har därför måst inriktas på att söka efter en lämplig tomt för nybyggnad. Förhandlingar har inletts om disposition av en del av ett markområde, som enligt hittills tillgängliga uppgifter synes lämpat för en chefsbostad.

I prop. 1962: 1 (bil. 5 s. 54) lämnades en närmare redogörelse för förda förhandlingar rörande köp av en till de statsägda fastigheterna i *New York* angränsande fastighet. Förvärvet skulle medföra ett välbehövligt lokaltillskott och samtidigt innebära en tomtkonsolidering av betydande värde. Det synes angeläget, att erforderliga medel för ändamålet finnes reserverade för att kunna tagas i anspråk så snart tillfälle till förvärv erbjuddes. Beträffande ambassaden i *Rabat* har alternativa förslag till förvärv av sändebudsbostad prövats av byggnadsstyrelsen. Dessa undersökningar har ännu ej resulterat i konkreta förslag.

Som framhållits i prop. 1964: 1 (bil. 5 s. 76) torde det i *Tunis* på längre sikt vara ändamålsenligt att genom nybyggnad ordna lämpliga lokaler för kansli samt bostad för sändebudet. Utbudet av passande tomter är emellertid mycket begränsat och undersökningarna på fastighetsmarknaden har ännu inte givit positivt resultat.

I *Wellington* har det lyckats ambassaden att för en kortare tid förlänga hyreskontraktet för den nuvarande sändebudsbostaden. Medel måste emellertid reserveras för förvärv av ändamålsenlig sändebudsbostad.

Som omnämnts i prop. 1964: 1 (bil. 5 s. 75) erfordras viss om- och tillbyggnad av sändebudsbostaden i *Léopoldville*. På grund av rådande förhållanden har sådan ändring av byggnaden ännu ej kunnat komma till stånd. Byggnadsstyrelsen räknar med att erforderliga arbeten skall kunna påbörjas under innevarande budgetår.

Genom beslut av myndigheterna i staden *Bern* skall gatan utefter sändebudsbostadens södra gräns ändras till genomfartsled. Med anledning härav har stadsplanen för berörda fastigheter ändrats, så att en gatubreddning medges. Detta kommer för den av statsverket ägda fastighetens del att medföra att en betydande areal av trädgården exproprieras och att gatan förlägges till byggnadens omedelbara närhet. Denna skulle härigenom inte kunna användas för avsett ändamål. Frågan om anskaffning av alternativt objekt har med anledning härav aktualiserats. Utbudet av bostäder för ifrågavarande ändamål till förhyrning eller köp har visat sig vara ytterst begränsat. Möjligheten att förvärva en lämpligt belägen tomt och på denna uppföra en sändebudsbostad undersökes.

Under budgetåret 1965/66 kommer i första hand att aktualiseras nybyggnadsfrågorna i *Kairo*, *Teheran*, *Islamabad*, *Paris* och *Lagos*.

Som anmälts i prop. 1963: 1 (bil. 5 s. 59) har medel anvisats för inköp av tomt i *Kairo* för utförande av en ambassadanläggning. Sedan vissa rivningsarbeten avslutats på tomten har nyligen definitivt köpeavtal träf-

fats och programmering genomförts för anläggningen. Projekteringsarbetet beräknas kunna igångsättas i början av år 1965.

Av prop. 1964: 1 (bil. 5 s. 75) framgår att tomt inköpts i *Teheran* för nybyggnad av sändebudsbostad. Utarbetandet av byggnadsprogram för denna anläggning pågår och avsikten är att genomföra projekteringen under loppet av nästa år.

Enligt redogörelse i prop. 1963: 1 (bil. 5 s. 58) har tomtmark säkerställt för svenska statens räkning i Pakistans nya huvudstad *Islamabad* genom förvärv av tomträtt för en beskickningsanläggning. Utredning pågår för närvarande om den omfattning nybyggnadsprojektet bör få. Med hänsyn till att vederbörande pakistanska myndigheter avser att etablera sig i den nya huvudstaden under år 1965 kommer projekteringsarbetet att bedrivas med sådan skyndsamhet, att byggnadsarbetena om möjligt skall kunna igångsättas i början av år 1966.

Projekteringen av ny beskickningsfastighet i *Paris* har ytterligare fördröjts bland annat på grund av överväganden och utredningar rörande eventuellt förvärv av grannfastighet samt de franska myndigheternas långtgående krav på utformningen av anläggningen. Underlag för beräkning av medelsbehovet väntas dock föreligga under våren 1965.

Den i prop. 1964: 1 (bil. 5 s. 76) omnämnda reserverade tomten i *Lagos* har under år 1964 kunnat tillföras statsverket med tomträtt. Med hänsyn till den stipulerade tidsfrist om ca två år, under vilken tomten skall ha bebyggts, kommer projekteringen att påskyndas med sikte på att byggnadsarbetena skall kunna igångsättas inom ett år.

Frågan om medelsanvisningar för de aktuella nybyggnadsprojekten kommer beträffande större objekt att underställas riksdagens prövning.

Utöver nyss angivna nybyggnadsärenden kan även andra behov bli aktuella under kommande budgetår, varvid bl. a. må nämnas fastighetsfrågor i *Lissabon*, *Prag*, *Peking* och *London*.

Sedan flera år har man kontinuerligt sökt finna ändamålsenliga lokaler för ambassaden i *Lissabon*. Under år 1964 har lämpliga kanslilokaler kunnat förhyras i en centralt belägen fastighet. Frågan om en funktionell sändebudsbostad är dock fortfarande olöst. Sonderingar har utförts rörande möjligheterna att inköpa en lämplig bostad eller tomt för nybyggnad utan att hittills ha givit något godtagbart resultat.

Beskickningen i *Prag* disponerar merparten av en förhyrd villabyggnad med gott läge. En lösning av lokalfrågan på längre sikt är under utredning.

I *Peking* måste lokalfrågan för beskickningen lösas inom kort, sedan de kinesiska myndigheterna låtit förstå, att den nuvarande chefsbostaden inte kan beräknas vara disponibel någon längre tid ytterligare. Därjämte är kanslilokalerna i sådant skick, att nya lokaler bör anskaffas snarast möj-

ligt. Förhandlingar har upptagits rörande disposition av alternativa tomt-förslag inom särskilt anvisat diplomatområde.

Lokalfrågan för beskickningen i *London* har aktualiserats, då den återstående hyrestiden för den nuvarande kanslifestigheten är relativt kort. Förberedande undersökningar har igångsatts för att klarlägga alternativa möjligheter till lösning av lokalproblemet.

Som anmälts i 1960 års statsverksproposition har tomt preliminärt reserverats för en svensk beskickningsanläggning i Brasiliens huvudstad *Brasilia*, vilken utan kostnad ställes till disposition av de brasilianska myndigheterna. Hittills har Sverige liksom övriga nordiska länder icke formellt accepterat anbudet, eftersom någon tidpunkt för utrikesministeriets överflyttning ännu icke fastställts och resp. land måste förpliktiga sig att igångsätta bebyggandet av tomten viss tid efter mottagandet. Enligt nu föreliggande uppgifter kommer nämnda överflyttning förmodligen att äga rum under senare hälften av år 1965. Samråd har sedan en längre tid ägt rum mellan de danska, finska, norska och svenska utrikesdepartementen och respektive fackmyndigheter rörande möjligheterna att uppställa likartade villkor för övertagande av de erbjudna donationstomterna, vilka gränsar till varandra. Viss samverkan vid projektering och byggande av beskickningsanläggningarna förutses även.

För budgetåret 1965/66 torde ett belopp om 1 milj. kr. böra uppföras för att möta behov, som kan uppkomma därest fördelaktiga inköpsobjekt skulle framkomma beträffande de utlandsmyndigheter, där tomt- eller fastighetsfrågan ännu ej lösts.

Under återopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Inköp, uppförande och iståndsättande av fastigheter för utrikesrepresentationen* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kr.

Statens utlåningsfonder

1. **Utrikesförvaltningens lånefond.** Fonden uppgår för närvarande till 825 000 kr. (prop. 1964: 1 bil. 5 s. 77). Vid behandlingen av den bostadsmöbleringsutredning, som jag tidigare omnämnt, har framkommit att framför allt de yngre tjänstemännen vid utrikesförvaltningen i samband med omstationering ofta haft svårigheter att finansiera inköp av möbler och andra inventarier för de bostäder, som med hänsyn till tjänstens krav anvisats dem utomlands. Främst har svårigheterna blivit akuta då tjänstemän-

nen tillträtt sina första utlandsposter, då lånebehov för möbelköp konkurrerat med lånebehov för andra ändamål. För att underlätta för dessa tjänstemän att skaffa sig ett för utlandstjänst lämpat möblemang föreslår jag att fonden tillföres ytterligare 200 000 kr. att användas för möbellån med en amorteringstid på högst fem år men i övrigt löpande på samma villkor som övriga lån ur fonden. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utrikesförvaltningens lånefond* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 200 000 kr.

Vad föredragandena sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

P.-U. Hjärne

Bihang A

Förteckning över Sveriges lönade utlandsmyndigheter jämte olönade konsulat med lönad tjänsteman den 1 januari 1965

I. Beskickningar med angivande inom parentes av subsidiära ackrediteringsorter:

Abidjan	Karachi
(Bamako, Niamey, Ouagadougou,	Köpenhamn
Porto Novo)	Lagos
Addis Abeba	Léopoldville
(Khartoum, Tananarive)	(Brazzaville)
Alger	Lima
Ankara	(La Paz)
Athen	Lissabon
Bagdad	London
Bangkok	Madrid
(Kuala Lumpur, Rangoon, Saigon)	Mexico
Beirut	(Havana)
(Amman, Damaskus, Nicosia,	Monrovia
Riyadh)	(Accra, Conakry, Freetown)
Belgrad	Montevideo
Bern	Moskva
Bogotá	Nairobi
(Panamá, Quito)	(Dar-es-Salaam, Kampala, Kigali,
Bonn	Lusaka, Usumbura)
Bryssel	New Delhi
(Luxemburg)	(Colombo, Kathmandu)
Budapest	Oslo
Buenos Aires	Ottawa
(Asunción)	Paris
Bukarest	Peking
Canberra	(Phnom Penh)
Caracas	Prag
(Port-au-Prince, Santo Domingo)	Pretoria
Dar-es-Salaam*	Quito*
Djakarta	Rabat
(Manila)	(Dakar)
Dublin	Reykjavik
Guatemala	Rio de Janeiro
(Managua, San José, San Salvador,	Rom
Tegucigalpa)	Santiago de Chile
Haag	Sofia
Helsingfors	Teheran
Kairo	(Kabul)
(Mogadiscio)	Tel Aviv

Med * betecknad beskickning förestås av en t. f. chargé d'affaires.

Tokio
(Söul)
Tunis
(El Beida)

Warszawa
Washington
Wellington
Wien

II. Delegationer:

Sveriges ständiga representation vid Förenta Nationerna i New York
Sveriges ständiga delegation hos de internationella organisationerna i Genève
Sveriges delegation hos Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) i Paris
Sveriges delegation hos de europeiska gemenskaperna:
Europeiska kol- och stålunionens Höga Myndighet (CECA) i Luxemburg
Europeiska atomenergigemenskapen (Euratom) i Bryssel
Europeiska ekonomiska gemenskapen (EEC) i Bryssel

III. Lönade konsulat:

a) Generalkonsulat:

Antwerpen
Berlin
Chicago
Genua
Hamburg
Houston
Istanbul
London
Milano
Minneapolis
Montreal
New York
São Paulo (vakant)
San Francisco

b) Konsulat:

Gdańsk
Hongkong
Mariehamn

IV. Olönade konsulat med lönad tjänsteman i icke-chefsställning (gk = generalkonsulat, k = konsulat):

Amsterdam (k)
Barcelona (gk)
Bombay (gk)
Bremen (k)
Dakar (gk)
Damaskus (gk)
Frankfurt a. M. (k)
Havana (k)
Johannesburg (k)
Liverpool (k)
Los Angeles (k)

Manila (gk)
Marseille (k)
Melbourne (k)
Narvik (k)
Palma de Mallorca (k)
Rotterdam (k)
Rouen (k)
Salisbury (k)
São Paulo (gk)
Zürich (k)

**Översikt av utrikesförvaltningens diplomatiska och konsulära tjänster
den 1 januari 1965**

	Kabinetts- sekr. Avdelnings- chefer Sändebud Utrikesråd Generalkon- suler	General- konsuler Byråchefer Ambassad-, Legations- råd Handelsråd	Byrådirek- törer Förste sekreterare Förste ambassad-, legations- sekreterare Konsuler	Sekreterare Ambassad-, Legations- sekreterare Vicekonsuler Attachéer	Kanslister
	B 2—6	B 1—2	A 23—27	A 17—21	A 9—23
<i>Utrikesdepartementet:</i>					
Kab. sekr., bitr. kab. sekr.	2				
Förhandlingsgrupp ..	2	2	2		
Inspektör	1				
Politiska avd.	2	4	11	3	
Rättsavd.	2	1	10	4	5
Handelsavd.	2	3	14	3	
Administrativa avd. ..	1	1	5	1	8
Sektionen för internatio- nella bistandsfrågor..	1	1	3	1	1
Rapportsekretariat		1	2		
Protokollet		1	2	1	
Pressbyrån		1	2	1	
Summa hemma	13	15	51	14	14
<i>Utländsmyndigheterna:</i>					
A. Med lönad chefs- tjänsteman:					
Abidjan	1			1	1
Addis Abeba	1			1	1
Alger	1			1	1
Ankara	1		1		1
Antwerpen, gk		1			2
Athen	1		1		1
Bagdad	1				1
Bangkok	1			1	1
Beirut	1		1	1	1
Belgrad	1				1
Berlin, gk	1			1	1
Bern	1		1		1
Bogotá	1			1	1
Bonn	1	2	2	2	3
Bryssel	1		1	1	2
Bryssel, del.	1	1	1	1	
Budapest	1				1
Buenos Aires	1	1		1	1
Bukarest	1				1

	B 2—6	B 1—2	A 23—27	A 17—21	A 9—23
Canberra	1			1	1
Caracas	1		1		1
Chicago, gk	1		1		2
Dar-es-Salaam			1		1
Djakarta	1			1	1
Dublin	1				1
Gdańsk, k					1
Genua, gk ^a					2
Genève, del.	1	1	1	2	1
Guatemala	1			1	1
Haag	1		1	1	1
Hamburg, gk	1		1		2
Helsingfors	1	1		1	1
Hongkong, k			1		1
Houston, gk		1			1
Istanbul, gk		1			1
Kairo	1		1	1	1
Karachi	1			1	1
Köpenhamn	1	1		1	1
Lagos	1			1	1
Léopoldville	1			1	1
Lima	1				2
Lissabon	1			1	1
London	1	2	1	2	1
London, gk	1		1		3
Madrid	1		1	1	2
Mariehamn, k ^a					1
Mexico	1		1	1	1
Milano, gk	1				1
Minneapolis, gk		1			2
Monrovia	1		1		1
Montevideo	1				1
Montreal, gk	1				1
Moskva	1	1		2	2
Nairobi	1				1
New Delhi	1	1		1	1
New York, gk	1		1	1	4
New York, repr.	1	1	1	2	
Oslo	1	1		1	1
Ottawa	1		1		1
Paris	1	2		3	1
Paris, del.	1		1	2	
Peking	1			1	
Prag	1		1		1
Pretoria	1		1		
Quito			1		1
Rabat	1		1		1
Reykjavík	1				1
Rio de Janeiro	1			2	2
Rom	1	1	1		2
San Francisco, gk	1		1		4
Santiago de Chile	1			1	1
São Paulo, gk (vakant) ..		1			1
Sofia	1				
Teheran	1		1		1
Tel Aviv	1			1	1
Tokio	1	1		1	1
Tunis	1		1		1
Warszawa	1		1	1	1
Washington	1	2	4	3	2
Wellington	1				1
Wien	1		1	1	1

	B 2—6	B 1—2	A 23—27	A 17—21	A 9—23
B. Med utsänd tjänsteman i icke-chefsställning:					
Amsterdam, k					1
Barcelona, gk					1
Bombay, gk					1
Bremen, k					1
Dakar, gk					1
Damaskus, gk					1
Frankfurt, k					1
Havana, k					1
Johannesburg, k					1
Liverpool, k					1
Los Angeles, k					1
Manila, gk					1
Marseille, k					1
Melbourne, k					1
Narvik, k					1
Palma de Mallorca, k ..					1
Rotterdam, k					3
Rouen, k					1
Salisbury, k					1
Zürich, k					1
Summa utomlands	70	24	40	52	119
Totalt	83	39	91	66	133

¹ Placerad i Nicosia.

² Konsulatschefen placerad i Milano.

³ Konsulatet förestås av en tjänsteman med arvode.

Register 1965/66**DRIFTBUDGETEN***Tredje huvudtiteln***A. Utrikesdepartementet m. m.**

Sid.		Kr.
1	ÖVERSIKT	
4	Utrikesförvaltningen: Avlöningar	44 239 000
9	Utrikesförvaltningen: Omkostnader	12 423 000
10	Representationsbidrag till utlandstjänstemän	3 600 000
11	Vissa bostadskostnadsersättningar	3 600 000
12	Inventarier för beskickningar, delegationer och konsulat	2 525 000
14	Kursdifferenser	1 000
15	Ersättningar åt olönade konsuler	1 100 000
15	Särskilda förhandlingar med främmande makter	3 500 000
15	Kostnader för vissa nämnder m. m.	40 000
16	Kommittéer m. m.	300 000
16	Extra utgifter	125 000
16	Tillfälliga representationskostnader	600 000
Säger för utrikesdepartementet m. m.		72 053 000

B. Bidrag till vissa internationella organisationer

17	Permanent skiljedomstolens internationella byrå i Haag	4 000
17	Förenta Nationerna	10 300 000
18	Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD)	3 000 000
19	Europeiska frihandelssammanslutningen (EFTA)	1 400 000
19	Europarådet	800 000
20	Röda Korsets internationella kommitté	50 000
Säger för bidrag till vissa internationella organisationer		15 554 000

C. Internationell biståndsverksamhet*Bistånd genom internationella organ*

22	Förenta Nationernas utvidgade tekniska biståndsprogram (EPTA)	13 000 000
23	Förenta Nationernas Särskilda fond	46 800 000
25	Förenta Nationernas barnfond (UNICEF)	5 200 000
26	Biträdande experter för multilateral biståndsverksamhet	4 000 000
27	Övrigt multilateralt tekniskt bistånd	10 400 000

Sid.		Kr.
	<i>Bilateralt tekniskt bistånd</i>	
28	Nämnden för internationellt bistånd (NIB):	
	Avlöningar	*2 867 000
29	Nämnden för internationellt bistånd (NIB):	
	Omkostnader	*590 000
29	Fältprojekt	45 000 000
44	Stipendiat- och kursverksamhet	5 500 000
47	Rekrytering och utbildning av experter	1 000 000
	<i>Övrigt bistånd</i>	
48	Nordiskt bistånd	3 500 000
50	Humanitärt bistånd	7 500 000
	Säger för internationell biståndsverksamhet	145 357 000

D. Diverse

52	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:	
	Beskickningsfastigheternas delfond	12 749 000
52	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:	
	Byggnadsstyrelsens delfond	1 590 000
52	Gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska medborgare m. fl.	150 000
53	Förstärkning av avkastningen av understödsfonden för rysslandssvenskar	15 000
53	Uppplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige	4 744 000
59	Särskilda medel för upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige	2 300 000
60	Bestridande av resekostnader för inom Förenta Nationerna utsedda svenska stipendiater	7 000
60	Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor	423 000
	Säger för diverse	21 978 000
	Summa driftbudget	254 942 000

KAPITALBUDGETEN*Statens allmänna fastighetsfond*

64	Inköp, [uppförande och iståndsättande av fastigheter för utrikesrepresentationen	1 000 000
----	--	-----------

Statens utlåningsfonder

69	Utrikesförvaltningens lånefond	200 000
	Summa kapitalbudget	1 200 000
	Summa drift- och kapitalbudget	256 142 000

* Beräknat belopp.

BIHANG
TILL
RIKSDAGENS PROTOKOLL
ÅR 1965

FÖRSTA SAMLINGEN

ANDRA BANDET

*Bilagor till Kungl. Maj:ts proposition nr 1
angående statsverkets tillstånd och behov:
försvarsdepartementet,
socialdepartementet*

FÖRSVARSDEPARTEMENTET

*Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 4
januari 1965.*

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON,
LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON,
HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Andersson, anmäler de frågor som gäller utgifterna för budgetåret 1965/66 inom försvarsdepartementets verksamhetsområde och anför därvid följande.

Innan jag går in på anslagen i detalj vill jag lämna en översikt över mina förslag.

ÖVERSIKT

De fleråriga försvarsbeslut som gällt sedan 1958 har givit ökad stadga åt planeringen av verksamheten inom det militära försvaret. Med utgångspunkt i den kostnadsram och de riktlinjer för krigsmaktens utveckling som anges i försvarsbesluten har en effektiv långsiktsplanering kunnat upprättas. Med denna som underlag har sammanhanget mellan investeringsverksamheten, personalutvecklingen och målsättningen för krigsmakten kunnat klarläggas tydligare. För att bibehålla åsyftad försvarseffekt vid nuvarande anslagsutveckling krävs emellertid ett målmedvetet arbete för att sänka kostnaderna. Ett intensivt utredningsarbete är härvid en grundförutsätt-

ning. Det är också nödvändigt att noga pröva hur aktuella materielinvesteringar återverkar på medelsbehov och organisation på längre sikt.

Budgetåret 1965/66 är det tredje budgetåret i den fyraårsperiod som 1963 års försvarsbeslut omspannar. Budgetförslaget har gjorts upp i enlighet med riktlinjerna i försvarsbeslutet.

De anslag som föreslås för nästa budgetår upptar utgifter inom försvarsdepartementets verksamhetsområde om sammanlagt 4 489,2 milj. kr. varav 4 457,1 milj. kr. för militära ändamål och sammanlagt 32,1 milj. kr. för svensk beredskapsstyrka för FN-tjänst, flygtekniska försöksanstalten och försvarets fabriksverk.

Det militära försvarets andel av bruttonationalprodukten kan för budgetåret 1965/66 preliminärt uppskattas till 4,6 %. Detta är en lika stor andel som under budgetåret 1958/59, men 0,1 procentenhet mer än vad som preliminärt beräknats för budgetåren 1963/64 och 1964/65. Ökningen sammanhänger med att för nästa budgetår medtagits ett stort belopp utanför ramen för utbyggnad av nya förläggningar för I 1 och Ing 1.

Jämförelse med 1964/65 års riksstat

Slutsumman enligt budgetförslaget är som nämnts 4 489,2 milj. kr. I förhållande till riksstaten för budgetåret 1964/65 är ökningen 314,8 milj. kr. eller 7,5 %. Av ökningen utgör 98,1 milj. kr. — 2,5 % av basbeloppet — förutsatt kompensation för teknisk utveckling enligt 1963 års försvarsbeslut. Pris- och löneförändringar m. m. motiverar ett tillägg av 136,9 milj. kr. Slutligen föranleder förändringar i fråga om objekt m. m. utanför den för det militära försvaret bestämda ramen en ökning med netto 79,8 milj. kr.

Fördelning på försvarsgrenarna m. m.

Hur anslagsmedlen fördelas på de tre försvarsgrenarna m.fl. ändamål samt förskjutningar i förhållande till innevarande års riksstat framgår av följande tabell.

Ändamål	Belopp (mkr)			¹ Andel %		
	1964/65	1965/66	förändring	1964/65	1965/66	förändring
Armén	1 290,8	1 380,0	+ 89,2	32,5	32,3	— 0,2
Marinen	² 563,2	² 606,0	+ 42,8	14,2	14,1	— 0,1
Flygvapnet	1 497,9	1 595,1	+ 97,2	37,6	37,3	— 0,3
Gemensamt	624,3	694,9	+ 70,6	15,7	16,3	+ 0,6
Prisregleringsanslag m.m. ...	198,2	213,2	+ 15,0			
Summa	4 174,4	4 489,2	+ 314,8	100,0	100,0	—

¹ Prisregleringsanslag m.m. ej inräknat

² Kostnaderna för Muskövarvet inräknade

Som framgår av tabellen är de relativa förskjutningarna måttliga. Den ökade andelen för gemensamma ändamål sammanhänger huvudsakligen med överföring från försvarsgrenarnas delramar till staten för fastighetsfonden för att möjliggöra en snabbare upprustning av kaserner m.m.

Materielanskaffning

En betydande andel av försvarsutgifterna åtgår för materielanskaffning. Den dominerande delen av medlen för detta ändamål utnyttjas för anskaffning av flygplan, fartyg, vapen och annan teknisk materiel för de stridande enheterna. Försvarseffekten hänger samman med omfattningen av materielanskaffningen. Man strävar efter att låta materielanskaffningen få en hög andel av de totala militära utgifterna på driftbudget och kapitalbudget. Materielanslagens andel uppgår under innevarande budgetår till 39,8 % och kommer enligt här framlagda förslag att bli 40,0 % under budgetåret 1965/66.

Den huvudsakliga innebörden av förslagen beträffande tygmaterielanslagen framgår av följande sammanställning.

	1964/65			1965/66 (förslag)			Beräknat utfall		
	Anslag	Be- myndi- ganden	Kvar- stående olikvii- derade bemyndi- ganden 30.6 1965	Anslag	Be- myndi- ganden	Kvar- stående olikvii- derade bemyndi- ganden 30.6 1966	66/67	67/68	68/69 o. se- nare
Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.	439,8	370	1 068,6	457,5	425	1 036,1	353	258	425,1
Marinen: Anskaffning av fartygsmateriel m. m. ...	197	195	601,9	211,3	130	520,6	178,3	169,2	173,1
Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m.	945,5	1 140	1 926,1	1 043,0	1 100	1 983,1	1 647	1 586	1 750,1
Summa	1 582,3	1 705,0	3 596,6	1 711,8	1 655	3 539,8	1 178,3	1 013,2	1 348,3
¹ Preliminärt belopp									

I samband med 1963 års försvarsbeslut har betonats att statsmakterna bör ha handlingsfrihet vid utgången av fyraårsperioden. Detta har bl.a. ansetts innebära ett krav på att förhållandet mellan kvarstående olikvide-derade bemyndiganden (bemyndigandeskuld) och medgivna betalningsanslag skall vara ungefär detsamma vid fyraårsperiodens slut som vid dess början. Angivna omständighet har medfört, att myndigheternas önskemål om nya beställningsbemyndiganden prövats restriktivt. I fråga om anskaffningen av flygmateriel m. m., vilket anslag i avbidan på resultaten av övervägandena i flygmaterielberedningen upptages med beräknat belopp, har sålunda beställningsbemyndigandet för nästa budgetår bedömts icke böra

överstiga 1 100 milj. kr. För anskaffningar för armén och marinen tas upp 425 milj. kr. resp. 130 milj. kr. Bland anskaffningar för vilka bemyndiganden begäres kan nämnas bandvagnar för en s. k. norrlandsbrigad, som skall organiseras enligt 1963 års försvarsbeslut. Marinförvaltningens förslag om ett bemyndigande av 91 milj. kr. för åtta motorkanonbåtar har däremot inte tagits upp. Strävan att hålla bemyndigandeskulden på en låg nivå medför också att — i förhållande till myndigheternas förslag — betalningsanslagen räknas upp. Detta har möjliggjorts bl. a. genom beskränningar av begärda anslag under kapitalbudbeten och för underhåll av tygmateriel och motsvarande.

Personalläge i stort

I takt med det alltmer begränsade allmänna utbudet av arbetskraft blir det av allt större betydelse att personalutvecklingen kan klarläggas så att resurserna rätt kan avvägas mellan skilda behov. I detta syfte har vissa åtgärder vidtagits för att öka noggrannheten och konsekvensen i personalredovisningen av antalet anställda. Som en följd härav kommer i vissa avseenden bristande överensstämmelse att råda mellan de uppgifter avseende personalläget som lämnades i statsverkspropositionen 1964 (bil. 6 s. 4) och dem som här lämnas.

Av följande sammanställning som bygger på uppgifter från myndigheterna framgår att det totala antalet anställda (arbetare och tjänstemän) inom försvarsdepartementets verksamhetsområde (försvarets fabriksverk undantaget) stigit med drygt 1 000 fr. o. m. den 1 oktober 1963 till den 1 oktober 1964. Intill den 1 oktober 1965 förutses en ökning med ca 1 000 medan en ytterligare ökning av ca 1 500 är att vänta till den 1 oktober 1966. Av ökningen kommer ca 56 % på den civila personalen och ca 44 % på den militära och civilmilitära.

	Summa	Armén		Marinen		Flygvapnet		Gemensamt	
		Militär o civil- militär personal	Civil personal	Militär o civil- militär personal	Civil personal	Militär o civil- militär personal	Civil personal	Militär o civil- militär personal	Civil personal
Antal anställda:									
1.10.1963.....	49 911	10 013	7 247	4 308	1 633	5 484	1 908	1 100	18 218
1.10.1964.....	50 832	10 039	7 288	4 480	1 700	5 670	1 853	1 114	18 688
Förändring									
1.10.1963—1.10.1964....	+ 921	+ 26	+ 41	+ 172	+ 67	+ 186	— 55	+ 14	+ 470
Beräknat antal anställda									
1.10.1965.....	52 036	10 124	7 346	4 625	1 827	5 876	1 973	1 141	19 124
1.10.1966.....	53 475	10 375	7 361	4 801	1 861	6 144	1 969	1 153	19 811
Beräknad förändring									
1.10.1964—1.10.1966.....	+ 2643	+ 336	+ 73	+ 321	+ 161	+ 474	+ 116	+ 39	+ 1123

Genomförandet av 1963 års försvarsbeslut ställer krav på ökade personella resurser. Härvidlag erfordras dels att det totala antalet anställda ökas,

dels att antalet anställda med kvalificerad utbildning ökas relativt sett. Genom beslut av 1964 års riksdag har vissa personalorganisatoriska förändringar skett inom försvarsgrensstaberna och vissa specialtruppslag vid armén samt beträffande viss personal i teknisk tjänst vid marinen. Myndigheternas av överbefälhavaren tillstyrkta förslag innebär ett tillskott av drygt 600 tjänster under nästa budgetår. Budgetförslaget innebär, att detta antal nedbringas till ungefär en tredjedel. Antalsmässigt mera betydande förstärkningar föreslås i fråga om civilmilitär teknisk personal vid armén och personal i stridslednings-, luftbevaknings-, robot- och trafikledningstjänst vid flygvapnet. Förslag till ny organisation av luftförsvarssektor typ 1 vid flygvapnet förbereds f. n.

Utbildningskontingenten av värnpliktiga (under första tjänstgöring, tjänstgöring i en följd) skulle enligt överbefälhavarens utredningsalternativ »3 600» stiga från 49 900 under budgetåret 1964/65 till 50 100 under budgetåret 1965/66. Det för budgetåret 1965/66 beräknade antalet tjänstgörande värnpliktiga uppgår emellertid till 49 950 eller 150 mindre än vad som förutsatts i utredningsalternativet.

Det antal tjänstgörande värnpliktiga, som förutsatts vid anslagsberäkningarna 1964/65 och 1965/66, framgår av följande sammanställning. I denna har för jämförelse lagts in även uppgift på antalet värnpliktiga under första tjänstgöring eller motsvarande enligt alternativet »3 600».

Försvarsgren	1. tjänstgöring			1965/66 enl. »3 600»	Rep. övning m. m.		
	1964/65	1965/66	+ / —		1964/65	1965/66	+ / —
Armén	36 500	36 500	± 0	36 500	77 000	76 000	— 1 000
Marinen							
Flottan	¹ 3 350	² 3 430	+ 80	6 000	1 000	1 260	+ 260
Kustartilleriet	3 100	2 620	— 480		8 350	8 330	— 20
Flygvapnet	7 300	7 400	+ 100	7 600	2 900	5 200	+ 2 300
Summa	50 250	49 950	— 300	50 100	89 250	90 790	+ 1 540
¹ Här ingår stamrekrytering under budgetåret med 250 man							
² » » » » » » » 220 »							

Som framgår av sammanställningen är flygvapnets värnpliktskontingent 200 man lägre än som förutsatts i alternativet »3 600», medan antalet värnpliktiga vid marinen är 50 högre än som beräknats i samma alternativ.

Antalet repetitionsövande värnpliktiga beräknas öka med ca 1 500.

Centrala stabers m. m.

Av följande sammanställning framgår översiktligt de centrala stabernas fasta personalorganisation fr.o.m. budgetåret 1964/65.

Myndighet	1964/65	1965/66 (förslag)
Försvarsstaben	277	¹ 299
Arméstaben	318	321
Marinstaben	291	291
Flygstaben	330	331
¹ Förslag av överbefälhavaren		

Vid 1961 års riksdag beslöts ny organisation av krigsmaktens högsta ledning. I anslutning härtill erhöill försvarsstaben ny fredsorganisation fr.o.m. den 1 oktober 1961. På uppdrag av Kungl. Maj:t har överbefälhavaren — såsom förutskickades i samband med 1961 års riksdagsbeslut — låtit översse försvarsstabens personalbehov och organisation. Förslag i ämnet beräknas kunna föreläggas 1965 års vårriksdag.

I samband med omorganisationen av krigsmaktens högsta ledning förut-sattes bl.a., att försvarsgrensstabernas organisation skulle anpassas till försvarsstabens nya organisation. Arbetet härmed slutfördes under 1963, och beslut i ämnet fattades av 1964 års riksdag (prop. 31; SU 37; rskr. 116). På grundval härav har ny organisation av försvarsgrensstaberna genom-förts fr.o.m. den 1 oktober 1964. För nästa budgetår föreslås endast smärre jämkningar i personalorganisationen.

Beslut rörande ny organisation av totalförsvarets regionala ledning m.m. har vidare fattats av 1964 års riksdag (prop. 109; SU 189; rskr. 362). Här-vid har bl.a. principbeslut meddelats om ny fredsorganisation av krigs-maktens regionala staber fr.o.m. den 1 oktober 1966. Detaljförslag rörande personalorganisationen avses skola lämnas senare.

Centrala förvaltningar

Av följande sammanställning framgår översiktligt de skilda förvaltnings-myndigheternas fasta personalorganisation (ordinarie och extra ordinarie tjänster) fr.o.m. budgetåret 1961/62.

Myndighet	61/62	62/63	63/64	64/65	65/66 (förslag)
Försvarets civilförvaltning	305	304	271	272	272
Försvarets sjukvårdsstyrelse	50	54	57	59	59
Fortifikationsförvaltningen	459	462	547	723	718
Försvarets intendenturverk	—	—	283	283	287
Arméintendenturförvaltningen	211	212	—	—	—
Arméförvaltningen	1 353	1 363	1 368	1 370	1 381
Marinförvaltningen	702	738	700	730	742
Flygförvaltningen	1 622	1 660	1 569	1 608	1 607
Försvarets förvaltningsdirektion	8	8	8	8	8
Summa	4 710	4 801	4 803	5 053	5 074

Utöver de i sammanställningen angivna personalantalen har med stöd av årliga bemyndiganden av Kungl. Maj:t inrättats vissa extra tjänster vid i första hand fortifikationsförvaltningen och de tygförvaltande ämbetsverken. Å andra sidan begränsas den faktiska organisationen inom vissa verk till följd av vakanser.

Såvitt framgår av sammanställningen har personalorganisationen vid försvarets centrala förvaltningsmyndigheter — bortsett från fortifikationsförvaltningen — visat en mycket måttlig ökning sedan budgetåret 1961/62. Fr. o. m. nämnda budgetår t. o. m. innevarande budgetår har den fasta personalorganisationen vid dessa myndigheter utökats med 79 tjänster eller med ca 2 % dvs. med genomsnittligt endast omkring 0,6 % per år. Att märka är härvid även att en del av de angivna personalökningarna hänför sig till att vissa tjänster tillförts myndigheterna från andra håll och att realökningarna sålunda i verkligheten är mindre än vad som framgår av tablån. Under de skilda avlöningsanslagen redovisas närmare förändringarna i den fasta personalorganisationen.

Den markanta ökningen för fortifikationsförvaltningen fr.o.m. innevarande budgetår sammanhänger med den översyn av ämbetsverket som nu slutförts. I samband därmed har i den fasta personalorganisationen upptagits ett stort antal tjänster, som tidigare inte inräknats i den.

Syftet med de vidtagna ändringarna i förvaltningsmyndigheternas personalorganisation har i första hand varit att söka tillgodose önskemålen om en kvalitativ förstärkning av främst den tekniska personalen inom en i stort sett oförändrad personalorganisation. All uppmärksamhet måste ägnas åt möjligheterna att hålla nere det totala personalbehovet inom förvaltningarna och begränsa behovet av personalökning. Uppkomna personalbehov måste därför i första hand tillgodoses genom omdisponering av befintliga tjänster och genom en flexibel arbetsordning.

Rekryteringen av teknisk personal till de tygförvaltande ämbetsverken — arméförvaltningen, marinförvaltningen och flygförvaltningen — har tidigare stött på vissa svårigheter. Under de senaste åren har en förbättring inträtt. Utvecklingen sedan år 1961 av vakansläget beträffande tekniska tjänster i lönegraderna A 15—A 27 framgår av en sammanställning (intagen på s. 8). Det bör i sammanhanget observeras att vid anslagsberäkningarna förutsatts att ett antal tjänster skall vara vakanta.

Prövningen av de för nästa budgetår framlagda förslagen till personalförändringar har skett efter i huvudsak samma principer som tillämpats under de senaste åren. Viss skärpt restriktivitet har iakttagits med hänsyn till den utredning som satts igång rörande tygförvaltningarnas organisation. Sålunda föreslås i större utsträckning att nya tjänster inrättas som extra. För de tygförvaltande ämbetsverken föreslås att sammanlagt 47 nya tjänster inrättas och 25 befintliga, i allmänhet lägre tjänster utgår, alltså en nettoökning av 22 tjänster. Beträffande övriga centrala förvaltningar föreslås smärre jämkningar i personalorganisationen.

	Antal tekniska tjänster i vissa lönegrader den 1.10.											
	1961			1962			1963			1964		
	tills.	vak.	%	tills.	vak.	%	tills.	vak.	%	tills.	vak.	%
Arméförvaltningen.....	538	92	14,6	529	97	15,5	579	64	10,0	574	66	10,3
Marinförvaltningen.....	266	63	19,1	305	46	13,1	306	42	12,1	332	20	5,7
Flygförvaltningen.....	741	142	16,1	796	115	12,6	728	139	16,0	807	74	8,4
Summa	1 545	297	16,1	1 630	258	13,7	1 613	245	13,2	1 713	160	8,5

Försvarets forskningsanstalt

Vid försvarets forskningsanstalt bedrivs för totalförsvarets räkning naturvetenskaplig, teknisk-vetenskaplig och medicinsk forskning enligt långsiktplaner som anstalten gör upp i samråd med berörda försvarsmyndigheter. Den senast utformade forskningsplanen avser sjuårsperioden 1964/71. I planen redogöres bl. a. för de olika forskningsområden som forskningsanstalten skall bearbeta. Forskningen rörande skydd och försvar mot kärnvapen intar en dominerande ställning. Stora forskningsinsatser görs också beträffande robotvapen, spanings- och stridsledningsproblem samt kemiska och biologiska stridsmedel. I samarbete med bland andra Stockholms universitet och Utrikespolitiska institutet bedriver anstalten studier som är ägnade att ge underlag för säkerhetspolitiska bedömanden och anvisa metoder för behandling av sådana problem. Forskningsanstalten utnyttjar i stor utsträckning utomstående tekniskt-vetenskapliga institutioner och enskilda företags laboratorier för forskningsuppdrag. Anstaltens kostnader härför uppgick under budgetåret 1963/64 till omkring 7 milj. kr.

För vår militärtekniska utveckling är det av väsentlig betydelse att vi har goda resurser på skilda forskningsområden inom militärtekniken. Riksdagen har också sedan länge varje år anvisat betydande belopp för verksamheten. Ett flertal tjänster för kvalificerade forskare har inrättats under de senaste åren. Med hänsyn härtill och då tillgången till kvalificerad forskarpersonal är begränsad föreslås för nästa budgetår inga nya tjänster vid forskningsanstalten. Av en sammanställning (intagen på s. 9) framgår antalet under avlöningsanslaget budgetåren 1961/65 nyinrättade tjänster i lönegrad A 23 och högre samt sammanlagda antalet tjänster under innevarande budgetår i dessa lönegrader. Härtill kommer i runt tal 200 forskningsingenjörer i lönegraderna A 23—A 27 med avlöning från forskningsanslaget.

Lönegrad	Nya tjänster under budgetåren				Totalantal 1964/65
	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	
B 5	1	—	—	—	4
B 3	4	5	4	2	25
B 1	4	6	8	5	73
A 27	2	—	1	—	61
A 25	2	—	—	—	40
A 23	1	—	—	—	83
	14	11	13	7	286

Hur totalbeloppet av anstaltens anslag (utom för investeringar) utvecklats sedan budgetåret 1961/62 framgår av följande tablå, i vilken även medtagits förslag till anslag för nästa budgetår (milj. kr.).

Budgetår	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66
Anslag å driftbudgeten	51,4	50,5	50,5	55,4	63,9

Hemvärn och frivilliga försvarsorganisationer

Antalet hemvärnsmän har årligen ökat under det senaste decenniet. Totalt har ökningen under denna tid uppgått till 10 %. Rekryteringen är god på de flesta orter.

Omfattningen av det stöd hemvärnet och frivilligorganisationerna åtnjuter från anslag under fjärde huvudtiteln framgår av följande tabell. De anslagshöjningar som föreslås för nästa budgetår syftar i allmänhet till att öka resurserna för utbildningsverksamheten.

Bidraget till Centralförbundet Folk och Försvar föreslås för nästa budgetår få ett särskilt anslag i riksstaten och höjas (+ 40 000 kr.) i syfte att bredda försvarsupplysningen.

	Anslag enligt riksstaten (milj. kr)				Ökning 1964/65— 1965/66	
	Budgetår					
	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66 (förslag)		
Hemvärnet	9,25	10,78	11,51	12,32	+	0,81
Sjövärnsskären	0,39	0,49	0,57	0,59	+	0,02
Svenska aeroklubben	0,37	0,37	0,37	0,40	+	0,03
Frivilliga befälsutbildningsrörelsen..	3,08	4,20	4,80	4,93	+	0,13
Lottaorganisationen	1,00	1,40	1,70	1,85	+	0,15
Skytterörelsen	1,86	2,10	2,20	2,33	+	0,13
Centralförbundet Folk och Försvar ¹	—	—	—	0,36	+	0,36
Övriga organisationer	0,16	0,18	0,31	0,33	+	0,02

¹ Bidrag till verksamheten utgick tidigare från anslaget Försvarsupplysning

¹ Bidrag till verksamheten utgick tidigare från anslaget Försvarsupplysning

Fastighetsunderhåll m. m.

De på driftbudgeten uppförda anslagen till ersättningar till fastighetsfonder reglerar utrymmet för underhållsåtgärder i fråga om statens fas-

tigheter. Anslagen till ersättningar till försvarets fastighetsfond upptas i budgetförslaget med beräknade belopp. Dessa är 31,9 milj. kr. högre än motsvarande anslag för innevarande budgetår. Det för ersättning till kasernbyggnaders delfond preliminärt beräknade beloppet bör ge utrymme för en realökning av iståndsättningsarbeten på kaserner o.d. om drygt 15 milj. kr. Detta utrymme har erhållits genom att — inom den givna totalramen — hålla tillbaka andra utgiftsönskemål.

Av följande tabell framgår anslagsutvecklingen (milj. kr.) beträffande iståndsättningsarbeten under de senaste budgetåren (löpande priser).

	Budgetår			
	1958/59	1963/64	1964/65	1965/66 (prel.)
Kaserner	13,1	29,9	34,7	50,3
Befästningar	2,4	13,2	13,8	19,5

Investeringsanslag i försvarets fastighetsfond m. m.

Under försvarets fastighetsfond upptas investeringsanslag om sammanlagt 319,6 (+ 38,3) milj. kr. I detta belopp ingår 79,8 milj. kr., som beräknats utom den militära ramen, varav 75 milj. kr. för nya kasernetablissemang för I 1 och Ing 1, 2,3 milj. kr. för fortsatt utbyggnad av intendenturförråd i Filipstad och 2,5 milj. kr. för uppförande av vissa förråd såsom ersättning för ett förråd på Järvafältet, som måste utrymmas i samband med upplåtelse av mark på Järvafältet. I övrigt är flertalet av de investeringar i byggnader och anläggningar som föreslås nära sammanhängande med anskaffningen av organisationsbestämmande materiel. Medel begäres sålunda bl.a. för fortsatt utbyggnad av motorområden vid arméförband i anslutning till beslutade anskaffningar av stridsvagnar och bandvagnar. Fortsatt utbyggnad av 7,5 cm kustartilleribatterier föreslås. I fråga om flygvapnet föranleder den fortsatta utbyggnaden av stridslednings- och luftbevakningsorganisationen förslag om ytterligare medelsanvisning för bl.a. en luftförsvarscentral, radargruppcentraler och radarstationer.

De anslag under kapitalbudgeten som tas upp inom ramen för det militära försvaret föreslås minskade i förhållande till föregående budgetår. Detta sker bl. a. för att, som förut nämnts, tillgodose önskemål om förbättrad likviditet under materielanslag. Minskningen bedömes emellertid kunna ske utan att verksamheten under kapitalbudgetanslagen påverkas. Medel har nämligen i många fall begärts för byggnadsföretag för vilka programhandlingar ännu icke är färdiga. Härtill kommer att avsevärda outnyttjade belopp finns på flertalet anslag under kapitalbudgeten.

Flygtekniska försöksanstalten. Försvarets fabriksverk

Driftbudgetanslagen till flygtekniska försöksanstalten föreslås till 10,1 (— 1,05) milj. kr. Nettoutgiften för allmän forskning beräknas till oför-

ändrat belopp, 1,3 milj. kr. Antalet vid anstalten anställda förutsättes skola begränsas avsevärt.

Investeringarna i försvarets fabriksfond avses fr.o.m. nästa budgetår skola redovisas under ett kollektivanslag på samma sätt som gäller för andra statliga affärsverk. Vissa frågor beträffande fabriksverket behöver emellertid prövas ytterligare. För investeringar i försvarets fabriksfond upptas därför i budgetförslaget preliminärt ett beräknat belopp av 17 milj. kr.

Sammanställning

Förändringarna inom försvarsdepartementets verksamhetsområde i förhållande till riksstaten för budgetåret 1964/65 framgår av följande sammanställning (milj. kr.).

DRIFTBUDGETEN	Anvisat 1964/65	Förslag 1965/66	Ökning eller minskning
<i>Fjärde huvudtiteln</i>			
A. Försvarsdepartementet m. m.	5,5	6,9	+ 1,4
B. Armén	1 227,6	1 317,7	+ 90,1
C. Marinen	490,3	532,8	+ 42,5
D. Flygvapnet	1 398,7	1 536,3	+ 137,6
E. För krigsmakten gemensamma ändamål			
Försvarsstaben	14,2	17,2	+ 3,0
Centrala förvaltningsmyndigheter m. m.	151,4	166,3	+ 14,9
Institutioner m.m.	96,6	109,5	+ 12,9
Utbildningsanstalter m.m.	8,7	9,6	+ 0,9
Materielanskaffning m.m.	21,1	24,9	+ 3,8
Värnpliktskostnader	19,1	19,9	+ 0,8
Fastighetskostnader	178,9	212,8	+ 33,9
Bidrag till frivilliga organisationer m. m.	9,1	9,9	+ 0,8
Bidrag och ersättningar till enskilda Övriga ändamål	57,4	59,1	+ 1,7
	14,5	14,2	— 0,3
F. Flygtekniska försöksanstalten	11,1	10,1	— 1,0
G. Diverse	170,0	105,0	— 65,0
Summa för driftbudgeten	3 874,2	4 152,2	+ 278,0
 KAPITALBUDGETEN			
Statens allmänna fastighetsfond	0,1	0,4	+ 0,3
<i>Försvarets fonder</i>			
Försvarets fastighetsfond	281,3	319,6	+ 38,3
Försvarets fabriksfond	17,0	17,0	—

	Anvisat 1964/65	Förslag 1965/66	Ökning eller minskning
<i>Statens utlåningsfonder</i>			
Värnpliktslånefonden	0,3	—	— 0,3
Fonden för låneunderstöd	1,3	—	— 1,3
Fonden för statens aktier	0,2	—	— 0,2
Summa för kapitalbudgeten	300,2	337,0	+ 36,8
Totalt för försvarsdepartementet	4 174,4	4 489,2	+ 314,8

Ramberäkning m. m.

Under denna rubrik behandlas frågor som sammanhänger med beräkning av ramen för det militära försvaret m.m. Vidare redovisas vissa förslag beträffande anslagssystemet och förslag rörande beställningsbemyndiganden. Slutligen upptas fråga om överskridande av vissa anslag av beredskaps-skäl.

Överbefälhavarens direktiv och yttrande m. m.

Överbefälhavaren (skr. 18/9 1964) har angivit följande kostnadsramar för myndigheternas anslagsäskanden för budgetåret 1965/66 (prisläge maj 1963 och löneläge andra halvåret 1963): armén 1 317,6, marinen 575,4, flygvapnet 1 529,8 samt gemensamma ändamål 638,6 eller tillhoppa 4 061,4 milj. kr. Utgångspunkt har varit ett basbelopp av 3 964 milj. kr., som uppräknats med 99,0 milj. kr., motsvarande 2,5 % av basbeloppet, för teknisk utveckling.

Överbefälhavaren beräknar, att utgifterna inom den militära ramen för budgetåret 1965/66 bör uppgå till sammanlagt 4 285,3 milj. kr. i prisläget maj 1964 och löneläget första halvåret 1965. Därvid har räknats med att prisförändringarna bör föranleda ökning med 148,0 milj. kr. Vidare har beaktats merkostnader för löner (67,8 milj. kr.), priskompensation på kapitalbudgeten (8,1 milj. kr.) samt reduceringar av ramen dels med 1,3 milj. kr. såsom återbetalning av i arbetslöshetsbekämpande syfte förskottade medel för kasernrenoveringar (jfr prop. 1964: 55 s. 21), dels med 300 000 kr. såsom krigsmaktens bidrag till organiserandet av sjuktransporttåg.

Myndigheternas förslag till äskanden uppgår enligt överbefälhavaren till sammanlagt 4 404,8 milj. kr. Med beaktande av att 600 000 kr. utgöres av ytterligare merkostnader för reservofficerspremier, 800 000 kr. hänför sig till merkostnader föranledda av taxehöjningar fr.o.m. den 1 juli 1964 vid de affärsdrivande verken, 650 000 kr. avser engångsanskaffning av hanteringsmateriel till nytt centralt intendenturförråd i Filipstad, 750 000 kr. hänför sig till förräntningskrav på markförvärv m. m. för nya förläggningsplatser för I 1 och Ing 1, 89,9 milj. kr. avser markförvärv och nybyggnader i samband med kommuners expansion samt 3,2 milj. kr. avser beslutat brobygge i övre Norrland — vilka kostnader enligt överbefälhavaren bör bestridas med medel utanför kostnadsramen — uppgår summan av äskandena till 4 308,9 milj. kr. i 1964 års prisläge och 1965 års löneläge. Detta innebär att summan av förslagen ligger 23,6 milj. kr. över det belopp som enligt 1963 års försvarsöverenskommelse bör ligga till grund för medelstilledningen för budgetåret 1965/66.

Överbefälhavaren hävdar, att — i prisläget maj 1963 och löneläget andra halvåret 1963 — försvarsgrenarnas ramar överskridits, arméns med 1,5,

marinens med 5,65 och flygvapnets med 14,4 milj. kr. samt anvisar hur anpassning till kostnadsramarna bör komma till stånd. Utöver myndigheternas förslag beräknar överbefälhavaren 200 000 kr. för anskaffning av viss materiel samt 200 000 kr. för stärkande av inbrottsskyddet vid vapenförråd.

I fråga om anslag för gemensamma ändamål framhåller överbefälhavaren betydelsen av de frivilliga försvarsorganisationernas verksamhet samt tillstyrker för denna en sammanlagd ökning med 794 500 kr., varav 344 500 kr. för löne- och prisstegringar. Beträffande försvarsmedicinsk forskning samt vissa centrala förvaltningsmyndigheter m. fl. redovisar överbefälhavaren avvikelser från de direktiv han lämnat.

Rörande utvecklingen i stort anför överbefälhavaren bl.a. följande.

Utvecklingen av försvarskostnaderna och den försvarseffekt, som därav kan utvinnas, har nu kunnat studeras under tre av försvarsöverenskommelsens fyra år. Som redan tidigare anmälts har den reella kostnadsutvecklingen för krigsmateriel och byggnadsobjekt varit ogynnsammare än försvarsindex utvisar. Inom ramen för de medel, som ställs till förfogande i enlighet med försvarsöverenskommelsen, kan således materiel inte anskaffas eller byggnation komma till stånd i den omfattning, som förutsågs i underlaget till 1963 års försvarsbeslut. Detta är en ogynnsam utveckling för den del av försvarsbudgeten, som ger den materiella försvarseffekten. Tendensen förstärks ytterligare genom att man av olika anledningar har måst fördela mer av de ekonomiska resurserna till andra ändamål. Den accelererande standardstegringen i det svenska samhället kräver och kommer att kräva en tidigare ej förutsedd ökad andel av de samlade resurserna för att miljön och andra för den enskilde betydelsefulla förhållanden inom krigsmakten skall kunna förbättras i takt med samhällsutvecklingen. Det kan därför konstateras att en konstruktion av försvarsindex, som givit full kompensation för kostnadsutvecklingen, och en kostnadsram med en utvecklingsprocent av minst 3,5 bättre hade motsvarat den försvarseffekt man avsåg uppnå.

Beträffande personal- och löneförhållanden framhåller överbefälhavaren angelägenheten av att det snarast vidtages åtgärder som gör det möjligt att rekrytera personal av erforderlig kvalitet samt behålla utbildad och erfaren personal i tjänst.

Departementschefen

Ramen för det militära försvaret beräknar jag i enlighet med principerna för 1963 års försvarsbeslut (prop. 1963: 108; SU 113; rskr. 265) för nästa budgetår till 4 268 333 000 kr. enligt följande.

Basbelopp 1964/65	3 924 433 000
-------------------------	---------------

Tillkommer:

Teknisk utveckling	98 100 000
--------------------------	------------

Pris- och löneförändringar maj 1963—maj 1964	183 400 000
--	-------------

Ytterligare kostnader för reservofficerspremier	600 000		
Underhåll av byggnader vid flygtekniska försöksanstalten	600 000	+	282 700 000
Basbelopp 1965/66 (prisläge maj 1964)			4 207 133 000
Lönehöjningar till följd av 1964 års löneöverenskommelse m.m. (jfr prop. 1964: 152)	58 700 000		
Höjda järnvägs- och telefontaxor fr.o.m. den 1.7. 1964	4 100 000	+	62 800 000
Avgår:			
Återbetalning av i arbetslöshetsbekämpande syfte förskotterade medel för kasernrenoveringar m.m. (jfr prop. 1964: 55)	1 300 000		
Överföring av utgifter för sjukhuståg till femte huvudtiteln (jfr prop. 1964: 1 bil. 6 s. 15)	300 000	—	1 600 000
			4 268 333 000

Utöver rambeloppet bör beräknas sammanlagt 93 800 000 kr. för följande ändamål.

Priskompensation på kapitalbudgeten för budgetåret 1963/64	7 700 000
Beredskapsstyrka för FN-tjänst	5 000 000
Flyttning av I 1 och Ing 1	75 000 000
Nytt intendenturförråd i Filipstad	2 300 000
Markförvärv för A 1 (jfr prop. 1961: 123)	1 300 000
Flyttning av förråd från Järvafältet	2 500 000
	93 800 000

Utgifterna för det militära försvaret kommer enligt det föregående att uppgå till (4 268 333 000 + 93 800 000 =) 4 362 133 000 kr. Detta belopp bör enligt min mening fördelas med (avrundade belopp i milj. kr.) 1 381,3 på armén, 606 på marinen, 1 595,1 på flygvapnet och 699,7 på gemensamma ändamål, vartill kommer 80 milj. kr. för nya förläggningar för I 1 och Ing 1 samt FN-beredskapsstyrkan. Vid bestämmande av ramarna har jag särskilt tagit hänsyn till önskvärdheten att snabbt sätta i stånd de äldre förläggningsskaserierna. Medel har därför förts över från försvarsgrenarna till gemensamt.

Till den angivna utgiftssumman för det militära försvaret kommer prisregleringsanslag med oförändrat 100 milj. kr. samt utgifter för flygtekniska försöksanstalten, 10 100 000 (— 1 050 000) kr., och försvarets fabriksfond, preliminärt beräknat till 17 ($\pm$ 0) milj. kr. Anslagen inom försvars-

departementets verksamhetsområde kommer enligt det anförda att uppgå till sammanlagt 4 489 233 000 (+ 314 825 000) kr. Härav belöper 4 152 245 000 (+ 277 927 000) kr. på driftbudgeten och 336 988 000 (+ 36 898 000) kr. på kapitalbudgeten.

Den fortsatta planeringen för det militära försvaret bör ske enligt de principer som beslöts av 1963 års riksdag och med utgångspunkt i de ramar som sålunda angivits för budgetåret 1965/66. Jag räknar för budgetåret 1966/67 med följande ramar (angivna i prisläge maj 1964 och beräknat löneläge första halvåret 1965) för försvarsgrenarna: armén 1 417 milj. kr., marinen 617 milj. kr., flygvapnet 1 629 milj. kr. För tiden därefter räknar jag — i avvaktan på ett nytt beslut om försvarets framtida utveckling — med en årlig ökning i stort sett motsvarande utvecklingsprocenten. För gemensamma ändamål beräknar jag ca 710 milj. kr. och en årlig ökning med ca 15 milj. kr. Fr. o. m. budgetåret 1967/68 bör dock marinens andel minska med 30 milj. kr. motsvarande den uppräknig som 1963/64 gjordes för utbyggnad av Muskövarvet. När jag beräknat förut angivna kostnadsramar har jag inte tagit hänsyn till de förändringar som blir nödvändiga till följd av beslutade förändringar i fråga om krigsmaktens regionala ledning.

Av mig föreslagna eller preliminärt beräknade beställningsbemyndiganden framgår av följande sammanställning i vilken även inlagts en beräkning av behovet av betalningsmedel för att likvidera bemyndigandena med fördelning på olika budgetår (tusental kr.).

Anslag	Olikviderat bemynd. 30.6.1965	Föreslaget bemynd. 1965/66	Olikviderat bemynd. 30.6.1966	Beräknat utfall	
				1966/67	1967/68
Armén: Beklädnad m. m.	36 000	18 000	36 000	18 000	18 000
Inventarier m. m.	9 300	1 000	6 000	4 300	1 700
Drivmedelsutrustning	2 000	—	—	—	—
Anskaffning av tygmateriel m.m.	1 068 560	425 000	1 036 060	353 000	258 000
Järnvägskrigsbromateriel	6 410	—	3 310	3 310	—
Marinen: Anskaffning av fartygsmateriel m.m.	601 868	130 000	521 068	178 300	169 200
Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m.m.	1 926 142	1 100 000	1 983 100	1 647 000	1 586 000
Försvarets forskningsanstalt: Viss forsk- ningsverksamhet	6 000	6 000	6 000	6 000	—
Vissa signalförbindelser m.m.	16 515	25 845	32 310	10 750	11 900
Byggnads- och reparationsberedskapen: Materiel	5 400	—	2 900	2 900	—
Summa	3 678 195	1 705 845	3 626 748	1 223 560	1 044 800

¹ Preliminärt beräknade belopp

Som framgår av sammanställningen blir summan av icke likviderade bemyndiganden den 30 juni 1966 ca 51 milj. kr. lägre än motsvarande summa ett år tidigare. Av den olikviderade beställningsskulden kan ca 2 412 milj. kr. antas komma att förfalla till betalning efter den 1 juli 1967. Vid anmälan av arméns och marinens anslag till anskaffning av tygmateriel och mot-

svarande återkommer jag med redogörelser för viktigare föreslagna anskaffningar.

De kostnadsramar för tygmaterielanskaffningen som föreslås för perioden 1965/72 har gjorts upp i anslutning till fastställda kostnadsramar för 1964/71 med erforderliga justeringar. Nu kända tendenser beträffande kostnadsutvecklingen, särskilt i fråga om underhåll, har därvid föranlett en viss sänkning av årskvoterna i förhållande till myndigheternas förslag. Som jag anfört vid anmälan av prop. 1963:108 skall det militära utredningsarbetet bedrivas så att underlag föreligger för kommande ställningstagande till olika utvecklings- och kostnadsalternativ, utformade bl.a. enligt alternativen »3 600» och »3 460». I de förslag till materielplaner som framläggs i det följande anges från budgetåret 1967/68 årskvoter för dessa nivåer.

I detta sammanhang vill jag ånyo erinra om mitt av riksdagen godkända uttalande (prop. 1963:108; SU 113; rskr. 265) om vikten av att handlingsfriheten effektivt upprätthålles efter utgången av den aktuella fyraårsperiod, som 1963 års försvarsbeslut omfattar. Detta medför enligt min mening, att försiktighet måste iakttagas, när det gäller att bestämma beställningsbemyndigandenas storlek såväl för nästa budgetår som för det sista budgetåret, 1966/67, inom fyraårsperioden. Riktpunkten måste härvid vara att vid periodens utgång bemyndigandeskuldens storlek i förhållande till anslagen i huvudsak bör vara densamma som när 1963 års försvarsbeslut började tillämpas. Detta innebär, att utrymmet för nya beställningsbemyndiganden blir begränsat. Det gäller därför att noggrant avväga vilka beställningar som i främsta rummet skall läggas ut under de två återstående budgetåren. Som allmänna förutsättningar bör därvid gälla dels att fast kostnadsunderlag föreligger, innan statsmakterna binder sig för större objekt som förfaller till betalning med huvuddelen efter budgetåret 1966/67, dels att konsekvenserna av ifrågavarande beslut kan överblickas i sin helhet. Det är också viktigt att den reella innebörden av statsmakternas åtaganden på längre sikt redovisas även i de fall bemyndigande begäres endast för en del av ett sammanhängande system.

Då jag sålunda eftersträvat att hålla bemyndigandeskulden låg, har jag bedömt lämpligt att föreslå att betalningsanslagen räknas upp i förhållande till myndigheternas förslag. Detta har lett till att jag sökt begränsa anslagen till materielunderhåll och kapitalbudgetanslagen. En dylik begränsning bör för nästa budgetår kunna ske utan mera påtagliga olägenheter. Jag vill särskilt peka på att medel i vissa fall begärts för byggnadsobjekt för vilka ej ens programunderlaget är klart. Reservationer och outnyttjade belopp uppgår också på flertalet anslag till betydande belopp.

Överbefälhavaren har bl.a. anfört, att kostnadsutvecklingen för krigsmateriel varit ogynnsam. Materiel har därför inte kunnat anskaffas i den omfattning som antogs vara möjlig enligt underlaget för 1963 års för-

svarsbeslut. Detta förhållande visar enligt min mening bl.a. att det är nödvändigt att man reserverar medel för oväntade prisfördyringar när man gör upp långsiktsplanerna. Endast härigenom erhålles ett realistiskt underlag för statsmakternas ställningstaganden till krigsmaktens utveckling på längre sikt. Vad jag nu sagt talar även för att det kan bli nödvändigt att för större materielanskaffningar införa ett system med tvåstegsförfarande liknande det system som f.n. tillämpas för byggnadsärenden. Ett dylikt system för materielanskaffningar skulle innebära, att sådana ärenden underställdes riksdagens prövning först sedan fullständig projektering färdigställts och på denna grundad kostnadsberäkning föreligger. Dessa problem synes dock böra utredas ytterligare.

Jag vill här understryka, att ett målmedvetet arbete för att sänka kostnaderna erfordras för att inom en till våra ekonomiska förutsättningar anpassad kostnadsram uppnå den försvarseffekt som betingas av vår alliansfria utrikespolitik. Ett intensivt utredningsarbete är härvid en grundförutsättning. Bl. a. vill jag peka på översynen av de centrala tygförvaltningarna och värnpliktssystemet samt de undersökningar som startats i syfte att stimulera kostnadsmedvetandet bland försvarets personal och ge statsverket ökad insyn i de företag som engageras för krigsmaterieltillverkning. Det är också nödvändigt att noga pröva hur aktuella materielinvesteringar återverkar på medelsbehov och organisation på längre sikt.

Jag vill här lämna en kortfattad skildring av de krigsorganisatoriska förändringar som genomförts eller planeras under giltighetstiden för 1963 års försvarsbeslut. Jag nämner därvid de viktigare materielanskaffningar som erfordras för att genomföra organisationsförändringarna eller som sker med tanke på planerade förändringar i framtiden.

Pågående omorganisation av arméstridskrafterna syftar till att åstadkomma större eldkraft och ökad rörlighet. Efter genomförd omorganisation kommer den viktigaste operativa enheten inom armén, pansarbrigaden, att, i jämförelse med en pansarbrigad av år 1962, ha nära dubbel eldkraft, en avsevärt förbättrad rörlighet och framkomlighet samt betydligt bättre skydd mot både konventionell eld och kärnladdningar. Samtliga pansarbrigader torde vara omorganiserade före 1968. I pansarbrigaderna avses efterhand ingå den svenskkonstruerade stridsvagn S som kommer att tillföras förbanden med början år 1967. Beställningsbemyndiganden om ca 600 milj. kr. har lämnats för anskaffning av denna stridsvagn.

Omorganisation av infanteribrigader till s.k. norrlandsbrigader pågår och kommer att vara slutförd under 1967/68. Härigenom tillföres krigsorganisationen ett antal lättrorliga operativa enheter. De utrustas med bandvagnar och kan därför göra snabba förflyttningar i vägfattig terräng både sommar- och vintertid. Förbanden får dessutom god defensiv beväpning så att anfall med stridsvagnar kan mötas även i Övre Norrland.

Under budgetåret 1967/68 påbörjas leverans av 15,5 cm helautomatiska

bandgående artillerikanonvagnar för vilken anskaffning bemyndiganden om 95 milj. kr. lämnats. Organisationen av det första luftvärnsrobotförbandet, utrustat med robotar av typen Hawk, slutförs under år 1965. Markstridskrafternas — i första hand pansarbrigadernas — möjligheter att operera under fientligt flygtryck kommer härigenom att väsentligt förbättras.

Den första arméflygbataljonen har organiserats under innevarande budgetår. I bataljonen ingår både helikoptrar och långsamtgående flygplan.

Flertalet förband tillförs ny radiomateriel. Det personliga skyddet mot ABC-stridsmedel förbättras bl. a. genom leverans av nytt ansiktsskydd.

Vad gäller marinstridskrafterna fortsätter övergången till en lätt flotta. Den sista av en serie om sex ombyggda jaktubåtar har levererats under innevarande budgetår. Samma år har flottan också tillförts en kustminsvepare och tre fiskeminsvepare. Budgetåren 1965/67 levereras sex moderna torpedbåtar. Fem attackubåtar för en beräknad kostnad av 240 milj. kr. har beställts och kommer att levereras med början budgetåret 1966/67.

De torpedbärande fartygen förses under de närmaste åren med moderna fjärrstyrda och målsökande torpeder. Detta medför ökad effekt hos de sjögående vapensystemen. Moderna minor tillförs flottan successivt liksom förbättrad minröjningsmateriel.

Ytterligare ett antal moderna 7,5 cm kustartilleribatterier har tillförts organisationen under innevarande budgetår. Under nästa budgetår påbörjas leverans av lätta robotbatterier. Vidare levereras materiel till ett antal rörliga spärrförband som organiseras under de närmaste åren. Genom ett förbättrat eldledningssystem, som tillförs bl. a. de tunga kustartilleribatterierna, kommer under den närmaste femårsperioden invasionsförsvaret längs våra kuster att väsentligt förbättras.

Vad angår flygvapnet pågår leverans av jaktflygplanet J 35, Draken. Leveranserna av den målsökande jaktroboten »Falcon» har påbörjats under innevarande budgetår. Flygplanet Draken i dess senaste version F utrustad med Falconroboten kommer att avsevärt öka möjligheterna att utnyttja jaktflyget. Ca 800 milj. kr. har hittills lagts på system 35 F. Under nästa budgetår börjar spaningsversionen av flygplan 35 och det moderna jetdrivna skolflygplanet 60 att levereras. För anskaffning av flygplan 60 har 165 milj. kr. anvisats. Forskning, försök och utveckling av flygplanssystem 37 pågår. De första av planerade sex luftvärnsrobotdivisioner, utrustade med roboten Bloodhound, håller på att organiseras. Härigenom erhålles ett bra komplement till jaktflyget på höga höjder och mot snabba mål. Kostnaderna för roboten uppgår till ca 270 milj. kr.

Uthyggnaden av stridslednings- och luftbevakningsorganisationen fortsätter. Under innevarande år har en helautomatiserad luftförsvarscentral tagits i bruk. Den har kostat totalt ca 100 milj. kr. Ytterligare en sådan central beräknas komma i drift under innevarande budgetår. I utbyggnads-

planerna ingår också luftförsvarscentraler av mindre typ, radargruppcentraler, ytterligare radarstationer med ny, förbättrad utrustning, tråd- och radiolänkförbindelser m. m.

Förhållandevis stora delar av utgifterna för flygmaterielanskaffning har använts och kommer de närmaste åren att användas för att förbättra flygvapnets bassystem. Sålunda ges baserna förbättrade telenät samt modern underhållsutrustning för den tekniska materielen bl. a. testfordon till en kostnad av ca 72 milj. kr. Möjligheterna att snabbt övergå från freds- till krigsorganisation förbättras därigenom.

Anslagen för försvarets forskningsanstalt beräknar jag till 63,9 milj. kr. Jag förutsätter därvid i stort sett samma omfattning på forskningsverksamheten som under innevarande budgetår.

Antalet värnpliktiga under första tjänstgöring beräknar jag till 49 950, vilket med 150 understiger vad som anges i prop. 1963: 108. Utbildningskontingenten fördelar sig med 36 500 på armén, 6 050 på marinen och 7 400 på flygvapnet. I förhållande till förenämnda prop. har marinens utbildningskontingent överskridits med 50 man, hänförliga till viss beredskapsförstärkning vid flottan. Flygvapnets värnpliktskontingent ligger 200 man under den i prop. angivna siffran. — Antalet repetitionsövande m. fl. beräknar jag till sammanlagt 90 790 man, en ökning med 1 540 man, beroende på att en större övning avses genomföras under år 1965.

Kostnaderna för avlöningar till fast anställd personal växer alltjämt relativt snabbt. Detta sammanhänger bl. a. med att antalet vakanser tenderar att minska samt att personalstaterna successivt byggs ut. Den prognos som redovisats i översikten visar att myndigheterna beräknar att antalet vakanser skall fortsätta att minska ytterligare de närmaste budgetåren. Som jag påpekat i olika sammanhang, bl. a. i prop. 1964: 109, är emellertid tillgången till kvalificerad personal knapp. Möjligheterna att tillgodose önskemål om personalförstärkning med äldre personal, bl. a. i form av arvodesbefattningar för pensionerad militär personal, måste därför noga beaktas.

När det gäller fjärde huvudtitelns uppställning föreslår jag några smärre jämkningar i anslagsuppställningen. Sålunda föreslår jag bl. a., att marinens båda materielanskaffningsanslag sammanslås till ett anslag, att ett nytt anslag, Marinförvaltningen: Datamaskiner m. m., uppföres i riksstaten samt att anslaget Flygfältsarbeten m. m. överföres till befästningars delfond av försvarets fastighetsfond.

Efter förslag av Kungl. Maj:t i prop. 1962: 127 har riksdagen för budgetåret 1962/63 bl. a. anvisat ett reservationsanslag av 10 milj. kr. till vissa beredskapsåtgärder m. m. En viss behållning torde komma att kvarstå på detta anslag vid utgången av innevarande budgetår. Denna behållning torde enligt beslut av Kungl. Maj:t kunna användas för vissa beredskapsförstärkningar, om sådana bedömes påkallade. Den internationella situationen f. n. ger mig däremot icke nu anledning framlägga förslag om särskild medelsanvisning för beredskapshöjande åtgärder.

Nu föreliggande möjligheter att förstärka den personella beredskapen m.m. bör bibehållas. Jag vill erinra om att riksdagen fr.o.m. budgetåret 1948/49 budgetårsvis medgivit, att vissa under fjärde huvudtiteln uppförda reservationsanslag må överskridas enligt Kungl. Maj:ts bestämmande, om värnpliktiga av beredskapsskäl inkallas till repetitionsövning av större omfattning eller till beredskapsövning eller om andra särskilda åtgärder av samma skäl måste vidtagas. Ett motsvarande bemyndigande erfordras jämväl för nästa budgetår.

Under åberopande av vad i det föregående anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte

a) bereda riksdagen tillfälle att yttra sig med anledning av vad som anförts om ramen för det militära försvaret m. m.;

b) föreslå riksdagen att för budgetåret 1965/66 medge att, därest värnpliktiga av beredskapsskäl inkallas till repetitionsövning av större omfattning eller beredskapsövning eller ock av samma skäl andra särskilda åtgärder måste vidtas, följande under riksstatens fjärde huvudtitel uppförda, av riksdagen maximerade anslag, nämligen Armén: Övningar m.m., Armén: Underhåll av tygmateriel m.m., Marinen: Övningar m.m., Marinen: Underhåll av fartyg m.m., Flygvapnet: Övningar m.m. samt Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m.m., må överskridas enligt Kungl. Maj:ts bestämmande.

DRIFTBUDGETEN

Fjärde huvudtiteln

A. Försvarsdepartementet m. m.

A 1. Försvarsdepartementet: Avlöningar

För innevarande budgetår har till Försvarsdepartementet: Avlöningar och Försvarsdepartementet: Omkostnader anvisats förslagsanslag av 2 310 000 kr. resp. 450 000 kr. Vidare har till Kommittéer och utredningar genom sakkunniga och till Extra utgifter anvisats reservationsanslag av 1 300 000 kr. resp. 490 000 kr.

Med hänvisning till vad chefen för justitiedepartementet tidigare denna dag anfört vid anmälan av anslaget till Statsrådsberedningen: Avlöningar torde nu ifrågavarande anslag i statsverkspropositionen böra uppföras endast med preliminära belopp. Jag föreslår, att härvid beräknas till Försvarsdepartementet: Avlöningar ett förslagsanslag av 2 770 000 kr., till Försvarsdepartementet: Omkostnader ett förslagsanslag av 500 000 kr., till Kommittéer m. m. ett reservationsanslag av 1 600 000 kr. samt till Extra utgifter ett reservationsanslag av 600 000 kr.

Under återopande av det anförda hemställer jag i förevarande sammanhang, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Försvarsdepartementet: Avlöningar* för budgetåret 1965/66 beräkna ett förslagsanslag av 2 770 000 kr.

A 2. Försvarsdepartementet: Omkostnader. Under återopande av vad jag anfört vid anmälan av föregående anslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Försvarsdepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 beräkna ett förslagsanslag av 500 000 kr.

A 3. Vissa nämnder m.m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	275 000	342 384
1964/65	400 000	
1965/66 (förslag)	450 000	

Från anslaget bestrides under innevarande budgetår kostnader för inskrivningsrådet, riksvärderingsnämnden, de lokala värderingsnämnderna, försvarets skaderegleringsnämnd, totalförsvarets upplysningsnämnd, försvarets personalvårdsnämnd, försvarets centrala arbetarskyddsnämnd, försvarets skolnämnd, sakkunniga för rådgivning i publicitetsfrågor, försvarets fastighetsnämnd, försvarets personalnämnd, försvarets centrala företagsnämnd, socialdelegationen vid försvarets civilförvaltning, militära arbetstidsdelegationen och försvarets prisregleringsdelegation.

Fr. o. m. nästa budgetår bör under förevarande anslag beräknas medel jämväl för kostnader för totalförsvarets chefsnämnd. Även kostnaderna för de fr. o. m. den 1 januari 1965 inrättade fiskeskyddsnämnderna vid krigsmakten bör, såsom tidigare anmälts för riksdagen, belasta anslaget (jfr prop. 1964: 160 s. 30). Med hänsyn härtill samt till belastningen under föregående budgetår föreslår jag, att anslaget uppföres med 450 000 (+ 50 000) kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa nämnder m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 kr.

A 4. Kommittéer m.m. Under återopande av vad jag anfört vid anmälan av anslaget Försvarsdepartementet: Avlöningar hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Kommittéer m. m.* för budgetåret 1965/66 beräkna ett reservationsanslag av 1 600 000 kr.

A 5. Extra utgifter. Under återopande av vad jag anfört vid anmälan av anslaget Försvarsdepartementet: Avlöningar hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Extra utgifter* för budgetåret 1965/66 beräkna ett reservationsanslag av 600 000 kr.

A 6. Rationaliseringsförsök

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	50 000	108 378	201 971
1964/65	600 000		
1965/66 (förslag)	1 000 000		

Från anslaget bestrides kostnader för försök med maskinella redovisningsmetoder m. m. enligt Kungl. Maj:ts beslut i varje särskilt fall.

Tillämpningen av automatisk databehandling (ADB) öppnar i skilda sammanhang möjlighet till större säkerhet och väsentligt höjd effektivitet. Från att ursprungligen ha använts för smärre försök med hålkortsredovisning utnyttjas förevarande anslag numera huvudsakligen för utarbetande av system för ADB. De kostnader för ADB, som kan ifrågakomma att bestridas från anslaget, avser arbeten som föregår s. k. produktionskörning av fullt utprovade och kontrollerade ADB-system. Som exempel kan nämnas kostnader för systemuppläggning, programmering och testkörningar. Inte sällan måste konsulter anställas för systemarbetet. Kostnaderna för fullbordade ADB-system skall bestridas från omkostnadsanslag eller från särskilt anslag för ADB-verksamhet.

För nästa budgetår bör anslaget uppföras med 1 000 000 (+ 400 000) kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rationaliseringsförsök* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.

B. Armén**a) Avlöningar m. m.****B 1. Armén: Avlöningar till aktiv personal m.fl.**

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	317 000 000	333 534 600
1964/65	328 000 000	
1965/66 (förslag)	368 000 000	

Chefen för armén (skr. 14/8 och 28/9 1964) hemställer, att anslaget höjes med 34 178 000 kr.

	Ökning eller minskning	Summa
I. Personalförändringar		
A. Arméstaben		
1. 1 förste byråsekreterare Ae 23 (organisations- avdelningen)	+	37 680
2. 1 officer A:24 och 1 kontorsbiträde högst Ae 5 (pansaravdelningen).....	+	25 268
3. 1 major Ar 25, 1 officer A:24 och 1 kontorist Ae 9 (pressavdelningen)	+	72 608
4. 1 förvaltare i expeditionstjänst Ar 17 (armé- överläkaren)	+	27 648
5. 1 apotekare Ae 25 (arméöverläkaren)	+	41 772
6. 1 kapten Ar 21	+	33 972
		238 948
B. Militärbefälsstaber		
I. militärbefälsstaben		
1. 1 kanslibiträde Ae 7 (ritbiträde)	+	14 652
V. militärbefälsstaben		
2. 2 kontorsbiträden högst Ae 5 (skrivbiträden)	+	22 632
VI. militärbefälsstaben		
3. 1 kontorsbiträde högst Ae 5 (växeltelefonist)	+	12 744
VII. militärbefälsstaben		
4. 1 major Ar 25 (chef för sektion II), 1 kapten Ar 21 (chef för avdelning I a), 1 fanjunkare Ar 15 (avdelning I e), 2 maskinister Ae 11 och 2 värmeskötare Ae 9	+	164 304
Fortifikationsbefälhavarstaben i Boden		
5. 1 förste reparatör Ae 11 överföres till NK och 3 reparatörer Ae 10 utgår	—	78 096
		136 236
C. Försvarsområdesstaber		
1. 2 officerare A:24 (signalofficerare) vid fo 11 och fo 47/48	+	24 099

		Ökning eller minskning	Summa
2.	1 underofficer A:18 (hemvärnsunderofficer) vid fo 11	+ 8 478	
3.	2 rustmästare Ao 13 vid fo 11 och fo 14 (fortifikationsavdelningarna)	+ 40 824	
4.	2 officerare A:24 vid fo 22 och fo 23 (biträdande mobiliseringsofficerare)	+ 23 780	
5.	2 förrådsmän Ae 7 vid fo 47/48 (tygavdelningen och intendenturavdelningen)	+ 31 128	
6.	2 kontorsbiträden högst Ae 5 (skrivbiträden) vid fo 51	+ 22 632	
7.	1 överfurir Ao 11 (radiotelegrafist) vid fo 66	+ 20 280	
8.	1 köksföreståndare Ae 15 vid fo 67	+ 24 936	+ 196 157
D. Utbildningsanstalter			
Artilleri- och ingenjörofficersskolan			
1.	1 rustmästare eller överfurir Ao 13/11 (expeditionsunderbefäl)	+ 21 384	
Krigsskolan			
2.	2 kaptener eller löjtnanter Ar 21/17/15 (avdelningschefer och lärare)	+ 60 264	
3.	1 rustmästare Ao 13 (chef för handräckningspluton)	+ 22 488	
4.	1 officer A:24 (skoladjutant)	+ 12 524	
5.	1 kontorsbiträde högst Ae 5 (skrivbiträde och växeltelefonist)	+ 12 744	
Arméns underofficersskola			
6.	1 major eller kapten Ao 25/21 (chef för stabsskolan)	+ 37 050	
Gymnastik- och idrottsskolan			
7.	1 kapten eller löjtnant Ar 21/17/15 (lärare)...	+ 30 132	
Infanteriets stridsskola			
8.	2 kaptener Ar 21 (lärare)	+ 64 296	
9.	1 officer A:28	+ 14 911	
10.	1 underofficer A:18	+ 8 478	
11.	1 förrådsförmän Ae 10	+ 17 208	
Artilleriskjutskolan			
12.	1 fanjunkare Ao 15 (försöksunderofficer).....	+ 22 860	
Arméns fältarbetsskola			
13.	1 kapten Ao 21 ur ingenjörtrupperna (lärare)	+ 33 972	
14.	1 förvaltare (i trupptjänst) Ao 17 (biträdande lärare)	+ 27 648	
Arméns signalskola			
15.	2 kaptener Ar 21 (lärare)	+ 66 144	

	Ökning eller minskning	Summa
Tygförvaltningsskolan		
16. 1 major eller kapten Ar 25/21 (chef för armé- ingenjörkadettskolan)	+ 37 872	+ 489 975
E. Vissa personalstater		
Infanteriet		
1. 1 underofficer A:18 vid I 15 (verkstadsunder- officer) utgår	— 8 478	
Pansartrupperna		
2. 1 underofficer A:18 vid P 4 (verkstadsunder- officer) utgår	— 8 478	
3. 1 underofficer A:18 vid P 10 (chef för garni- sonskörcentral)	+ 8 478	
Artilleriet		
4. 1 officer A:24 vid A 7 (chef för kasernbatteri)	+ 11 890	
5. 1 underofficer A:18 vid A 7 (bibehålles som adjutant vid kasernbatteri)	—	
Ingenjörtrupperna		
6. 1 officer A:24 vid Ing 2 (chef för kasernkom- pani)	+ 11 890	
7. 1 underofficer A:18 vid Ing 2 (expeditionsun- derofficer vid bataljonsexpedition)	+ 8 478	
8. 1 förvaltare (i expeditionstjänst) Ao 17 vid S 1 (personalregistrator).....	+ 26 628	
Fälttygkåren		
9. 3 överstelöjtnanter Ao 27 vid arméförvaltning- en (fordonsavdelningen 2, elektroavdelningen 1); 3 majorer utgår från arméförvaltningens personalförteckning	+ 138 996	
10. 4 kaptener Ao 21 vid arméförvaltningen (for- donsavdelningen 1, elektroavdelningen 3) överföres från arméförvaltningens personal- förteckning	+ 135 888	
11. 1 kapten Ao 21 vid arméförvaltningen (central- planeringen, mobiliserings- och utbildnings- detaljen)	+ 33 972	
12. 1 kapten Ao 21 vid tygförvaltningsskolan (chef för kursavdelning)	+ 33 972	
13. 7 förvaltare Ao 17 vid I 1, I 4, I 5, P 6, P 7, P 18 och Lv 3 (biträdande tygförrådsförval- tare)	+ 183 396	
Tygtekniska kåren		
14. 1 arméingenjör av 1. graden Ao 23 vid I 13 (regementsingenjör)	+ 35 952	

	Ökning eller minskning	Summa
15. 1 arméingenjör Ao 21 vid I 19 (signalingenjör)	+ 33 972	
16. 1 arméingenjör Ae 19 vid I 21 (regementsingenjör)	+ 29 676	
17. 1 arméingenjör Ao 21 vid arméns fältarbetskola (lärare och försöksledare)	+ 33 972	
18. 1 armédirektör av 2. graden Ao 25 (centrala flygverkstaden i Arboga)	+ 40 272	
19. 9 arméingenjörer Ae 17 (biträdande lärare m. m.)	+ 211 932	
20. 1 armédirektör av 1. graden Ao 27, 1 arméingenjör av 1. graden Ae 23, 2 arméingenjörer Ae 21 och 1 arméingenjör Ae 19 (Stockholms tygstation, signalverkstaden i Sundbyberg) utgår	— 182 604	
21. 1 arméingenjör av 1. graden Ae 23 (f. d. A 2 tygverkstad) utgår.....	— 36 804	
22. 1 förste tygverkmästare Ao 17 vid arméförvaltningen (elektroavdelningen)	+ 27 648	
23. 4 förste tygverkmästare Ao 17 vid arméförvaltningen (vapenavdelningen)	+ 110 592	
24. 1 förste tygverkmästare Ao 17 (V. militärområdet)	+ 25 620	
25. 50 armétekniker Ao 11	+ 946 600	
Fortifikationskåren		
26. 1 kapten Ao 21 (chefens för fortifikationskåren reserv)	+ 32 764	
27. 1 förvaltare Ao 17 vid artilleriskjutskolan....	+ 25 620	
28. 22 underofficerare A:18 överföres från fortifikationsförvaltningens avlöningsanslag	+ 191 774	
Fältläkarkåren		
29. 2 regementsläkare Ao 23 (forskningsläkare hos arméöverläkaren)	+ 75 360	
30. 1 bataljonsläkare Ao 21 (arméöverläkaren)...	+ 33 972	
31. 1 bataljonsläkare Ao 21 vid P 2	+ 32 148	+ 2 245 098

F. Civila tjänster vid förband

1. 1 kanslibiträde Ae 7 vid K 1 (kassaavdelning)	+ 16 488
2. 1 kontorist Ae 9 vid P 10 (kassaavdelning)...	+ 16 260
3. 5 kanslibiträden Ae 7, halvtid, vid P 18, Lv 7, Ing 2, T 1 och T 3 (kassaavdelningar)	+ 38 150
4. 3 kontorsbiträden högst Ae 5, halvtid, vid I 12, I 14 och S 1 (kassaavdelningar)	+ 16 974
5. 3 kanslibiträden Ae 7, halvtid—kanslibiträden Ae 7 vid I 12, I 14, Lv 4 (kassaavdelningar)	+ 22 890
6. 4 kontorsbiträden högst Ae 5, halvtid—kontorsbiträden högst Ae 5 vid I 3, P 6, A 9 och S 2 (kassaavdelningar)	+ 23 608

	Ökning eller minskning	Summa
7. 40 kontorsbiträden högst Ae 5, halvtid, vid I 1—I 3, I 5, I 11—I 17, I 19—I 21, K 1, P 1, P 2, P 4, P 6, P 7, P 10, P 18, A 1, A 3—A 6, A 8, A 9, Lv 3, Lv 4, Lv 6, Ing 1, Ing 2, S 1, S 2, T 1—T 4 (sjukvårdsavdelningar)...	+ 236 080	
8. 1 kontorsbiträde högst Ae 5 vid I 1 (inskrivningsexpeditionen)	+ 12 744	
9. 1 förrädsman Ae 7 vid I 16 (intendenturavdelningen)	+ 14 652	
10. 1 förrädsman Ae 7 vid I 17 (intendenturavdelningen)	+ 14 652	
11. 1 kontorsbiträde högst Ae 5 vid I 17 (personal detaljen)	+ 11 316	
12. 1 förrädsförmän Ae 10 vid I 21 (tygavdelningen)	+ 18 264	
13. 1 förrädsman Ae 7 vid I 21 (tygavdelningen)	+ 15 564	
14. 1 kontorsbiträde högst Ae 5 vid I 21 (mobiliseringsdetaljen)	+ 12 048	
15. 1 kontorsbiträde högst Ae 5 vid I 21 (intendenturavdelningen)	+ 12 048	
16. 1 vägmästare Ae 15 vid P 6	+ 22 860	
17. 1 kontorsbiträde högst Ae 5 vid P 6 (personal detaljen)	+ 11 316	
18. 1 kontorsbiträde högst Ae 5 vid P 7 (kasernvårdsavdelningen)	+ 11 316	
19. 1 kontorsbiträde högst Ae 5 vid P 10 (skrivcentralen)	+ 11 316	
20. 1 förrädsman Ae 7 vid P 18 (för sjukvårdsmateriel)	+ 14 652	
21. 1 kontorsbiträde högst Ae 5 vid P 18 (tygavdelningen)	+ 11 316	
22. 1 kontorsbiträde högst Ae 5 vid Lv 4 (personal detaljen)	+ 11 316	
23. 2 kontorsbiträden högst Ae 5 vid Lv 5 (mobiliseringsavdelningen)	+ 24 096	
24. 1 kontorsbiträde högst Ae 5 vid Lv 6 (personal detaljen)	+ 12 048	
25. 1 kontorsbiträde högst Ae 5 vid Ing 2 (skrivcentralen)	+ 11 316	
26. 2 kontorsbiträden högst Ae 5 vid Ing 2 (personal detaljen)	+ 22 632	
27. 3 kontorsbiträden högst Ae 5 vid S 1 (personal detaljen)	+ 36 144	
28. 1 förste radioassistent Ae 15 vid S 1 (instruktör)	+ 23 892	
29. 1 kontorsbiträde högst Ae 5 vid T 2 (mobiliseringsdetaljen)	+ 11 316	
30. 1 kontorsbiträde högst Ae 5 vid T 4 (mobiliseringsdetaljen)	+ 11 316	

	Ökning eller minskning	Summa
31. 2 verkstadsförmän Ae13 vid I15 och P4 utgår	— 40 824	
32. 2 tvättföreståndare Ae 11 vid I 15 och P 4 utgår	— 36 504	
33. 1 förste reparatör Ae 11 och en reparatör Ae 10 vid A 8	+ 39 552	+ 690 814
		+ 3 997 228
II. Tjänsteförändringar		
a) Lönegradsförändringar	+1 169 017	
b) Extraordinariesättning av en tjänst	—	+ 1 169 017
III. Förändringar i övrigt		
a) Ekiperingsbidrag	+ 150 660	
b) Flygtillägg	+ 49 700	
c) Avlöningar till indelt manskap	— 6 000	
d) Arvoden för tillsyn och bevakning av byggnader m. m.	+ 204 256	
e) Höjt arvode till stabsveterinären vid III. militärbefälsstaben	+ 2 400	
f) Veterinärväsendet	— 5 500	
g) Arvoden till skogliga biträden	+ 4 000	
h) Ekiperingshjälp	+ 35 700	
i) Rekryteringsstipendier i Boden	— 6 000	
j) Assistenten för frivilligfrågor	+ 7 055	
k) Personal för vissa byggnadsunderhållsuppgifter	+ 30 000	
l) Annan tillfälligt anställd personal	+ 371 200	
m) Sjukvårdspersonal	+ 10 000	
n) Lärare och föreläsare	+ 108 000	
o) Representationsbidrag	+ 115 000	+ 1 070 471
IV. Löneomräkning		+28 341 284
V. Särskilda uppbördsmedel		— 400 000
		+34 178 000

Motiv

Av de av chefen för armén anförda motiven må följande återgivas.

I. A. 2. Genom Kungl. Maj:ts beslut den 4 juni 1964 angående redovisning av pansartruppernas officers- och underofficerskårer m. m. kommer antalet personalärenden som handlägges vid pansaravdelningen att öka. Pansaravdelningens personaldetalj bör därför förstärkas med en arvodesbefattning för officer i A: 24 och en tjänst för kontorsbiträde i högst Ae 5.

3. Beträffande motiv till förslaget under denna punkt torde få hänvisas till de handlingar som kommer att tillställas riksdagens vederbörande utskott.

B. 2. För att tillgodose det ökade behovet av skrivhjälp vid V. militärbe-

fälsstabens sektion I har hittills 12 anställningsmånader per år anvisats. Även vid sektion II vid staben föreligger behov av ytterligare biträdespersonal. Då behoven är bestående föreslås, att en tjänst för kontorsbiträde i högst Ae 5 tillkommer vid vardera sektionen.

3. Vid Bodens garnisonsväxel har antalet abonnenter ökat. Vid en kommande omorganisation av VI. militärbefälsstabens bedöms antalet abonnenter vid garnisonsväxeln komma att öka ytterligare. En tjänst för kontorsbiträde i högst Ae 5, avsedd för växeltelefonist, föreslås därför tillkomma.

5. I gällande personalförteckningar för armén finns upptagna tjänster för nio förste reparatörer i Ae 11 och sex reparatörer i Ae 10 vid fortifikationsbefälhavarstabens i Boden. Eftersom en förste reparatör i Ae 11 tjänstgör vid anläggning, som övertagits av Norrlands kustartilleriförsvär, föreslås att tjänsten överflyttas till nämnda kustartilleriförsvär. Vidare föreslås att tre tjänster för reparatör i Ae 10 vid fortifikationsbefälhavarstabens indrages.

C. 1. Försvarsområdesbefälhavarna har ålagts vissa uppgifter i fråga om sambandstjänst. Fo 44 har från och med den 1 juli 1964 tillförts en signalofficer i A: 24. Behov av försvarsområdessignalofficerare föreligger även inom andra försvarsområden. Behovet anses särskilt angeläget inom fo 11 och fo 47/48.

2. Arbetsuppgifterna vid hemvärnsavdelningen inom fo 11 är av större omfång än vid flertalet övriga försvarsområdesstabers. En förstärkning av hemvärnsavdelningen är nödvändig. En arvodesbefattning för underofficer i A: 18, avsedd för biträdande hemvärnsunderofficer, föreslås därför tillkomma.

4. Med hänsyn till arbetsomfattningen vid försvarsområdesstabernas mobiliseringsavdelningar har från och med den 1 juli 1963 tillkommit arvodesbefattningar för officer i A: 24 — avsedda för biträdande mobiliseringsofficerare — vid fo 14, fo 21, fo 43, fo 52 och fo 66 samt från och med den 1 juli 1964 vid fo 11, fo 34, fo 35 och fo 53. Behov av motsvarande befattningar föreligger även vid fo 22 och fo 23.

6. Antalet kvalificerade befattningshavare vid fo 51 har utökats. Behovet av skrivhjälp har samtidigt blivit större. För närvarande tillgodoses det genom tilldelning av anställningsmånader. Då behovet är bestående föreslås att två tjänster för kontorsbiträde i högst Ae 5 tillkommer.

D. 4. Vid krigsskolan tjänstgör för närvarande en kommenderad officer som skoladjutant. Krigsskolans organisation fastställdes för drygt ett år sedan. Organisationen har därför kunnat prövas. Erfarenheten visar enligt chefen för armén att det krävs en särskild skoladjutant, chef för stabens avdelningen. Arméchefen föreslår, att en arvodesbefattning för officer i A: 24 tillkommer och avses för skoladjutant.

8. Vid infanteriets stridsskola är läraren i sambandstjänst f. n. endast deltidstjänstgörande. Med hänsyn till den omfattande kursverksamheten och

vikten av en kontinuerlig undervisning i sambandstjänst bör läraren vara heltidstjänstgörande. En beställning för kapten i Ar 21 föreslås tillkomma. En annan sådan beställning föreslås tillkomma för lärare i stridsteknik mot pansarförband.

9—11. Statskontoret har genomfört kompletterande organisationsundersökningar vid infanteriets stridsskola. Tre nya tjänster föreslås med anledning härav, nämligen en arvodesbefattning för officer i A: 28, en arvodesbefattning för underofficer i A: 18 och en tjänst för förrädsförmän i Ae 10.

E. 1—2. Under budgetåret 1964/65 beräknas tvätterierna jämte textilreparationsverkstäderna vid I 15 och P 4 kunna nedläggas och verksamheten överföras till försvarets fabriksverk. Två arvodesbefattningar för underofficer i A: 18, avsedda för verkstadsunderofficerare vid I 15 och P 4, föreslås därför utgå.

7. Vid Ing 2 utbildas åldersklassen vid bataljon med fem kompanier. För denna bataljon saknas personal för bataljonsexpeditionen. Vid Ing 2 bör i likhet med vad fallet är vid andra regementen finnas särskild expeditionssunderofficer — underofficer i A: 18 — vid bataljonsexpeditionen.

8. Arbetsmängden för nuvarande personalregistrator vid S 1 personaldetalj är enligt chefen för armén så stor att viss väsentlig verksamhet måste eftersättas. Arbetsuppgifternas art gör att ytterligare en personalregistrator bör tillföras. En beställning för förvaltare i Ao 17 (i expeditionstjänst) bör därför tillkomma vid signaltrupperna.

13. Arbetsuppgifterna för tygförrädsförvaltare vid regementenas tygavdelningar har ökat under senare år beroende på bland annat ökade materielmängder, materielens ökade tekniska komplicitet och den ökade förrådsutspredningen. Vid vissa förband har genom organisatoriska förändringar m. m. utökningen av arbetsuppgifterna blivit särskilt påtaglig. Vid dessa förband bör ytterligare en tygförrädsförvaltare tillkomma. Sju beställningar för förvaltare i Ao 17 föreslås tillkomma vid fälttygkåren för tygförrädsförvaltare vid I 1, I 4, I 5, P 6, P 7, P 18 och Lv 3.

15. Vid I 19 är stabs- och förvaltningstjänsten gemensam för I 19, P 5 och S 3. Dessa förband har under senare år tillförts signalmateriel i stor omfattning. Inom det närmaste året kommer ny och tekniskt komplicerad signalmateriel att tillföras i stor omfattning. En beställning för arméingenjör i Ao 21, avsedd för signalingenjör vid I 19, föreslås därför tillkomma.

16. Vid I 21 har antalet motorfordon och arbetsredskap ökat starkt under senare år. En ytterligare ökning sker innevarande år. Materielltjänsten m. m. vid regementet, främst beträffande motorfordon, ställer krav på särskild, tekniskt utbildad befattningshavare. För ändamålet bör tillkomma en beställning för arméingenjör i Ae 19, avsedd för regementsmotoringenjör vid regementet.

20. Med anledning av den av riksdagen (prop. 1963: 114; SU 135; rskr.

319) beslutade avvecklingen av den till Stockholms tygstation anslutna signalverkstaden i Sundbyberg föreslår chefen för armén att följande för signalverkstaden avsedda beställningar vid tygtekniska kåren utgår, nämligen för en armédirektör av 1. graden i Ao 27, en arméingenjör av 1. graden i Ae 23, två arméingenjörer i Ae 21 och en arméingenjör i Ae 19.

21. Chefen för armén har förklarat sig ha för avsikt att framlägga förslag till personalstat för tygtekniska kårens arméingenjörer. I anslutning härtill föreslås att en beställning för arméingenjör av 1. graden i Ae 23, avsedd för förutvarande A 2 tygverkstäder, indrages.

24. Föreståndaren för fasta tråd- och radioanläggningar inom V. militärområdet har måst disponeras för särskilda uppgifter. Detta är nödvändigt även i fortsättningen. En beställning för förste tygverkmästare i Ao 17, avsedd för föreståndare för fasta tråd- och radioanläggningar inom V. militärområdet, föreslås därför tillkomma.

25. Efter förslag i prop. 1962:110 och 1963:110 samt i prop. 1964:1 (bil. 6) har vissa personalförändringar genomförts vid tygtekniska kåren. Rekryteringen har förbättrats beträffande teknikerpersonalen. Det är av betydelse för den fortsatta rekryteringen och möjligheterna att behålla personalen i tjänst att utbildade tekniker kan befordras till armétekniker så snart kompetens erhållits. Beställningar för 50 armétekniker i Ao 11 bör därför tillkomma vid tygtekniska kåren.

27. Chefen för armén erinrar om att han i skrivelse den 21 september 1961 med anledning av artilleriskjutskolans flyttning till Älvdalen föreslagit ändringar i stabs- och förvaltningsorganisationerna vid I 13, ArtSS och A 9. I enlighet med förslaget föreslås, att en beställning för förvaltare i Ao 17 tillkommer vid fortifikationskåren och avses för fortifikationsunderofficer vid Älvdalens skjutfält.

28. För närvarande finns 22 arvodesbefattningar för underofficer i A: 18, avsedda för fortifikationsunderofficerare vid icke bestämda förband, uppförda på fortifikationsförvaltningens personalförteckning. Den ursprungliga avsikten var att aktiv underofficer vid fortifikationskåren i samband med pensioneringen skulle kunna stanna i sin befattning som fortifikationsunderofficer. Uppdelningen av personalfrågorna på två myndigheter — chefen för fortifikationskåren och fortifikationsförvaltningen — har visat sig mindre lämplig. Dessa frågor bör handläggas av en myndighet. Därför föreslås att 22 arvodesbefattningar för underofficer i A: 18 överförs från fortifikationsförvaltningen till fortifikationskåren.

F. 1—6. Genom försvarets civilförvaltnings försorg har arbetsmängdsberäkningar gjorts vid vissa kassaavdelningar. På grundval av resultatet av dessa beräkningar m. m. har behov befunnits föreligga av viss personalförstärkning. De tjänsteförändringar som föreslås komma till stånd framgår av följande sammanställning.

Förband	Tillkommer			Utgår	
	Kontorist Ae 9	Kansli- biträde Ae 7	Kontors- biträde högst Ae 5	Kansli- biträde Ae 7	Kontors- biträde högst Ae 5
I 3.....	—	—	1	—	$\frac{1}{2}$
I 12.....	—	1	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	—
I 14.....	—	1	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	—
K 1.....	—	1 1	—	—	—
P 6.....	—	—	1	—	$\frac{1}{2}$
P 10.....	1	—	—	—	—
P 18.....	—	$\frac{1}{2}$	—	—	—
A 9.....	—	—	1	—	$\frac{1}{2}$
Lv 4.....	—	1	—	$\frac{1}{2}$	—
Lv 7.....	—	$\frac{1}{2}$	—	—	—
Ing 2.....	—	$\frac{1}{3}$	—	—	—
S 1.....	—	—	$\frac{1}{2}$	—	—
S 2.....	—	—	1	—	$\frac{1}{2}$
T 1.....	—	$\frac{1}{2}$	—	—	—
T 3.....	—	$\frac{1}{2}$	—	—	—

¹ Avsedd för Stockholms stabskompani

7. Föreståndarna för förbandens sjukhusexpeditioner har ålagts nya arbetsuppgifter sammanhängande med den allmänna sjukförsäkringen. De har därigenom även ålagts ekonomiskt ansvar. Personalförstärkning är nödvändig. Arbetsstudier vid I 3 (studerat förband) utvisar att behov föreligger av ett halvtidstjänstgörande kontorsbiträde. Arméchefen föreslår därför att 40 tjänster för kontorsbiträde i högst Ae 5 med halvtidstjänstgöring tillkommer och avses för sjukvårdsavdelningarna vid I 1—I 3, I 5, I 11—I 17, I 19—I 21, K 1, P 1, P 2, P 4, P 6, P 7, P 10, P 18, A 1, A 3—A 6, A 8, A 9, Lv 3, Lv 4, Lv 6, Ing 1, Ing 2, S 1, S 2, T 1—T 4.

8. Efter organisationsundersökning vid I 1 konstaterade dåvarande statens organisationsnämnd att behov förelåg av ett kontorsbiträde vid inskrivningsexpeditionen. Behovet tillgodoses för närvarande med utnyttjande av anställningsmånader. Nu föreslås att en tjänst för kontorsbiträde i högst Ae 5 tillkommer för uppgifterna.

10. För vissa arbetsuppgifter i samband med tvätt- och reparationstjänsten vid I 17 intendenturförråd disponeras för närvarande arbetsmånader. Efter som arbetsuppgifterna är av den art och omfattning att en förrådsman bör avses för dem, föreslås att en tjänst för förrådsman i Ae 7 tillkommer.

24, 26, 27. För truppregistreringsarbete vid personaldetaljerna vid Lv 6, Ing 2 och S 1 föreligger behov av personalförstärkning. Chefen för armén finner att för ändamålet bör tillkomma sex kontorsbiträden i högst Ae 5, av vilka ett avses för Lv 6, två för Ing 2 och tre för S 1.

31, 32. Till följd av att tvätterierna och textilreparationsverkstäderna vid I 15 och P 4 beräknas kunna nedläggas kan tjänster för en verkstadsförman i Ae 13 och en tvättföreståndare i Ae 11 vid vardera förbandet indragas.

33. Beträffande motiv till förslaget under denna punkt torde få hänvisas till de handlingar, som kommer att tillställas riksdagens vederbörande utskott.

II. a) I det följande beröres endast sådana av arméchefen framförda förslag till tjänsteändringar som är motiverade ur organisatorisk synpunkt eller eljest är av särskilt intresse.

Vid fo 41 har enligt särskilda medgivanden av Kungl. Maj:t ett kanslibitråde i Ae 7 meddelats förordnande att bestrida göromål, som eljest ankommer på kansliskrivare i A 11. Då behovet av en kansliskrivare är bestående föreslås att en sådan tjänst tillkommer i utbyte mot en tjänst för kanslibitråde i Ae 7.

Vid arméns fältarbetsskola har uppgifterna för adjutanten ökat samtidigt som han ålagts läraruppgifter. Härigenom har sådana krav kommit att ställas på innehavaren av befattningen, att han bör vara kapten. En beställning för kapten i Ao 21 vid ingenjörtrupperna, avsedd för adjutant och lärare vid fältarbetsskolan, föreslås därför tillkomma i utbyte mot beställning för löjtnant i Ao 17/15.

De senaste åren har vid truppslag efter förslag av chefen för armén och delförslag av 1960 års befälsstatsdelegation tillkommit beställningar för kapten i utbyte mot beställningar för löjtnant samt beställningar för förvaltare (i trupptjänst) och fanjunkare i utbyte mot beställningar för sergeant. Jämförelse mellan olika truppslag visar att befördringsmöjligheterna är något olika. Befördringsmöjligheterna bör därför förbättras för kompaniofficerare och underofficerare vid vissa truppslag. Arméchefen föreslår nu att följande högre beställningar tillkommer i utbyte mot lägre, nämligen vid kavalleriet tre beställningar för ryttmästare i Ao 21 i stället för tre beställningar för löjtnant i Ao 17/15 och fyra beställningar för fanjunkare i Ao 15 i stället för fyra beställningar för sergeant i Ao 13, vid luftvärnet 12 beställningar för styckjunkare i Ao 15 i stället för 12 beställningar för sergeant i Ao 13 samt vid trängtrupperna åtta beställningar för fanjunkare i Ao 15 i stället för åtta beställningar för sergeant i Ao 13.

Antalet värnpliktiga i handräckningstjänst är stort vid Ing 2. Därför bör i likhet med vad fallet är vid Ing 1 och Ing 3 ett särskilt kasernkompani inrättas. Härigenom kan de värnpliktiga i handräckningstjänst ges bättre utbildning m. m. En beställning för fanjunkare i Ao 15, avsedd för kompaniadjutant vid kasernkompani, föreslås tillkomma i utbyte mot en arvodsbefattning för underofficer i A: 18.

Beträffande motiv till arméchefens förslag att vid luftvärnet utbyta fyra beställningar för löjtnant i Ao 17/15 mot beställningar för två majorer i Ao 25 och två kaptener i Ao 21 torde få hänvisas till de handlingar som kommer att tillställas riksdagens vederbörande utskott.

Enligt för närvarande tillämpad praxis för befordran bör rustmästarbeställning erhållas efter minst 16 års tjänst som furir och överfurir. Staterna bör enligt arméchefen medge, att befordran kan ske i nämnd ordning. Under budgetåret 1965/66 beräknas behovet av nya beställningar för rustmästare till 51. Dessa anses böra tillkomma i utbyte mot 51 beställningar för furir i Ao/Ae 8/7.

Vid sjukvårdsväsendet finns en tjänst för undersköterska i Ae 7, avsedd för Ing 2. Med hänsyn till att vid detta regemente numera endast ges öppen vård bör tjänsten utbytas mot tjänst för sjukvårdsbiträde i högst Ae 5.

Chefen för armén föreslår i övrigt uppflyttning av 211 beställningar, arvodesbefattningar och tjänster. Av beställningarna avses för officerare en vid generalstabskåren, 25 vid arméstaben, en vid försvarsområdesstab, åtta vid utbildningsanstalter, en vid kavalleriet, fyra vid fälttygkåren och fyra vid intendenturkåren samt för underofficerare tio vid försvarsområdesstaber, fyra vid trängtrupperna, 37 vid fälttygkåren, sju vid fortifikationskåren och 54 vid intendenturkåren. Förslaget innefattar även uppflyttning av 13 arvodesbefattningar, varav tre för officer vid arméstaben och tio för underofficer vid försvarsområdesstaber. Vidare föreslås uppflyttning av sammanlagt 27 beställningar vid tygtekniska kåren och två beställningar vid fältläkarkåren. Slutligen innefattar förslaget uppflyttning av 13 civila tjänster vid staber och förband.

II. b) Vid sjukvårdsväsendet inom armén finns upptagen en tjänst för översköterska i Ag 13. Tjänsten avses för P 2. Behovet av tjänsten är stadigvarande. Den bör därför extraordinariesättas.

III. a) Ekiperingsbidrag beräknas utgå till 486 beställningshavare utöver för budgetåret 1964/65 beräknat antal, vilket medför en kostnadsökning med ca 150 000 kr. Ökningen föranledes av att befodringsåldern till överfurir sänkts.

c) Den siste ständigt tjänstgörande, indelte vicekorpralen har avgått ur tjänst. Kostnadsminskningen uppgår till 6 000 kr.

d) Medelsbehovet för arvoden till tillsynsmän för byggnader, övningsfält, förråd m. m. inom militärområden beräknas preliminärt till 1 160 452 kr. Detta innebär en ökning med ca 202 000 kr. i förhållande till budgetåret 1964/65. Av ökningen hänför sig ca 145 000 kr. till lönehöjningar. Behov av medel för civil vakthållning vid tygförvaltningsskolan föreligger icke längre.

För tillgodoseende av uppkommande, oundgängliga behov av tillsyn och bevakning av byggnader m. m. föreslås ett belopp av 21 800 kr., vilket innebär en ökning med 1 800 kr. i förhållande till innevarande budgetår. Ökningen hänför sig till lönehöjningar.

e) Till stabsveterinären vid III. militärbefälsstaben, som för närvarande är reservanställd, utgår ett årligt arvode av 9 600 kr. Hans tjänstgörings-skyldighet såsom reservanställd upphör 1965. Då hans arbetsuppgifter som stabsveterinär kvarstår oförändrade, bör det till honom utgående arvodet höjas med 2 400 kr., vilket belopp motsvarar vad han uppburit vid fullgörandet av honom författningsenligt åliggande reservtjänstgöring.

f) Arvoden för veterinärvården, att fördelas enligt chefens för armén bestämmande vid de förband m. m. där dylik vård icke bestrides av militär veterinär, kan minskas med 9 500 kr. Med anledning av stamhundbeståndets ökning bör emellertid medelstildelningen för arvoden för veterinärvård, avseende flygflottiljernas stamhundar i de fall då militär veterinär icke kan anlitas, ökas med 4 000 kr. Ändringarna innebär således en nettominskning av medelsbehovet med 5 500 kr.

g) Medelsbehovet för arvoden till skogliga biträden beräknas till 27 000 kr. Det innebär en ökning med 4 000 kr. i förhållande till innevarande budgetår.

h) Ekiperingshjälp beräknas komma att utbetalas till 42 anställningshavare utöver för budgetåret 1964/65 beräknat antal. Förändringen i antal är en följd av den sänkta tjänsteåldern för befordran till överfurir. Merkostnaderna beräknas till 35 700 kr.

i) Antalet rekryteringsstipendier i Boden beräknas minska med två under nästa budgetår. Kostnadsminskningen är 6 000 kr.

j) Arbetsomfånget har ökat för den personal som handlägger frivilligfrågor vid arméstaben och försvarsområdesstaberna. Orsaken härtill är dels intensifierad rekryterings- och utbildningsverksamhet, dels merarbete för assistenterna i samband med repetitionsövningar, då frivilligpersonal medverkar vid dessa i ökad omfattning. Med anledning härav föreslås, att antalet tjänstgöringsmånader för assistenter för frivilligfrågor ökas med 5 till 256. Merkostnaderna beräknas till 7 055 kr.

k) Medelsbehovet för anställande av personal för vissa byggnadsunderhållsuppgifter beräknas på grund av ökad verksamhet till 900 000 kr., vilket innebär en ökning med 30 000 kr. i förhållande till innevarande budgetår.

l) Under den i avlöningsstaten uppförda anslagsposten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, delposten Annan tillfälligt anställd personal finnes beräknade medel för s. k. anställningsmånader. Statskontoret och chefen för armén har räknat med att de nya semesterförmånerna medfört ett arbetsbortfall i fråga om anställningsmånader, som enligt 1965 års löneläge motsvarar 371 177 kr.

m) Försvarets sjukvårdsstyrelse har föreslagit att medlen för anställning av sjukvårdspersonal för fullgörande av tillfälliga arbetsuppgifter ökas med 10 000 kr. Arméchefen biträder förslaget.

n) Kostnaderna för civila lärare för underbefälsutbildning beräknas till

618 000 kr. Det innebär en ökning med 108 000 kr. i förhållande till budgetåret 1964/65. Ökningen föranledes av ökad utbildningsverksamhet.

o) Representationsbidrag för år räknat utgår f. n. till chefen för armén med högst 4 000 kr., till envar av militärbefälhavarna för I.—VII. militärområdena med högst 2 000 kr. samt till vardera av cheferna för infanteriets stridsskola och luftvärnsskjutskolan med högst 1 200 kr. Arméchefen föreslår nu att ytterligare 5 000 kr. tilldelas honom för representation, att rikshemvärnschefen ges årligt representationsbidrag på 2 000 kr. samt att försvarsområdesbefälhavare och förbandschefer tilldelas sådana bidrag med 1 500 kr. respektive 1 000 kr. För skolchefers representation föreslås 10 500 kr. och för jubiléer m. m. 20 000 kr. att fördelas enligt arméchefens bestämmande. Kostnaderna för föreslagna ytterligare representationsmedel beräknas till sammanlagt 115 000 kr.

V. Uppbördsposten Avlöningar till viss personal i verkstadsdrift bör enligt arméförvaltningen ökas med 400 000 kr. till 3 400 000 kr.

Kungl. Maj:t medgav den 28 juni 1963 att från det för budgetåret 1963/64 under fjärde huvudtiteln uppförda reservationsanslaget Rationaliseringsförsök fick för tiden intill den 1 juli 1964 tagas i anspråk ett belopp av högst 70 000 kronor för fortsatta utredningar i fråga om uppläggning av databehandlingssystem för materielberäkningar och personalredovisning inom armén. Sedermera har Kungl. Maj:t den 4 juni 1964 vid fastställandet av avlöningsstat för det för budgetåret 1964/65 anvisade förslagsanslaget Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl. under anslagsposten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal uppfört en delpost till tillfällig personal m. m. vid arméstaben om högst 200 000 kr. Denna delpost må tagas i anspråk för bl. a. löner m. m. enligt högst lönegrad Ag 21 eller däremot svarande kontant ersättning åt personal som anställes för särskilda arbetsuppgifter vid arméstaben. Enligt Kungl. Maj:ts medgivande den 9 juli 1964 må för tid tills vidare intill den 1 juli 1965 för uppläggning och drift av databehandlingssystem vid arméstaben finnas inrättade en tjänst i Ag 25, två tjänster i Ag 21, en tjänst i högst Ag 17, två tjänster i Ag 9 och två tjänster i Ag 7. Avlöningskostnaderna för ifrågasvarande tjänster skall bestridas från förenämnda delpost Tillfällig personal m. m. vid arméstaben, som för ändamålet må överskridas i erforderlig omfattning. Vidare medgav Kungl. Maj:t att två officerare får tas i anspråk för ifrågasvarande uppgifter vid arméstaben. Vidare får en kapten kommanderas till tjänstgöring i staben. Härjämte medgavs att från det under fjärde huvudtiteln uppförda reservationsanslaget Rationaliseringsförsök får tills vidare — i avbidan på utredning rörande det totala behovet inom krigsmakten — under budgetåret 1964/65 tagas i anspråk ett belopp av högst 50 000 kr. för kostnader för maskinbearbetningar, anskaffning av stansar m. m.

samt utbildning i samband med uppläggning och drift av databehandlings-system för arméstaben.

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår anför chefen för armén att fortsatt databehandlingsarbete omfattande operationsanalytiska studier av framtida vapensystem och inledande studier avseende databehandling under fältmässiga förhållanden bedrivits inom arméstaben. Verksamheten har visat att det av ekonomiska skäl finns behov av automatisk databehandling inom armén. Verksamheten kräver en närmare samverkan mellan olika myndigheter och förutsätter större resurser än den chefen för armén hittills disponerat. Behovet av automatisk databehandling har visat sig vara bestående och av sådan omfattning, att ett fast stabsorgan bör tillkomma för ändamålet. Personal för databehandlingsarbete har icke medräknats i den organisation, som fastställts för arméstaben från och med den 1 juli 1964. Chefen för armén föreslår därför att ett särskilt anslag för automatisk databehandling, benämnt *Armén: Databehandling*, inrättas fr. o. m. budgetåret 1965/66. Anslaget som bör disponeras av chefen för arméstaben föreslås vara uppdelat på två anslagsposter, en för personal och en för omkostnader. Samtliga arméstabens kostnader för databehandlingsarbete bör härvid redovisas under anslaget. Medel för operationsanalytiskt databehandlingsarbete vid arméstabens studieavdelning bör därför icke beräknas under anslaget *Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.* utan i stället upptas under det föreslagna anslaget. Anslaget föreslås skola uppföras som reservationsanslag. — Arméchefen finner det vara svårt att bedöma personalbehovet på längre sikt. Med hänsyn till befälsläget inom armén bör i största möjliga omfattning civil personal avses för ifrågavarande arbetsuppgifter. I inledningsskedet erforderliga tjänster bör därför inrättas såsom extra. Följande tjänster föreslås, nämligen för en byrådirektör i Ag 27, en byrådirektör i Ag 27/25, tre byrådirektörer i Ag 25, en förste byråsekreterare i Ag 23, två förste byråsekreterare i Ag 21, en byråassistent i Ag 19, en ingenjör i Ag 17, en assistent i Ag 15, tre kontorister i Ag 9 och sju kanslibiträden i Ag 7. Kostnaderna för avlönande av denna personal beräknas till ca 523 000 kr. Härutöver erfordras en kommenderad kapten. Omkostnaderna för verksamheten — medel för förhyrning av maskiner, legokörning, expenser m. m. — uppskattas till ungefär 510 000 kr. För verksamheten erfordras sålunda (523 000 + 510 000 =) 1 033 000 kr.

Departementschefen

Antalet befintliga ordinarie och icke-ordinarie beställningar och tjänster samt militära arvodesbefattningar m. m. vid armén enligt fastställda personalförteckningar för budgetåret 1964/65 samt de förändringar däri som uppkommer vid genomförande av mina förslag för budgetåret 1965/66 framgår av följande sammanställning.

	Personalför- teckning 1964/65	Förändring
Officerare	13 185	+ 1
Underofficerare	2 307	+ 4
Underbefäl	5 148	+ 1
Civilmilitär personal	1 522	+ 47
Civil personal	25 473	+ 25
Arvodesbefattningar	636	+ 33

¹ Härav beräkningsmässigt 429 fänrikar och icke-ordinarie löjtnanter

² Härav 100 tjänster för förste förrådsförman och förrådsförman samt 527 kontorsbiträdestjänster, som icke får utnyttjas

Av en sammanställning (intagen på s. 41) över personalläget inom armén framgår hur antalet anställda av olika kategorier förändrats under de senaste åren och de förändringar som enligt myndigheterna kan förutses i nuvarande rekryteringssituation. Det nu redovisade antalet anställda den 1 oktober 1963, som på ett flertal punkter avviker från det i 1964 års statsverksproposition (bil. 6 s. 36) för samma tidpunkt redovisade antalet, bygger på ett säkrare underlag än det till prop. 1964: 1 framtagna. Av sammanställningen framgår att antalet officerare minskat med 39 under budgetåret 1963/64. Under innevarande budgetår förutses en ytterligare minskning. Under budgetåret 1965/66 förväntas dock kadern öka med 84 officerare. Officersrekryteringen har under de sista åren förbättrats; sålunda har antalet nyanställda fänrikar successivt ökat från 75 år 1959 till 137 år 1964. En ytterligare ökning är dock nödvändig under de närmaste åren. Antalet vakanser den 1 oktober 1964 var betydande, mer än 450. Även bland underofficerare var vakanserna vid samma tidpunkt betydande, ca 240. Vakansläget beräknas under de närmaste budgetåren ytterligare försämrats något. För underbefälskadern synes en förbättrad rekrytering kunna påräknas under de närmaste åren. Antalet vakanta beställningar uppgick emellertid den 1 oktober 1964 till ca 1 800 av vilka 150 bland instruktörsaspiranter och tekniker aspiranter. En fortsatt kraftig rekrytering är därför nödvändig. Även i fråga om den civilmilitära personalen föreligger betydande vakanser, främst med avseende på ingenjörer, mästare och tekniker.

Jag behandlar i det följande yrkandena punktvis i den ordning de förut omnämnts. De förslag till personal- och tjänsteförändringar som inte särskilt nämns har jag ansett mig icke böra tillstyrka.

I. A. 2. Jag tillstyrker att en arvodesbefattning för officer i A: 24 tillkommer vid arméstabens pansaravdelning. Jag beräknar vidare medel för avlönande av ett kontorsbiträde i högst Ae 5 med halvtidstjänstgöring.

3. Med anledning av förevarande yrkande föreslår jag att två arvodesbefattningar i A: 24 tillkommer vid pressavdelningen för säkerhetstjänst.

Sammanställning över personalläget inom armén (tjänstemän)

Personalkategori	Antal anställda			Beräknad förändring till 1.10 från föreg. 1.10	
	1.10.63	1.10.64	förändr.	1.10.65	1.10.66
<i>Militär personal</i>					
Officerare.....	2 767	2 728	— 39	— 11	+ 84
Underofficerare	2 088	2 070	— 18	+ 4	— 11
Underbefäl	3 341	3 353	+ 12	+ 80	+ 80
<i>Civilmilitär personal</i>					
Ingenjörer	71	73	+ 2	+ 7	+ 8
Läkare (veterinärer).....	85	85	± 0	+ 4	± 0
Mästare och tekniker	1 040	1 106	+ 66	+ 1	+ 90
<i>Civil personal</i>					
Tekniker	146	153	+ 7	+ 5	± 0
Förrådspersonal	1 224	1 303	+ 79	+ 9	+ 7
Kökspersonal.....	1 098	1 109	+ 11	+ 1	+ 1
Kontorspersonal	1 708	1 733	+ 25	+ 33	+ 8
Övrig personal	1 264	1 243	— 21	+ 10	— 1
	14 832	14 956	+ 124	+ 143	+ 266

B. 2. Av den föreslagna förstärkningen av kontorspersonalen vid V. militärbefälsstaben anser jag mig endast böra tillstyrka att en tjänst för kontorsbiträde i högst Ae 5 tillkommer varvid medlen för tillfällig personal kan begränsas med belopp motsvarande 12 skrivmånader.

3. Jag tillstyrker vidare att en tjänst för kontorsbiträde i högst Ae 5 tillkommer vid VI. militärbefälsstaben, avsedd för växeltelefonist vid Bodens garnisonsväxel.

5. En tjänst för förste reparatör i Ae 11 bör överföras från fortifikationsbefälhavarstaben i Boden till Norrlands kustartilleriförsvar. Vidare bör tre vakanta tjänster för reparatör i Ae 10 indragas vid fortifikationsbefälhavarstaben.

Med hänvisning till vad jag i det följande anför vid anmälan av flygvapnets motsvarande anslag (D 1) föreslår jag att vid fortifikationsbefälhavarstaben i Boden tillkommer en tjänst för förste reparatör i Ag 11, avsedd för fält 32.

C. 1. För sambandstjänsten vid fo 44 tillkom fr. o. m. den 1 juli 1964 en arvodesbefattning i A: 24, avsedd för signalofficer. Motsvarande behov föreligger vid fo 11 och fo 47/48. Jag tillstyrker därför, att två sådana befattningar tillkommer vid nämnda försvarsområdesstaber.

2. I likhet med chefen för armén anser jag att en förstärkning av hemvärnsavdelningen vid staben för fo 11 är nödvändig. En för biträdande hemvärnsunderofficer avsedd arvodesbefattning i A: 18 bör därför tillkomma.

4. Genom beslut av 1963 och 1964 års riksdagar har mobiliseringsavdelningarna vid flertalet försvarsområdesstaber förstärkts med biträdande mobiliseringsofficerare. Sådant behov föreligger även vid fo 22 och fo 23. Två

arvodesbefattningar i A: 24 bör därför tillkomma, en vid vardera försvarsområdesstaben.

6. Jag har inte något att erinra mot att två tjänster för kontorsbiträde i högst Ae 5 tillkommer vid staben för fo 51 varvid medlen för tillfälligt anställd personal kan begränsas med belopp motsvarande 24 skrivmånader.

D. 4. Av arméchefens förslag till personalökning vid krigsskolan anser jag mig endast böra tillstyrka att en för skoladjutant avsedd arvodesbefattning för officer i A: 24 inrättas.

I anslutning här till får jag anmäla att försvarets civilförvaltning på uppdrag av Kungl. Maj:t undersökt organisationen av kassatjänsten vid krigsskolan och staben för fo 44. Som civilförvaltningen föreslagit bör krigsskolans kassa anslutas till försvarsområdesstaben, vars kassa härigenom blir huvudkassa såväl för krigsskolan som för vissa andra skolor i Stockholm. Härvid bör vid stabens kassa tillkomma en tjänst för kontorsskrivare i Ae 13 i utbyte mot tjänst för kansliskrivare i Ag 11 och en tjänst för kontorsbiträde i högst Ae 5 med halvtidstjänstgöring samt indragas en vakant kontorsbiträdestjänst i högst Ae 5. Vid förvaltningsexpeditionen bör en tjänst för kanslibiträde i Ae 7 tillkomma i utbyte mot tjänst för kontorsbiträde i högst Ae 5. För underkassan vid krigsskolan bör befintliga tjänster för en kontorsskrivare i Ao 13 och ett kanslibiträde i Ae 7 med halvtidstjänstgöring bibehållas.

8. Behov av en särskild lärare i sambandstjänst vid infanteriets stridskola har gjort sig allt starkare gällande till följd av den vidgade utbildningsverksamheten vid skolan. Jag finner mig därför böra föreslå att en beställning för kapten i Ar 21 tillkommer för ändamålet.

9—11. Statskontoret har utfört organisationsundersökningar vid I 4 med infanteriets stridsskola. Statskontoret föreslår att ett kasernkompani organiseras, för vilket bör inrättas en arvodesbefattning för officer i A: 24, avsedd för kompanichef. För att lokalt leda förvaltningsverksamheten vid Kvarn avseende såväl skötsel och vård av etablissemnet och skjutfältet som förrådsverksamheten föreslås att en arvodesbefattning för pensionerad underofficer i A: 19 tillkommer. För förrådsverksamhet i övrigt erfordras enligt statskontoret som arbetsledare en förrådsförmän i Ae 10 i stället för nuvarande rustmästare. Rustmästaren bör under förvaltningsunderofficeren åläggas ansvaret för skötsel och vård av yttre utbildningsanordningar och skjutbanor. Vidare bör det finnas en särskild befattningshavare för att leda den omfattande förläggningsverksamheten vid Kvarn. Uppgiften bör läggas på innehavaren av nuvarande arvodesbefattning för tillsynsman i A: 18. Statskontorets förslag innebär i övrigt en minskning med en förrådsarbetare. Arméchefen har biträtt förslaget.

Med anledning av arméchefens och statskontorets förslag tillstyrker jag att två arvodesbefattningar, en i A: 24, avsedd för kompanichef, och en i A: 18, avsedd för förvaltningsunderofficer, tillkommer. Jag finner det vara

lämpligare att för arbetsledare i förrådstjänst bibehålla den befintliga beställningen för rustmästare. För befattningen som ansvarsmän för yttre utbildningsanordningar bör i stället tillkomma en ny beställning för rustmästare i Ao 13. I övrigt har jag inte något att erinra mot förslaget.

E. 1—2. Två arvodesbefattningar i A: 18, avsedda för verkstadsunderofficerare vid I 15 och P 4, bör indragas.

7. Jag tillstyrker vidare att en för expeditiönsunderofficer avsedd arvodesbefattning i A: 18 inrättas vid Ing 2.

8. Med anledning av förevarande förslag är jag beredd tillstyrka att en arvodesbefattning i A: 18 tillkommer vid S 1 för biträde åt regementets personalregistrator.

13. Såvitt avser förslaget under denna punkt finner jag behovet av biträde åt tygförrådsförvaltare vara särskilt påtagligt vid P 6, P 7 och P 18. För ändamålet bör emellertid enligt min mening avses fanjunkare. Jag föreslår därför, att vid fälttygkåren tillkommer tre beställningar för fanjunkare i Ao 15, avsedda för nämnda pansarförband.

15, 16, 20, 21. Av arméchefens förslag om nya beställningar för arméingenjör vid tygtekniska kåren anser jag mig endast böra tillstyrka att beställningar tillkommer för en arméingenjör i Ae 21 (signalingenjör), avsedd för I 19 med P 5 och S 3, och en arméingenjör i Ae 19 (regementsmotoringenjör), avsedd för I 21.

Till följd av avvecklingen av signalverkstaden i Sundbyberg kan fem beställningar vid tygtekniska kåren indragas, nämligen en för armédirektör av 1. graden i Ao 27 vid nuvarande innehavarens avgång med ålderspension samt fyra vakanta beställningar, varav en för arméingenjör av 1. graden i Ae 23, två för arméingenjör i Ae 21 och en för arméingenjör i Ae 19. Härjämte bör en vakant beställning för arméingenjör av 1. graden i Ae 23, avsedd för förutvarande A 2 tygverkstäder, indragas.

24, 25. Vidare tillstyrker jag att vid tygtekniska kåren tillkommer en beställning för förste tygverkmästare i Ao 17, avsedd för föreståndare för vissa fasta tråd- och radioanläggningar inom V. militärområdet.

Med anledning av arméchefens förslag om fortsatt utbyggnad av tygtekniska kårens teknikerpersonal finner jag mig böra föreslå att kåren fr. o. m. nästa budgetår tillföres beställningar för 25 armétekniker i Ao 11 och 25 biträdande armétekniker i Ae 8 eller Ae 7. Därest det visar sig erforderligt bör Kungl. Maj:t därjämte få inrätta beställningar för biträdande armétekniker i Ag 8 eller Ag 7. Jag beaktar detta vid anslagsavvägningen.

27. Jag föreslår att en beställning för förvaltare i Ao 17 tillkommer vid fortifikationskåren för en fortifikationsunderofficer vid Älvdalens skjutfält.

28. Mot arméchefens förslag att överföra 22 arvodesbefattningar för underofficer i A: 18 från fortifikationsförvaltningen till fortifikationskåren har jag inte något att erinra.

Vid anmälan i det följande av fortifikationsförvaltningens avlöningsanslag (E 22) för nästa budgetår avser jag att föreslå, att en majorsbeställning vid fortifikationskåren tillkommer vid ämbetsverket. Beställningen bör redovisas på arméns personalförteckning.

F. 1—6. I fråga om personalen vid vissa förbands kassaavdelningar tillstyrker jag att tjänster tillkommer för en kontorist i Ae 9 vid P 10, ett kanslibitråde i Ae 7 vid K 1, avsett för Stockholms stabskompani, ett kanslibitråde i Ae 7 med halvtidstjänstgöring vid ett vart av P 18, Lv 7, Ing 2, T 1 och T 3 samt ett kontorsbitråde i högst Ae 5 med halvtidstjänstgöring vid ett vart av I 12, I 14 och S 1. Vidare tillstyrker jag att vid ett vart av I 12, I 14 och Lv 4 tillkommer en tjänst för heltidstjänstgörande kanslibitråde i Ae 7 i utbyte mot halvtidstjänstgörande kanslibitråde samt att vid ett vart av I 3, P 6, A 9 och S 2 tillkommer en tjänst för heltidstjänstgörande kontorsbitråde i högst Ae 5 i utbyte mot halvtidstjänstgörande kontorsbitråde.

7. Med anledning av förslaget att förstärka sjukhusexpeditionen vid vissa förband med ett halvtidstjänstgörande kontorsbitråde i högst Ae 5 föreslår jag att en sådan tjänst tillkommer vid ett vart av I 3, I 5, I 20, P 2, P 4, P 10, A 4, Lv 6, S 1 och S 2.

8. Vid I 1 bör tillkomma ett för inskrivningsexpeditionen avsett kontorsbitråde i högst Ae 5 varvid medlen för tillfälligt anställd personal kan begränsas med belopp motsvarande 12 skrivmånader.

10. Vid I 17 bör tillkomma en tjänst för förrådsman i Ae 7, placerad vid intendenturavdelningen. Medlen för tillfälligt anställd personal kan därvid minskas med belopp motsvarande 12 arbetsmånader.

24, 26, 27. Av föreslagen förstärkning av personaldetaljen vid vissa förband tillstyrker jag att tjänster tillkommer för ett kontorsbitråde i högst Ae 5 vid Lv 6, ett kontorsbitråde i högst Ae 5 med halvtidstjänstgöring vid Ing 2 och två kontorsbiträden i högst Ae 5 vid S 1. Medlen för tillfälligt anställd personal bör därvid minskas med belopp motsvarande 36 skrivmånader.

31, 32. Vid anmälan av prop. 1964: 1 framhöll jag (bil. 6 s. 38) att försvarets intendenturverk planerade att i samband med pågående centralisering av tvätt- och reparationstjänsten nedlägga driften av tvättinrättningarna vid P 4 under andra kvartalet 1964 samt vid I 15 och P 6 under andra kvartalet 1965. Därvid kunde fem tjänster indragas, nämligen en för verkstadsförmän i Ae 13 vid vardera av I 15 och P 4 samt en för tvättföreståndare i Ae 11 vid ett vart av I 15, P 4 och P 6. Enligt numera erhållna uppgifter är avvecklingsarbetet i stort sett slutfört vid utgången av december 1964 såvitt avser P 4 och vid utgången av juni 1965 vad I 15 beträffar. I samband därmed föreligger ej längre behov av de vid P 4 och I 15 inrättade tjänsterna, som därför bör indragas. Avvecklingsarbetet vid P 6 är slutfört.

33. Jag tillstyrker att vid A 8 tillkommer tjänster för en förste reparatör i Ae 11 och en reparatör i Ae 10.

II. Jag tillstyrker att vid fo 41 en tjänst för kansliskrivare i Ae 11 tillkommer i utbyte mot tjänst för kanslibiträde i Ae 7.

Jag tillstyrker vidare att en beställning för kapten i Ao 21, avsedd för adjutant och lärare vid arméns fältarbetsskola, tillkommer vid ingenjörtrupperna i utbyte mot beställning för löjtnant i Ao 17/15.

Efter hörande av 1960 års befälsstatsdelegation anser jag mig böra tillstyrka att vissa personalförbättringar sker vid kavalleriet och föreslår därför att tre beställningar för ryttmästare i Ao 21 tillkommer i utbyte mot tre beställningar för löjtnant i Ao 17/15 samt att fyra beställningar för fanjunkare i Ao 15 tillkommer i utbyte mot fyra beställningar för sergeant i Ao 13. Befördringsmöjligheterna till ryttmästare och fanjunkare vid kavalleriet kommer härigenom att motsvara de vid infanteriet. — Övriga av arméchefen under denna punkt föreslagna utbyten av beställningar för vissa underofficerare vid luftvärnet och trängtrupperna torde komma att provas av befälsstatsdelegationen under dess fortsatta arbete.

Jag har inte något att erinra mot förslaget att vid luftvärnet fyra beställningar för löjtnant i Ao 17/15 utbytes mot beställningar för två majorer i Ao 25 och två kaptener i Ao 21. I anslutning till förslag beträffande försvarets radioanstalt som redovisas i särskild ordning föreslår jag vidare, att ytterligare en beställning för löjtnant i Ao 17/15 vid luftvärnet indrages.

Jag föreslår beträffande arméns underbefälsorganisation att 51 rustmästarbeställningar i Ao 13 tillkommer i utbyte mot samma antal beställningar för extra ordinarie furir. I det föregående har jag föreslagit att en ny beställning för rustmästare i Ao 13 inrättas vid infanteriets stridsskola.

Utgående från vad jag sålunda anfört beräknar jag kadern av underbefäl och instruktörsaspiranter och teknikeraspiranter vid armén för nästa budgetår på sätt framgår av följande sammanställning.

	Budgetår	
	1964/65	1965/66
Rustmästare	1 171	1 223
Överfurirer	2 043	2 043
Furirer	1 294	1 243
Instruktörsaspiranter och teknikeraspiranter	640	640

Beträffande sjukvårdspersonal bör en för Ing 2 avsedd tjänst för undersköterska i Ae 7 utbytas mot tjänst för sjukvårdsbiträde i högst Ae 5. Vidare bör en tjänst för översköterska i numera Ag 14, avsedd för P 2, extraordinariesättas.

Jag beräknar vidare medel för de lönegradsförändringar som chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor.

III. Arvodet till stabsveterinären vid III. militärbefälsstabben beräknar jag till 12 000 kr.

För att bereda möjligheter att med hänsyn till krigsorganisatoriska förändringar m. m. anställa tillfälligt personal föreslår jag en uppräknings av posten Annan tillfälligt anställd personal med 200 000 kr. Jag har därvid med hänsyn till de förslag till personalförändringar som jag framlagt i det föregående räknat med 84 färre anställningsmånader än arméchefen samt förutsatt att viss tillfälligt anställd extra kontorspersonal vid förbandens kassaavdelningar kommer att beredas fastare anställningsform.

Beträffande medelsanvisningar för till frivillig tjänstgöring inkallad personal beräknar jag liksom för innevarande budgetår medel för 6 460 tjänstgöringsmånader av vilka 4 960 för befäl och 1 500 för övrig personal.

Av det föregående framgår att medel för databehandlingsarbete inom armén under budgetåren 1963/65 enligt särskilda beslut av Kungl. Maj:t anvisats från olika anslag. Arméchefen har som tidigare anförts föreslagit att ett fast stabsorgan för automatisk databehandling avseende operationsanalytiska studier av framtida vapensystem och studier avseende databehandling under fältmässiga förhållanden skall inrättas fr. o. m. budgetåret 1965/66. Behovet av personal beräknas omfatta, förutom de f. n. vid arméstaben anställda åtta extra befattningshavarna och kommenderad militär personal, 13 extra tjänstemän i lönegraderna 27 till 7. Kostnaderna för avlönande av personalen beräknas till ca 523 000 kr. Arméchefen föreslår att ett särskilt anslag inrättas för databehandlingsarbetet. Från anslaget föreslås att samtliga kostnader för ändamålet redovisas, omfattande såväl avlöningskostnader som omkostnader, de senare beräknade till ca 510 000 kr. Statskontoret har i utlåtande över förslaget funnit att ett systemkontor successivt bör tillskapas, bestående av militär personal med kännedom om arméns planeringsfrågor samt av ett antal kvalificerade systemexperter. Den nu pågående systemutvecklingen motiverar enligt statskontoret den föreslagna personalökningen. Ämbetsverket har vidare tillstyrkt att ett särskilt anslag inrättas för ändamålet fr. o. m. nästa budgetår.

I likhet med myndigheterna finner jag det vara angeläget att den nu pågående utvecklingen av databehandlingssystem för arméns behov fortgår. Ett stabsorgan torde dock kunna organiseras endast efter hand som kvalificerad personal kan anställas vid staben. Den föreslagna organisationen innebär en betydande utökning av den nuvarande personalen, nämligen med en byrådirektör i Ag 27, en byrådirektör i Ag 27/25, två byrådirektörer i Ag 25, en förste byråsekreterare i Ag 23, en byråassistent i Ag 19, en assistent i Ag 15, en kontorist i Ag 9 och fem kanslibiträden i Ag 7. Rekryteringen av denna personal torde kunna ske endast successivt. Jag är f. n. inte beredd tillstyrka att ett särskilt anslag för databehandling inom armén uppföres i riksstaten. Jag räknar i stället med att medel för avlönande av

personal enligt arméchefens förslag anvisas under förevarande anslag. Jag räknar för ändamålet med ca 500 000 kr. De omkostnader som verksamheten föranleder har beräknats till ca 510 000 kr. Medel för dessa kostnader bör t. v. anvisas under anslaget Armén: Övriga expenser m. m. Jag återkommer härtil i det följande vid anmälan av sistnämnda anslag (B 13).

Genom beslut den 14 februari 1964 har Kungl. Maj:t meddelat bestämmelser angående klassificering av den fasta maskinanläggningen vid P 1. Med anledning av beslutet föreslår jag att vid P 1 inrättas en tjänst för maskinchef i Ao 17 i utbyte mot en tjänst för maskinchef i Ao 15.

Med beaktande av vad jag nu anført i fråga om personal- och tjänsteförändringar m. m. vid armén och kostnader för viss löneomräkning samt med ledning av anslagsbelastningen beräknar jag anslaget för budgetåret 1965/66 till 368 (+ 40) milj. kr.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i vederbörliga personalförteckningar för armén som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för arméns anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	138 000 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	10 000 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	1 100 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	94 000 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	128 420 000
Summa kr.	371 520 000

Särskilda uppbördsmedel

1. Avlöningar till viss personal i verkstadsdrift	3 400 000
2. Bidrag till täckande av vissa kostnader för arméns rid- och körskola	120 000

Nettoutgift kr. 368 000 000

c) till *Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 368 000 000 kr.

B 2. Armén: Avlöningar till personal å reservstat

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 400 000	1 017 962
1964/65	1 200 000	
1965/66 (förslag)	1 100 000	

Chefen för armén hemställer, att anslaget ökas med 120 000 kr. Arméchefen räknar därvid med att anslaget kan nedräknas med 40 000 kr. till följd av beräknad minskning av antalet besatta beställningar. Samtidigt anses anslaget emellertid böra räknas upp med 160 000 kr. till följd av höjda kris-tillägg.

För egen del anser jag att anslaget bör kunna minskas med hänsyn till anslagsbelastningen under föregående budgetår och föreslår därför, att det för nästa budgetår uppföres med (1 200 000 — 100 000 =) 1 100 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Avlöningar till personal å reservstat* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 100 000 kr.

B 3. Armén: Avlöningar till personal i arméns reserver m.fl.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	11 700 000	12 815 102
1964/65	12 500 000	
1965/66 (förslag)	13 100 000	

Chefen för armén hemställer, att anslaget höjes med 598 000 kr. Å ena sidan beräknas medelsbehovet under anslaget öka med drygt 1 105 000 kr., varav ca 685 000 kr. hänför sig till lönehöjningar, ca 50 000 kr. till ökat antal till ekiperingshjälp berättigade anställningshavare samt omkring 370 000 kr. till ökat antal premieberättigade. Å andra sidan räknar arméchefen med att medelsbehovet minskar med ca 505 000 kr. till följd av minskat antal tjänstgöringsdagar.

Departementschefen

Jag anser mig böra godtaga arméchefens beräkning av medelsbehovet och föreslår, att anslaget höjes med avrundat 600 000 kr. till 13 100 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Avlöningar till personal i arméns reserver m. fl.* anvisa ett förslagsanslag av 13 100 000 kr.

B 4. Armén: Avlöningar till viss arbetarpersonal

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	20 000 000	21 777 957
1964/65	20 200 000	
1965/66 (förslag)	23 000 000	

Chefen för armén hemställer, att anslaget höjes med 1 436 000 kr.

1. Minskat behov av arbetskraft	— 142 000
2. Lönehöjningar m. m.	+ 1 578 000
	+ 1 436 000

M o t i v

1. Tvätterierna och reparationsverkstäderna vid I 15 och P 4 beräknas vara nedlagda den 31 december 1964 resp. den 30 juni 1965. Antalet arbetare minskar därvid med sammanlagt 34 (10 vid I 15 och 24 vid P 4). Härav föranledd kostnadsminskning beräknas till 437 000 kr.

Chefen för armén har med biträde av statskontoret prövat arbetskraftsbehovet vid repetitionsövningar. Enligt de beräkningsnormer som därvid använts bedömes ett arbetskraftstillskott av 275 arbetsmånader erforderligt, innebärande en kostnadsökning av 295 000 kr.

Förändringarna i arbetskraftsbehovet innebär sålunda totalt en minskning med ($- 437\,000 + 295\,000 =$) 142 000 kr.

2. Chefen för armén beräknar kostnaderna för den avtalsmässiga lönehöjningen till ca 925 000 kr. Dessutom beräknas, i samråd med statskontoret, arbetsbortfallet på grund av ökade semesterförmåner m. m. till 582 arbetsmånader motsvarande en kostnad av ca 653 000 kr. Den sammanlagda kostnadsökningen uppgår sålunda till ($925\,000 + 653\,000 =$) 1 578 000 kr.

Departementschefen

För egen del föreslår jag, att anslaget höjes med 2,8 milj. kr. Jag tar härvid hänsyn — förutom till 1964 års avtalsuppgörelse — till den höga belastningen under budgetåret 1963/64. I övrigt har jag inte några invändningar mot beräkningen av medelsbehovet under anslaget. Jag föreslår alltså, att anslaget uppföres med ($20\,200\,000 + 2\,800\,000 =$) 23 000 000 kr. och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 23 000 000 kr.

B 5. Armén: Avlöningar m.m. till värnpliktiga

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	91 000 000	91 555 899
1964/65	92 000 000	
1965/66 (förslag)	92 000 000	

Chefen för armén (skr. 13/8 1964) hemställer, att anslaget höjes med 1 800 000 kr.

Antalet tjänstgöringsdagar har beräknats till ca 14 785 000, vilket innebär en ökning med ca 163 000 jämfört med det antal tjänstgöringsdagar, som ligger till grund för medelsanvisningen för innevarande budgetår (jfr prop. 1964: 1 bil. 6 s. 44). *Chefen för armén* har emellertid härvid tillämpat delvis nya beräkningsmetoder i syfte att erhålla mot verkligheten bättre svarande siffror, innebärande bl. a. att i tjänstgöringsdagarna för repetitions- och befälsövningar inräknas även tjänstgöringsdagar för värnpliktiga, som fullgör endast del av tjänstgöringsomgång, att kontingenten vapenfria värnpliktiga beräknas öka samt att tjänstgöringsdagar beräknas jämväl för de läkare som utbildas vid armén för totalförsvarets räkning. *Chefen för armén* har efter samma principer räknat om antalet tjänstgöringsdagar för budgetåret 1964/65, vilket givit till resultat att antalet detta år ökat med 273 000 till 14 895 000. Den reella skillnaden i antalet tjänstgöringsdagar för nästa budgetår innebär alltså en minskning med (14 895 000 — 14 785 000 =) 110 000.

Chefen för armén beräknar kostnaderna under ifrågavarande anslag till 93,8 milj. kr., varav för penningbidrag 70 600 000 kr. (— 70 000), för flygtillägg (hopptillägg) m. m. 330 000 kr. (+ 40 000), för premier 14 500 000 kr. (+ 1 060 000), för inkvarteringsersättningar 1 370 000 kr. (+ 170 000) och för utryckningsbidrag 7 000 000 kr. (+ 600 000). Det sammanlagda medelsbehovet under arméns anslag till avlöningar m. m. till värnpliktiga beräknas således till (70 600 000 + 330 000 + 14 500 000 + 1 370 000 + 7 000 000 =) 93 800 000 kr.

Departementschefen

Chefen för armén föreslår, att anslaget höjes med 1,8 milj. kr. Med hänsyn till belastningen under budgetåret 1963/64 och mot denna svarande antal tjänstgöringsdagar finner jag emellertid för egen del icke skäl föreligga att uppräknat anslaget utan föreslår, att det uppföres med oförändrat belopp, 92 milj. kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 92 000 000 kr.

*b) Omkostnader***B 6. Armén: Sjukvård m.m.**

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	3 935 000	5 268 994
1964/65	4 500 000	
1965/66 (förslag)	5 625 000	

Försvarets sjukvårdsstyrelse (skr. 31/7 1964) hemställer, att anslaget höjes med 875 000 kr.

Sjukvårdsstyrelsen räknar för nästa budgetår med ett antal tjänstgöringsdagar för värnpliktiga om i runt tal 14 785 000, vilket innebär en minskning med avrundat 110 000 tjänstgöringsdagar. Med en dagskostnad av 30 öre uppkommer en anslagsminskning med i runt tal 35 000 kr. — Med ledning av kostnaderna under mars—maj 1964 för vård på utomlänslasarett räknar sjukvårdsstyrelsen med att höjningen den 1 januari 1964 i utomlänstaxan medför en kostnadsökning för helt år med i runt tal 160 000 kr. (43 % höjning).

Sjukvårdsstyrelsen beräknar kostnaderna under detta anslag för viss bakteriologisk undersökning av livsmedelshanterande personal till 50 000 kr.

Slutligen räknar sjukvårdsstyrelsen med hänsyn till belastningen på anslaget under budgetåret 1963/64 med en uppräknings av 700 000 kr.

Departementschefen

Sjukvårdsstyrelsens beräkning av medelsbehovet har icke givit mig anledning till erinran. Då jag emellertid (jfr IV: E 17) funnit lämpligt att föreslå viss omläggning av prissättningen på läkemedel som utlämnas från militärapoteket, uppkommer vissa merutgifter under försvarsgrenarnas sjukvårdsanslag, nämligen för armén 250 000 kr., för marinen 70 000 kr. och för flygvapnet 45 000 kr. Förevarande anslag bör av anförda skäl uppföras med 5 625 000 (+ 1 125 000) kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Sjukvård m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 5 625 000 kr.

B 7. Armén: Reseersättningar m.m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	11 500 000	11 731 090
1964/65	13 550 000	
1965/66 (förslag)	14 000 000	

Försvarets civilförvaltning (skr. 12/8 1964) hemställer, att anslaget höjes med 450 000 kr.

1. Taxehöjningar	+ 280 000
2. Ökad verksamhet	+ 340 000
3. Anståndstraktamenten	— 170 000
	+ 450 000

Motiv

1. Höjningen av järnvägstaxor fr. o. m. den 1 juli 1964 beräknas föranleda en kostnadsökning med 280 000 kr.

2. Chefen för armén beräknade för budgetåret 1964/65 merkostnaderna för ökad verksamhet (tillkomsten av truppslagsskolor för underofficerare, armélinjens allmänna kurs vid militärhögskolan m. m.) till 1 120 000 kr. Med hänsyn till utrymmet inom arméns kostnadsram begränsades emellertid uppräkningsen för ändamålet till 600 000 kr. (jfr prop. 1964:1 bil. 6 s. 46). Arméchefen anför nu, att återstående 520 000 kr. erfordras. Härtill kommer 90 000 kr. för markmålsutredningens verksamhet under budgetåret 1965/66. Medelsbehovet för ökad verksamhet skulle således enligt arméchefen utgöra tillhoppa 610 000 kr. Civilförvaltningen har för sin del funnit att anslagshöjningen för ökad verksamhet bör kunna reduceras till 340 000 kr. Ämbetsverket har därvid beaktat att viss del av det kvarstående medelsbehovet kunnat tillgodoses redan innevarande budgetår.

3. Genom tillkomsten av ett särskilt bostadshus tillhörigt stiftelsen MHS-eleven har möjligheterna blivit större för elever vid försvarets högskolor i Stockholm att hyra lägenheter (jfr prop. 1964:1 bil. 6 s. 386). Chefen för armén beräknar att utgifterna för anståndstraktamenten åt eleverna däri-genom kan minskas med 250 000 kr. Civilförvaltningen anser för sin del att besparingarna icke kan beräknas till högre belopp än 170 000 kr.

Departementschefen

Jag anser mig böra biträda försvarets civilförvaltnings beräkningar rörande medelsbehovet under förevarande anslag. Anslaget bör således för nästkommande budgetår uppföras med 14 milj. kr., innebärande en anslagshöjning med 450 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 14 000 000 kr.

B 8. Armén: Rekryteringskostnader

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	250 000	219 672	30 328
1964/65	280 000		
1965/66 (förslag)	340 000		

Chefen för armén hemställer, att anslaget höjes med 60 000 kr., varav 20 700 kr. avser prishöjningar.

Chefen för armén anser det särskilt angeläget att underbefälsrekryteringen främjas bl. a. genom praktisk yrkesorientering på grundskolans högstadium. De ökade kostnaderna härför beräknas till 500 kr. per förband eller totalt 24 500 kr. Härigenom bedöms även officersrekryteringen påverkas gynnsamt. — För prövning av musikelever beräknas ett ytterligare medelsbehov av 8 000 kr. till följd av ett ökat antal sökande. — Härjämte beräknas 3 600 kr. för tryckning av blanketter för aspirantansökan, anmälningsskort för praktikantläger m. m., vilka kostnader tidigare bestritts från anslaget till publikationstryck. — Orientering av yrkesvals lärare och yrkesvägledare avses fullföljas under 1965/66, vilket beräknas medföra en kostnadsökning på 3 200 kr.

Departementschefen

Jag biträder arméchefens förslag att anslaget skall ökas med 60 000 kr. till 340 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Rekryteringskostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 340 000 kr.

B 9. Armén: Bränsle m.m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	16 200 000	19 489 504
1964/65	18 950 000	
1965/66 (förslag)	20 500 000	

Fortifikationsförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 2 000 000 kr. Av detta belopp hänföres 645 000 kr. till prishöjningar. Den ökade vattenförbrukningen, framförallt i fråga om varmvatten, beräknas medföra en kostnadsökning på 105 000 kr. Fortifikationsförvaltningen räknar vidare med att större förbrukning av elkraft medför ökade kostnader av 500 000 kr. Anslutningsavgifter för avlopp vid I 11, P 18 och A 9 beräknas slutligen till sammanlagt 750 000 kr.

Departementschefen

Fortifikationsförvaltningens förslag att vissa anslutningsavgifter för avlopp under budgetåret 1965/66 skall bestridas från förevarande anslag har inte givit mig anledning till erinran. Jag förutsätter, att Kungl. Maj:t äger besluta att dylika anslutningsavgifter även i andra fall än de angivna t. v. må bestridas från försvarsgrenarnas anslag till bränsle m. m.

Anslaget för nästa budgetår bör med hänsyn till belastningen m. m. uppföras med 20 500 000 (+ 1 550 000) kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Bränsle m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 20 500 000 kr.

B 10. Armén: Renhållning

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	4 700 000	5 001 163
1964/65	4 500 000	
1965/66 (förslag)	5 000 000	

Försvarets intendenturverk hemställer, att anslaget höjes med 585 000 kr.

Intendenturverket räknar med en 10-procentig ökning av de kollektivavtalsanställdas löner (75 % av anslaget) och en ökning med ca 1 % av materiellkostnaderna (25 % av anslaget), vilket innebär merkostnader av sammanlagt 365 000 kr. Med hänsyn till belastningen föreslår intendenturverket att anslaget härutöver uppräknas med 220 000 kr.

Departementschefen

För egen del anser jag att anslagshöjningen bör kunna begränsas till 500 000 kr. Jag föreslår därför, att anslaget upptas med (4 500 000 + 500 000 =) 5 000 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Renhållning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 000 kr.

B 11. Armén: Telefon m.m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	2 330 000	2 300 500
1964/65	2 350 000	
1965/66 (förslag)	2 950 000	

Försvarets intendenturverk hemställer, att anslaget höjes med 490 000 kr.

1. Ökad samtalsfrekvens	+ 125 000
2. Abonnemangavgifter för nya växlar	+ 25 000
3. Utbyggnad av växelanläggningar	+ 321 000
4. Engångsutgifter för växelanläggningar under 1964/65 bortfaller	— 121 000
5. Snabbtelefoner vid fredsexpeditioner	+ 140 000
	+ 490 000

Motiv

1. Den ökade samtalsfrekvensen beror såväl på utökade lokaler som på kontorsarbetets rationalisering.

2. Telefonväxelbeståndets utbyggnad medför ökade abonnemangskostnader.

3. Utbyggnad av telefonväxlarna beräknas för nästa budgetår vid V. militärbefälsstaben (Karlstads garnisonsväxel), VI. militärbefälsstaben (Bodens garnisonsväxel), I 4 (Linköpings garnisonsväxel), P 1, P 2, P 7 i Revingshed, A 6, A 9, S 1, S 2 (fästningsväxel), Lv 5 (skjutfältet Åstön) och arméns intendenturförråd i Filipstad.

5. Snabbtelefonanläggningar vid arméstaben (truppslagsavdelningarna), II. militärbefälsstaben samt I 5 och A 8 anses bära utbyggas.

Departementschefen

Jag har inte någon erinran mot försvarets intendenturverks beräkning av medelsbehovet under anslaget. Med beaktande jämväl av de ökade kostnaderna under anslaget på grund av höjda telefontaxor bör anslaget enligt min mening uppföras med 2 950 000 kr., innebärande en höjning med 600 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Telefon m. m.*, för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 950 000 kr.

B 12. Armén: Tvätt

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	4 500 000	4 445 607
1964/65	5 000 000	
1965/66 (förslag)	5 000 000	

Försvarets intendenturverk hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 5 milj. kr. Jag biträder ämbetsverkets förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Tvätt* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 000 kr.

B 13. Armén: Övriga expenser m.m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	1 300 000	1 178 114	147 480
1964/65	1 490 000		
1965/66 (förslag)	2 200 000		

¹ Härutöver 100 000 kr. från anslaget Reglering av prisstegringar.

Försvarets intendenturverk hemställer, att anslaget höjes med 185 000 kr.

1. Ökat behov av expensmateriel	+ 81 000
2. Pärmar för sjukredovisningshandlingar	+ 14 000
3. Fortsatt anskaffning av sigill	+ 25 000
4. Ökad annonsering	+ 10 000
5. Hyra av hålkortsstansar m. m.	+ 40 000
6. Prisstegring på expensmateriel	+ 15 000
	+ 185 000

Motiv

1. Utvidgningen av den teoretiska utbildningen samt kontorsrationaliseringar och organisationsändringar ökar behovet av expensmateriel.

2. Ett årligt behov av förvaringspärmar för sjukredovisningshandlingar beräknas föreligga. Hittills har detta tillgodosetts genom utnyttjande av lager från beredskapstiden. Denna möjlighet föreligger inte längre.

3. Behovet av sigill beräknas slutligt kunna tillgodoses till en kostnad av 25 000 kr. Under 1962/63 anvisades 15 000 kr. för detta ändamål.

4. Svårigheter att erhålla sökande till vakanta civila tjänster har ökat kostnaderna för annonsering vid staber och förband.

5. Som ett led i en successiv övergång till maskinell databehandling vid materielredovisning avses fyra centrala intendenturförråd tillföras stans- och kontrollstansmaskiner genom förhyrning.

6. Priserna på kontorsmateriel har enligt generalpoststyrelsen genomsnittligt höjts med 1 %.

Intendenturverket föreslår att försvarsgrenarnas anslag till övriga expenser överföres till övningsanslagen. Som motiv härför anför intendenturverket bl. a. vissa olikheter mellan anslagen. Skillnaden i storlek mellan övningsanslagen och expensanslagen i förening med gränsdragningsproblem medför vidare enligt intendenturverket att förvaltningsmyndigheter m. fl. stundom handlar utanför sina befogenheter. Detta anses tala för en sammanslagning av anslagen.

Departementschefen

Intendenturverkets förslag att försvarsgrenarnas anslag till övriga expenser skall utgå ur riksstaten och att medel skall anvisas under övningsanslagen anser jag mig inte böra biträda. Däremot föreslår jag, att anslagen till övriga expenser, som f. n. är reservationsanslag, fr. o. m. nästa budgetår uppföres såsom förslagsanslag.

Försvarets intendenturverk föreslår, att anslaget för nästa budgetår skall höjas med 185 000 kr. till 1 675 000 kr. Jag har inte något att erinra mot ämbetsverkets beräkning av medelsbehovet. Som framgår av vad jag anfört i det föregående vid anmälan av arméns anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl. anser jag mig inte böra biträda ett av arméchefen för nästa budgetår framfört förslag att ett nytt anslag till arméns databehandling skall upptas i riksstaten för nästa budgetår för avlöningskostnader och omkostnader i samband med uppläggning och drift av databehandlingssystem vid arméstaben. För egen del finner jag, som tidigare anförts, det lämpligare att avlöningskostnaderna för databehandlingsverksamheten **upptages under Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl. och omkostnaderna under förevarande anslag.** Arméchefen har för hyra av maskiner jämte legokörning, ADB-expenser och övriga omkostnader beräknat 510 000 kr. Jag har inte något att erinra mot denna beräkning.

Med utgångspunkt i vad jag anfört föreslår jag, att anslaget uppföres med 2 200 000 kr., vilket innebär en anslagshöjning med 710 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Övriga expenser m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 200 000 kr.

c) *Mathållning m. m.*B 14. *Armén: Mathållning*

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	49 000 000	53 302 788
1964/65	55 000 000	
1965/66 (förslag)	56 000 000	

Försvarets intendenturverk hemställer, att anslaget höjes med 3 250 000 kr.

1. Minskat antal tjänstgöringsdagar	—	462 000
2. Höjd dagskostnad	+3	374 500
3. Ökad inkomst av försålda portioner	—	36 000
4. Omräkning	+	368 000
5. Avrundning	+	5 500
		+3 250 000

Motiv

1. Kostnadsminskningen på grund av minskat antal tjänstgöringsdagar beräknas sålunda.

1964/65	Tjänstgöringsdagar 1965/66	minskning	Beräknad dagskostnad 1964/65	Summa kr.
13 608 000	13 498 000	110 000	4: 20	462 000

2. Kostnadsökningen till följd av höjda dagskostnader beräknas på följande sätt.

Tjänstgörings- dagar 1965/66	1964/65	Beräknad dagskostnad 1965/66	ökning	Summa kr.
13 498 000	4: 20	4: 45	0: 25	3 374 500

Av den för budgetåret 1964/65 beräknade dagskostnaden utgör 3:70 kr. normalportionskostnad och 50 öre övriga mathållningskostnader. För budgetåret 1965/66 beräknar intendenturverket normalportionspriset till 3:83 kr., motsvarande medeltalet för vinterstatens genomsnittsvärde per den 1 maj 1964 och sommarstatens värde vid samma tidpunkt.

Övriga mathållningskostnader beräknar intendenturverket med ledning av tillgänglig statistik för 1959/60—1962/63 till 62 öre per tjänstgöringsdag, dvs. en höjning med 12 öre i förhållande till för budgetåret 1964/65 beräknat belopp. Höjningen är beroende av fr. o. m. den 1 januari 1964 höjt belopp för portionsgottgörelse (4:50 kr. mot tidigare 3:50 kr.). Den sammanlagda dagskostnaden per tjänstgöringsdag för budgetåret 1965/66 beräknas sålunda till $(3:83 + 0:62 =) 4:45$ kr. I jämförelse med budgetåret 1964/65 innebär det en ökning med 25 öre.

3. Intendenturverket beräknar nettointkomsten av försålda portioner under budgetåret 1965/66 till 1 012 000 kr., vilket innebär en ökning med 36 000 kr.

4. Beloppet motsvarar skillnaden mellan intendenturverkets förslag till äskanden för budgetåret 1964/65 och för samma budgetår beviljat anslag $(55\,368\,000 - 55\,000\,000 =) 368\,000$ kr.

Departementschefen

För egen del föreslår jag med utgångspunkt i anslagsbelastningen under budgetåret 1963/64 samt med beaktande av ifrågakommande antal tjänstgöringsdagar och inträffade prishöjningar att anslaget upptages med 56 milj. kr., innebärande en höjning med 1 milj. kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Mathållning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 56 000 000 kr.

B 15. Armén: Furagering

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 000 000	1 185 269
1964/65	1 300 000	
1965/66 (förslag)	1 200 000	

Försvarets intendenturverk hemställer, att anslaget höjes med 70 000 kr.

1. Minskat antal underhållsdagar	—	213 780
2. Ökade dagskostnader	+	201 738
3. Omräkning	+	83 000
4. Avrundning	—	958
	+	70 000

Motiv

1. Antalet underhållsdagar budgetåret 1965/66 för hästar beräknas minska. Kostnadsminskningen beräknas sålunda.

	1964/65	Underhållsdagar 1965/66	minskning	Beräknad dagskostnad 1964/65	Summa kr.
Ridhästar (stat 1)	195 600	158 775	36 825	3:80	139 935
Remonter och drag- hästar (stat 2)	170 800	152 105	18 695	3:95	73 845
					213 780

2. Intendenturverket beräknar normalrationspriset för nästa budgetår till 4:30 kr. för stat 1 och 4:55 kr. för stat 2. Övriga furageringskostnader beräknas till oförändrat 10 öre per underhållsdag. Med hänsyn till ökade dagskostnader uppstår en kostnadsökning med 201 738 kr. enligt följande.

	Underhållsdagar 1965/66	1964/65	Beräknad dagskostnad 1965/66	ökning	Summa kr.
Ridhästar (stat 1)	158 775	3:80	4:40	0:60	95 265
Remonter och drag- hästar (stat 2)	152 105	3:95	4:65	0:70	106 473
					201 738

3. Beloppet motsvarar skillnaden mellan intendenturverkets förslag till äskanden för budgetåret 1964/65 och för samma år beviljat anslag (1 383 000 — 1 300 000 =) 83 000 kr.

Departementschefen

Med hänsyn till belastningen under budgetåret 1963/64 anser jag, att anslaget bör uppföras med 1 200 000 (— 100 000) kr. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Furagering* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 200 000 kr.

d) Övningar m. m.

B 16. Armén: Övningar m.m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	139 000 000	40 872 120	23 635 496
1964/65	41 250 000		
1965/66 (förslag)	47 075 000		

¹ Härutöver har 2 425 000 kr. överförts från anslaget Reglering av prisstegringar

² Varav 1 319 438 kr. till Kungl. Maj:ts disposition

Försvarets intendenturverk hemställer, att anslaget ökas med 5 825 000 kr.

1. Omräkning	+ 5 765 000
2. Ökad drivmedelsförbrukning	+ 900 000
3. Ökade kostnader för markskador	+ 50 000
4. Ökade kostnader för fredskartor	+ 130 000
5. Ökad målflygning	+ 50 000
6. Övergång till högre bensinkvalitet	+ 1 200 000
7. Prisförändringar	
a) Höjda timlärararvoden	+ 82 000
b) Ökade kostnader för förläggning och lokalhyror	+ 204 000
c) Höjda priser på viss övningsmateriel	+ 209 000
d) Höjda målflygningskostnader	+ 750 000
e) Sänkta drivmedelspriser	— 170 000
8. Anpassning till arméns kostnadsram	— 3 345 000
	+ 5 825 000

Motiv

1. För innevarande budgetår minskades anslaget med ca 5 765 000 kr. med hänsyn till arméns kostnadsram.

2. Utbildningsverksamheten vid bandgående enheter vid infanteriet, pansartrupperna och artilleriet samt användning av ökat antal terrängfordon i stället för stamfordon av standardtyp medför en kostnadsökning av omkring 900 000 kr.

3. Det ökade antalet stridsfordon och terränggående specialfordon medför

ytterligare kostnader för markskador. Ämbetsverket uppskattar dessa till 50 000 kr.

4. Ny prissättning på kartor medför ett ytterligare medelsbehov av 130 000 kr.

5. Behovet av utbildning i bekämpning av långsamtgående luftfartyg nödvändiggör ökad s. k. okvalificerad målflygning. Kostnader härför beräknas till 50 000 kr.

6. Hitintills använd motorbensin ger icke ett tillfredsställande driftresultat för de bilmotorer som numera anskaffas. Merkostnaden för övergång till motorbensin med högre oktanvärde beräknas av försvarets intendenturverk till 1 200 000 kr.

7. Till följd av höjda timlärararvoden (+ 12,6 %), ökade kostnader för förläggning och lokalhyror (+ 6,8 %) samt höjda priser på viss övningsmateriel (+ 4,4 %) och kvalificerad målflygning ökar medelsbehovet med sammanlagt omkring 1 245 000 kr. Denna ökning reduceras med ca 170 000 kr. genom sänkta priser på drivmedel.

8. Med hänsyn till utrymmet inom arméns kostnadsram anses en allmän nedskärning av arméns övningsanslag nödvändig för nästa budgetår med 3 345 000 kr. Någon nämnvärd begränsning av övningsverksamheten anses dock ej behöva ske med hänsyn till bedömd reservationsbehållning.

Departementschefen

Försvarets intendenturverk har bl. a. anfört, att knappheten på medel under anslaget medfört att i några militärområden slutövningar med åldersklassen och vissa repetitionsövningsförband icke kunnat genomföras samt att utbildningsresultatet under år 1963/64 inte blivit det avsedda. Krigsorganisationen har sålunda i vissa fall inte kunnat tillföras personal och förband, som utbildats och samövats i erforderlig omfattning. Jag anser det vara väsentligt, att övningar och då främst sådana som berör förbandsutbildning och befälsutbildning kan genomföras i sådan omfattning, att förbandens krigsduglighet säkerställes. Övningsanslaget bör därför som intendenturverket föreslagit uppföras med 47 075 000 (+ 5 825 000) kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Övningar m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 47 075 000 kr.

B 17. *Armén: Förhyrning av motorfordon m.m.*

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	5 800 000	5 644 136
1964/65	7 700 000	
1965/66 (förslag)	9 300 000	

Från anslaget bestrides kostnader för förhyrning av motorfordon och därmed sammanhängande reparations- och transportkostnader.

Arméförvaltningen hemställer, att anslaget ökas med 450 000 kr.

1. Höjda inlejningspriser för tunga fordon	+ 390 000
2. Höjda reparations- och transportkostnader.....	+ 60 000
	+ 450 000

Motiv

1—2. Av det för innevarande budgetår anvisade beloppet har 6 500 000 kr. avsetts för förhyrning av motorfordon m. m. under högst 130 000 förhyrningsdagar efter ett genomsnittligt inlejningspris av ca 50 kr. per dag. Sedan hösten 1963 har emellertid inlejningspriserna för tyngre fordon stigit. Under budgetåret 1963/64 har sålunda det genomsnittliga inlejningspriset uppgått till ca 53 kr. per dag. Erforderligt belopp för förhyrning av motorfordon utgör vid oförändrat antal förhyrningsdagar ($130\,000 \times 53 =$) 6 890 000 kr. (+ 390 000 kr.), vartill kommer reparations- och transportkostnader, vilka beräknas uppgå till sammanlagt 1 260 000 kr. (+ 60 000 kr.) Enligt ämbetsverkets beräkningar erfordras således under budgetåret 1965/66 8 150 000 kr.

Under perioder med mera omfattande repetitionsövningar har erforderligt antal standardfordon icke alltid kunnat förhyras till godtagbart pris, varför förrådsställda stamspecialfordon i stället måst tagas i bruk. Kostnaderna för framtagande ur förråd, underhåll samt förnyat iordningställande för långtidsförvaring av dessa stamspecialfordon har belastat anslaget Armén: Underhåll av tygmateriel m. m., vilket dock icke beräknats med hänsyn härtill. En häremot svarande besparing har därigenom uppkommit under förevarande anslag. Arméförvaltningen hemställer därför att från anslaget Armén: Förhyrning av motorfordon m. m. måtte få bestridas kostnader för framtagning ur förråd, reparation samt förnyat iordningställande för förrådsförvaring av sådana stamspecialfordon, som ianspråktoes vid repetitionsövningar på grund av att standardfordon icke kunnat förhyras i erforderlig omfattning.

Departementschefen

Förhyrningspriserna på traktorer har höjts avsevärt sedan hösten 1963, något som arméförvaltningen icke kände till vid tiden för avlämnandet av medelsäskandena. Den genomsnittliga dagshyran för traktorer har sålunda stigit från 19 kr. per dag 1963 till 43 kr. per dag 1964. Härtill kommer att, som arméförvaltningen angivit, tyngre och därmed dyrare fordon behöver förhyras. Jag anser mig på anförda skäl böra räkna med en medelkostnad

per dag och fordon av ca 62 kr. under budgetåret 1965/66. Medelsbehovet för förhyrning av motorfordon blir sålunda ($130\,000 \times 62 =$) 8 060 000 kr.

Reparations- och transportkostnaderna uppskattar jag i likhet med arméförvaltningen till 1 260 000 kr.

Anslaget bör således uppföras med avrundat 9 300 000 (+ 1 600 000) kr.

I likhet med arméförvaltningen finner jag det lämpligt att kostnaderna för förhyrning vägs mot kostnaderna för att anlita kronans egna, förrådsställda fordon. Jag anser mig därför böra tillstyrka arméförvaltningens förslag att kostnaderna för att vid repetitionsövning i vissa fall anlita kronans fordon i stället för förhyrda skall få bestridas från förevarande anslag, när förhyrning inte kan ske till godtagbart pris. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda erforderliga föreskrifter i ämnet.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Förhyrning av motorfordon m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 9 300 000 kr.

e) Intendenturmateriel m. m.

B 18. Armén: Beklädnad m.m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	156 700 000	48 011 191	24 084 791
1964/65	57 600 000		
1965/66 (förslag)	59 500 000		

¹ Härutöver har 1 900 000 kr. överförts från anslaget Reglering av prisstegringar

Från anslaget bestrides kostnader för anskaffning och underhåll av beklädnadsmateriel m. m. samt för förrådshållning och försök m. m. avseende till anslaget hänförlig materiel.

År 1962 antogs riktlinjer för täckande av brister i samt komplettering av krigsutrustningen av beklädnadsmateriel m. m. under budgetåren 1962/69 (prop. 1962: 1 bil. 6 s. 132). Enligt dessa riktlinjer skall under tidsperioden anskaffningar ske till ett värde av 130 milj. kr. enligt prisläget i maj 1961. Anskaffningen skall inriktas på modernisering av stridsuniformer med tillbehör för samtliga fält- och lokalförsvarförband, anskaffning av förbättrad vinterutrustning och ytterbeklädnad, nya regnskydd, ny persedelpåse, viss tältutrustning samt materialier för reparationstjänsten m. m. Planläggningen skall utföras med utgångspunkt i att — sedan 56,2 milj. kr., varav 1,5 milj. kr. för prishöjningar, anvisats för ändamålet under budgetåren 1962/65 — medel för betalning av återstoden av ifrågavarande anskaffningar kommer att ställas till förfogande med ett årligt belopp av 18,9 milj. kr. budgetåren 1965/68 och 18,6 milj. kr. budgetåret 1968/69.

Riksdagen har bemyndigat Kungl. Maj:t att under budgetåren 1961/65 medgiva utläggande av beställningar avseende beklädnadsmateriel för bristtäckning till en sammanlagd kostnad av 69 milj. kr. Betalningsutfallet för dessa bemyndiganden har förutsatts skola fördelas med 15 milj. kr. på budgetåret 1963/64 och med 18 milj. kr. på ettvar av budgetåren 1964/65, 1965/66 och 1966/67.

Försvarets intendenturverks anslagsäskande

Försvarets intendenturverk föreslår, att anslaget minskas med 500 000 kr.

1. Löpande verksamhet	+	900 000
2. Bristtäckning	—	3 000 000
3. Prisstegringar	+	1 600 000
	—	500 000

Motiv

1. Intendenturverket räknar med att under budgetåret 1965/66 kunna begränsa dagskostnadsbeloppet för beklädnadsmateriel till 2: 54 kr. (prisläge maj 1963). Antalet tjänstgöringsdagar, som ämbetsverket lägger till grund för beräkning av medel för löpande anskaffning och underhåll av beklädnadsmateriel, uppgår för budgetåret 1965/66 till 15 512 000. Inkomster för utlåning av beklädnad till furirer m. fl. beräknas inflyta med oförändrat 0: 90 kr. per dag under 714 000 tjänstgöringsdagar.

På nämnda grunder beräknar intendenturverket medelsbehovet för löpande verksamhet under budgetåret 1965/66 till $(15\,512\,000 \times 2:54 - 714\,000 \times 0:90) =$ avrundat 38 700 000 kr. Jämfört med under budgetåret 1964/65 för samma ändamål disponibla medel innebär detta en ökning med $(38\,700\,000 - 37\,800\,000) =$ 900 000 kr.

2. Inom den av chefen för armén angivna ramen beräknar intendenturverket att för bristtäckning m. m. under budgetåret 1965/66 kunna disponera endast 16 800 000 kr. (prisläge maj 1963), vilket innebär en minskning med 3 milj. kr. i förhållande till budgetåret 1964/65.

3. Prisstegringarna från maj 1963 till maj 1964 uppgår enligt kommerskollegii reviderade partiprisindex för spånadsämnen och textilvaror till 2,9 %.

Försvarets intendenturverk hemställer vidare, att jämväl under nästa budgetår — utöver anslaget — få utlagga beställningar, avseende materiel som erfordras för täckande av brister i och komplettering av krigsutrustningen av beklädnadsmateriel m. m. inom en kostnadsram av 18 milj. kr. Betalningsutfall för detta bemyndigande förutsättes inträffa budgetåret 1967/68.

Disposition av försvarets intendenturverks rörelsekapital

Genom beslut den 30 juni 1955 ställde Kungl. Maj:t från det till förutvarande krigsmaterielverkets förfogande stående rörelsekapitalet 5 milj. kr. till arméintendenturförvaltningens förfogande att av ämbetsverket användas som rörelsekapital för de anskaffningar som detta i egenskap av huvudförvaltningsmyndighet hade att utföra för andra myndigheters räkning. Kungl. Maj:t bemyndigade ämbetsverket att även utnyttja rörelsekapitalet för planeringsköp av sådan materiel för försvaret som regelbundet återanskaffas i mån av förbrukning och materialier till dylik materiel.

Genom beslut den 3 juni 1960 föreskrev Kungl. Maj:t vidare, efter riksdagens hörande (prop. 1960: 110 s. 4; SU 114; rskr. 291), att arméintendenturförvaltningen fortsättningsvis längst t. o. m. budgetåret 1964/65 ägde utnyttja rörelsekapitalet i enlighet med de bestämmelser som angivits i förenämnda beslut den 30 juni 1955. Kungl. Maj:t föreskrev vidare, att arméintendenturförvaltningen senast den 1 september 1964 skulle inkomma med uppgift om i vilken utsträckning det anvisade rörelsekapitalet utnyttjats för avsett ändamål samt om behovet av rörelsekapital i fortsättningen. I enlighet härmed har *försvarets intendenturverk*, som fr.o. m. den 1 juli 1963 övertagit bl. a. de uppgifter som åvilat arméintendenturförvaltningen, inkommit med sådan redogörelse (skr. 27/8 1964). Av denna framgår, att dispositionen under budgetåren 1960/64 av det anvisade rörelsekapitalet, vilket endast utnyttjats för s. k. planeringsköp, skett enligt följande sammanställning. (Huvuddelen av planeringsköpen avser beklädnadsmateriel, en mindre del kaserninventarier och förplägnadsmateriel.)

Budgetår	Disponerat belopp (kr.)
1960/61.....	4 141 000
1961/62.....	4 904 980
1962/63.....	4 346 150
1963/64.....	4 820 000

Intendenturverket uttalar, att enligt gjorda erfarenheter är tillgång till ett särskilt rörelsekapital av stort värde för den kontinuerliga anskaffningen av intendenturmateriel. Ämbetsverket framhåller, att direkt påvisbara fördelar har kunnat erhållas vid inköpsverksamhetens planering och genomförande genom att utnyttja rörelsekapitalet på sätt som hittills skett för planeringsköp av sådan intendenturmateriel som årligen måste nyanskaffas. Ämbetsverket hemställer därför att få disponera rörelsekapital enligt samma grunder som hittills.

I anslutning till detta yrkande anför intendenturverket vidare följande.

Genom planeringsköpens utläggning i god tid före varans användning kan relativt långa leveranstider erbjudas. Tillverkaren får på detta sätt större frihet att placera in tillverkningen i perioder med låg arbetsbelastning. Tillvägagångssättet erbjuder sålunda ömsesidiga fördelar. Säljaren erhåller

jämnare arbetsbelastning och minskade risker för periodvisa personalpermitteringar samt kan härigenom erbjuda konkurrenskraftigare priser. Köparen erhåller lägsta möjliga priser, underlättad planering på längre sikt, jämnare fördelning av arbetet över hela året för såväl inköps- som kontrollverksamheten samt möjlighet att utnyttja tillfälliga, icke förutsedda nedgångar i arbetsbeläggningen inom industrin.

Riksrevisionsverket har yttrat sig över intendenturverkets förslag. Ämbetsverket ifrågasätter om det med hänsyn till storleken av tillgängliga anslag är motiverat med ett särskilt rörelsekapital för intendenturverket. Ämbetsverket påpekar, att vid utgången av ettvarvt av de fyra senaste budgetåren reservationerna på arméns beklädnadsanslag uppgått till mellan 15 och 24 milj. kr. samt att sedan intendenturverket inrättats det inte torde komma ifråga att göra anskaffningar för andra myndigheter enligt huvudförvaltningsprincipen.

I utlåtande med anledning av riksrevisionsverkets yttrande vidhåller *försvarets intendenturverk* sin hemställan att allttjämt få disponera rörelsekapital. Till stöd härför anföres bl. a. följande.

De reservationsbehållningar som förefinnes på ifrågavarande anslag vid utgången av varje budgetår är för närvarande ofrånkomliga. Den ekonomiska genomloppstiden är nämligen i regel längre än ett år och kostnader hinner icke likvideras samma budgetår som beställningar läggs ut. Medelsreservationerna är i huvudsak bundna genom utlagda beställningar. — Intendenturverkets nuvarande rörelsekapital användes huvudsakligen för planeringsköp av materiel och materialier, som slutligt skall bekostas från anslag vid samtliga tre försvarsgrenar. — Ett slopande av rörelsekapitalet skulle bl. a. medföra en icke önskvärd försening i utläggandet av materielbeställningar och sålunda leda till ytterligare ökning av reservationsbehållningarna. Intendenturverket skulle dessutom förlora de större möjligheterna att affärsmässigt utnyttja marknadsläget. — I själva verket borde rörelsekapitalet för att möjliggöra inköpsverksamhet på mest fördelaktiga villkor vara större än det nuvarande.

Departementschefen

Försvarets intendenturverk föreslår att anslaget minskas med 500 000 kr., vilket skulle innebära ett frångående av de av riksdagen år 1962 antagna riktlinjerna för anskaffning av beklädnad m. m. för arméns fält- och lokal-försvarsförband under budgetåren 1962/69. För egen del finner jag inte skäl härtill utan föreslår att anslaget ökas med 1 900 000 kr. och alltså uppföres med $(57\,600\,000 + 1\,900\,000 =) 59\,500\,000$ kr. Härav bör 20 300 000 kr. avses för bristtäckning enligt gällande riktlinjer. Beloppet överensstämmer med den enligt riktlinjerna för budgetåret fastställda årskvoten omräknad till prisläget i maj 1964. Beloppet åtgår huvudsakligen till att täcka betalningsutfall för tidigare lämnade beställningsbemyndiganden.

Intendenturverket har för nästa budgetår hemställt om ett beställningsbemyndigande av 18 milj. kr. utöver anslaget för utläggande av beställningar

av materiel för bristtäckning. Betalningsutfallet för detta bemyndigande beräknas inträffa under budgetåret 1967/68. Jag anser mig böra tillstyrka, att ett sådant bemyndigande lämnas. Jämfört med innevarande budgetår skulle det innebära oförändrat beställningsbemyndigande. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att besluta för vilka anskaffningar inom ramen för de år 1962 antagna riktlinjerna bemyndigandet bör utnyttjas.

I frågan om disposition av rörelsekapital för intendenturverkets anskaffningsverksamhet finner jag det ur flera synpunkter fördelaktigt att ämbetsverket även i fortsättningen äger möjlighet att disponera sådant kapital. Beloppet bör vara oförändrat, 5 milj. kr. Jag anser lämpligt att ett fortsatt bemyndigande för försvarets intendenturverk att disponera rörelsekapital bör gälla t. v.

Aberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Armén: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 59 500 000 kr.;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att medge att därutöver beställningar av beklädnadsmateriel får läggas ut inom en kostnadsram av 18 000 000 kr.;

c) medge att försvarets intendenturverk fortsättningsvis må såsom rörelsekapital utnyttja ett belopp om 5 000 000 kr.

B 19. *Armén: Inventarier m.m.*

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	11 000 000	13 408 468	1 512 943
1964/65	11 900 000		
1965/66 (förslag)	14 500 000		

¹ Härutöver har 225 000 kr. överförts från anslaget Reglering av prisstegringar

Från anslaget bestrides kostnader för anskaffning, vård och förrådshållning av kaserninventarier m. m. och förplägnadsmateriel, med undantag för sådan materiel som är direkt hänförlig till driften vid förråd och verkstäder m. m. eller är avsedd för sjukhus eller sjukrum.

Riksdagen har bemyndigat Kungl. Maj:t att under budgetåret 1964/65 medgiva utläggande av beställningar avseende logementskåp och förplägnadsmateriel för fältbruk m. m. inom en kostnadsram av (5,6 + 3,0 =) 8,6 milj. kr. Betalningsutfallet för dessa bemyndiganden har förutsatts skola i huvudsak jämnt fördelas på budgetåren 1965/66 och 1966/67.

Försvarets intendenturverk hemställer, att anslaget ökas med 4 682 000 kr.

A. Kaserninventarier m. m.

1. Löpande verksamhet	+1 214 000
2. Anskaffningar m. m. i samband med renoveringar m. m.	+ 896 000

3. Anskaffningar m. m. föranledda av förbandsförflyttningar, omorganisationer, nybyggnader m. m.	— 730 000
4. Övriga engångsanskaffningar m. m.	+ 1 195 000
5. Prisstegringar	+ 800 000
B. Förplägnadsmateriel	
1. Löpande verksamhet	+ 20 000
2. Anskaffningar m. m. föranledda av ny- och ombyggnad av matinerättningar	+ 350 000
3. Bristtäckning av materiel för fältbruk	+ 300 000
4. Upprustning av den maskinella utrustningen vid matinerättningarna	+ 255 000
5. Prisstegringar	+ 382 000
	+ 4 682 000

Motiv

A. 1. Intendenturverket uttalar, att den allmänna standarden beträffande kaserninventarier ligger betydligt under standarden på motsvarande områden inom den civila sektorn av samhället och anser det vara synnerligen angeläget att standarden höjes till rimlig nivå. Enligt särskild utredning beräknas dagskostnaden per man och tjänstgöringsdag för underhåll och ersättningsanskaffning av kaserninventarier m. m. i lokaler avsedda för värnpliktiga utgöra ca 30 öre i prisläget maj 1963. Kostnaderna för underhåll av kaserninventarier m. m. i andra lokaler (t. ex. expeditioner, arbets- och omklädnadsrum för utbildningsbefäl, dagbefälsrum, mässar) beräknas utgöra 3 450 000 kr. i samma prisläge. Inom den av chefen för armén angivna kostnadsramen finner intendenturverket dagskostnadsbeloppet kunna utgå med endast 10 öre och den fasta delen av posten upptagas med endast 3 214 000 kr. Med utgångspunkt i ett antal tjänstgöringsdagar av 14 846 000 beräknar ämbetsverket kostnadsökningen till (avrundat 1 500 000 + 3 214 000 — 3 500 000 =) 1 214 000 kr.

2. Medelsbehovet för anskaffningar i samband med renoveringar av kaseraner m. m. beräknar intendenturverket för budgetåret 1965/66 i prisläget i maj 1963 till 896 000 kr., vilket belopp helt utgör ökning i förhållande till innevarande budgetår.

3. Enligt för innevarande år fastställda dispositionsföreskrifter avses 1 775 000 kr. för engångsanskaffningar föranledda av förbandsförflyttningar m. m. För nästa budgetår beräknar intendenturverket, att medelsbehovet för inventarier för planerade eller pågående förbandsförflyttningar, nybyggnader m. m. uppgår till sammanlagt 1 045 000 kr. (prisläge maj 1963). I förhållande till anslaget för innevarande budgetår innebär detta en minskning med 730 000 kr.

4. För övriga anskaffningar av engångsnatur upptar intendenturverket under nästa budgetår ett belopp av 4 295 000 (+ 1 195 000) kr., varav 2 800 000 kr. för logementskåp, 375 000 kr. för logementsängar, 150 000 kr.

för madrasser, 85 000 kr. för sänglampor, 500 000 kr. för anskaffningar till befintliga och nytillkommande befälsplatser, 330 000 kr. för kontorsmaskiner och 55 000 kr. för säkerhetsskåp.

5. Den genomsnittliga prishöjningen för kaserninventarier uppgår till 7,2 % från maj 1963 till maj 1964.

B. 1. Kostnadsökningen beräknas sålunda:

	Tjänstgöringsdagar			För nästa bud- getår beräk- nad dagskost- nad	Summa
	1964/65	1965/66	förändring		
Förplägnadsmateriel					
för personal	14 855 000	15 046 000	+ 191 000	0:11	+ 21 000
för hästar.....	366 400	310 900	— 55 500	0:012	— 666
för hundar	165 000	165 000	± 0	0:012	—
					+ 20 344
				Avrundat	+ 20 000

2. För engångsanskaffningar av förplägnadsmateriel för utrustning av ny- eller ombyggda matinrättningar har för innevarande budgetår anvisats 185 000 kr. För motsvarande ändamål beräknas föreligga ett medelsbehov under nästa budgetår av 535 000 (+ 350 000) kr., som icke kan tillgodoses inom ramen för eljest till förfogande stående medel.

3. Av anslaget för innevarande budgetår avses 1 700 000 kr. för förplägnadsmateriel för fältbruk. Intendenturverket upptar för nästa budgetår ett belopp av 2 000 000 (+ 300 000) kr. för samma ändamål.

4. Försvarets intendenturverk anför, att en stor del av de till förbandens matinrättningar hörande maskinerna, anskaffade under åren 1943—47 och i vissa fall ännu tidigare, är så hårt slitna att de trots nedlagda mycket stora underhållskostnader icke är godtagbara vare sig ur hygienisk synpunkt eller ur arbetarskyddssynpunkt. Dessa förhållanden har enligt ämbetsverket påtalats av ansvariga myndigheter i olika instanser. Utbyte av utrustning måste ske oftare än i samband med om- och nybyggnad av lokaler. Hänsyn härtill måste enligt intendenturverket tagas vid tilldelning av medel. Enligt gjorda undersökningar erfordras i dagsläget i runt tal 5 milj. kr. för att godtagbara förhållanden skall kunna uppnås vid arméns matinrättningar. Uppdelat på en sjuårsperiod skulle årskostnaden uppgå till omkring 750 000 kr. Med hänsyn till arméns kostnadsram nödgas ämbetsverket föreslå att posten upptages med endast 255 000 kr.

5. Partiprisindex på metallmanufaktur — varav förplägnadsmaterielen utgöres till cirka 70 % — har stigit med cirka 11 %.

Ämbetsverket hemställer vidare, att under nästa budgetår — utöver anslaget — få utlägga beställningar på förplägnadsmateriel för fältbruk m. m. inom en kostnadsram av 1,0 milj. kr. Betalningsutfall förutsättes inträffa budgetåret 1967/68. Enligt ämbetsverket erfordras bemyndigandet för att kunna fullfölja under innevarande budgetår påbörjad anskaffning av modern kokutrustning och härvid göra anskaffningen på ekonomiskt mest fördelaktiga sätt.

Departementschefen

Jag delar intendenturverkets uppfattning att det är angeläget att standarden på inventarier m. m. i förläggningslokaler, befälsrum o. d. anpassas med hänsyn till förhållandena inom samhället i övrigt. Takten i upprustningen bör emellertid också anpassas till den takt i vilken lokalerna i övrigt kan ställas i ordning. Vissa av de av intendenturverket anmälda behoven kan sålunda antas inte bli aktuella på grund av byggnadsläget m. m.

Intendenturverket har beträffande samtliga försvarsgrenar anmält akut behov av att genomgripande förnya den maskinella utrustningen i förbandens matinträttningar. Jag delar ämbetsverket uppfattning och beräknar för nästa budgetår medel härför med ledning av de för en sjuårsperiod angivna årskostnaderna. Under förevarande anslag bör således 750 000 kr. beräknas för ifrågavarande ändamål, vilket i förhållande till intendenturverkets förslag innebär en ökning med i runt tal 500 000 kr.

Med beaktande av det anförda och då ca 4 650 000 kr. erfordras för betalning av tidigare beställd materiel bör anslaget för nästa budgetår uppföras med 14 500 000 (+ 2 600 000) kr. För kaserninventarier m. m. räknar jag därvid med en medelstillsdelning av omkring 9 575 000 kr. och för förplägnadsmateriel i runt tal 4 925 000 kr.

Såsom intendenturverket föreslagit bör vidare ett bemyndigande lämnas att utöver anslaget utlägga beställningar inom en kostnadsram av 1 milj. kr. för anskaffning av kokutrustning. Jag räknar härvid med betalningsutfall budgetåret 1967/68.

Äberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Armén: Inventarier m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 14 500 000 kr.;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att medge att därutöver beställningar av kokutrustning för fältbruk får läggas ut inom en kostnadsram av 1 000 000 kr.

B 20. Armén: Sjukvårdsmateriel

	Anslag
1964/65	3 525 000
1965/66 (förslag)	4 500 000

Från anslaget bestrides kostnader för anskaffning och underhåll av sjukvårdsmateriel (även inventarier för sjukhus, sjukrum och läkarmottagningar) med undantag av kostnader för underhåll och ersättningsanskaffning av materiel som förrådshålles för krigsbehovet.

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att anslaget ökas med 720 000 kr.

1. Tandvårdsmateriel m. m.	+ 245 000
2. Krigssjukvårdsmateriel	+ 475 000
	+ 720 000

Motiv

1. Sjukvårdsstyrelsen föreslår, att arméns kostnader för tandvårdsmateriel m. m., för budgetåret 1965/66 beräknade till 245 000 kr., överföres till förevarande anslag från anslaget Försvarets tandvård: Omkostnader.

2. För anskaffning av krigssjukvårdsmateriel för armén beräknas 3 milj. kr., vilket innebär en ökning med 475 000 kr. Äskat belopp avses i första hand för att täcka brister i utrustningsbehovet. Enligt en av ämbetsverket redovisad anskaffningsplan bör under nästa budgetår bland annat anskaffas operationsbord, bårmateriel, sjukvårdstält, syrgasbehandlingsapparat, vattenfilter, vårdsatser, fältröntgenapparater och olika typer av läkemedel.

Departementschefen

Försvarets sjukvårdsstyrelse föreslår, att kostnaderna för tandvårdsmateriel överföres från anslaget Försvarets tandvård: Omkostnader till försvarsgrenarnas sjukvårdsmaterielanslag. För egen del finner jag inte tillräckliga skäl härtill.

På grund av ändringar i krigsorganisationen väntas behovet av krigssjukvårdsmateriel för armén öka kraftigt under de närmaste åren. De totala anskaffningskostnaderna har angivits till ca 126 milj. kr. Enligt nuvarande planläggning kan stora delar härav inte tillgodoses förrän efter avsevärd tid. Med hänsyn härtill anser jag angeläget att förevarande anslag uppräknas med större belopp än sjukvårdsstyrelsen föreslagit.

Jag föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 4 500 000 (+ 975 000) kr. Vid bifall härtill bör åtminstone 3,5 milj. kr. kunna användas för anskaffning av sjukvårdsmateriel för krigsorganisationen.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Armén: Sjukvårdsmateriel* för budgetåret 1965/66 an-
visa ett reservationsanslag av 4 500 000 kr.

B 21. *Armén: Ökning av drivmedelslagringen*

	Anslag	Nettoinkomst	Behållning
1963/64	1 000	11	4 179 804
1964/65	1 000		
1965/66 (förslag)	1 000		

Från anslaget bestrides varukostnaden för ökad lagerhållning av driv-
medel för armén.

Försvarets intendenturverk föreslår, att anslaget uppföres med oföränd-
rat belopp. Befintliga reservationsmedel anses täcka kostnaderna för upp-
fyllning av de nya lagringsutrymmen som beräknas bli färdigställda under
nästa budgetår. Jag biträder intendenturverkets förslag och hemställer så-
ledes, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Ökning av drivmedelslagringen* för budget-
året 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kr.

B 22. *Armén: Drivmedelsutrustning*

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
¹ 1963/64	3 400 000	2 464 156	4 679 464
¹ 1964/65	3 400 000		
1965/66 (förslag)	3 800 000		

¹ Avser anslaget *Armén: Anskaffning av drivmedelsutrustning*

Från anslaget *Armén: Anskaffning av drivmedelsutrustning* bestrides
kostnader för anskaffning av dels distributionsmateriel som ingår i krigs-
utrustningen, dels distributionsmateriel som erfordras för fredstjänsten.

Riktlinjer för anskaffningen av drivmedelsutrustning för arméns krigs-
organisation under budgetåren 1958/66 har antagits av riksdagen år 1958.
Anskaffning av drivmedelsutrustning skall enligt dessa ske till en samman-
lagd kostnad av 22,3 milj. kr. (prop. 1958: 110 s. 345 och 1958: B 1; SU B 53;
rskr. B 83). Av de för budgetåren 1958/65 anvisade anslagen har — bortsett
från överföring av medel från prisregleringsanslag — för ifrågavarande

ändamål anvisats sammanlagt 21 350 000 kr., varav 1 750 000 kr. för prisstegringar. Under sagda period har medelsanvisningen således uppgått till (21 350 000 — 1 750 000 =) 19 600 000 kr. enligt prisläget för budgetåret 1958/59, vilket överensstämmer med de antagna riktlinjerna.

Enligt riksdagens medgivande har för budgetåren 1961/64, utöver beviljade anslag, beställningar av materiel för drivmedelstjänsten i krig fått utläggas inom en kostnadsram av sammanlagt 8 milj. kr. med förutsatt jämn fördelning av betalningsutfallet på budgetåren 1962/66.

Försvarets intendenturverk, som föreslår att anslagsbenämningen ändras till Armén: Drivmedelsutrustning, hemställer att anslaget ökas med 700 000 kr.

1. Anskaffning av drivmedelsutrustning för krigsorganisationen...	+ 250 000
2. Anskaffning av drivmedelsutrustning för fredstjänsten.....	+ 50 000
3. Underhåll av drivmedelsutrustning	+ 400 000
	+ 700 000

Motiv

1. I samråd med chefen för armén framlägger ämbetsverket en sjuårsplan för anskaffning av drivmedelsutrustning för armén budgetåren 1965/72 (jfr prop. 1963: 1 bil. 6 s. 100 och prop. 1964: 1 bil. 6 s. 66) och föreslår att planen fastställs. Planen upptar under perioden anskaffningar för tillhoppa 25,3 milj. kr. (prisläge maj 1964). Årskvoterna visar en svagt stigande serie från 3 450 000 kr. budgetåret 1965/66 till 3,8 milj. kr. budgetåret 1971/72. Planen avser enbart materiel för krigsorganisationen. För närmare kännedom om planens innehåll torde få hänvisas till de handlingar som i sedvanlig ordning kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Av ökningen hänför sig 100 000 kr. till prisstegringar. Partiprisindex har ökat, för metallmanufaktur med 10,7 % och för järnmanufaktur med 2,5 % från maj 1963 till maj 1964. Anslaget föreslås vidare uppräknas med 150 000 kr. i enlighet med den föreslagna sjuårsplanen.

2. Anskaffningen av drivmedelsutrustning för fredstjänsten har under en följd av år varit begränsad till 200 000 kr. För anskaffning av arbetsbesparande materiel föreslår intendenturverket en höjning med 50 000 kr.

3. Kostnaderna för underhåll av drivmedelsutrustning har hittills belastat anslaget Armén: Drivmedelsförråd m. m. Kostnaden för underhåll av försliten materiel måste ofta avvägas mot kostnaden för nyanskaffning. Intendenturverket framhåller, att denna avvägning bör ske helt efter ekonomiska grunder och inte efter tillgången på medel inom berörda anslag. Ämbetsverket föreslår, att medel för anskaffning och underhåll av ifrågavarande materiel sammanföres under ett anslag. Beräkningen av underhållskostnaderna för budgetåret 1965/66 är baserad på förbrukningen under budgetåren 1960/

64. Anslagsökningen motsvaras av en minskning på anslaget Armén: Drivmedelsförråd m. m.

För att kunna inrikta beställningsverksamheten på längre sikt hemställer intendenturverket om bemyndigande att under budgetåret 1965/66 utlägga beställningar inom en kostnadsram av 1 milj. kr. Betalningsutfall förutsättes ske budgetåret 1966/67.

Departementschefen

Jag anser mig alltjämt icke kunna tillstyrka att ny anskaffningsplan för drivmedelsutrustning fastställs. Gällande riktlinjer för budgetåren 1958/66 bör alltså följas.

I enlighet med intendenturverkets förslag bör medel för underhåll av drivmedelsutrustning överföras från anslaget Armén: Drivmedelsförråd m. m. till förevarande anslag, vars benämning härvid bör jämkas till Armén: Drivmedelsutrustning. Reservationsbehållning under anslaget Armén: Anskaffning av drivmedelsutrustning vid utgången av innevarande budgetår bör enligt Kungl. Maj:ts bestämmande få överföras till det nya anslaget.

Anslaget bör enligt min mening uppföras med 3 800 000 (+ 400 000) kr. Härav bör åtminstone 3 600 000 kr. kunna utnyttjas för anskaffning av materiel för krigsorganisationen. För anskaffning av drivmedelsutrustning för fredstjänsten och för underhåll av drivmedelsutrustning räknar jag med att intendenturverket i viss utsträckning även skall kunna utnyttja reservationsmedel — av reservationsbehållningen var nämligen den 30 juni 1964 395 000 kr. obundna.

Något beställningsbemyndigande för nästa budgetår anser jag icke erforderligt under förevarande anslag.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Drivmedelsutrustning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 3 800 000 kr.

B 23. Armén: Drivmedelsförråd m.m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	2 050 000	1 474 926
1964/65	1 800 000	
1965/66 (förslag)	1 200 000	

Från anslaget bestrides kostnader för frakter och transporter av drivmedel till och från arméns förråd samt omkostnader vid förråden.

Försvarets intendenturverk föreslår, att anslaget minskas med 400 000 kr. Ämbetsverket har därvid räknat med att kostnader för underhåll av drivmedelsutrustning skall bestridas under anslaget Armén: Drivmedelsutrustning. I övrigt räknar ämbetsverket med oförändrat medelsbehov.

Departementschefen

Under hänvisning till vad jag anfört under närmast föregående anslag och med beaktande av den förhållandevis låga anslagsbelastningen föreslår jag, att anslaget uppföres med 1 200 000 (— 600 000) kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Drivmedelsförråd m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 200 000 kr.

B 24. Armén: Remontering

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	1 000	672 565	1 370 608
1964/65	1 000		
1965/66 (förslag)	1 000		

Från anslaget bestrides de kostnader och redovisas de intäkter som sammanhänger med inköp, försäljning och utackordering av hästar.

Försvarets intendenturverk hemställer, att anslaget ökas med 35 000 kr. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats enligt följande.

1. Höjda hästpriser		
a) remonter	+	18 400
b) stamdraghästar	+	3 000
c) ackorddraghästar	+	13 000
d) ackordridhästar	+	12 000
2. Ökad utträngning av hästar		
a) stamhästar	—	21 500
b) ackordhästar	—	63 000
3. Omräkning	+	879 608
4. Minskad remontering	—	316 508
5. Reservationsmedelsförbrukning	—	490 000
	+	35 000

Motiv

1. Med hänsyn till att hästpriserna alltjämt visar en tendens att stiga räknar intendenturverket med förhöjda medelinköpspriser. Højningen be-

räknas till 200 kr. för remonter, 600 kr. för ackordridhästar och 100 kr. för övriga hästkategorier. För remonter beräknas sålunda ett medelpris av 4 700 kr., för stamdraghästar 4 300 kr., för ackorddraghästar 4 100 kr. och för ackordridhästar 4 800 kr.

2. Antalet utrangerade hästar beräknas öka, i fråga om stamhästar till 110 (+ 20) och beträffande ackordhästar till 130 (+ 50). 55 stamhästar beräknas säljas som serumhästar för 800 kr. för häst. Ersättningen för slakthästar väntas öka med 100 kr. för häst, för stamhästar till 900 kr. och för ackordhästar till 1 100 kr. för häst.

Inkomsterna under anslaget ökar således, i fråga om stamhästar med $[(55 \times 800) + (55 \times 900) - (90 \times 800) =]$ 21 500 kr. och beträffande ackordhästar med $[(130 \times 1\,100) - (80 \times 1\,000) =]$ 63 000 kr.

3. Som omräkningspost upptages det belopp, varmed utgifterna under innevarande budgetår beräknas överstiga inkomsterna, minskat med anslaget, 1 000 kr.

4. Chefen för armén har meddelat intendenturverket, att försök pågår för att fastställa i vilken mån hästar vid armén kan utbytas mot bandvagnar samt att remonteringen för budgetåret 1965/66 på grund härav bör begränsas till den omfattning som disponibla medel tillåter. Om anslaget uppföres med endast formellt belopp medför detta enligt intendenturverket att erforderlig ersättningsanskaffning endast kan tillgodoses till omkring 75 procent. Ämbetsverket förutsätter att minskning av remonteringen får kompenseras påföljande år därest försöken skulle utvisa att hästbeståndet bör vara oförändrat.

Den föreslagna ökningen av anslaget med 35 000 kr. utgör 75 procent av de sammanlagda prisstegringarna.

5. Intendenturverket räknar med en anslagsbehållning den 30 juni 1965 av 490 000 kr.

Departementschefen

I avvaktan på resultaten från pågående försök att utbyta hästar mot bandvagnar bör anslaget även för nästa budgetår upptagas med endast ett formellt belopp av 1 000 kr. Det ankommer på Kungl. Maj:t att bestämma antalet hästar, som skall inköpas, och medelinköpspriset för häst. Priset på remonter bör bestämmas med utgångspunkt i att remonter inköpes som treåringar (jfr prop. 1964: 1 bil. 6 s. 68).

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Remonter* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kr.

B 25. Armén: Uttagning av hästar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	150 000	58 077
1964/65	50 000	
1965/66 (förslag)	60 000	

¹ Enligt Kungl. Maj:ts medgivande må anslaget överskridas med högst 20 000 kr.

Från anslaget bestrides kostnader för dels resor och traktamenten i samband med hästuttagningsmyndighetens kontroll- och inspektionsverksamhet, dels arvoden, resor och traktamenten för hästbesiktningsmännen, dels ock arvoden, resor och traktamenten för ledamöter i uttagningsnämnderna samt ersättning till hästägare för besiktning.

Försvarets intendenturverk hemställer, att anslaget ökas med 10 000 kr. Höjningen motiveras med att besiktningsmans arvode från och med den 1 juli 1964 höjts från 1 500 kr. till 2 000 kr. för år och från 30 kr. till 45 kr. för förrättningsdag. Då jag inte funnit anledning till erinran mot ämbetsverkets förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Uttagning av hästar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kr.

B 26. Armén: Veterinärvård

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	1 000	215 969	2 229
1964/65	70 000		
1965/66 (förslag)	100 000		

Från anslaget bestrides kostnader för anskaffning, underhåll och — såvitt avser omkostnader — förrådshållning av veterinärmateriel och djurläke-medel för arméns freds- och krigsorganisation.

Försvarets intendenturverk hemställer, att anslaget ökas med 120 000 kr. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats enligt följande.

1. Hästar

a) ökad dagskostnad	+	14 750
b) minskat antal underhållsdagar	—	7 140

2. Hunder

a) ökad dagskostnad	+	8 250
b) höjda vaccin- och serumpriser	+	1 000

3. Höjda priser på djurläkemedel	+	2 000
4. Anskaffning av hovbeslag	+	100 000
5. Avrundning	+	1 140
	+	120 000

Motiv

1. a) Dagskostnaden för underhållsdag beräknas i fråga om hästar till 15 öre, vilket innebär en ökning med 5 öre.

b) Antalet underhållsdagar väntas nedgå från 366 400 till 295 000.

2. a) Dagskostnaden för hundar anger intendenturverket till 18 (+ 5) öre.

3. Den årliga ersättningsanskaffningen av djurläkemedel samt nyanskaffningen av dylika läkemedel till följd av den medicinska utvecklingen beräknar ämbetsverket medföra en kostnadsökning av 2 000 kr. på grund av höjda medicinpriser.

4. För att fullfölja övergången till nytt hovbeslag erfordras enligt intendenturverket ytterligare 250 000 kr. (jfr prop. 1963: 1 bil. 6 s. 104). Ämbetsverket räknar med att kunna bestrida kostnaderna härför intill ett belopp av 150 000 kr. genom fortsatt försäljning av övertalig materiel.

Departementschefen

Anslaget bör för nästa budgetår upptagas med 100 000 kr., innebärande en ökning med 30 000 kr. För fortsatt anskaffning av hovbeslag beräknar jag 10 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Veterinärvård* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kr.

B 27. Armén: Hundväsendet

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	71 000	83 600	60 142
1964/65	1 000		
1965/66 (förslag)	80 000		

Från anslaget bestrides kostnader för anskaffning och transport av hundar för armén utom hemvärnet ävensom för anskaffning av viss stallmateriel m. m.

Försvarets intendenturverk hemställer, att anslaget ökas med 80 000 kr.

1. Omräkning	+	70 000
2. Prisstegringar	+	10 000
	+	80 000

Motiv

1. Någon behållning beräknas icke finnas på anslaget vid utgången av innevarande budgetår, varför anslaget måste uppräknas med 70 000 kr. till tidigare belopp.

2. Prisstegringarna beräknas sålunda:

Hundar (medelprishöjning 100 kr.)	4 000
Avelshundar	2 000
Underhåll av hundkojor och rastgårdar	1 000
Utställningar och bruksprov	1 000
Annonsering, betäckning m. m.	2 000
	10 000

Departementschefen

Jag har inte något att erinra mot intendenturverkets beräkningar rörande medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår och tillstyrker därför, att anslaget uppföres med — avrundat — 80 000 (+ 79 000) kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Hundväsendet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 80 000 kr.

f) Tygmateriel m. m.

B 28. Armén: Anskaffning av tygmateriel m.m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	1 412 000 000	376 992 790	149 503 123
1964/65	439 800 000		
1965/66 (förslag)	457 500 000		

¹ Därutöver överfört 8 000 000 kr. från anslaget Reglering av prisstegringar

Armé(tyg)förvaltningen har för budgetåren 1947/64 — bortsett från de medel som för budgetåren 1954/58 överförts från anslag under tolfte huvudtiteln — bemyndigats att beställa tygmateriel m. m. för 5 415,95 milj. kr., häri inberäknat det bemyndigande om 107 milj. kr. för anskaffning av luftvärnsrobotsystemet Hawk som beviljats under anslaget Flygvapnet: Luftförsvarsrobot (jfr prop. 1963: 108 s. 65). För att bestrida kostnaderna för ifrågavarande beställningar har anvisats tillhoppa 4 277,59 milj. kr. I sistnämnda belopp har inräknats *dels* ett belopp av 2,94 milj. kr., som ställts till förfogande enligt Kungl. Maj:ts beslut den 16 maj 1957, *dels* ett sammanlagt belopp om 114,0 milj. kr., som överförts från anslaget till luftförsvarsrobot, *dels ock* ett belopp om sammanlagt 48,0 milj. kr. som under

budgetåren 1959/64 överförts från anslaget Reglering av prisstegringar. Den 30 juni 1964 var alltså beställningsbemyndiganden till ett belopp av $(5\,415,95 - 4\,277,59 =)$ 1 138,36 milj. kr. icke täckta av betalningsmedel.

För innevarande budgetår har beställningsbemyndiganden lämnats till ett belopp av 370,0 milj. kr., medan 439,8 milj. kr. anvisats i betalningsmedel. Den 30 juni 1965 kommer alltså enligt hittills meddelade beslut bemyndiganden till ett värde av $(1\,138,36 + 370,0 - 439,8 =)$ 1 068,56 milj. kr. att sakna täckning i betalningsmedel.

Den av riksdagen godkända kostnadsramen för anskaffning av tygmateriel m. m. för armén under budgetåren 1964/71 utgör 3 495,3 milj. kr. i prisläge maj 1963 (jfr prop. 1964: 1 bil. 6 s. 74).

Arméförvaltningens anslagsäskande

Arméförvaltningen hemställer, att kostnadsramen för budgetåren 1965/72 bestäms till 3 782,5 milj. kr. enligt prisläget i maj 1964. Detta innebär en ökning med $(3\,782,5 - 3\,495,3 =)$ 287,2 milj. kr. i förhållande till den för budgetåren 1964/71 godkända kostnadsramen. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har ökningen hänförs till delposter enligt följande.

1. Prisstegring	+ 115,0
2. Outnyttjat belopp under budgetåret 1963/64	+ 35,0
3. Anpassning till arméns totala kostnadsram	+ 16,0
4. Förskjutning av kostnadsramen ett budgetår	+ 121,2
	+ 287,2

1. Med hänsyn till försvarsindex, som utvisar höjning i prisläget i maj 1964 med 3,4 % i förhållande till prisläget i maj 1963 i vad avser anslag för tygmaterielanskaffning (motsvarande), bör kostnadsramen för budgetåren 1964/71 uppräknas med i runt tal 115 milj. kr.

2. Årskvoten för budgetåret 1963/64 uppgår till 412 milj. kr. och netto-utgiften för samma budgetår (sedan hänsyn tagits till medelsöverföringar från prisregleringsanslaget) till i runt tal 377 milj. kr. Den icke utnyttjade delen av årskvoten utgör således $(412 - 377 =)$ 35 milj. kr.

3. Inom den av överbefälhavaren angivna totala kostnadsramen för armén avseende budgetåren 1965/72 beräknas årskvoterna för budgetåren 1965/71 kunna ökas med tillhoppa 16 milj. kr. i förhållande till nu gällande kostnadsram.

4. Årskvoterna för budgetåren 1964/65 och 1971/72 utgör i prisläget maj 1964 respektive 454,8 och 576 milj. kr. Skillnadsbeloppet uppgår således till 121,2 milj. kr.

Enligt den av arméförvaltningen föreslagna kostnadsramen för budgetåren 1965/72 tar ämbetsverket upp anslaget för budgetåret 1965/66 till

454,9 milj. kr. Betalningsutfallet avseende bemyndigandena som lämnats t. o. m. 1964/65 beräknas av arméförvaltningen uppgå till ca 337 milj. kr. under budgetåret 1965/66.

För nästa budgetår hemställer arméförvaltningen om ett beställningsbemyndigande av 475 milj. kr. Detta bemyndigande avses i huvudsak skola utnyttjas enligt följande (angivna belopp i milj. kr.).

A. Komplettering och förnyelse av arméns tygmateriel

1. Vapenmateriel m. m.	91,7
2. Fordonsmateriel m. m.	68,0
3. Fältarbetsmateriel	30,8
4. Elektromateriel	104,3
5. Materiel för reparationstjänst m. m.	10,0
6. Utbildningsmateriel m. m.	5,5
7. Ammunition för krigsbruk	89,7

B. Övningsammunition 40,0

C. Forskning och försök 28,0

D. Övriga kostnader 7,0

475,0

Beträffande de under nämnda delposter angivna anskaffningarna må följande nämnas.

1. Arméns fältförbands eldhandvapen måste av åldersskäl omsättas. Av bemyndigandet avser ca 50 milj. kr. dels anskaffning av lätta eldhandvapen, s. k. automatkarbiner, vilkas eldkraft och prestanda i övrigt väsentligt överstiger de nuvarande vapnens, dels anskaffning av tunga eldhandvapen, kulsprutor 58, med likaledes ökade prestanda. De nämnda vapnen avses bli standardbeväpning inom armén, vilket medför väsentliga fördelar ur ammunitionsförsörjnings-, service- och underhållssynpunkt. För fortsatt anskaffning av ABC-skyddsmateriel, bl. a. gasmasker, avses 16 milj. kr. Resterande del av bemyndigandet, ca 25 milj. kr., erfordras för anskaffning av eldledningsmateriel, såsom kameror, periskoputrustningar, specialoptik m. m. samt viss kompletterande vapenmateriel, såsom pipor till eldhandvapen, reservdelar m. m.

2. Av bemyndigandet avses — i runda tal — för fortsatt anskaffning av standardbilar, lastterrängbilar och sjuktransportterrängbilar 18 milj. kr., bandvagnar 13 milj. kr., motorcyklar 3 milj. kr., traktorer med släpfordon 16 milj. kr. samt 18 milj. kr. för anskaffning av utrustning och reservdelar till arméns totala fordonspark.

Föreslagen anskaffning av bandvagnar syftar till att möjliggöra den uppsättning av ytterligare en s. k. norrlandsbrigad som rekommenderats av 1962 års försvarskommitté (jfr prop. 1963: 108 s. 60).

3. För anskaffning av bandschaktare, bandlastare och ammunitionslastare har beräknats i runt tal 10 milj. kr. Vidare beräknas ca 6 milj. kr. för anskaffning av maskeringsmateriel. Omkring 14 milj. kr. avses utnyttjas för anskaffning av verktyg, arbetsredskap, reservdelar m. m.

4. Av bemyndigandet avses — i runda tal — 19 milj. kr. för särskild bilburen sambandsmaterielsats för fältförbandens staber, s. k. stabsöverrede, och 7 milj. kr. för radioanläggningar tillhörande arméns fasta radionät.

Såvitt avser radiomateriel — totalt 43 milj. kr. — har ett bemyndigande om 20,4 milj. kr. upptagits för att slutföra anskaffningen av en bärbar ultrakortvågsradiostation för infanteri-, pansar- och artilleriförband. Totalt har kostnaderna för ifrågavarande radiostationer beräknats till ca 100 milj. kr. varav ca 4 milj. kr. har utgjort utvecklingskostnad. Vidare avses ca 13,5 milj. kr. utnyttjas för modifiering av äldre materiel samt anskaffning av reservdelar. För viss kompletterande sambandsmateriel avses ca 4,5 milj. kr. utnyttjas varjämte utvecklingskostnader för ny radiomateriel beräknas till ca 4,5 milj. kr.

7. Huvuddelen av bemyndigandet är avsedd för anskaffning av ammunition till stridsfordon, artilleripjäser och pansarvärnsvapen samt till de i det föregående nämnda moderna eldhandvapnen.

Disposition av arméförvaltningens rörelsekapital

Genom beslut den 30 juni 1955 ställde Kungl. Maj:t till armétygförvaltningens förfogande 50 milj. kr. av det till förutvarande krigsmaterielverkets förfogande stående rörelsekapitalet. Detta belopp avsågs som rörelsekapital för de anskaffningar, som armétygförvaltningen i egenskap av huvudförvaltningsmyndighet hade att utföra för andra myndigheters räkning.

Kungl. Maj:t föreskrev, efter riksdagens hörande (prop. 1960: 110 s. 21), genom beslut den 3 juni 1960, att armétygförvaltningen fortsättningsvis längst t. o. m. budgetåret 1964/65 ägde utnyttja ett till 30 milj. kr. minskat rörelsekapital.

I anslutning till beslutet den 3 juni 1960 föreskrevs även, att armétygförvaltningen hade att senast den 1 september 1964 inkomma med uppgift om i vilken utsträckning det anvisade rörelsekapitalet utnyttjats samt om behovet av rörelsekapital i fortsättningen.

Arméförvaltningen redovisar (skr. 26/8 1964) belastningen på ämbetsverkets rörelsekapital enligt följande sammanställning (beloppen angivna i tusental kr.). In- och utgående balansvärden avser fordringar på andra myndigheter i samband med tillämpning av den s. k. huvudförvaltningsprincipen. Kolumn 6 anger utgående balans med frånräknande av vissa belopp som arméförvaltningen enligt särskilda Kungl. Maj:ts beslut ställt till fortifikationsförvaltningens förfogande.

Budgetår	Ing. balans	Debet	Kredit	Utg. balans	KAF andel av utg. balans
1959/60	— 4 639	8 918	11 716	— 1 841	— 1 841
1960/61	— 1 841	19 438	11 047	— 10 232	— 1 232
1961/62	— 10 232	35 128	24 114	— 21 246	— 4 546
1962/63	— 21 246	33 227	40 010	— 14 463	— 10 763
1963/64	— 14 463	37 136	33 475	— 18 124	— 18 124

Enligt arméförvaltningen kan utläsas en tendens till stegring av behovet av rörelsekapital. Tendensen tillskrives en alltmer konsekvent tillämpning av huvudförvaltningsprincipen. Ämbetsverket hemställer att fortsättningsvis få disponera ett belopp av 30 milj. kr. för sådana anskaffningar som det i egenskap av huvudförvaltningsmyndighet har att utföra för andra myndigheters räkning.

Riksrevisionsverket, som avgivit utlåtande i ärendet, har icke funnit anledning till erinran mot arméförvaltningens framställning.

Departementschefen

Inom den kostnadsram som jag i det föregående räknat med för armén bör för tygmaterielanskaffning kostnadsramen under budgetåren 1965/72 bestämmas till 3 729,4 milj. kr. och anslaget för budgetåret 1965/66 till 457,5 milj. kr. i enlighet med en sammanställning (intagen på s. 84). Under hänvisning till vad jag i det föregående under Ramberäkning m. m. anförut rörande inriktningen av långsiktplaneringen tar jag upp i sammanställningen för budgetåren 1967/72 jämväl den kostnadsram som bör ligga till grund för denna planering.

För nästa budgetår föreslår arméförvaltningen ett beställningsbemyndigande om 475 milj. kr. Med hänvisning till vad jag anförut under Ramberäkning m. m. anser jag mig endast kunna tillstyrka ett beställningsbemyndigande av 425 milj. kr. Jag räknar därvid bl. a. med att föreslagen anskaffning av modern beväpning med ammunition, bandvagnar samt huvuddelen av elektromaterielen skall kunna genomföras i planerad omfattning. Det bör liksom tidigare ankomma på Kungl. Maj:t att ta ställning till vilka anskaffningar som bör komma till stånd inom ramen för det bemyndigande som må komma att ställas till förfogande.

I detta sammanhang bör bringas till riksdagens kännedom, att Kungl. Maj:t genom beslut den 18 december 1964 medgett arméförvaltningen att, med utnyttjande av bemyndiganden som för innevarande budgetår erhållits för anskaffning av radiomateriel, beställa automatkarbiner för 46,3 milj. kr. Av bemyndigandena för nästa budgetår bör därför en större del än arméförvaltningen förutsatt i sina anslagsäskanden utnyttjas för anskaffning av radiomateriel.

	Outnyttjat belopp under tidigare budgetår	Budgetår (belopp i milj. kr.)								Sum- ma
		1964/65	1965/66	1966/67	1967/68	1968/69	1969/70	1970/71	1971/72	
1964 års kostnadsram (budgetåren 1964/ 71)										
Årskvoter enl. prop. 1964:1 bil 6	114,5	439,8	448	462	478	498	517	538	—	3 495,3
Justering till prisläge maj 1964	—	+ 15,0	+ 15,2	+ 15,7	+ 16,2	+ 16,9	+ 17,6	+ 18,3	—	+ 114,9
Outnyttjat belopp under budgetåret 1963/64 ¹	+ 35,0	—	—	—	—	—	—	—	—	+ 35,0
Anpassning till kost- nadsramen ²	—	—	— 5,7	— 8,3	— 2,8	— 6,5	— 6,2	— 5,9	—	— 35,4
Förskjutning av kost- nadsramen ett bud- getår	—	— 454,8	—	—	—	—	—	—	+ 574,4	+ 119,6
1965 års kostnadsram (budgetåren 1965/ 72)										
I prisläge maj 1964 .	+ 149,5	—	457,5	469,4	491,4	508,4	528,4	550,4	574,4	3 729,4
Inriktning för lång- siktsplanering ...	—	—	—	—	³ 514,9	³ 532,5	³ 553,1	³ 575,8	³ 600,5	—
¹ Årskvoten för budgetåret 1963/64 412,0 milj. kr. Nettoutgiften för sagda budgetår (sedan hänsyn tagits till överföringar till anslaget) i runt tal 377 milj. kr. ² Avser arméns totala kostnadsram ³ I alternativet 3 460 är årskvoterna resp. 479, 495, 516, 537 och 562 milj. kr.										

Vid bifall till vad i det föregående föreslagits kommer den 30 juni 1966 beställningsbemyndigande till ett belopp av $(1\,068,56 + 425,0 - 457,5 =) 1\,036,06$ milj. kr. att sakna täckning i betalningsmedel.

Beträffande disposition av rörelsekapital för arméförvaltningens verksamhet såsom huvudförvaltningsmyndighet finner jag uppenbart, att ämbetsverket även i fortsättningen bör disponera sådant kapital. Beloppet bör vara oförändrat, 30 milj. kr. Ett fortsatt bemyndigande för arméförvaltningen att disponera rörelsekapital bör gälla t. v.

Äberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna vad i det föregående föreslagits beträffande kostnadsram för tygmaterielanskaffning vid armén under budgetåren 1965/72;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att medge att beställningar av tygmateriel m. m. får läggas ut inom en kostnadsram av 425 000 000 kr.;

c) till *Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 457 500 000 kr.;

d) medge att arméförvaltningen fortsättningsvis må såsom rörelsekapital utnyttja ett belopp av 30 000 000 kr.

B 29. *Armén: Underhåll av tygmateriel m. m.*

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	178 000 000	80 730 577	30 785 002
1964/65	85 000 000		
1965/66 (förslag)	94 193 000		

¹ Därutöver överfört 5 600 000 kr. från anslaget Reglering av prisstegringar

Arméförvaltningen hemställer, att anslaget ökas med 13 160 000 kr.

I samband med anslagsäskandena för innevarande budgetår anmälde arméförvaltningen, att ämbetsverket såsom ett led i det pågående arbetet med att åstadkomma en långsiktig underhållsplan utarbetat en kortsiktig plan avsedd som grund för anslagsäskandena för budgetåret 1964/65. Den långsiktiga underhållsplanen har ännu icke kunnat färdigställas, varför arméförvaltningen lagt förenämnda kortsiktiga plan, efter revidering med hänsyn till belastningen under budgetåret 1963/64 och prisförändringar, till grund för anslagsäskandena för budgetåret 1965/66.

Enligt denna plan uppgår medelsbehovet under nästa budgetår för mera omfattande modifieringar och översyner till 13,1 milj. kr., varav 4,9 milj. kr. beräknats för reservdelsanskaffning, anskaffning av förbrukningsmateriel för tygmaterielvärden, anskaffning av vid värnpliktsutbildningen förslitna mindre artiklar m. m.

För förrådsverksamhet, central verkstadsledning m. m. beräknas kostnader om sammanlagt 13,9 milj. kr. I detta belopp ingår bl. a. ca 2,9 milj. kr. för rationalisering av förrådstjänsten, ca 2,4 milj. kr. för rationalisering av verkstadstjänsten och 5,5 milj. kr. för vissa centralt bestridda kostnader avseende driften vid tygverkstäder av första klass.

Huvuddelen av anslaget beräknas åtgå för reparationer m. m. av vid utbildningen använd materiel. Sålunda beräknas medelsbehovet för reparationer och översyner av standardfordon till ca 13 milj. kr. och för reparationer och översyner av stridsfordon till ca 8,9 milj. kr. Kostnaderna för drift och reparationer vid tygstationer och ammunitionsförråd beräknas till ca 7,4 milj. kr., varjämte reparation m. m. av annan vid utbildningen använd materiel än standardfordon och stridsfordon beräknas kosta ca 35,7 milj. kr.

Medelsbehovet för underhållsverksamhet m. m. uppgår således enligt arméförvaltningen till $(13,1 + 13,9 + 13,0 + 8,9 + 7,4 + 35,7 =) 92$ milj. kr.

i 1963 års priser. Med hänsyn till mellan maj 1963 och maj 1964 inträffade prisstegringar anses detta belopp böra uppräknas med i runt tal 6 160 000 kr. Det totala medelsbehovet för nästa budgetår utgör således (92 000 000 + 6 160 000 =) 98 160 000 kr.

Departementschefen

I prop. 1964:55 (s. 15) anmälde jag ett av överbefälhavaren framlagt förslag om åtgärder för att förstärka inbrottsskyddet vid krigsmaktens vapenförråd. Överbefälhavaren hemställde, att — utöver gällande kostnadsram för det militära försvaret — sammanlagt 4 260 000 kr., varav 1 260 000 kr. under år 1964 och återstoden under år 1965, måtte anvisas för ändamålet. Jag föreslog i anslutning härtill att, i avbidan på ärendets slutbehandling, av överbefälhavaren föreslaget belopp 1 260 000 kr. beräknades för ändamålet under budgetåret 1964/65. Genom beslut den 4 juni 1964 ställde Kungl. Maj:t under staten för försvarets fastighetsfond, Kasernbyggnaders delfond, 1 260 000 kr. till förfogande för budgetåret 1964/65 att användas för förstärkning av inbrottsskyddet.

I skrivelse den 1 oktober 1964 hemställer överbefälhavaren om medel för att fullfölja åtgärderna för förstärkning av inbrottsskyddet vid krigsmaktens förråd. Den återstående kostnaden, 3 milj. kr., bör därvid delas upp på två budgetår. För budgetåret 1965/66 begäres dels 500 000 kr. under anslaget Armén: Underhåll av tygmateriel m. m. (anskaffning av vapenkistor o. d.) och 200 000 kr. under anslaget Armén: Hemvärnets omkostnader (förstärkning av hemvärnets förråd), dels sammanlagt 1 300 000 kr. under staten för fastighetsfonden (förstärkning av kronans eller förhyrda förråd), dvs. sammanlagt 2 milj. kr. Det resterande beloppet, 1 milj. kr., avses äskas för budgetåret 1966/67.

Jag tillstyrker vad överbefälhavaren sålunda föreslagit. I enlighet härmed bör under förevarande anslag beräknas ett belopp av 500 000 kr. för anskaffning av vapenkistor. I fråga om hemvärnets omkostnadsanslag återkommer jag i det följande, medan jag torde få återkomma till medelsanvisning under staten för fastighetsfonden vid anmälan av frågan om proposition med förslag till stat för nästa budgetår.

Arméförvaltningen har beräknat kostnaderna för underhåll m. m. av tygmateriel under nästa budgetår till 98 160 000 kr. Med tillägg av föruträknade 500 000 kr. skulle medelsbehovet stiga till 98 660 000 kr.

Med hänsyn till dels den stora reservationsbehållningen under anslaget, dels den kostnadsram jag för nästa budgetår räknar med för armén föreslår jag, att anslaget uppföres med 94 193 000 kr., innebärande en ökning med 9 193 000 kr. i förhållande till innevarande budgetår.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Underhåll av tygmateriel m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 94 193 000 kr.

B 30. *Armén: Järnvägskrigsbromateriel*

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	3 000 000	935 790	4 384 517
1964/65	3 000 000		
1965/66 (förslag)	3 100 000		

Med stöd av riksdagens bemyndigande har Kungl. Maj:t medgivit arméförvaltningen att under budgetåren 1959/60 och 1963/64 utlägga beställningar av järnvägskrigsbromateriel inom en kostnadsram av sammanlagt (12 + 12 =) 24 milj. kr. Härvid har förutsatts att betalningsutfall för bemyndigandet för budgetåret 1963/64 skulle fördelas i huvudsak jämnt på budgetåren 1963/67. För att fullfölja under budgetåret 1959/60 beslutade anskaffningar har ämbetsverket i enlighet med riksdagens medgivande budgetåret 1962/63 erhållit ett ytterligare beställningsbemyndigande om 1 100 000 kr. För att bestrida kostnaderna för ifrågavarande beställningar har för budgetåren 1959/65 hittills anvisats tillhoppa 18 690 000 kr., häri inberäknat det belopp om sammanlagt 690 000 kr., som under budgetåren 1959/63 överförts från prisregleringsanslag. Av medgivna beställningsbemyndiganden om (24 000 000 + 1 100 000 =) 25 100 000 kr. saknar således ett belopp om (25 100 000 — 18 690 000 =) 6 410 000 kr. täckning av betalningsmedel.

Arméförvaltningen hemställer att anslaget höjes med 100 000 kr. Jag biträder ämbetsverkets förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Järnvägskrigsbromateriel* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 3 100 000 kr.

B 31. *Armén: Uttagning av motorfordon och motorredskap*

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	134 000	125 339
1964/65	200 000	
1965/66 (förslag)	200 000	

Från anslaget bestrides kostnader för s. k. förbesiktning av för krigsmakten uttagna motorfordon och motorredskap.

Arméförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Från och med den 1 januari 1965 kommer successivt en stor del av den civila fordonsparken att underkastas obligatorisk kontrollbesiktning. Arméförvaltningen anser nämnda besiktning ha stort värde även för krigsmakten, i det att fordonsparken kommer att hållas i ett mera trafikdugligt skick än tidigare. Kontrollbesiktningen kan emellertid av flera skäl icke ersätta den förbesiktning som utföres för krigsmakten. Vid varje sådan förbesiktning upprättas särskilda protokoll, som med hänsyn till avlämningsplats samlas och förvaras vid mobiliserande myndighet. Dessa protokoll skall bilda grund för värdering av respektive fordon vid rekvisition i krig och utformas med särskild hänsyn härtill. En stor andel av uttagna motorfordon och motorredskap (arbetsredskap) kommer icke att beröras av den obligatoriska kontrollbesiktningen. Förbesiktningen måste avse även fordon, som är intagna i bilreservregistret, samt framförallt hjultraktorer och släpfordon vilkas uttagning tar en relativt stor del av förevarande anslag i anspråk. I samband med förbesiktning av såväl lastbilar som hjultraktorer bedöms vidare möjligheterna att anbringa dragkrokar av ett utförande som är anpassat till krigsmaktens behov. Erforderligt antal dragkroksatser upplägges därefter i förråd på mobiliseringsplatsen.

Departementschefen

Jag biträder arméförvaltningens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Uttagning av motorfordon och motorredskap* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kr.

g) Hemvärnet

B 32. Armén: Hemvärnets avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 034 000	1 007 613
1964/65	1 226 000	
1965/66 (förslag)	1 293 000	

Från förevarande anslag bestrides kostnader för avlöning till personal vid hemvärnsstaben och hemvärnets stridsskola samt för ersättningar till kretshemvärns- och hemvärnschefer samt hemvärnskompanichefer, tillsynsmän och viss personal i kök och servering vid hemvärnets stridsskola m. m.

Försvarets civilförvaltning hemställer, med anledning av förslag av rikshemvärnschefen, att anslaget höjes med 70 000 kr.

	Ökning eller minskning
1. <i>Personalförändringar</i>	
a) 1 officer A:28.....	+ 15 398
b) Övertidsersättningar m. m.	+ 3 140
2. <i>Tjänsteförändringar</i>	
a) 1 officer (tygofficer) A:24—A:28	+ 2 874
b) Kostnader för press- och upplysningsverksamhet för hemvär- net överföres till omkostnadsanslag	— 2 000
3. <i>Löneomräkning</i>	+ 50 588
	+ 70 000

1 a) Rikshemvärnschefen anför att arbetsuppgifterna vid hemvärnsstaben, särskilt för stabschefen och adjutanten (utbildningsofficeren), ökat avsevärt och föreslår därför en förstärkning av arbetskraften vid staben med en officer i A: 28, huvudsakligen avsedd för försvarsupplysning samt press- och säkerhetstjänst. Civilförvaltningen biträder förslaget.

2 b) För press- och upplysningsverksamhet har för innevarande budgetår anvisats 2 000 kr. under hemvärnets avlöningsanslag. Då dessa medel huvudsakligen användes för materielanskaffning föreslår civilförvaltningen i likhet med rikshemvärnschefen att medlen fr. o. m. budgetåret 1965/66 i stället anvisas under hemvärnets omkostnadsanslag.

Rikshemvärnschefen har härutöver föreslagit, att arvoden till kretshemvärns-, hemvärns- och hemvärnskompanichefer höjes med totalt 50 % i förhållande till 1963/64 års arvoden. För 1964/65 höjdes dessa arvoden med 25 %. Vidare upprepar rikshemvärnschefen sitt förslag om arvoden till hemvärnsadjutanter (jfr prop. 1964:1 bil. 6 s. 79). Civilförvaltningen biträder icke dessa förslag.

Departementschefen

Jag föreslår, att en arvodesbefattning för pensionerad officer i A: 24 tillkommer vid hemvärnsstaben. Befattningen bör i första hand avses för säkerhetstjänst. I övrigt är jag inte beredd föreslå några personal- eller tjänsteförändringar under förevarande anslag.

Anslaget torde böra uppföras med 1 293 000 (+ 67 000) kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för hemvärdet, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	120 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	115 000

3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	856 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	45 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	157 000
Summa kr.	1 293 000

b) till *Armén: Hemvärnets avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 293 000 kr.

B 33. Armén: Hemvärnets omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	753 000	784 540
1964/65	823 000	
1965/66 (förslag)	1 047 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, med anledning av förslag av rikshemvärnschefen, att anslaget höjes med 24 000 kr., varav 10 000 kr. är att hänföra till löne- och prisstegringar samt 14 000 kr. till ökad verksamhet.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66	
		Mynd.	Dep:t
1. Reseersättningar	247 000	+ 10 000	+ 10 000
2. Expenser: Övriga expenser	477 000	+ 14 000	+ 214 000
		+ 24 000	+ 224 000

1. Höjningen motiveras av inträffade taxehöjningar.

2. Av den föreslagna uppräkningsavses 2 000 kr. för ökade städkostnader och 12 000 kr. för press- och upplysningsverksamhet. I sistnämnda belopp ingår, förutom 2 000 kr. som överförts från hemvärnets avlöningsanslag, 10 000 kr. avsedda som en engångsutgift för en riksomfattande kampanj rörande hemvärdet med anledning av dess 25-årsjubileum 1965.

Departementschefen

Som framgår av vad jag anförte vid anmälan av anslaget *Armén: Underhåll av tygmateriel m. m.* (B 29) bör under förevarande anslag anvisas ett belopp av 200 000 kr. för åtgärder till skydd mot inbrott i hemvärnets förråd. I övrigt har jag inte något att erinra mot civilförvaltningens beräkning av medelsbehovet. Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen upptar jag anslaget för nästa budgetår till (823 000 +

224 000 ==> 1 047 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Hemvärnets omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 047 000 kr.

B 34. *Armén: Hemvärnets intendenturmateriel m.m.*

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	1725 000	775 000	—
1964/65	810 000		
1965/66 (förslag)	1 125 000		

¹ Härutöver har 50 000 kr. överförts från anslaget *Reglering av prisstegringar*

Från anslaget bestrides kostnader för anskaffning, vård (inklusive tvätt) och transporter av intendenturmateriel för hemvärdnet. Från anslaget utgår enligt Kungl. Maj:ts bestämmande årligen visst bidrag till hemvärnsfonden för underhåll m. m. av hemvärnets stridsskola.

Försvarets intendenturverk hemställer, att anslaget höjes med 150 000 kr.

1. Materielanskaffningar	+ 125 000
2. Prisstegringar	+ 25 000
	+ 150 000

M o t i v

1. För att möjliggöra successiv övergång till fältuniform m/58 uppräknades anslaget för budgetåret 1964/65 med 180 000 kr. Intendenturverket föreslår i enlighet med chefens för armén anvisningar för budgetåret 1965/66 att 200 000 kr. beräknas för ändamålet. Detta innebär en höjning med 20 000 kr.

Rikshemvärnschefen har hos intendenturverket upprepat sin tidigare framställning om att hemvärnsmännen bör få tillgång till en permissionsuniform (jfr prop. 1964: 1 bil. 6 s. 83). Intendenturverket delar i likhet med chefen för armén rikshemvärnschefens uppfattning och föreslår, att anslaget höjes med 105 000 kr. för att under budgetåret 1965/66 utlämning av uniform m/60 till kretshemvärnschefer m. fl. hemvärnschefer skall kunna påbörjas.

2. Prisstegringar från maj 1963 till maj 1964 anges till 2,9 %.

Med stöd av beslut av 1947 års riksdag (prop. 1947: 1 bil. 6 s. 132; SU 4; rskr. 4) utgår bidrag till hemvärnsfonden för vård och underhåll av hemvärnets stridsskola i Vällinge. För innevarande budgetår utgår bidraget

55 000 kr. I skrivelse den 31 augusti 1964 har *chefen för armén*, efter framställning i ämnet från rikshemvärnschefen, anmält behov av sammanlagt 163 900 kr. för reparations- och inredningsarbeten av vissa byggnader som disponeras av hemvärnets stridsskola.

Departementschefen

För egen del förordar jag att anskaffningstakten i fråga om fältuniform m/58 ökas snabbare än intendenturverket räknat med. Jag föreslår att anslaget för ändamålet höjes med 125 000 kr. Härvid har jag beaktat att riksdagen (SU 1964: 4; rskr. 4) förutsatt att möjligheterna att öka takten i anskaffningen av fältuniformen skulle prövas noga. Anskaffningen av permissionsuniform är däremot enligt min mening inte lika angelägen. Jag är därför inte beredd föreslå att särskilda medel beräknas för detta ändamål. Behov av permissionsuniform vid särskilda tillfällen bör tillgodoses genom att uniformer utlämnas som lån. Mot intendenturverkets beräkning i övrigt av medelsbehovet under förevarande anslag har jag inte något att erinra.

Vidare tillstyrker jag arméchefens förslag att ca 165 000 kr. anvisas för reparations- och inredningsarbeten i vissa av hemvärnets stridsskola disponerade byggnader. Jag förutsätter, att medlen för denna upprustning inräknas i bidraget till hemvärnsfonden för nästa budgetår. Jag föreslår, att anslaget uppföres med 1 125 000 kr., innebärande en sammanlagd anslagshöjning av 315 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Hemvärnets intendenturmateriel m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 125 000 kr.

B 35. Armén: Hemvärnets övningar

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	13 450 000	3 575 126	70 242
1964/65	3 750 000		
1965/66	3 925 000		

¹ Härutöver har 150 000 kr. överförts från anslaget Reglering av prisstegringar

Från anslaget bestrides med utbildnings- och övningsverksamheten vid hemvärdet sammanhängande kostnader för resor, traktamenten, förplägnad, förläggning, övningsmateriel, drivmedel och idrottsutövning m. m. ävensom ersättningar för markskador och arvoden till instruktörer och lärare.

Försvarets intendenturverk hemställer, att anslaget höjes med 163 000 kr.

1. Ökade kostnader för instruktörsverksamhet	+ 150 000
2. Prisförhöjningar	
a) Höjda kostnader för inkvartering och förläggning	+ 9 000
b) Höjda priser på viss övningsmateriel	+ 4 000
	+ 163 000

Motiv

1. För budgetåret 1963/64 uppräknades anslaget på förslag av försvarets lärarutredning med 750 000 kr. för de beräknade merkostnaderna för höjda förmåner till hemvärnets instruktörer. Kostnadsökningen har dock enligt intendenturverket visat sig uppgå till 900 000 kr. årligen. Då det är ett bestämt önskemål att utbildningens effektivitet och övningarnas omfattning ej minskas, bör anslaget räknas upp med (900 000 — 750 000 =) 150 000 kr.

Departementschefen

Jag har i huvudsak inte något att erinra mot intendenturverkets beräkningar av medelsbehovet under förevarande anslag för nästa budgetår. Med beaktande jämväl av de höjda järnvägstaxorna föreslår jag, att anslaget uppföres med 3 925 000 kr., vilket innebär en höjning med 175 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Hemvärnets övningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 3 925 000 kr.

B 36. *Armén: Hemvärnets tygmateriel m.m.*

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	4 815 000	5 090 800	40 941
1964/65	4 900 000		
1965/66 (förslag)	5 135 000		

Från förevarande anslag bestrides kostnaderna för underhåll av tygmateriel m. m. jämte av övningsverksamheten föranledda kostnader för ammunition.

Arméförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 235 000 kr.

1. Av chefen för armén höjd delram	+ 50 000
2. Prisstegringar på underhåll av tygmateriel	+ 43 000
3. Prisstegringar på ammunition för övningar	+ 142 000
	+ 235 000

Motiv

1. Chefen för armén har inom kostnadsramen för armén räknat med en uppräknings av förevarande anslag med 50 000 kr. för anskaffning av ammunition för övningar.

2—3. Arméförvaltningen beräknar prisstegringarna efter maj 1963 med utgångspunkt i försvarsindexen för maj 1964 avseende arméns anslag till underhåll av tygmateriel (106,7) och arméns anslag för anskaffning av tygmateriel m. m. (103,4).

Departementschefen

Jag anser mig böra godtaga arméförvaltningens beräkning av medelsbehovet och föreslår därför, att anslaget höjes med 235 000 kr. till 5 135 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Hemvärnets tygmateriel m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 5 135 000 kr.

C. Marinen

a) Avlöningar m. m.

C 1. Marinen: Avlöningar till aktiv personal m.fl.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	125 000 000	131 257 337
1964/65	128 000 000	
1965/66 (förslag)	144 700 000	

Chefen för marinen (skr. 14/8 1964) hemställer, att anslaget höjes med 10 965 000 kr.

		Ökning eller minskning		Summa
I. Personalförändringar				
A. Marinstaben				
1. 1 officer A:24 (sektion I, underrättelseavdelningen)	+	12 103		
2. 1 förste byråsekreterare Ae 23 (sektion II, allmänna avdelningen)	+	37 680		
3. 1 kontorsbiträde högst Ae 5 (kustartilleriets skjutskola)	+	14 880	+	64 663
B. Flottan				
1. 1 kapten Ao 21 (1. helikopterdivisionens utbildningsavdelning)	+	33 072		
2. 3 underofficerare Ao 15/13 (övertaliga) utgår	—	67 968	—	34 896
C. Kustartilleriet				
1. 1 kapten Ao 21 (1. helikopterdivisionen).....	+	32 702		
2. 2 flaggunderofficerare Ao 15 (1. helikopterdivisionen och marinstaben, sektion IV, truppregistret)	+	46 958	+	79 660
D. Marinläkarkåren				
1. 1 specialmarinläkare ABr 25 jämte arvode (dykspecialist med heltidstjänstgöring).....	+	57 992		
2. 1 förste marinläkare Ao 25 (marinöverläkarens expedition, tjänstgöring militärmedicinska undersökningscentralen)	+	37 680	+	95 672
E. Övrig personal				
1. 1 officer A:24 (chefens för sjövärnskåren stab)	+	12 103		
2. 2 underofficerare A:18 (SK och BK centralavdelningar)	+	24 418		

	Ökning eller minskning	Summa
3. 1 underofficer A:18 (marinöverläkarens expedition)	+ 12 524	
4. 1 översköterska Ae 13 (halvtid) (KÖS)	+ 10 728	+ 59 773
		+ 264 872
II. Tjänsteförändringar		
Lönegradsuppflyttningar		+ 478 900
III. Förändringar i övrigt		
a) Tillsynsmän vid marinens kustbevakning	+ 4 000	
b) Tillsynsmän vid befästningar	+ 9 400	
c) Representationsbidrag	+ 17 000	
d) Ytterligare fänrikar	+ 343 296	
e) Tillfälligt anställd personal	+ 31 400	
f) Lärare och föreläsare	+ 35 000	
g) Ekiperingsersättningar	— 40 000	
h) Tjänstetidsbefordran	+ 2 157	
i) Vikariatslöneförordnanden	+ 24 069	
j) Assistenten för frivilligfrågor	+ 2 158	+ 428 480
IV. Löneomräkning		+ 10 393 960
V. Särskilda uppbördsmedel		
Ersättning för avlöningskostnader på statens isbrytarfartyg		— 600 000
VI. Avrundning		— 1 212
		+ 10 965 000

Motiv

Av de av chefen för marinen anförda motiven må följande återges.

A. 3. I personalförteckning för marinstaben har från och med innevarande budgetår ej upptagits någon tjänst för kontorsbiträde, avsedd för kustartilleriets skjutskola. Behovet av biträde vid skjutskolan kan därför efter marinstabens omorganisation (jfr prop. 1964:31) endast tillgodoses genom provisoriska åtgärder. Chefen för marinen föreslår, att ett kontorsbiträde i högst Ae 5 tillkommer på marinstabens stat eller på särskild stat för kustartilleriets skjutskola.

B. 2. Chefen för marinen anmäler, att för budgetåret 1965/66 den särskilda slaten för övertaliga underofficerare minskar med tre beställningar i förhållande till innevarande budgetår.

E. 4. Vid Karlskrona örlogsskolors sjukvårdsavdelning finns sedan 1963 enligt av försvarets sjukvårdsstyrelse meddelade särskilda bemyndiganden — utöver i vederbörlig personalförteckning upptagen extra ordinarie över-

sköterska — anställd en översköterska i Ag 13 med halvtidstjänstgöring. Personalförstärkningen har enligt sjukvårdsstyrelsen nödvändiggjorts av ökad arbetsbelastning på sjukvårdsavdelningen på grund av specialundersökningar av exempelvis submarin personal, vaccination av personal för långresor m. m. Efter förslag av sjukvårdsstyrelsen hemställer chefen för marinen att en halvtidstjänst för översköterska i Ae 13 tillkommer vid avdelningen.

II. I det följande beröres närmare endast sådana av chefen för marinen framförda förslag till tjänsteförändringar som är motiverade från organisatorisk synpunkt eller eljest är av särskilt intresse.

Med hänsyn till tjänsteåldern för nuvarande högbåtsmän vid flottan och överfurirer vid kustartilleriet föreslår marinchefen, att 16 beställningar för förste högbåtsman i Ao 13 och tio beställningar för flaggfurir i Ao 13 tillkommer i utbyte mot motsvarande antal beställningar för högbåtsman i Ao 11 och furir i Ae 8/7. Med hänsyn till bl. a. det ökade behov av överfurirsbeställningar som följer av minskningen av tjänstetiden för befordran till överfurir från sex till fyra och ett halvt år bör enligt marinchefen de nya beställningarna för flaggfurir utbytas mot furirsbeställningar.

I skrivelse den 3 december 1964 har chefen för marinen med hänsyn till den förkortade befordringstiden för högbåtsman och överfurir hemställt att 35 beställningar för högbåtsman i Ao 11 vid flottan och 48 beställningar för överfurir i Ao 11 vid kustartilleriet tillkommer i utbyte mot motsvarande antal beställningar för furir.

Chefen för marinen föreslår att en tjänst för lärare i Ao 23 vid kustartilleriets radarskola, avsedd för kvalificerad undervisning i radarteknik, utbytes mot tjänst för lektor i Ae 25. *Försvarets lärarutredning* har i yttrande den 6 oktober 1964 förklarat sig inte kunna tillstyrka detta förslag. Utredningen anser att den nuvarande tjänsten för lärare bör utbytas mot tjänst för driftingenjör.

Genom försvarets civilförvaltnings försorg har personalberäkningar utförts vid kassaavdelningen vid Gotlands kustartilleriförsvar. Chefen för marinen föreslår med anledning av vad därvid framkommit att vid avdelningen tillkommer en tjänst för kanslibiträde i Ae 7 i utbyte mot en dylik tjänst med halvtidstjänstgöring.

Marinchefen föreslår i övrigt uppflyttning av eller vikariatslöneförordnande i högre lönegrad för sammanlagt 95 beställningar och tjänster. Av dessa avses tre beställningar för avdelningschefer vid marinstaben, två befattningar för detaljchefer vid marinstaben, en beställning för chef för första ubåtsflottiljen, två för avdelningschefer vid Stockholms respektive Göteborgs örlogsvarv, en för sektionschef vid marinförvaltningen, två för bataljonschefer vid Karlskrona örlogsskolor, en för chef för första helikopterdivisionen, fyra beställningar för lärare och en befattning för intendent vid sjö-

krigsskolan, två beställningar för chefer för ubåtsjaktskolan respektive artilleriskolan vid Berga örlogsskolor, två för tygmästare vid Norrlands respektive Göteborgs kustartilleriförsvär, en för chef för tekniska tjänsten vid kustartilleriets radarskola, 12 för elever vid militärhögskolan, fem för marinintendenturkåren samt tre för mariningenjörkåren. Vidare innefattar förslaget uppflyttning av 47 beställningar för underofficer, varav 23 vid flottan och 24 vid kustartilleriet samt uppflyttning av sex civila tjänster vid marinens skolor.

III. a) Medelsbehovet för nästa budgetår för arvoden till tillsynsmän vid marinens kustbevakning m. m. beräknas av marinchefen till 65 400 kr., innebärande en ökning med 4 000 kr. Ökningen anses erforderlig med hänsyn till dels tillkomst av nya bevakningsobjekt (krigsförråd och utrustningsdepåer), dels vissa önskvärda arvodesförhöjningar.

b) Medelsbehovet för arvoden till tillsynsmän vid befästningar m. m. inom kustartilleriförsvaret beräknas öka med 9 400 kr. till 376 400 kr. Härvid har marinchefen räknat med att antalet heltidsanställda tillsynsmän vid Blekinge kustartilleriförsvär kan minskas med en på grund av viss omorganisation av bevakningstjänsten. Hänsyn har vidare tagits till erforderliga förändringar beträffande dels behovet av deltidanställda tillsynsmän, dels arvodesbeloppens storlek.

c) Representationsbidrag utgår f. n. endast till chefen för marinen och marinkommandocheferna. Chefen för marinen föreslår dels att marinchefens representationsbidrag höjes från 4 000 kr. till 6 000 kr. för år dels att representationsbidrag tilldelas ytterligare ett antal förbandschefer.

e) Chefen för marinen hemställer att för betjänande av övningsanläggningen »Mimer» vid Berga örlogsskolor må inom ramen för ett belopp av 31 400 kr. finnas anställda tekniska biträden med timarvode beräknat efter lönen i lönegrad Ag 5.

f) För timarvoden till lärare och föreläsare beräknar marinchefen för nästa budgetår i runt tal 1 236 000 (+ 35 000) kr. Ökningen är enligt marinchefen helt beroende på höjda timarvoden.

j) Chefen för marinen föreslår utökning av tilldelade tjänstgöringsmånader för assistenter för frivilligfrågor med en och en halv månad att tilldelas assistenter vid staben för marinkommando Nord och Norrlands kustartilleriförsvär i Härnösand.

Departementschefen

Antalet befintliga ordinarie och icke-ordinarie beställningar och tjänster samt militära arvodesbefattningar m. m. vid marinen enligt fastställda personalförteckningar för budgetåret 1964/65 samt de förändringar häri som uppkommer vid genomförande av mina förslag för budgetåret 1965/66 framgår av följande sammanställning.

	Personalför- teckning 1964/65	Förändring
Officerare	¹ 813	— 11
Underofficerare	² 1 476	+ 1
Underbefäl	² 2 290	+ 6
Meniga	300	—
Civilmilitär personal	260	—
Civil personal	1 804	+ 5
Arvodesbefattningar	81	—

¹ Varav beräkningsmässigt 70 fänrikar

² Fr.o.m. 1/1 1965 i fråga om personal i teknisk tjänst

Av följande sammanställning över personalläget inom marinen framgår hur antalet anställda av olika kategorier förändrats under de senaste åren och de förändringar som enligt myndigheterna kan förutses i nuvarande rekryteringssituation. Det nu redovisade antalet anställda den 1 oktober 1963, som på ett flertal punkter avviker från det i prop. 1964: 1 (bil. 6 s. 91) för samma tidpunkt redovisade antalet, bygger på ett säkrare underlag än det till prop. 1964: 1 framtagna. Av sammanställningen framgår att rekryteringen av officerare har ökat under budgetåret 1963/64 och beräknas öka i samma takt under följande år. Antalet vakanser uppgår till ca 55. Kadern av underofficerare beräknas fortsätta att nedgå under 1964/65 för att sedan åter öka under nästa budgetår. Rekryteringen av underbefäl beräknas öka i tillfredsställande utsträckning. Den beräknade ökningen av ingenjörspersonalen sammanhänger med uppbyggnaden av kadern av mariningenjörer med gymnasieutbildning eller motsvarande.

Sammanställning över personalläget inom marinen (tjänstemän)

Personalkategori	Antal anställda			Beräknad förändring till 1.10 från föreg. 1.10	
	1.10.63	1.10.64	förändr.	1.10.65	1.10.66
<i>Militär personal</i>					
Officerare	740	758	+ 18	+ 22	+ 16
Underofficerare	1 454	1 428	— 26	— 85	+ 68
Underbefäl	1 636	1 784	+ 148	+ 145	+ 176
Meniga	298	329	+ 31	+ 1	± 0
<i>Civilmilitär personal</i>					
Ingenjörer	105	106	+ 1	+ 17	+ 24
Läkare	19	19	± 0	+ 2	± 0
Marinpolis	56	56	± 0	± 0	± 0
<i>Civil personal</i>					
Tekniker	317	323	+ 6	+ 15	± 0
Förrådspersonal	182	182	± 0	+ 5	+ 1
Kökspersonal	139	138	— 1	+ 6	± 0
Kontorspersonal	596	640	+ 44	+ 75	+ 7
Övrig personal	399	417	+ 18	+ 26	+ 26
	5 941	6 180	+ 239	+ 229	+ 318

Jag behandlar chefens för marinen yrkanden punktvis i den ordning de förut omnämnts. De förslag till personal- och tjänsteförändringar m. m. som jag inte särskilt nämner har jag inte ansett mig böra tillstyrka.

I. A. Jag tillstyrker under denna punkt att en tjänst för kontorsbiträde i högst Ae 5 uppföres på marinstabens stat för placering vid kustartilleriets skjutskola.

B. I likhet med marinchefen räknar jag med en minskning med tre beställningar i Ao 15/13 av den särskilda staten för övertaliga underofficerare.

D. Marinchefen har i skrivelse den 12 oktober 1964 framlagt förnyat förslag till upprättande av en undersökningscentral i Karlskrona (jfr prop. 1964: 1 bil. 6 s. 87 och 90). Genom beslut den 4 december 1964 har Kungl. Maj:t med anledning av marinchefens förslag medgivit att en medicinsk undersökningscentral för submarin personal må inrättas vid Karlskrona örlogsskolor fr. o. m. den 1 januari 1965, samt att en sjuksköterskeutbildad underofficer må kommenderas till enheten under tiden den 1 januari—den 30 juni 1965. Marinchefen har i sitt förslag hemställt att beställningar för en marinläkare i Ao 25 och en sjuksköterskeutbildad underofficer i Ao 15 samt tjänster för ett laboratoriebiträde i Ag 9 och ett kanslibiträde i Ag 7 skall tillkomma för den sålunda inrättade enheten fr. o. m. den 1 juli 1965. För egen del anser jag mig inte böra biträda förslaget om inrättande av en ordinarie beställning för marinläkare i Ao 25 men jag beräknar medel under anslaget för arvodesanställning av en läkare. Undersökningscentralen bör vidare tillföras en tjänst för laboratorieassistent i högst Ag 10. Behovet av sjuksköterskeutbildad underofficer bör enligt min mening även i fortsättningen tillgodoses genom kommendering.

E. Jag föreslår med anledning av myndigheternas förslag att en tjänst för halvtidstjänstgörande översköterska i Ae 14 inrättas vid Karlskrona örlogsskolor.

I anslutning till vad jag i det föregående under arméns allmänna avlöningsanslag anfört beträffande fortifikationsbefälhavarstaben i Boden föreslår jag att en tjänst för förste reparatör i Ae 11 tillkommer vid Norrlands kustartilleriförsvar med KA 5. Jag föreslår vidare, att vid nyssnämnda kustartilleriförsvar tillkommer en tjänst för tekniker i Ae 11. Härvid kan en tjänst för tekniker i Ag 11 utgå.

Efter förslag i prop. 1964: 201 har 1964 års riksdag (SU: 208; rskr. 393) beslutat vissa förändringar i personalstaterna för underofficerare och underbefäl vid marinens maskin- och hantverksavdelningar. Härvid fastslogs att frågan om utbyggnad av antalet beställningar för ifrågavarande personal vid kustartilleriet borde prövas årligen i samband med behandlingen av chefens för marinen anslagsäskanden. Jag föreslår, att för nästa budgetår

tillkommer följande beställningar vid kustartilleriet avsedda för ifrågasvarande tekniska personal, nämligen två flaggunderofficerare i Ao 15, två underofficerare av 2. graden i Ao 13 samt sex överfurirer i Ao 11.

Genom beslut den 26 maj 1961 fastställde Kungl. Maj:t personalorganisation för stabs- och förvaltningstjänsten m. m. i fred vid fo 32/31 jämte Göteborgs kustartilleriförsvar. Sedermera har nya eller ökade arbetsuppgifter tillkommit. Chefen för marinen har därför på grundval av kompletterande organisationsundersökningar genom statskontorets försorg hemställt om viss förstärkning m. m. av personalen vid fo 32/31. Sålunda föreslås att en tjänst för kanslibiträde i Ag 7 tillkommer vid stabsavdelningen. Vidare föreslås att en tjänst för förrädsförmän i Ag 10 tillkommer vid arméintendenturförrådet samt att en för pensionerad underofficer avsedd arvodesbefattning i A: 18, som får finnas inrättad intill den 1 juli 1965 vid tygförvaltningen, skall få finnas inrättad t. v. Statskontoret har yttrat sig över förslaget.

Med anledning av marinchefens förslag tillstyrker jag att för nämnda arbetsuppgifter vid fo 32/31 t. v. får finnas inrättade tjänster för ett kanslibiträde i Ag 7 och en förrädsförmän i Ag 10 samt intill den 1 juli 1966 även en arvodesbefattning för underofficer i A: 18.

Det förutsattes i samband med 1958 års försvarsbeslut (prop. 1958: 110 s. 104; SU B 98; rskr. B 125) att kostnaderna för den kvalitetshöjning i krigsorganisationen som ett genomförande av beslutet innebar, i görligaste mån skulle reduceras genom besparingar i fredsorganisationen, vilken skulle begränsas till vad som oundgängligen erfordrades för att säkerställa krigsorganisationens funktionsduglighet. Då marinens krigsorganisation undergått avsevärda förändringar utan att detta påverkat personalstaterna föreslår jag som ett led i denna fortlöpande anpassning till krigsorganisationen, att tio löjtnantsbeställningar vid flottan indras.

I anslutning till förslag beträffande försvarets radioanstalt som redovisas i särskild ordning föreslår jag vidare att en beställning för kapten vid flottan dras in.

Genom beslut den 4 juni 1964 har Kungl. Maj:t förordnat om vissa provisoriska organisationsåtgärder vid Karlskrona försvarsområde och Blekinge kustartilleriförsvar. I anslutning härtill bör tjänster för en kansliskrivare i Ao 11 och ett kanslibiträde i Ao 7, vilkas innehavare uppehåller högre tjänster, indragas vid uppkommande ledighet.

II. Jag tillstyrker marinchefens förslag att inrätta vid flottan 16 beställningar för förste högbåtsman i Ao 13, av vilka sex avses för teknisk per-

sonal, i utbyte mot samma antal högbåtsmannabeställningar i Ao 11 samt vid kustartilleriet tio beställningar för flaggfurir i Ao 13, av vilka fem avses för teknisk personal, i utbyte mot samma antal furirsbeställningar i Ae 8/7. Jag föreslår vidare att 35 beställningar för högbåtsman i Ao 11 vid flottan och 48 beställningar för överfurir i Ao 11 vid kustartilleriet tillkommer i utbyte mot motsvarande antal furirsbeställningar.

Slutligen tillstyrker jag att en tjänst för kanslibiträde i Ae 7 inrättas vid kassaavdelningen vid Gotlands kustartilleriförsvar. Härvid kan en tjänst för halvtidstjänstgörande kanslibiträde i Ae 7 utgå vid kustartilleriförsvaret.

III. Marinchefens förslag rörande representationsbidrag anser jag mig inte böra biträda, medan beräkningarna i övrigt av medelsbehovet under denna punkt inte föranleder någon erinran från min sida.

V. Ersättningen för avlöningskostnader på statens isbrytarfartyg bör med hänsyn till belastningen m. m. i enlighet med marinchefens förslag för nästa budgetår beräknas till 1 550 000 (+ 600 000) kr.

Med hänsyn till vad jag i det föregående föreslagit i fråga om personal- och tjänsteförändringar m. m. vid marinen samt med beaktande av kostnaderna för erforderlig löneomräkning och anslagsbelastningen under föregående budgetår bör anslaget för nästa budgetår uppföras med 144,7 milj. kr., innebärande en höjning med 16,7 milj. kr.

Äberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i vederbörliga personalförteckningar för marinen som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för marinens anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	57 000 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	1 200 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	700 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	41 000 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	46 800 000

Summa kr. 146 700 000

Särskilda uppbördsmedel

1. Avlöningar till viss personal i verkstadsdrift ...	450 000
2. Ersättning för avlöningskostnader på statens isbrytarfartyg	1 550 000
	Nettoutgift kr. 144 700 000

c) till *Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 144 700 000 kr.

C 2. Marinen: Avlöningar till personal å reservstat

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	135 000	128 148
1964/65	135 000	
1965/66 (förslag)	135 000	

I enlighet med förslag av chefen för marinen bör anslaget för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp, 135 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Avlöningar till personal å reservstat* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 135 000 kr.

C 3. Marinen: Avlöningar till personal i marinens reserver

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	2 100 000	4 533 302
1964/65	2 850 000	
1965/66	4 000 000	

Chefen för marinen hemställer, att anslaget höjes med 1 080 000 kr. Härvid räknar chefen för marinen med att medelsbehovet ökar med ca 300 000 kr. med hänsyn till 1964 års lönereglering, med ca 580 000 kr. på grund av ökat antal tjänstgöringsdagar samt med 200 000 kr. för premier.

För egen del har jag i huvudsak inte något att erinra mot marinchefens anslagsberäkning. Jag föreslår att anslaget uppföres med 4 milj. kr., innebärande en höjning med 1 150 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Avlöningar till personal i marinens reserver* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 000 kr.

C 4. Marinen: Avlöningar till viss arbetarpersonal

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	11 750 000	13 365 620
1964/65	12 500 000	
1965/66 (förslag)	13 900 000	

Chefen för marinen hemställer, att anslaget höjes med 630 000 kr. med hänsyn till höjningen av arbetarlönerna.

Inom ramen för oförändrat antal arbetare och arbetsmånader för förrådspersonal (287 resp. 216) räknar chefen för marinen med en — delvis tillfällig — ökning vid Göteborgs kustartilleriförsvar med 2 arbetare resp. 48 arbetsmånader. Ökningen motsvaras av en minskning vid marinkommando Ost, vilken erhålles på grund av interna rationaliseringsåtgärder.

Även beträffande övrig arbetarpersonal räknar chefen för marinen med oförändrat behov eller 525 arbetare av vilka 27 i intendenturtjänst och 498 i annan tjänst enligt marinförvaltningens bestämmande. Av marinförvaltningen framfört önskemål om utökning av arbetarantalet med 7 man har chefen för marinen icke ansett sig kunna medtaga i sina medelsberäkningar.

Departementschefen

Jag föreslår, att anslaget höjes med 1,4 milj. kr. Jag räknar härvid med ökat medelsbehov dels på grund av 1964 års avtalsuppgörelse, dels till följd av arbetsbortfall beroende på ökade semesterförmåner m. m. Anslaget bör alltså uppföras med $(12\,500\,000 + 1\,400\,000 =) 13\,900\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 13 900 000 kr.

C 5. Marinen: Avlöningar m.m. till värnpliktiga

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	19 300 000	18 216 503
1964/65	20 700 000	
1965/66 (förslag)	18 300 000	

Chefen för marinen (skr. 12/8 1964) hemställer, att anslaget minskas med 1 400 000 kr.

Antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga vid marinen under nästa budgetår beräknas av chefen för marinen till ca 2 531 000 eller ca 225 000

lägre än för innevarande budgetår. Dessa fördelar sig med 1 418 000 på flottan och 1 113 000 på kustartilleriet. För första tjänstgöring beräknas 2 202 000 dagar och för befäls- och repetitionsövningar, fortsatt tjänstgöring m. m. 329 000 dagar.

Med utgångspunkt i nämnda antal tjänstgöringsdagar och under beaktande av anslagsbelastningen under föregående budgetår beräknar chefen för marinen kostnaderna för penningbidrag till 13 290 000 kr., för sjöstillägg och flygtillägg m. m. till 2 130 000 kr., varvid chefen för marinen beräknat samma höjningar i sjöstilläggen för de värnpliktiga som enligt avtal tillkommit för stampersonalen vid tjänstgöring på motortorpedbåt och ubåt (+ 440 000 kr.), för premier till 2 620 000 kr., för inkvarteringsersättningar m. m. till 60 000 kr. och för utryckningsbidrag till 1 200 000 kr.

Anslaget beräknas sålunda till $(13\,290\,000 + 2\,130\,000 + 2\,620\,000 + 60\,000 + 1\,200\,000 =) 19\,300\,000$ kr.

Departementschefen

Med hänsyn till anslagsbelastningen under budgetåret 1963/64 finner jag att förevarande anslag bör kunna uppföras med 18,3 milj. kr., innebärande en minskning med 2,4 milj. kr. Jag räknar härvid inte med någon höjning av sjöstillägget för värnpliktiga. Jag hemställer att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 18 300 000 kr.

b) Omkostnader

C 6. Marinen: Sjukvård m.m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 060 000	1 267 107
1964/65	1 150 000	
1965/66 (förslag)	1 370 000	

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att anslaget höjes med 145 000 kr.

Sjukvårdsstyrelsen beräknar för nästa budgetår antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga till i runt tal 2 531 000 innebärande en minskning med 225 000 i förhållande till innevarande budgetår. Med en dagskostnad av 38 öre innebär denna minskning i tjänstgöringsdagarna ett minskat medelsbehov med avrundat 85 000 kr. Med ledning av kostnaderna under andra kvartalet 1964 för vård på utomlänslasarett räknar sjukvårdsstyrelsen med att höjningen den 1 januari 1964 i utomlänstaxan medför en kostnadsökning

för helt år med i runt tal 40 000 kr. Sjukvårdsstyrelsen beräknar vidare kostnaderna för viss bakteriologisk undersökning av livsmedelshanterande personal till 10 000 kr. under detta anslag. Slutligen finner sjukvårdsstyrelsen med hänsyn till belastningen under anslaget för budgetåret 1963/64 en anslagsuppräknig med 180 000 kr. erforderlig.

Departementschefen

Jag har inte någon erinran mot sjukvårdsstyrelsens beräkningar. Under hänvisning till vad jag anfört vid anmälan av arméns motsvarande anslag föreslår jag emellertid, att anslaget uppföres med 1 370 000 (+ 220 000) kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Sjukvård m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 370 000 kr.

C 7. Marinen: Reseersättningar m.m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	3 100 000	3 208 706
1964/65	3 450 000	
1965/66 (förslag)	3 540 000	

Chefen för marinen hemställer, att anslaget uppföres med 3 540 000 kr., innebärande en höjning med 90 000 kr. till följd av inträffade taxehöjningar. Jag biträder detta förslag och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 3 540 000 kr.

C 8. Marinen: Rekryteringskostnader

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	265 000	195 953	69 047
1964/65	305 000		
1965/66 (förslag)	320 000		

Chefen för marinen hemställer, att anslaget höjes med 15 000 kr. under hänvisning till inträffade kostnadsökningar. Jag biträder förslaget. Anslaget bör alltså uppföras med (305 000 + 15 000 =) 320 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Rekryteringskostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 320 000 kr.

C 9. Marinen: Bränsle m.m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	6 100 000	7 263 198
1964/65	7 500 000	
1965/66 (förslag)	7 500 000	

Fortifikationsförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 350 000 kr. Härav hänföres ett belopp av 200 000 kr. till prishöjningar. Den allmänt ökade elkraftförbrukningen beräknas medföra en kostnadsökning av 100 000 kr. För elkraftförbrukning i nytillkommande anläggningar beräknas medelsbehovet till 50 000 kr.

Departementschefen

För egen del anser jag att anslaget med hänsyn till anslagsbelastningen under budgetåret 1963/64 bör kunna uppföras med oförändrat belopp, 7,5 milj. kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Bränsle m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 7 500 000 kr.

C 10. Marinen: Renhållning

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	2 550 000	2 630 514
1964/65	2 300 000	
1965/66 (förslag)	2 700 000	

Försvarets intendenturverk hemställer, att anslaget höjes med 180 000 kr. till följd av inträffade löne- och prisstegringar. För egen del anser jag att anslaget, med beaktande jämväl av anslagsbelastningen 1963/64, bör uppföras med 2,7 milj. kr., innebärande en höjning med 400 000 kr. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Renhållning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 700 000 kr.

C 11. Marinen: Telefon m.m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 180 000	1 097 892
1964/65	1 260 000	
1965/66 (förslag)	1 400 000	

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 90 000 kr. samt uppger att 45 000 kr. därutöver erfordras med anledning av telefontaxornas höjning fr. o. m. den 1 juli 1964.

1. Utbyte av automatiska abonnentväxlar	+ 90 000
2. Utökning av befintliga växlar samt nyteckning av abonnemang ..	+ 25 000
3. Nya telexförbindelser	+ 5 000
4. Engångsutgifter 1964/65	— 30 000
	+ 90 000

Motiv

1. De automatiska abonnentväxlarna vid Blekinge och Gotlands kustartilleriförsvar är nedslitna och måste utbytas. I samband med utbytet planeras en sammanslagning av växlarna vid Blekinge kustartilleriförsvar och KA 2 till en växel.

2. Ett antal smärre utbyggnader av växlar och nyteckningar av abonnemang bl. a. vid marinkommando Ost erfordras.

3. Nya telexförbindelser erfordras vid Karlskrona kustradio och Tingstade radio.

Marinförvaltningen föreslår vidare, att 1 120 000 kr. av det begärda anslaget ställes till försvarets intendenturverks förfogande medan resterande 230 000 kr., avseende huvudsakligen beredskapsabonnemang, överföres till marinens vapenmaterielanslag.

Departementschefen

Marinförvaltningens förslag till uppdelning av förevarande anslag anser jag mig icke böra biträda. Fördelningen av medlen bör i stället regleras inom anslaget genom dispositionsföreskrifter.

Jag har inte någon erinran mot marinförvaltningens beräkning av medelsbehovet under anslaget. Med beaktande jämväl av de ökade kostnaderna på grund av höjda telefontaxor bör anslaget enligt min mening uppföras med 1,4 milj. kr., innebärande en höjning med 140 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Telefon m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 400 000 kr.

C 12. Marinen: Tvätt

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 300 000	1 275 896
1964/65	1 250 000	
1965/66 (förslag)	1 250 000	

Försvarets intendenturverk hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 1 250 000 kr. Jag biträder ämbetsverkets förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen*: *Tvätt* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 250 000 kr.

C 13. *Marinen*: Övriga expenser m.m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	450 000	437 145	17 562
1964/65	570 000		
1965/66 (förslag)	750 000		

Försvarets intendenturverk hemställer, att anslaget höjes med 15 000 kr.

1. Överföring av medel till marinförvaltningen	—	126 000
2. Ökat behov av expensmateriel	+	95 000
3. Ökad annonsering	+	21 000
4. Förhyring av hålkortsstansar m. m.	+	20 000
5. Prisstegring på expensmateriel	+	5 000
		+ 15 000

M o t i v

1. Chefen för flottans underofficerare, underbefäl och meniga (CUM) har infogats i marinstaben (jfr prop. 1964: 31). Kostnaderna för den maskinpark, som förhyrts för flottans truppregister och föranlett en uppräknig av förevarande anslag för budgetåret 1964/65 med 107 000 kr., anses böra överföras till marinförvaltningens omkostnadsanslag. Till detta anslag bör enligt intendenturverket överföras även den del av anslaget till övriga expenser vilken utgör CUM årsanvisning, nämligen 19 000 kr.

2. Utbildningsverksamheten har ökat väsentligt. Kontorsrationalisering och omorganisationer pågår kontinuerligt. Detta anses ställa ökade krav på bl. a. expensmateriel.

3. Överföring av avlöningskostnader för viss personal från sakanslag till avlöningsanslag medför samtidigt att kostnader för annonsering vid anställning överföres till förevarande anslag.

4. Som ett led i en successiv övergång till maskinell databehandling vid materielredovisning avses två regionala intendenturförråd tillföras stans- och kontrollstansmaskiner genom förhyrning.

Som framgår av vad som anförts under arméns motsvarande anslag föreslår intendenturverket att medlen under förevarande anslag överföres till marinens övningsanslag.

Departementschefen

Jag anser mig inte böra biträda försvarets intendenturverks förslag att överföra medlen under förevarande anslag till marinens övningsanslag. Som framgår av vad jag anfört under arméns anslag till övriga expenser bör anslaget framdeles uppföras som förslagsanslag. Kostnaderna för den maskinpark, som hyrts för flottans truppregister, bör enligt min mening alltför belasta förevarande anslag. I övrigt kan jag i huvudsak godtaga intendenturverkets beräkningar. Jag föreslår, att anslaget uppföres med 750 000 kr., innebärande en höjning med 180 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Övriga expenser m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kr.

*c) Mathållning***C 14. Marinen: Mathållning**

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	17 000 000	17 124 081
1964/65	18 300 000	
1965/66 (förslag)	16 500 000	

Försvarets intendenturverk hemställer, att anslaget minskas med 850 000 kr.

1. Minskat antal tjänstgöringsdagar	—1 927 350
2. Höjd dagskostnad	+ 387 230
3. Ökad inkomst av försålda portioner	— 11 000
4. Omräkning	+ 700 000
5. Avrundning	+ 1 120
	— 850 000

Motiv

1. Kostnadsminskningen på grund av minskat antal tjänstgöringsdagar beräknas sålunda.

	Tjänstgöringsdagar		För 1964/65 beräknad dagskostnad	Summa kr.
	1964/65	1965/66	ökning (+) minskning(—)	
Landportion	2 092 000	1 841 000	—251 000	4:75 —1 192 250
Skeppsportion	1 081 000	986 000	— 95 000	6:60 — 627 000
Fast tillägg till mässpenningar				
officerare	86 000	90 000	+ 4 000	4:70 + 18 800
underofficerare ...	147 000	141 000	— 6 000	4:25 — 25 500
högbåtsmän, över- furirer	94 000	91 000	— 3 000	3:60 — 10 800
furirer, furirsaspi- ranter	171 000	141 000	— 30 000	2:90 — 87 000
kockar och hov- mästare	95 000	94 000	— 1 000	3:60 — 3 600
				—1 927 350

2. Kostnadsökningen till följd av höjda dagskostnader beräknas på följande sätt.

	Tjänstgöringsdagar 1965/66	Beräknad dagskostnad			Summa kr.
		1964/65	1965/66	ökning	
Landportion	1 841 000	4:75	4:88	0:13	239 330
Skeppsportion	986 000	6:60	6:75	0:15	147 900
					+ 387 230

Av den för budgetåret 1964/65 beräknade dagskostnaden för landportion utgör 3:72 kr. normalportionskostnad och 1:03 kr. övriga mathållningskostnader. För budgetåret 1965/66 beräknar intendenturverket normalportionspriset till 3:73 kr., motsvarande medeltalet för vinterstatens genomsnittsvärde per den 1 maj 1964 och sommarstatens värde vid samma tidpunkt. Övriga mathållningskostnader beräknar intendenturverket med ledning av tillgänglig statistik för budgetåren 1959/60—1962/63 till 1:15 kr. för tjänstgöringsdag, dvs. en höjning med 12 öre i förhållande till för budgetåret 1964/65 beräknat belopp. Höjningen är beroende av fr. o. m. den 1 januari 1964 höjt belopp för portionsgottgörelse. Dagskostnaden per tjänstgöringsdag (landportion) beräknas sålunda till 4:88 kr. I jämförelse med budgetåret 1964/65 innebär det en ökning med 13 öre, vilket medför en kostnadsökning av 239 330 kr. för landportioner.

Skeppsportionspriset har för budgetåret 1964/65 beräknats till avrundat 6:60 kr., motsvarande i genomsnitt 150 % av normalportionspriset (3:72 kr.) eller 5:58 kr. jämte tillägg för övriga kostnader med 1:03 kr. För budgetåret 1965/66 beräknar intendenturverket skeppsportionspriset på motsvarande sätt till 6:75 kr. I jämförelse med budgetåret 1964/

65 innebär det en ökning med 15 öre, vilket medför en kostnadsökning av 147 900 kr. för skeppsportioner.

Kostnadsökningen på grund av höjda dagskostnader beräknas sålunda till (239 330 + 147 900 =) 387 230 kr.

3. Intendenturverket beräknar inkomsterna av försålda portioner under budgetåret 1965/66 till 336 000 kr., vilket innebär en ökning med 11 000 kr.

4. Beloppet motsvarar skillnaden mellan intendenturverkets förslag till äskanden för budgetåret 1964/65 och för samma budgetår beviljat anslag.

Departementschefen

För egen del föreslår jag med utgångspunkt i anslagsbelastningen under budgetåret 1963/64 samt med beaktande av ifrågakommande antal tjänstgöringsdagar och inträffade prishöjningar, att anslaget upptages med 16,5 milj. kr., innebärande en minskning med 1,8 milj. kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Mathållning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 16 500 000 kr.

d) Övningar m.m.

C 15. Marinen: Övningar m.m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	123 500 000	24 581 126	*6 406 929
1964/65	24 515 000		
1965/66 (förslag)	25 500 000		

¹ Härutöver har 750 000 kr. överförts från anslaget *Reglering av prisstegringar*

² Varav 790 075 kr. till Kungl. Maj:ts disposition

Försvarets intendenturverk hemställer, att anslaget ökas med 1 135 000 kr.

1. Ökad användning av målrobot	+	100 000
2. Ökat antal skjutningar med robot Seacat	+	150 000
3. Ökad kursverksamhet	+	200 000
4. Intensifierad utbildning i kustspaningsradar- och övrig kustbevakningstjänst	+	40 000
5. Ökad robotutbildning vid kustartilleriet	+	45 000
6. Nettominskning av drivmedelskostnad	—	50 000
7. Prisförändringar		
a) Höjda målflygningskostnader	+	250 000
b) Höjda priser på viss övningsmateriel	+	270 000
c) Höjda timlärararvoden	+	50 000
d) Höjda kostnader för förhyrning m. m. av motorfordon	+	80 000
		+1 135 000

Motiv

1—5. Den fortgående tekniska utvecklingen medför ökade krav på tekniskt kunnande. För att tillgodose dessa planeras ett utvidgat utnyttjande av målrobot och robotvapen, en intensifierad utbildning i kustspaningsradar och övrig kustbevakningstjänst i anslutning till beordrad beredskap samt en ökad omfattning av den allmänna kursverksamheten. Kostnadsökningarna med anledning härav beräknas uppgå till 535 000 kr.

6. För nästa budgetår räknar intendenturverket med att förbrukningen minskar beträffande eldningsolja ($- 2\,000\text{ m}^3$) men ökar beträffande flygbensin för helikoptrar ($+ 3\,000\text{ m}^3$) och flygfotogen ($+ 50\text{ m}^3$). Intendenturverket anmäler, att behov av kol föreligger även nästa budgetår. Till följd av berörda förändringar i drivmedelsförbrukningen minskar medelsbehovet med 50 000 kr.

7. Inträffade prisstegringar ifråga om målflygning och övningsmateriel (4,4 %), höjda timlärararvoden (12,6 %) samt höjda kostnader för förhyrning m. m. av motorfordon (32 %) medför ökat medelsbehov med 650 000 kr.

Departementschefen

Jag föreslår att anslaget inom den ram som jag förutsatt för marinen uppföres med 25 500 000 ($+ 985\,000$) kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Övningar m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 25 500 000 kr.

e) Intendenturmateriel m. m.

C 16. Marinen: Beklädnad m.m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	17 500 000	7 296 794	2 184 814
1964/65	7 500 000		
1965/66 (förslag)	7 850 000		

1 Härutöver har 250 000 kr. överförts från anslaget Reglering av prisstegringar

Från anslaget bestrides kostnader för anskaffning och underhåll av beklädnadsmateriel m. m. samt för förrådshållning och försök m. m. avseende till anslaget hänförlig materiel.

Försvarets intendenturverk hemställer, att anslaget ökas med 630 000 kr.

1. Löpande verksamhet	+ 50 000
2. Bristtäckning	+ 350 000
3. Prisstegringar	+ 230 000
	+ 630 000

1. För att erhålla anpassning till beräkningsmetodiken vid armén och flygvapnet, där medel för bristtäckning beräknas i särskild ordning, räknar intendenturverket med ett till 2: 66 kr. minskat dagskostnadsbelopp, vilket endast avser löpande anskaffning och underhåll av beklädnadsmateriel. För innevarande budgetår är beräknat ett dagskostnadsbelopp av 2: 76 kr. Antalet tjänstgöringsdagar, som ämbetsverket lägger till grund för medelsberäkningen, uppgår för budgetåret 1965/66 till 2 942 000. Inkomster för utlåning av beklädnad till furirer m. fl. beräknas inflyta med oförändrat 0: 90 kr. per dag under 301 000 tjänstgöringsdagar.

På nämnda grunder beräknas medelsbehovet för löpande verksamhet under budgetåret 1965/66 till avrundat 7 550 000 kr. Jämfört med för samma ändamål anvisade medel under budgetåret 1964/65 innebär detta en ökning med 50 000 kr.

2. För täckning av brister avseende flottans nya stridsbeklädnad erfordras 800 000 kr. På grund av dessa persedlars stora betydelse för personalens stridsduglighet och skydd finner intendenturverket det synnerligen önskvärt, att hela behovet tillgodoses under budgetåret 1965/66. Med hänsyn till marinens kostnadsram finner ämbetsverket det dock nödvändigt att för ifrågavarande bristtäckning föreslå ett belopp av endast 350 000 kr.

3. Prisstegringarna från maj 1963 till maj 1964 uppgår enligt kommerskollegii reviderade partiprisindex för spånadsämnen och textilvaror till 2,9 %.

Departementschefen

För anskaffning av stridsbeklädnad beräknar försvarets intendenturverk ett medelsbehov av 800 000 kr., varav för budgetåret 1965/66 äskas 350 000 kr. Enligt vad jag inhämtat avser ämbetsverket att äska resterande medel under budgetåren 1968/70. Ifrågavarande anskaffning bör enligt min mening såvitt möjligt ske i ett sammanhang. Med hänsyn till den kostnadsram jag förutsätter för marinen kan jag emellertid för nästa budgetår endast tillstyrka ett belopp av 70 000 kr. för en första begränsad anskaffning av stridsbeklädnad. Mot intendenturverkets beräkningar rörande medelsbehovet i övrigt har jag inte något att erinra. Jag hemställer således att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 7 850 000 kr.

C 17. Marinen: Inventarier m.m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	12 000 000	1 410 971	1 122 849
1964/65	1 900 000		
1965/66 (förslag)	2 200 000		

¹ Härutöver har 50 000 kr. överförts från anslaget Reglering av prisstegringar

Från anslaget bestrides kostnader för anskaffning, vård och förrådshållning av kaserninventarier m. m. och förplägnadsmateriel, med undantag för sådan materiel som hänföres till driften vid förråd och verkstäder m. m. eller är avsedd för sjukhus eller sjukrum.

Försvarets intendenturverk hemställer, att anslaget ökas med 1 008 000 kr.

A. Kaserninventarier m. m.

1. Löpande verksamhet	+ 220 000
2. Anskaffningar m. m. i samband med renoveringar m. m.	— 230 000
3. Anskaffningar m. m. föranledda av förbandsförflyttningar, omorganisationer, nybyggnader m. m.	+ 504 000
4. Övriga engångsanskaffningar m. m.	+ 21 000
5. Prisstegringar	+ 130 000

B. Förplägnadsmateriel

1. Löpande verksamhet	— 44 000
2. Anskaffningar m. m. föranledda av ny- och ombyggnad av matinerättningar	+ 40 000
3. Bristtäckning av materiel för fältbruk	+ 229 000
4. Upprustning av den maskinella utrustningen vid matinerättningarna	+ 60 000
5. Prisstegringar	+ 78 000
	+1 008 000

Motiv

A. 1. Intendenturverket anser att det är synnerligen angeläget att standarden på kaserninventarier höjes. (Jfr arméns och flygvapnets motsvarande anslag).

Enligt intendenturverket kan dagskostnadsbeloppet inom den av chefen för marinen angivna ramen utgå med endast 10 öre i stället för såsom behövt 30 öre (jfr IV: B 19). För underhåll av kaserninventarier m. m. i andra lokaler än de som användes för värnpliktiga kan endast upptagas 492 000 kr. i stället för beräknade 760 000 kr. Med utgångspunkt i ett antal tjänstgöringsdagar av 3 222 000 beräknar ämbetsverket sålunda kostnadsökningen till sammanlagt 814 000 kr., vilket i förhållande till vad som beräknats för innevarande budgetår innebär en ökning med 220 000 kr.

2. Medelsbehovet för anskaffningar i samband med renoveringar av kaseraner m. m. beräknas för budgetåret 1965/66 till 120 000 kr., vilket jämfört med innevarande budgetår innebär en minskning med 230 000 kr.

3. För anskaffningar föranledda av förbandsförflyttningar, omorganisationer, nybyggnader m. m. beräknar intendenturverket 650 000 kr., vilket innebär en ökning med 504 000 kr. jämfört med innevarande budgetår.

4. För övriga anskaffningar av engångsnatur inskränker intendenturver-

ket på grund av den begränsade anslagsramen äskandet till 196 000 (+ 21 000) kr. i stället för såsom erforderligt 458 000 kr.

5. Den genomsnittliga prishöjningen för kaserninventarier uppgår till 7,2 % från maj 1963 till maj 1964.

B. 1. Kostnadsminskningen föranledes av att antalet tjänstgöringsdagar för förplägnadsmateriel nedgår med 410 000 till 3 190 000.

2. Enligt för innevarande år fastställda dispositionsföreskrifter avses 165 000 kr. av anslaget för förplägnadsmateriel för nya lokaler m. m. För nästa budgetår beräknar intendenturverket motsvarande medelsbehov till 205 000 kr.

3. För anskaffning av förplägnadsmateriel för fältbruk (bristtäckning) disponeras under innevarande budgetår 25 000 kr. Intendenturverket upp- tar för nästa budgetår ett belopp av 254 000 (+ 229 000) kr. för samma ändamål.

4. Liksom beträffande armén och flygvapnet har intendenturverket under- sökt den maskinella utrustningen vid förbandens matinrättningar. Verket har därvid funnit att det fordras omkring 1,2 milj. kr. för att uppnå god- tagbara förhållanden vid marinen. Utslaget på en sjuårsperiod skulle års- kostnaden uppgå till ca 170 000 kr. Med hänsyn till marinens kostnadsram föreslår ämbetsverket, att posten upptages med endast 60 000 kr.

5. Partiprisindex på metallmanufaktur — varav förplägnadsmaterielen utgöres till omkring 70 % — har stigit med ca 11 %.

Departementschefen

Åtskilliga av de anmälda behoven under förevarande anslag torde inte göra sig gällande förrän efter nästa budgetår. Jag föreslår därför, att an- slaget för budgetåret 1965/66 uppföres med 2 200 000 (+ 300 000) kr. Här- av beräknar jag — med hänvisning till vad jag anfört under anslaget Ar- mén: Inventarier m. m. — 170 000 kr. för upprustning av den maskinella utrustningen vid förbandens matinrättningar. För kaserninventarier m. m. räknar jag med en medelstilldelning av omkring 1 250 000 kr. och för för- plägnadsmateriel i runt tal 950 000 kr. Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Inventarier m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 2 200 000 kr.

C 18. Marinen: Sjukvårdsmateriel

	Anslag
1964/65	1 200 000
1965/66 (förslag)	1 300 000

Från anslaget bestrides kostnader för anskaffning och underhåll av sjukvårdsmateriel (även inventarier för sjukhus, sjukrum och läkarmottagningar) med undantag av kostnader för underhåll och ersättningsanskaffning av materiel som förrådshålles för krigsbehovet.

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att anslaget ökas med 170 000 kr.

1. Marinens kostnader för tandvårdsmateriel m. m. överföres från anslaget Försvarets tandvård: Omkostnader	+ 70 000
2. Snabbare bristtäckning av krigssjukvårdsmateriel.....	+ 100 000
	+ 170 000

Departementschefen

Jag anser mig inte böra räkna medel för tandvårdsmateriel under förevarande anslag (jfr IV: B 20). Då jag i övrigt ej funnit anledning till erinran mot sjukvårdsstyrelsens beräkning av medelsbehovet föreslår jag, att anslaget uppföres med 1 300 000 (+ 100 000) kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Sjukvårdsmateriel* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 300 000 kr.

C 19. Marinen: Drivmedelsutrustning

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
¹ 1963/64	415 000	226 601	288 715
¹ 1964/65	435 000		
1965/66 (förslag)	475 000		

¹ Avser anslaget Marinen: Anskaffning av drivmedelsutrustning

Från anslaget Marinen: Anskaffning av drivmedelsutrustning bestrides kostnader för anskaffning av distributionsmateriel.

Försvarets intendenturverk, som föreslår att anslagsbenämningen ändras till Marinen: Drivmedelsutrustning, hemställer att anslaget ökas med 80 000 kr.

1. Prisstegringar	+ 20 000
2. Underhåll av drivmedelsutrustning	+ 60 000
	+ 80 000

Motiv

1. Partiprisindex har ökat, för metallmanufaktur med 10,7 % och för järnmanufaktur med 2,5 % från maj 1963 till maj 1964.

2. Kostnaderna för underhåll av drivmedelsutrustning har hittills belastat anslaget Marinen: Drivmedelsförråd m. m. Då kostnaden för underhåll av försliten materiel ofta måste avvägas mot kostnaden för nyanskaffning föreslår intendenturverket, att medel för anskaffning och underhåll av ifrågasvarande materiel sammanföres under ett anslag med benämningen Marinen: Drivmedelsutrustning. Beräkningen av underhållskostnaderna för nästa budgetår är baserad på förbrukningen under budgetåren 1960/64. Anslagsökningen motsvaras av en minskning på anslaget Marinen: Drivmedelsförråd.

Departementschefen

Under anslaget bör såsom intendenturverket föreslagit sammanföras medel för anskaffning och underhåll av drivmedelsutrustning. Anslagets benämning bör härvid jämkas till Marinen: Drivmedelsutrustning. Reservationsbehållning under anslaget Marinen: Anskaffning av drivmedelsutrustning vid utgången av innevarande budgetår bör få överföras till det nya anslaget.

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med 475 000 (+ 40 000) kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Drivmedelsutrustning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 475 000 kr.

C 20. Marinen: Drivmedelsförråd m.m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	200 000	328 994
1964/65	200 000	
1965/66 (förslag)	140 000	

Från anslaget bestrides kostnader för frakter och transporter av drivmedel till och från marinens förråd samt omkostnader vid förråden ävensom driftkostnader för marinens tankfartyg.

Försvarets intendenturverk hemställer, att anslaget minskas med 60 000 kr. Ämbetsverket har därvid räknat med att kostnader för underhåll av drivmedelsutrustning skall bestridas under anslaget Marinen: Drivmedelsutrustning (jfr IV: C 19). I övrigt räknar ämbetsverket med oförändrat medelsbehov.

Departementschefen

Med åberopande av vad jag anfört i det föregående (IV: B 22 och C 19) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Drivmedelsförråd m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 140 000 kr.

C 21. Marinen: Materialförråd m.m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	255 000	210 905
1964/65	255 000	
1965/66 (förslag)	275 000	

Från anslaget bestrides kostnader för frakter och transporter m. m. samt smärre inredningsarbeten och driftsinventarier vid marinens allmänna materialförråd.

Försvarets intendenturverk hemställer, att anslaget ökas med 45 000 kr.

1. Ökad beredskapslagring av torrbatterier	+ 25 000
2. Ökade omkostnader vid vissa förråd.....	+ 20 000
	+ 45 000

M o t i v

1. Beloppet erfordras för förhyrning av lagerutrymmen i civila fryshus samt underhåll och drift av materialförrådens egna frysanläggningar.

Departementschefen

Jag har inte något att erinra mot de anmälda medelsbehoven. Med hänsyn till belastningen på anslaget anser jag det dock tillräckligt med en uppräknings av 20 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Materialförråd m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 275 000 kr.

C 22. Marinen: Hundbevakningstjänsten

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	10 000	9 639	5 452
1964/65	10 000		
1965/66 (förslag)	10 000		

Från anslaget bestrides kostnader för dels anskaffning och transporter av hundar för marinen, dels anskaffning av viss stallmateriel m. m., dels ock anskaffning, vård och förrådshållning av veterinärmateriel och djurläkemedel för marinens tjänstehundhållning.

Försvarets intendenturverk föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag har inte något att erinra häremot utan hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Hundbevakningstjänsten* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kr.

f) Fartygsmateriel m. m.

C 23. Marinen: Anskaffning av fartygsmateriel m.m.

	Anslag	Netioutgift	Behållning
1963/64	¹ 189 000 000	209 274 271	² 21 006 391
1964/65	⁴ 197 000 000		
1965/66 (förslag)	211 300 000		

¹ Härav har anvisats under anslaget Fartygsbyggnader m.m. 122 000 000 kr. och under anslaget Anskaffning av vapenmateriel m.m. 67 000 000 kr.

² Härutöver har från anslaget Reglering av prisstegringar överförts 2 000 000 kr. till anslaget Fartygsbyggnader m.m. och 1 000 000 kr. till anslaget Anskaffning av vapenmateriel m.m.

³ Härav står 857 377 kr. till Kungl. Maj:ts disposition under anslaget Fartygsbyggnader m.m. och 556 845 kr. under anslaget Anskaffning av vapenmateriel m.m.

⁴ Härav har anvisats under anslaget Fartygsbyggnader m.m. 111 000 000 kr. och under anslaget Anskaffning av vapenmateriel m.m. 86 000 000 kr.

Medel för anskaffning av fartygs- och vapenmateriel för marinen anvisas f. n. under två anslag, Marinen: Fartygsbyggnader m. m. och Marinen: Anskaffning av vapenmateriel m. m. Vid beredning inom försvarsdepartementet av förevarande anslagsfrågor har det från bl. a. anslagstekniska synpunkter befunnits lämpligare att sammanslå de båda anslagen till ett anslag, Marinen: Anskaffning av fartygsmateriel m. m. Den budgetära ställningen t. o. m. den 30 juni 1965 redovisas i det följande enligt nuvarande anslagsuppdelning, medan framställningen i övrigt utformas med utgångspunkt i att de båda anslagen sammanslås.

För budgetåret 1947/64 har riksdagen medgivit utläggande av beställningar å fartyg m. m. inom en kostnadsram av 1 841,516 milj. kr. under anslaget Marinen: Fartygsbyggnader m. m., häri inräknade medel som överförts från anslag under tolfte huvudtiteln. Såsom betalningsmedel har under samma tid anvisats 1 465,855 milj. kr. Härvid har inräknats *dels* ett belopp av 15,8 milj. kr., som genom beslut den 5 juni 1959 överförts från anslaget Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m., *dels* belopp av 0,9 milj. kr. och 2,3 milj. kr., som genom beslut den 18 juni 1959 och den 5 juni 1959 överförts från anslagsposten 2 till anslagsposten 1 under staten för anslaget Fartygsbyggnader m. m. *dels* ett belopp om 3,5 milj. kr., som genom beslut den 28 juni 1963 överförts från anslaget Flygvapnet: Luftförsvarsrobot (jfr prop. 1963: 108 s. 65), *dels* ock belopp om tillhopa 11,6 milj. kr., vilka under budgetåret 1959/64 överförts från anslaget Reglering av prisstegringar. Den 30 juni 1964 var således beställningsbemyndiganden under anslaget Marinen: Fartygsbyggnader m. m. till ett belopp av (1 841,516 — 1 465,855 =) 375,661 milj. kr. icke täckta av betalningsmedel. För innevarande budgetår har beställningsbemyndiganden lämnats till ett belopp av 75 milj. kr. under förenämnda anslag, medan 111 milj. kr. anvisats i betalningsmedel. Den 30 juni 1965 kommer alltså enligt hittills meddelade beslut

under anslaget Marinen: Fartygsbyggnader m. m. beställningsbemyndiganden till ett belopp av $(375,661 + 75 - 111 =)$ 339,661 milj. kr. att icke vara täckta av betalningsmedel.

Marinförvaltningen har vidare — om hänsyn toges till att bemyndiganden om i runt tal 3,083 milj. kr. indragits enligt beslut av Kungl. Maj:t den 28 februari 1958 — för budgetåren 1947/64 erhållit bemyndiganden att under anslaget Marinen: Anskaffning av vapenmateriel m. m. utlägga beställningar till ett belopp av 1 273,986 milj. kr., häri icke inräknade medel som överförts från anslag under tolfte huvudtiteln. I betalningsmedel har 1 045,779 milj. kr. anvisats. I sistnämnda belopp har inräknats *dels* ett belopp om 3,5 milj. kr., som genom beslut den 28 juni 1963 överförts från reservationsanslaget Flygvapnet: Luftförsvarsrobot, *dels* belopp om tillhopa 8,95 milj. kr., som under budgetåren 1959/64 överförts från anslaget Reglering av prisstegringar. Den 30 juni 1964 var således beställningsbemyndiganden under anslaget Marinen: Anskaffning av vapenmateriel m. m. till ett belopp av $(1\,273,986 - 1\,045,779 =)$ 228,207 milj. kr. icke täckta av betalningsmedel. För innevarande budgetår har beställningsbemyndiganden lämnats till ett belopp av 120 milj. kr. under förenämnda anslag, medan 86 milj. kr. anvisats i betalningsmedel. Vid utgången av innevarande budgetår kommer således enligt hittills meddelade beslut under anslaget Marinen: Vapenmateriel m. m. beställningsbemyndiganden till ett belopp av $(228,207 + 120,0 - 86,0 =)$ 262,207 milj. kr. att sakna täckning av betalningsmedel.

Den totala betalningsskulden den 30 juni 1965 för fartygsbyggnader m. m. och vapenmaterielanskaffning m. m. utgör således enligt hittills meddelade beslut $(339,661 + 262,207 =)$ 601,868 milj. kr.

För anskaffning av fartyg och vapenmateriel m. m. under budgetåren 1964/71 har riksdagen godkänt en kostnadsram av $(821,5 + 715,9 =)$ 1 537,4 milj. kr. i prisläget maj 1963 (jfr prop. 1964: 1 bil. 6 s. 114 och 121).

Marinförvaltningen har i anslutning till av chefen för marinen framlagt förslag till fartygsbyggnadsplan och vapenanskaffningsplan för budgetåren 1965/72 beräknat kostnadsramen för ifrågavarande ändamål för budgetåren 1965/72 till 1 746,0 milj. kr. enligt prisläget i maj 1964. Detta innebär en ökning med $(1\,746,0 - 1\,537,4 =)$ 208,6 milj. kr. i förhållande till den för budgetåren 1964/71 godkända kostnadsramen. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har ökningen hänförs till delposter enligt följande.

Förändring

1. Prisstegring enligt försvarsindex	+	51,0
2. Outnyttjat belopp under budgetåret 1963/64	—	20,3

	Förändring
3. Anpassning till marinens totala kostnadsram	+ 96,4
4. Förskjutning av kostnadsramen ett budgetår	+ 81,5
	+ 208,6

1. Med hänsyn till försvarsindex, som uppvisar höjning i prisläget i maj 1964 med 3,4 % i förhållande till prisläget i maj 1963 i vad avser anslag för tygmaterielanskaffning (motsvarande), bör kostnadsramen för budgetåren 1964/71 uppräknas med 51,0 milj. kr.

2. Årskvoten för budgetåret 1963/64 uppgår till 189,0 milj. kr. och netto-utgiften för samma budgetår (sedan hänsyn tagits till att 3,0 milj. kr. överförts från prisregleringsanslag) till i runt tal 209,3 milj. kr. Den icke utnyttjade delen av årskvoten utgör således (189,0 — 209,3 =) — 20,3 milj. kr.

3. Inom den av överbefälhavaren angivna totala kostnadsramen för marinen avseende budgetåren 1965/71 beräknas enligt marinförvaltningen årskvoterna för budgetåren 1965/71 kunna ökas med sammanlagt 96,4 milj. kr. i förhållande till nu gällande kostnadsram.

4. Årskvoterna för budgetåren 1964/65 och 1971/72 utgör enligt ämbetsverket i prisläget maj 1964 respektive 203,7 och 285,2. Skillnaden mellan dessa årskvoter uppgår således till (285,2 — 203,7 =) 81,5 milj. kr.

Marinförvaltningen hemställer i anslutning till chefens för marinen nyssnämnda förslag till fartygsbyggnadsplan och vapenanskaffningsplan, att beställningsbemyndigandet för budgetåret 1965/66 upptages till 227,2 milj. kr. Vidare föreslår ämbetsverket, att ett belopp av 210,8 milj. kr. anvisas i betalningsmedel för nästa budgetår. Av betalningsmedlen anges 169,5 milj. kr. erforderliga för att täcka betalningsutfall på tidigare lämnade beställningsbemyndiganden.

Det av marinförvaltningen föreslagna beställningsbemyndigandet för nästa budgetår fördelar sig på delposter enligt följande (beloppen i milj. kr.).

Fartygsbyggnader m. m.

1. Kanonbåtar.....	91,0
2. Vissa fartygsmoderniseringar	2,0
3. Trängfartyg.....	2,2
4. Skeppsteknisk materiel	5,0
5. Forskning, försök och utveckling	9,5

Vapenmateriel m. m. för flottan

6. Artilleriemateriel	4,2
7. Robotmateriel.....	11,2
8. Torpedmateriel	9,15
9. Minmateriel	7,65
10. Telemateriel	18,3
11. Nautisk materiel och stridsledningsmateriel	0,4
12. Fordonsmateriel	1,1

Vapenmateriel m. m. för kustartilleriet

13. Artillerimateriel	21,4
14. Minmateriel	2,8
15. Telemateriel	24,6
16. Nautisk materiel och stridsledningsmateriel	0,1
17. Fordonsmateriel	2,6

Härtill kommer ett beställningsbemyndigande om 14 milj. kr. avsett att täcka prisstegringar på utlagda eller planerade beställningar under tiden maj 1963—juni 1965.

Beträffande de under nämnda delposter angivna anskaffningarna må följande nämnas.

1. Bemyndigandet, som avser anskaffning av åtta kanonbåtar, erfordras enligt marinförvaltningen under budgetåret 1965/66 för att möjliggöra påbörjande av anskaffning av materiel med lång leveranstid, i första hand artilleripjäser och eldledning.

Bemyndigandebehovet grundar sig på nyligen utförd kostnadsuppskattning, varvid av marinförvaltningen fastställt förprojekt utgjort underlag. Angiven totalkostnad (bemyndigande) är beräknad i prisläge maj 1964 och inkluderar kostnaden för s. k. teknisk utveckling och sådana uppskattade konjunkturprisstegringar, för vilka täckning ej erhålles genom försvarsindex.

2. Ifrågavarande bemyndigandebelopp av 2 milj. kr. avses för tillgodo-seende av vissa smärre önskemål i fråga om modernisering av fartyg, som uppkommer under löpande budgetår, samt för förberedelser för ombyggnad av hjälpfartyg.

3. I avvaktan på resultat från pågående utredning beträffande långsikts-behovet av trängfartyg har marinförvaltningen upptagit ett bemyndigande-belopp av 2,2 milj. kr.

4. Bemyndigandet avses för fortsatt anskaffning för att täcka föreliggande brister i fråga om skeppsteknisk materiel.

6. Bemyndigandet avser bland annat fortsatt anskaffning av ammunition med zonrör till granater samt av plastkupoler till 40 mm luftvärnsauto-matkanoner.

7. Huvuddelen av bemyndigandena för robotmateriel avser fortsatt ut-veckling av kust- och sjörobot 08, skjutförsök med denna samt påbörjad anskaffning av stridsrobotar för fartyg. Roboten avses i fartygsversion för jagarna Halland och Småland.

8. Anskaffning av nya torpeder avses fortsättas under nästa budgetår. Vidare planläggs modernisering av nu befintliga torpeder och av nuvarande torpedeldledning.

9. Med utvecklingen av flottan mot mindre fartyg minskar minerings-

kapaciteten med hittillsvarande mintyper. För att motverka detta har lättare och mindre utrymmeskrävande minor utvecklats. Totala utvecklingskostnaderna för nya lätta mintyper uppgår till ca 1,3 milj. kr. och seriekostnaderna kan beräknas till ca 65 milj. kr. Anskaffning av vissa minor har redan påbörjats och under nästa budgetår planeras ytterligare anskaffningar.

10. Bland de mera kostnadskrävande objekten under denna punkt är radiomateriel för stridsledningsändamål och telemateriel för ubåtar och ubåtsjakt samt tråd-, radio- och radiolänkmateriel för kustbevakningsorganisationen. Häri ingår även fortsatt anskaffning av flottans del av tornradarstationer.

13—17. Anskaffning fortsätter av materiel för rörliga spärrförband. Dessa blir av två typer och avses främst för försvar av hamnar samt av inlopp till landstigningsområden, där fast kustartilleri saknas eller behöver förstärkas. Det större spärrförbandet (typ I) innehåller bland annat artilleri-, min- och lätt robotförband samt landtransportmateriel och ett mindre antal amfibiefordon. Det mindre förbandet (typ II) omfattar min- och lätta robotförband samt skall kunna sjötransporteras. Förband för en total kostnad av ca 70 milj. kr. planeras och avses ingå i krigsorganisationen efter hand från senare delen av 1960-talet. För nästa budgetår beräknas ca 18 milj. kr. för anskaffning av viss robot- och minmateriel för spärrförband av typ II.

Fortsatt uppsättning av kustjägarkompanier planeras. Materielanskaffningen omfattar bland annat ammunition till granatkastare och automatkarbiner.

En fortlöpande anskaffning sker av min- och minstationsmateriel för att modernisera, förstärka och nyuppsätta kontrollerbara avståndswerkande mineringar. Härigenom erhålls önskvärd höjning av beredskapen. Under nästa budgetår erfordras för detta ändamål 2,6 milj. kr.

Anskaffning för fortsatt utbyggnad och modernisering av stridsledningsorganisationen planeras liksom för ersättning av de tunga batteriernas eldledningsradar. Vidare anskaffas materiel för dataöverföring.

Fordonsanskaffning planeras för ca 2,6 milj. kr. under nästa budgetår och avser främst fortsatt ersättning av motorfordon för de rörliga KA-batterierna.

Anskaffning för att komplettera och täcka brister i fråga om tygmateriel, ammunition, maskerings- och fältarbetsmateriel, materiel för reparations-tjänst samt ABC-skyddsmateriel planeras ske inom en ram av ca 4,5 milj. kr. under nästa budgetår.

Övningsmateriel (simulatorer, skjutspel, rikt- och laddövningsapparat m. m.) för att effektivisera värnpliktsutbildningen anskaffas för ca 2 milj. kr.

För forskning, försök och utveckling beräknas slutligen ca 3,5 milj. kr. Bland de väsentligare objekten för denna verksamhet må nämnas vapen-

system för ersättning av tunga kustartilleribatterier, ny ammunition, materiel för rörliga spärrförband, förbättrad typ av radareldledning samt ny materiel för telekommunikation, lägesbestämning och stridsbelysning.

Departementschefen

Under anslaget Marinen: Fartygsbyggnader m. m. beräknas f. n. medel för anskaffning och modernisering av fartyg samt anskaffning av utrustningsbehovet av vapenmateriel och ammunition till fartygen. Resterande behov, ersättningsbehovet, av vapenmateriel och ammunition anskaffas där- emot för medel under anslaget Marinen: Anskaffning av vapenmateriel m. m. Härigenom kan svårigheter uppkomma att smidigt utnyttja de båda anslagen.

På grund härav föreslår jag att de nyssnämnda anslagen sammanslås till ett, Marinen: Anskaffning av fartygsmateriel m. m. I samband med mitt förslag till avlöningsanslag för marinförvaltningen återkommer jag med förslag till förändringar i marinförvaltningens organisation, som erfordras på grund av sammanslagningen av anslagen. Reservationsbehållningen på anslagen Fartygsbyggnader m. m. och Anskaffning av vapenmateriel m. m. bör få överföras till anslaget Anskaffning av fartygsmateriel m. m.

Inom den kostnadsram som jag i det föregående räknat med för marinen bör för anskaffning av fartygsmateriel m. m. kostnadsramen för budgetåren 1965/72 bestämmas till 1 663,4 milj. kr. och anslaget för budgetåret 1965/66 till 211,3 milj. kr. i enlighet med en sammanställning (intagen på s. 126). Under hänvisning till vad jag i det föregående anfört rörande inriktningen av långsiktsplaneringen upptar jag i sammanställningen för budgetåren 1967/72 jämväl de kostnadsramar som bör ligga till grund för denna planering.

Marinförvaltningen föreslår för nästa budgetår ett beställningsbemyndigande om 227,2 milj. kr. Av bemyndigandet avses 91 milj. kr. för anskaffning av åtta kanonbåtar typ K 1. Under nästa budgetår planeras beställning av materiel med lång leveranstid. Totalkostnaden per båt har uppskattats till ca 11,4 milj. kr. i prisläge maj 1964. Kostnadsuppskattningen grundar sig på ett av marinförvaltningen fastställt förprojekt. För att bland annat erhålla ett fastare underlag i vad avser kostnaderna medgav Kungl. Maj:t genom beslut den 18 september 1964 marinförvaltningen att fortsätta projektering m. m. av kanonbåt typ K 1 inom en kostnadsram av ca 500 000 kr.

Den av marinförvaltningen uppskattade kostnaden för kanonbåt typ K 1 överstiger väsentligt den kostnad som angavs i Marinplan 60. Med hänsyn till att kostnadsuppskattningen gjorts på ett förprojekt kan det inte utslutas att ytterligare inte obetydliga kostnadsfördyringar kan uppstå. Jag an-

	Outnyttjat belopp under tidigare budgetår	Budgetår (belopp i milj. kr.)								Sum- ma	
		1964/65	1965/66	1966/67	1967/68	1968/69	1969/70	1970/71	1971/72		
1964 års kostnadsram (budgetåren 1964/ 71)											
Årskvoter enl. prop. 1964:1 bil 6	41,4	197	200	202	214	218	228	237	—	1 537,4	
Justering till prisläge maj 1964.....	—	+	6,7	+ 6,8	+ 6,9	+ 7,3	+ 7,4	+ 7,8	+ 8,1	—	+ 51,0
Outnyttjat belopp under budgetåret 1963/64 ¹	— 20,3	—	—	—	—	—	—	—	—	— 20,3	
Anpassning till kost- nadsramen ²	—	—	+ 4,5	+ 3,1	+ 7,7	+ 5,6	+ 7,2	+ 7,9	—	+ 36,0	
Förskjutning av kost- nadsramen ett bud- getår	—	— 203,7	—	—	—	—	—	—	+ 263	+ 59,3	
1965 års kostnadsram (budgetåren 1965/ 72)											
I prisläge maj 1964 .	21,1	—	211,3	212	229	231	243	253	263	1 663,4	
Inriktning för lång- siktsplanering ...	—	—	—	—	³ 241,5	³ 243,9	³ 256,3	³ 266,7	³ 277,1	—	
¹ Årskvoten för budgetåret 1963/64 189,0 milj. kr. Nettoutgiften för sagda budgetår (sedan hänsyn tagits till överföringar till anslaget) i runt tal 209,3 milj. kr. ² Avser marinens totala kostnadsram ³ I alternativet 3 460 är årskvoterna resp. 223, 225, 237, 247, 257 milj. kr.											

ser därför att statsmakterna inte bör binda sig för projektet, förrän fastare kostnadsunderlag erhållits genom den fortsatta projekteringen. Jag vill erinra om att riksdagen i olika sammanhang understrukit vikten av att sådana kalkyler framläggs att de kan tjäna som fast underlag för anslagsbeviljande. Härtill kommer att överbefälhavaren på Kungl. Maj:ts uppdrag utfört vissa undersökningar rörande de stridsekonomiska förutsättningarna för kanonbåtsprojektet. Resultaten härav har redovisats med skrivelse den 30 november 1964. Beredningen av ärendet har emellertid icke kunnat slutföras ännu. För ett uppskov talar även den allmänna restriktivitet i fråga om nya beställningsbemyndiganden som bör iaktas under de sista åren av försvarsbeslutets giltighetstid. Jag är därför inte beredd tillstyrka förenämnt beställningsbemyndigande för anskaffning av kanonbåtar.

I förslaget till beställningsbemyndiganden är vidare upptaget 11,2 milj. kr. för robotmateriel. Huvuddelen av detta belopp avses disponeras för utveckling och anskaffning m. m. av sjörobot M 20 (robot 08), avsedd för jagarna Halland och Småland. I prop. 1964: 1 bil. 6 (s. 122) räknade jag med 24 milj. kr. för ifrågavarande ändamål. Detta bemyndigande har ännu inte

kunnat utnyttjas till följd av vissa förseningar i projektet. Jag räknar därför inte med något ytterligare bemyndigande för anskaffning av stridsrobotar under nästa budgetår.

Övriga begärda bemyndiganden anser jag vara väsentliga för att fullfölja den planerade utvecklingen av marinen.

Jag föreslår, att beställningsbemyndigandet upptages till 130 milj. kr. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om bemyndigandets fördelning på olika anskaffningsobjekt.

Vid bifall till vad som sålunda föreslagits kommer den 30 juni 1966 beställningsbemyndiganden till ett belopp av (601,868 — 211,3 + 130 =) 520,568 milj. kr. att sakna täckning av betalningsmedel.

Äberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna vad i det föregående föreslagits beträffande kostnadsram för anskaffning av fartygsmateriel m. m. vid marinen under budgetåren 1965/72;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att medge att beställningar av fartygsmateriel m. m. får läggas ut inom en kostnadsram av 130 000 000 kr.;

c) till *Marinen: Anskaffning av fartygsmateriel m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 211 300 000 kr.

C 24. Marinen: Underhåll av fartyg m.m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	150 430 000	50 910 299	26 210 693
1964/65	55 800 000		
1965/66 (förslag)	66 070 000		

¹ Härutöver har 4 900 000 kr. överförts från anslaget Reglering av prisstegringar

² Varav 27 761 kr. till Kungl. Maj:ts disposition

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med 70 600 000 kr., innebärande en ökning med 14 800 000 kr., i enlighet med nedanstående fördelning (beloppen i milj. kr.).

	För 1965/66 beräknad underhålls- kostnad	Förändring i förhållande till 1964/65
<i>Fartyg, helikoptrar, fordon¹</i>		
Generalöversyner av flottans stridsfartyg	11,3	+ 4,5
Underhåll av flottans rustade stridsfartyg	10,2	+ 2,1
» » » beredskapsförl. stridsfartyg	3,0	— 1,3
» » » trängfartyg.....	1,6	+ 0,2
» » kustartilleriets fartyg och båtar ...	4,2	+ 0,8

Helikoptrar	3,9	+ 1,3
Motorer för torpedbåtar	2,3	+ 0,2
Haverier	2,8	— 0,2
Övrigt	9,3	+ 3,8
Vapenmateriel	8,4	+ 1,5
Telemateriel	6,0	+ 0,8
Utbildningsmateriel	0,8	+ 0,1
Förrådskostnader	6,4	+ 1,0
Beredskapskostnader	0,4	—
Summa underhållskostnader	70,6	+ 14,8

¹ Här i ingår kostnad för underhåll av fartygsbunden vapen- och telemateriel

Motiv

För att utan alltför stora kostnadsökningar kunna hålla den vapen- och skeppstekniska materiel i en godtagbar beredskap har marinförvaltningen strävat efter att utränga äldre materiel efter tekniskt-ekonomiskt avvägda principer och att för kvarvarande äldre beredskapsställd materiel ej nedlägga större underhållskostnader än som kunnat väl motiveras. Trots sådana restriktiva åtgärder har behovet av underhållsmedel för budgetåret 1965/66 ökat väsentligt. Flera samverkande faktorer har enligt marinförvaltningen bidragit här till.

Enligt marinförvaltningens uppfattning medförde 1958 års försvarsbeslut bl. a. en kraftig reduktion av de närmaste årens underhållsanslag och underhållsåtgärder måste därför uppskjutas. Ett ackumulerat behov av underhållsmedel har härigenom uppstått och medfört eftersläpning, vilken ytterligare accentuerats de senaste åren. Samtidigt har möjligheterna minskats att utföra förebyggande underhåll ombord på grund av personalknapphet. Vidare har en vidgad repliering på Karlskronavarvet AB för funktioner, som tidigare utfördes av personal på avlöningsanslag, ställt krav på ökat underhållsanslag. Den moderna materiel som anskaffades på 1950-talet kännetecknas i många fall av betydligt större komplicitet än tidigare, och underhållskostnaderna för denna materiel börjar nu på allvar göra sig gällande. Den del av underhållsanslaget som åtgått för haverireparationer av marinens fartyg och helikoptrar visar en stigande tendens. Marinförvaltningen har ändock för kommande budgetår ej räknat med större haverikostnad än för budgetåret 1963/64.

Departementschefen

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med 70,6 milj. kr., innebärande en ökning från innevarande budgetår med 14,8 milj. kr. Med anledning av de motiv som marinförvaltningen anför för den begärda ökningen vill jag framhålla följande.

De av mig föreslagna och av riksdagen anvisade medlen för budgetåren 1958/65 under anslaget Marinen: Underhåll av fartyg m. m. överensstämmer i princip med marinförvaltningens äskanden.

Som en följd av 1958 års försvarsbeslut och i enlighet med marinplan 60 reducerades underhållsanslaget under budgetåren 1958/61 på marinförvaltningens förslag. Underhållskostnadernas procentuella del av marinens totala budget nedgick därvid från ca 12,3 % till ca 11,8 %. Därefter har anslaget ökat i ungefär samma takt som marinens övriga anslag. Vissa avlöningskostnader, som tidigare redovisades under detta anslag, har överförts till avlöningsanslag, varför underhållskostnadernas procentuella del av marinens anslag minskat. Den av marinförvaltningen nu begärda ökningen innebär, att underhållskostnadernas procentuella andel av marinens budget ökar från 11,3 % till 13,3 %.

Denna tendens till alltmera ökade kostnader för underhåll av fartyg m. m. är oroande. Kostnadsstegringen tyder på dels att det finns ett uppdämt underhållsbehov, dels att marinens materielanslag ej torde kunna utvecklas i planerad takt inom marinens kostnadsram. Efter vad jag inhämtat beror ökningen dels på att den moderna materiel i form av radar m. m. som anskaffades under 1950-talet nu är i starkt behov av grundlig översyn, dels på att tillgången till teknisk personal ombord på fartygen för smärre underhållsarbeten är knapp, dels ock på att övergången till mindre fartyg medför relativt sett ökade underhållskostnader.

Som grund för årets äskanden har legat, utöver chefens för marinen långsiktssplaner, en av marinförvaltningen utarbetad långsiktssplan för underhållsverksamheten. För att få ytterligare underlag för ställningstagande framdeles i hithörande frågor avser jag föranstalta om erforderliga utredningar beträffande tidpunkter m. m. när materiel bör utgå ur organisationen på grund av för höga underhållskostnader.

Marinförvaltningen anmäler, att kostnadsökningen under förevarande anslag även sammanhänger med en vidgad repliering på Karlskronavarvet AB, varigenom vissa underhållsfunktioner, som tidigare utfördes av personal på marinens avlöningsanslag, kräver ökade underhållsmedel. I anslutning här- till vill jag erinra om att 1963 års statsutskott (1963: 4) anförde (s. 55), att verkställd beräkning visat, att kostnaderna vid Karlskronavarvet AB jämfört med tiden före bolagsbildningen ökat med 22 % till följd av en mer rättvisande redovisning av de verkliga kostnaderna. I mitt förslag till underhållsanslaget för innevarande budgetår tog jag hänsyn till dessa förhållanden.

Statskontoret förutsatte i sin undersökningsrapport över förvaltningarna inom marinkommando Syd en ökad repliering på Karlskronavarvet AB. Den av statskontoret föreslagna organisationen av förvaltningarna genomföres nu successivt (jfr prop. 1964: 111; SU 122; rskr. 262). Efter vad jag under

hand inhämtat beräknas den ökade replieringen på Karlskronavarvet AB medföra en ökad kostnad om ca 500 000 kr. per år. Härav kommer ca två tredjedelar att belasta underhållsanslaget, dvs. ca 350 000 kr. Detta motsvarar ca 2,4 % av den av marinförvaltningen begärda ökningen av underhållsanslaget.

Med beaktande av föreliggande stora underhållsbehov bör inom den kostnadsram jag räknar med för marinen under nästa budgetår anslaget uppföras med 66 070 000 (+ 10 270 000) kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Underhåll av fartyg m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 66 070 000 kr.

C 25. *Marinen: Anskaffning av vissa maskiner m.m.*

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	600 000	383 233	404 832
1964/65	600 000		
1965/66 (förslag)	700 000		

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget ökas med 325 000 kr.

Ämbetsverket anmäler, att föreliggande medelsbehov uppgår till sammanlagt 2 540 000 kr. Medelsbehovet avser huvudsakligen anskaffningar av arbetsmaskiner och verkstadsutrustning m. m. för örlogssvarv, verkstäder och marinens baser, av lyftanordningar och hanteringsredskap för vissa förråd samt av omformaraggregat för fartygsanslutning till kaj. Med hänsyn till utrymmet inom marinens kostnadsram har ämbetsverket dock ansett sig böra begränsa ökningen av anslaget till 325 000 kr.

För egen del föreslår jag att anslagsökningen med hänsyn till den förhållandevis stora reservationsbehållningen begränsas till 100 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Anskaffning av vissa maskiner m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 700 000 kr.

g) *Bidrag och understöd*

C 26. *Marinen: Bidrag till sjövärnsskåren*

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	485 000	477 331	8 795
1964/65	565 000		
1965/66 (förslag)	585 000		

Från anslaget bestrides kostnader för sjövärnsskårens verksamhet, t. ex. för mathållning, arvoden, reseersättningar, expenser, övningar, anskaffning

och underhåll av övningsmateriel och byggnader. Aspirantavgifter tillgodoses anslaget såsom inkomster.

Chefen för marinen föreslår att anslaget höjes med 15 000 kr. på grund av höjda materielkostnader, lokalhyror ävensom taxehöjningar.

Departementschefen

För egen del föreslår jag, att anslaget uppföres med 585 000 kr., innebärande en höjning med 20 000 kr. Jag har därvid även tagit hänsyn till att de faktiska kostnaderna för mathållning under föregående budgetår med ca 5 000 kr. översteg beräknat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Bidrag till sjövärnsskåren* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 585 000 kr.

D. Flygvapnet

a) Avlöningar m. m.

D 1. Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m.fl.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	156 000 000	166 095 931
1964/65	164 000 000	
1965/66 (förslag)	183 000 000	

Chefen för flygvapnet (skr. 14/8 1964) hemställer, att anslaget höjes med 19 202 000 kr.

	Ökning eller minskning	Summa
I. Personalförändringar		
A. Flygstaben		
1. 1 förste byråsekreterare Ae 23 (organisations- avdelningen)	+ 37 680	
2. 1 assistent Ae 15 (personalavdelningen)	+ 24 936	
3. 2 assistenter Ae 11 tillkommer, 2 tekniska bi- träden Ae 7 utgår (ADB grupp)	+ 7 584	
4. 1 tekniskt biträde Ag 7 (ADB grupp)	+ 16 488	
5. 1 officer A:24 (underrättelseavdelningen) ...	+ 12 524	+ 99 212
B. Flygförvaltningen		
1. 1 överstelöjtnant eller major Ao 27/25 och 1 major Ao 25 (försökscentralen).....	+ 82 884	
2. 1 kapten Ao 21 (elektroavdelningens radar- byrå)	+ 33 972	
3. 1 kapten Ao 21 (flygplanavdelningens flyg- planbyrå)	+ 33 972	
4. 1 flygdirektör av 1. graden Ao 27 (personal- och utbildningssektionen)	+ 46 332	
5. 1 flygdirektör av 1. graden Ao 27 (materiel- kontrollsektionen)	+ 46 332	
6. 1 flygdirektör av 1. graden Ao 27 (flygförvalt- ningens tekniska skola)	+ 45 048	+ 288 540
C. Stridslednings- och luftbevakningsorganisationen		
1. 6 majorer Ao 25 (chef för radargruppcentral)	+ 243 444	
2. 1 major Ao 25 (chefrobotledare)	+ 40 272	
3. 3 kaptener Ao 21 (chefradarjaktledare)	+ 97 554	
4. 3 förvaltare Ao 17 (chef för radarstation)...	+ 78 069	
5. 1 fanjunkare Ao 15 (chef för radarstation) ..	+ 23 273	
6. 5 fanjunkare Ao 15	+ 116 365	

	Ökning eller minskning	Summa
7. 3 sergearter Ao 13	+ 62 490	
8. 3 flygingenjörer av 1. graden Ao 23 tillkommer, 6 flygtekniker Ao 11 utgår (striltekniska driftledningen)	— 3 081	
9. 9 driftingenjörer Ae 21, 1 driftingenjör Ae 19 samt 11 ingenjörer högst Ae 15 överföres till flygförvaltningen (sakanslag)	— 577 758	+ 80 628
<i>D. Teleorganisationen</i>		
1. 1 kapten Ao 21 (signalskyddsskolan)	+ 32 148	
2. 1 fanjunkare Ao 15 (signalunderofficer E 1)	+ 23 892	+ 56 040
<i>E. Luftvärnsrobotorganisationen</i>		
1. 1 kapten Ao 21 (divisionschef)	+ 32 148	
2. 1 kapten Ao 21 (gruppchef)	+ 32 518	
3. 2 förvaltare Ao 17 (lärare vid skoldivisionen F 8).....	+ 55 296	
4. 3 fanjunkare Ao 15 (1 robotstridsledare och 2 stabsunderofficerare)	+ 69 819	
5. 3 överfurirer Ao 11 (chefer för vakt- och transporttroppar)	+ 55 980	
6. 3 förste verkmästare Ao 19 (stationsavdelningschefer)	+ 87 279	
7. 1 förste verkmästare Ao 17 (chef för elektrotropp)	+ 26 023	
8. 1 förste mästare Ao 15 (chef för robottropp)	+ 23 273	
9. 1 mästare Ao 13 (chef för robottropp).....	+ 20 830	
10. 22 flygtekniker Ao 11 utgår	— 410 520	
11. 1 förste mästare Ao 15 (chef för materieltropp) tillkommer, 1 fanjunkare Ao 15 och 5 ingenjörer högst Ag 15 utgår	— 124 680	
12. 2 mästare Ao 13 och 26 flygtekniker Ao 11 (vakantsatta beställningar)	+ 526 820	+ 394 786
<i>F. Utbildningsanstalter</i>		
1. 1 överstelöjtnant Ao 27 (F 14)	+ 45 048	
2. 1 kapten Ao 21 (F 20)	+ 32 148	
3. 1 kapten Ao 21 (flygvapnets bastjänstskola)	+ 33 972	
4. 1 fanjunkare Ao 15 (F 14, flygvapnets markstridsskola)	+ 22 860	
5. 2 överfurirer Ao 11 (F 2).....	+ 40 560	
6. 1 förste mästare Ao 15 (F 14, flygvapnets tekniska skola)	+ 22 860	
7. 2 förste ritare Ae 11 (F 14, F 20)	+ 36 504	
8. 1 kontorist Ae 9 (flygvapnets bomb- och skjutskola).....	+ 18 312	
9. 1 kontorsbiträde högst Ae 5 (F 14).....	+ 13 248	

		Ökning eller minskning		Summa
10.	1 kanslibiträde Ae 7 (F 2, flygvapnets radar-skola)	+	16 488	
11.	2 kontorsbiträden högst Ae 5 (F 2)	+	29 760	+ 311 760
G. Flygsäkerhetsorganisationen				
	2 överstelöjtnanter eller majorer Ao 27/25 (flygsäkerhetsregementsofficerare).....	+	85 762	+ 85 762
H. Övrig militär personal				
1.	2 kaptener Ao 21 (F 13 och F 16 chefsinstruk-törer för simulatorer).....	+	64 296	
2.	3 löjtnanter Ao 17/15 (intendenter)	+	73 884	
3.	7 förvaltare Ao 17 (flygförare)	+	182 161	
4.	1 fanjunkare Ao 15 (F 8)	+	24 936	
5.	10 överfurirer Ao 11 (rekryteringsfrågor)....	+	186 600	
6.	5 officerare A:24 (frivilligverksamhet)	+	60 090	+ 591 967
I. Personal för den militära väderlekstjänsten				
1.	1 meteorolog Ao 21, 1 meteorolog Ao 19, 1 meteorolog i reglerad befordringsgång, 1 me-teorologassistent Ae 11 och 2 tekniska bi-träden Ae 7 (stridsledningsorganisationen).	+	134 028	
2.	1 meteorolog i reglerad befordringsgång (ro-botförsöksplatsen i Norrland)	+	27 648	
3.	1 förste meteorologassistent Ae 15 tillkom-mer, 1 meteorologassistent Ae 11 utgår (väderradar)	+	4 656	
4.	1 ingenjör Ae 17 (militära väderlekscentralen)	+	27 648	+ 193 980
J. Trafikledarpersonal				
1.	1 stabstrafikledare Ao 25, 2 förste trafikleda-re Ao 21, 2 trafikledare Ao 19 och 1 trafik-ledare i reglerad befordringsgång (regional radarövervakning)	+	188 352	
2.	2 stabstrafikledare Ao 25 och 1 trafikledare i reglerad befordringsgång (lokal radaröver-vakning)	+	106 164	
3.	1 trafikledare Ao 19 (trafikledarutbildning)...	+	30 648	
4.	1 trafikledare Ao 19 och 1 trafikledare i reg-lerad befordringsgång (tornkontroll)	+	56 268	
5.	1 trafikledare Ao 19, 7 trafikledare i reglerad befordringsgång (landningsradar)	+	212 809	+ 594 241
K. Övrig civilmilitär personal				
1.	1 flygingenjör av 1. graden Ao 23 (F 8).....	+	37 680	
2.	6 flygtekniker Ao 11 (flottiljernas mobilise-ringsavdelningar)	+	111 960	+ 149 640

	Ökning eller minskning	Summa
L. Övrig personal		
1. 5 driftingenjörer Ae 21 (skyddschef berghangar)	+ 162 590	
2. 28 vaktmän Ae 9 (stridslednings- och luftbevakningsorganisationen)	+ 466 564	
3. 1 kontorist Ae 9 (F 5), 1 kanslibitråde Ae 7 (F 6), 2 kanslibiträden Ae 7 (halvtid, F 3, F 14) samt 2 kontorsbiträden högst Ae 5 (halvtid, F 5, F 10) tillkommer, 1 kontorsbitråde högst Ae 5 (F 5) utgår, 6 kanslibiträden Ae 7 (halvtid)—kanslibiträden Ae 7 (F 1, F 4, F 9, F 16, F 17 och F 18); kassaavdelningarna	+ 90 980	
4. 2 förste reparatörer Ae 11 (E 4)	+ 40 560	
5. 1 biträdande köksföreståndare Ae 12, 5 kokerskor Ae 7 och 8 ekonomibiträden högst Ae 5	+ 196 452	
6. 1 förste förrådsförman Ae 11 (F 8)	+ 20 280	
7. 7 driftingenjörer Ae 21 (basavdelning vid flottilj)	+ 227 626	+ 1 205 052
		+ 4 051 608
II. Tjänsteförändringar		
a) Lönegradsförändringar m. m.		+ 682 594
b) Ordinariesättning av en tjänst.		—
c) Extraordinariesättning av en tjänst		—
III. Förändringar i övrigt		
a) Arvoden till lärare och föreläsare	+ 290 000	
b) Arvoden till observationspersonal i väderlektjänst	+ 105 000	
c) Tillfällig personal	+ 45 320	
d) Representationsbidrag	+ 20 000	
e) Assistenten för frivilligfrågor	+ 13 890	+ 474 210
IV. Löneomräkning		+ 13 993 117
V. Avrundning		+ 471
		+ 19 202 000

Motiv

Av de av flygvapenchefen anförda motiven må följande återges.

I. A. 4. ADB-gruppen inom flygstaben bör enligt flygvapenchefen förstärkas med ett tekniskt bitråde i Ag 7 i samband med det fortsatta upplägningsarbetet för registrering av flygvapnets militära och civilmilitära personal samt den ökning av den ordinarie veckorutinen som registreringen av flygvapnets civila personal kommer att medföra.

C. För närmare upplysningar rörande innebörden av förslagen under denna punkt torde få hänvisas till de handlingar som kommer att överlämnas till riksdagens vederbörande utskott.

1. Flygvapenchefen föreslår, att sex beställningar för major i Ao 25 inrättas och avses för chefer för radargruppcentral, av vilka fyra i luftförsvarssektor typ 1 och två i typ 2.

2. Luftvärnsrobotsystem 68 som är under införande i flygvapnet avses helt integreras i luftförsvaret. All luftoperativ verksamhet kommer att ledas från luftförsvarscentralen inom respektive sektor. Som ansvarig för denna verksamhet erfordras enligt flygvapenchefen en chefbotledare, major i Ao 25. Denne skall föra befälet över robotcentralen och fatta beslut rörande robotförbandens insats och strid. I fred avses chefbotledaren även ansvara för robotcentralens och robotförbandens tillämpade utbildning och övningar.

3—7. För den fortsatta utbyggnaden av de olika delfunktionerna inom stril 60-systemet erfordras enligt chefen för flygvapnet från och med budgetåret 1965/66 tre beställningar för kapten avsedda för chefradarjaktledare samt tolv beställningar för underofficer avsedda för flygsäkerhetsledarbiträde, återledare, målföljningsledare, radarjaktledare och chef för radarstation.

8. För att biträda strilsystemingenjören vid den striltekniska driftledningen inom de ur materielsynpunkt största sektorerna erfordras enligt flygvapenchefen en teknisk specialist. Denne skall självständigt svara för antingen programmering eller databehandlingssystem i luftförsvarscentralen och därvid leda, övervaka och kontrollera den striltekniska materielens drift och underhåll. Därför föreslås tillkomst av tre beställningar för flygingenjör av 1. graden i Ao 23, avsedda för den striltekniska driftledningen. Samtidigt föreslås att sex beställningar för flygtekniker i Ao 11 utgår.

E. För närmare upplysningar rörande innebörden av förslagen under denna punkt torde få hänvisas till de handlingar som kommer att överlämnas till riksdagens vederbörande utskott.

2. De kvalificerade arbetsuppgifter i fred och krig som åvilar robotgruppchefen vid robotdivision kräver enligt flygvapenchefen att befattningen besättes med officer. Med hänsyn till de krav som i krig ställes på robotgruppchefen anses denne böra vara kapten.

3. Vid 1. robotdivisionen (skoldivisionen) F 8 bedrivs utbildning av flygvapnets personal avsedd för robottjänst. För att leda tjänsten vid de två simulatorer som anskaffas till skoldivisionen för operativ utbildning och övning av robotstridsledare erfordras som lärare två underofficerare. Med hänsyn till att simulatorerna är komplicerade och dyrbara anses lärarna böra vara förvaltare.

4. För att leda robotgruppens insats mot flygande mål erfordras en robotstridsledare. Denne är operativt ansvarig för robotgruppens strid. För denna

befattning bör enligt flygvapenchefen avses en beställning för fanjunkare i Ao 15.

Som föreståndare för robotdivisions expedition erfordras en stabsunderofficer. Denne skall handlägga alla de expeditionsgöromål som sammanhänger med redovisning av robotdivisionens personal exempelvis kassaärenden, förläggning, förplägnad, sjukvård, post m. m. För ändamålet föreslås inrättande av två beställningar för fanjunkare i Ao 15.

5. För bevakning och transport av robotdivisionens robotmateriel erfordras en vakt- och transporttropp. I denna tropp ingår ett 20-tal värnpliktiga. Som chef för troppen erfordras ett underbefäl med uppgift att leda bevaknings- och transporttjänsten samt markstridsutbildningen av robotdivisionens värnpliktiga. Flygvapenchefen föreslår att tre beställningar för överfurir i Ao 11 tillkommer avsedda för chef för vakt- och transporttroppen vid tre robotdivisioner.

6. Som chef för stationsavdelningen inom respektive robotgrupp erfordras enligt flygvapenchefen en förste verkmästare i Ao 19. Denne skall bl. a. leda och fördela arbetet inom sin avdelning så att personal och materiel utnyttjas på mest rationella sätt såväl i fred som krig.

7. Vid stationsavdelningens elektrotropp utförs service av de mest komplicerade delarna av robotgruppens materiel. Chefen för elektrotroppen måste i detalj känna materielens konstruktion, funktion, handhavande och service. För att säkerställa tillgång på personal med lång erfarenhet och stor ansvarskänsla erfordras enligt flygvapenchefen beställningar för både förste verkmästare och mästare för denna befattning. Nu föreslås att en ny beställning i Ao 17 inrättas för en sådan befattning.

8—9. Inom varje robotgrupp erfordras för skötsel av gruppens robotar, lavetter, kablar och elkraftaggregat m. m. en robottropp. Som chef för robottroppen med uppgift att vårda och handha robotgruppens materiel, bl. a. explosivämnen, erfordras enligt flygvapenchefen en mästare. Därför föreslås tillkomst av en beställning för förste mästare i Ao 15 och en beställning för mästare i Ao 13 avsedda för chef för robottropp vid robotdivision.

10. För att täcka kostnaderna för tillkomsten av föreslagna beställningar inom luftvärnsrobotorganisationen föreslås att 22 vakantsatta beställningar för flygtekniker i Ao 11 utgår.

11. Vid »Försöksanläggning för robotändamål» (FR) vid F 2 har hittills bedrivits prov med luftvärnsrobotsystem 365. Då dessa prov nu avslutats kommer verksamheten att omfatta taktiska och tekniska försök med luftvärnsrobotsystem 68. Eftersom FR ej avses ha någon egen robotmateriel måste försöken utföras med materiel tillhörande annan organisationsenhet. Det har härvid visat sig lämpligast att utnyttja den materiel som disponeras av skoldivisionen vid F 8. Försöksverksamheten föreslås därför förläggas till F 8 varvid de beställningar och tjänster som finns vid F 2 och som en-

bart avsetts för denna verksamhet, nämligen beställningar för en kapten, en fanjunkare och en sergeant samt tjänster för tre driftingenjörer och elva ingenjörer, anses böra överföras till F 8 och ingå i skoldivisionens organisation.

Befattningen som chef för skoldivisionen är f. n. förenad med befattningen som robotchef. Då arbetet med att leda och administrera utbildningen av robotpersonalen är av sådan omfattning att en uppdelning av uppgifterna på en robotchef och en divisionschef är ofrånkomlig om verksamheten skall kunna bedrivas effektivt föreslår flygvapenchefen att den överförda beställningen för kapten avses för chef för skoldivisionen.

Arbetsuppgifterna avseende materieluppbörd och materielvård vid skoldivisionen är omfattande och kommer att öka allteftersom utbildningsmaterielen kompletteras. För att bestrida dessa arbetsuppgifter bör enligt chefen för flygvapnet en materieltropp tillkomma vid skoldivisionen. Som troppchef erfordras en förste mästare. Härvid kan en beställning för fanjunkare utgå.

12. För den omedelbara vården och tillsynen av skoldivisionens vid F 8 materiel erfordras i materieltroppen en flygtekniker. Härför bör enligt flygvapenchefen en vakantsatt beställning för flygtekniker utnyttjas.

I samband med chefens för flygvapnet förslag till medelsäskanden för budgetåren 1962/63 och 1963/64 anmälades behov av 13 beställningar för flygtekniker avsedda för robotdivisionens robot- och elektrotroppar. Därvid förutsattes att vakantsatta beställningar för bl. a. luftvärnsrobotorganisationen skulle få utnyttjas. Departementschefen tillstyrkte ej förslaget. För budgetåret 1965/66 erfordras härutöver att vakantsatta beställningar för två mästare och tolv flygtekniker får utnyttjas.

F. 5. Under denna punkt föreslår flygvapenchefen bl. a., att en beställning för överfurir i Ao 11 tillkommer och avses för biträde åt stabsunderofficeren vid specialkompaniet vid F 2. Expeditionstjänsten vid specialkompaniet är genom den omfattande redovisningen av personal mycket arbetskrävande. Sammanlagt inrycker vid F 2 specialkompani ca 700 värnpliktiga per år. Nuvarande expeditionsorganisation anses inte dimensionerad för denna belastning. — Statskontoret har tillstyrkt förslaget.

10. Den ökade verksamheten vid flygvapnets radarskola har ökat behovet av att vid skolan producera, preparera, förvara och distribuera främst hemligt undervisningsmaterial. Kvalificerad lärar- och instruktörspersonal måste f. n. tas i anspråk i stor utsträckning för dessa biträdesuppgifter till hinder för deras normala utbildningsuppgifter. Flygvapenchefen föreslår, att en tjänst för kanslibiträde i Ae 7 tillkommer och avses för skolan. — Statskontoret har tillstyrkt förslaget.

11. I nuvarande organisation finns inte någon skrivpersonal vid aspirantkompaniet och specialkompaniet vid F 2. Detta förhållande har verkat häm-

mande på utbildningen när det gällt framställning av utbildningsmateriel och kompendier. För att tillgodose behovet av skrivhjälp vid aspirantkompaniet och specialkompaniet bör ett kontorsbiträde tillkomma vid stabsavdelningens skrivcentral.

Arbetsbelastningen vid mobiliserings- och personalavdelningen vid F 2 har under de senaste åren ökat avsevärt. Elevkategorier såsom aspiranter, radarobservatörer och expeditionsbiträden avsedda för hela flygvapnet kräver avsevärt mer arbete vid mobiliseringsavdelningen än vanliga värnpliktiga. Flygvapenchefen föreslår, att ett kontorsbiträde i högst Ae 5 tillföres avdelningen.

Förslagen under denna punkt har tillstyrkts av statskontoret.

G. För att nå högsta möjliga grad av flygsäkerhet måste nuvarande resurser förbättras såväl kvalitativt som kvantitativt. Genom beslut av 1964 års riksdag (prop. 1964: 31; SU 37; rskr. 116) har två flygsäkerhetsregements-officerare tillkommit fr. o. m. den 1 juli 1964 vid två eskadrar. Flygsäkerhetsregementsofficerens främsta uppgift är att medverka till en minskning av haverifrekvensen inom eskadern genom att utröna i vilken utsträckning speciella förhållanden t. ex. klimat, terräng, flygplantyper, övningar och personal påverkar flygsäkerheten samt genom förbättrad kännedom om eskaderns flygande personal. Vid de två återstående eskadrarna erfordras flygsäkerhetsregementsofficerare fr. o. m. budgetåret 1965/66. Därför föreslås att två beställningar för överstelöjtnant eller major i Ao 27/25 tillkommer.

H. 6. Om frivillig personal skall kunna rekryteras och utbildas i erforderlig omfattning behövs vid alla förband, som har ansvar för frivilligverksamheten, en officer i arvodesbefattning och en underofficer, vid sektorflottiljerna därutöver en underofficer. Totalbehovet för flygvapnet uppgavs i flygvapenchefens äskanden för budgetåret 1964/65 till 17 officerare och 23 underofficerare i arvodesbefattning. I anslagsäskandena för nästa budgetår uppges totalbehovet till 18 officerare och 23 underofficerare. Hittills har tillkommit 13 befattningar för arvodesofficer och sju beställningar för underofficer. Resterande fem befattningar för pensionerad officer anses erforderliga fr. o. m. den 1 juli 1965.

I. 1. Som underlag för den operativa verksamhet som skall bedrivas i luftförsvarscentralerna krävs bl. a. fortlöpande informationer om väderleksläget inom egen och angränsande luftförsvarssektor samt en effektivt fungerande rapportering och uppföljning av vädret på flygbaserna. Härutöver föreligger behov av höjdvindsuppgifter samt vissa speciella informationer i form av radarräckvidds- och radiakprognoser. Bearbetningen av det material som erhålles från militära väderlekscentralen liksom den speciella uppföljningen och delgivningen därav måste handhas av väderlekspersonal som tjänstgör i luftförsvarscentralerna. För att behovet av väder-

leksunderlag skall kunna tillgodoses under den dagliga tjänsten i centralerna anses en särskild väderleksstation med i princip samma personaluppsättning som väderleksstation vid flottilj erforderlig. Därför föreslår flygvapenchefen tillkomst av en beställning för meteorolog i Ao 21 avsedd för chef för väderstation, en beställning för meteorolog i Ao 19, en beställning för meteorolog i reglerad befordringsgång samt en tjänst för meteorolog-assistent i Ae 11 och två tjänster för tekniskt biträde i Ae 7.

J. 1. Tillkomsten av en övre luftled inom Göteborgs flyginformationsområde kommer att för flygvapnets del medföra restriktioner som begränsar möjligheterna att bedriva flygövningar i Göteborgsområdet. Det är därför viktigt att radar väst kan träda i funktion i och med tillkomsten av en övre luftled. För radar väst förutses ett sammanlagt behov av åtta trafikledare varav två enligt flygvapenchefen erfordras under budgetåret 1965/66. Som chef för radar väst med uppgift att leda och övervaka arbetet inom radarövervakningsorganisationen anses en stabstrafikledare böra avses.

Radar ost och radar syd i Stockholms resp. Malmö flyginformationsområde är delvis redan i funktion. I takt med den ökande verksamheten vid de två radarövervakningsorganen anses fr. o. m. budgetåret 1965/66 vid vardera av de två radarcentralerna en förste trafikledare och en trafikledare böra tillkomma.

2. Radarorganisationen vid F 3 och F 5 leder, kontrollerar och samordnar flygtrafiken till och från flera flygplatser inom ett gemensamt terminalområde. Radarorganisationen vid F 3 och F 5 är av större omfattning än vid övriga flottiljers trafikledningsavdelningar. Chef för sådan avdelning bör enligt flygvapenchefen vara stabstrafikledare.

För att övervaka och leda flygtrafiken inom F 6 terminalområde anses vidare en befattning för trafikledare böra tillkomma.

5. Fr. o. m. 1964 kommer enligt flygvapenchefen 17 flygplatser att ha utrustats med landningsradar. Den fortsatta uppbyggnaden av personalorganisationen för dessa radarenheter anses kräva att åtta beställningar för trafikledare tillkommer.

Luftfartsstyrelsen har yttrat sig (15/10 1964) över föreslagna förändringar beträffande trafikledarpersonal vid flygvapnet. Styrelsen understryker angelägenheten av att flygvapnet tillföres den trafikledarpersonal, som erfordras för anordnande av radarövervakning i Göteborgsområdet. Styrelsen erinrar vidare om att det utöver de personalbehov som redovisas i chefens för flygvapnet petita uppkommit vissa behov av personal i och med att den inrikes linjefarten numera utnyttjar vissa flottiljflygplatser. Nuvarande ordning, enligt vilken luftfartsstyrelsen har att dels träffa avtal med de enskilda trafikledarna angående betjäning av den civila trafiken utanför flottiljflygplatsernas ordinarie öppethållningstider, dels på begäran förstärka dessa platser med civila trafikledare, anser styrelsen vara varken rationell eller tillräckligt

stabil. Den anses dessutom innebära en viss oklarhet i ansvarsförhållandena. Styrelsen anser det angeläget att upplåtelser av flygplatser regleras närmare och att flygvapnet tillföres de ytterligare personalstater som erfordras för betjäning av den civila trafiken.

K. 1. Robotdivisionerna, vilka delvis avses stå i ständig hög beredskap, fordrar en fortlöpande kontroll av materielens funktionsduglighet. För att eskaderchef och flottiljchef (motsvarande) skall kunna följa upp detta arbete erfordras en teknisk expert med uppgift att utföra dessa kontroller. Flygvapenchefen föreslår, att en beställning för flygingenjör av 1. graden i Ao 23 inrättas vid F 8.

L. 1. För att tillgodose kravet på säkerhet vid flygvapnets berghangarer erfordras att verksamheten alltid övervakas av en väl kvalificerad skyddschef. Befattningshavaren måste uteslutande ägna sig åt dessa arbetsuppgifter och därvid ha oinskränkta befogenheter. Med hänsyn till att hela ansvaret för säkerheten i berghangaren samt skyddsarbetet åvilar skyddschefen, bör enligt flygvapenchefen denna befattning tillsättas i lönegrad A 21.

2. Efterhand som strilorganisationens uppbyggnad fortskrider, tillkommer centraler och radarstationer som geografiskt placeras utanför områden där militär bevakning finns. För att tillgodose kravet på bevakning och skydd av dessa för strilsystemets funktion nödvändiga anläggningar erfordras enligt chefen för flygvapnet civila vaktmän.

3. Försvarets civilförvaltning har undersökt behovet av personal vid F 1, F 3, F 4, F 5, F 6, F 9, F 10, F 14, F 16, F 17 och F 18 kassaavdelningar och därvid funnit att följande tjänster bör tillkomma, nämligen en kontorist i Ae 9 vid F 5, sju kanslibiträden i Ae 7 vid F 1, F 4, F 6, F 9, F 16, F 17 och F 18, två kanslibiträden (halvtid) i Ae 7 vid F 3 och F 14 samt två kontorsbiträden (halvtid) i högst Ae 5 vid F 5 och F 10. Härvid kan sex kanslibiträden (halvtid) i Ae 7 och ett kontorsbiträde i högst Ae 5 utgå.

4. Vid fält 32 finns f. n. en värmeskötare. Med hänsyn till dels de maskinella anläggningarnas geografiska spridning, dels den tekniska utrustningen anses dessutom en reparatör erforderlig, varvid arbetsmånader för en extra eldare kan utgå.

Vid fält 42 finns för närvarande 24 aggregat för uppvärmning av bacular och hangarer samt en matsalsbarack med tillhörande maskinell köksutrustning. För skötsel och tillsyn av den maskinella utrustningen erfordras enligt flygvapenchefen en reparatör.

Maskinpersonalberedningen har i yttrande (2/10 1964) över förslagen under denna punkt anført, att maskinanläggningar vid fält 32 i ansvarshänseende underställts maskinchefen vid VI. militärbefälsstaben fr. o. m. den 1 april 1964. Med utgångspunkt häri förordar beredningen, att vid maskinavdelningen vid VI. militärbefälsstaben tillkommer en tjänst för förste reparatör i A 11, avsedd för fält 32 att uppföras på personalförteck-

ningen för fortifikationsbefälhavarstaben i Boden. I samband härmed bör en på flygvapnets personalförteckning upptagen tjänst för värmeskötare i A 9 vid E 4 indragas. Maskinpersonalberedningen anför vidare att åtgärder bör vidtagas för att förbättra de personella resurserna för upprätthållande av den fasta maskintjänsten för fält 42. Med hänsyn till maskin-anläggningens relativt ringa omfattning och ur teknisk synpunkt mindre komplicerade natur är beredningen dock tveksam om tillräckliga skäl föreligger att enbart för den fasta maskintjänsten avse en heltidstjänstgörande befattningshavare. Då verksamheten på försöksplatsen till övervägande del är uppbyggd på ett utnyttjande av AB Svensk flygtjänst ifrågasätter beredningen om inte även föreliggande behov av arbetskraft för maskintjänstgöromål vid fält 42 lämpligen bör tillgodoses genom avtal med detta bolag.

5. För att ombesörja utspisning i vissa luftförsvarsanläggningar erfordras tjänster för en biträdande köksföreståndare, fem kokerskor och åtta ekonomibiträden. För budgetåret 1964/65 har medel beräknats för tillfällig anställning av extra ekonomipersonal under sammanlagt 17 tjänstgöringsmånader.

6. Vid materielavdelningen vid F 8 erfordras en befattningshavare med uppgift att handha och vårda de robotar och i dessa ingående explosivdelar, som förvaras i förråd i avvaktan på utlämning till robotdivisionen. Flygvapenchefen föreslår, att en tjänst för förste förrådsförman i Ae 11 tillkommer och avses för materielavdelningen.

II. Huvuddelen av flygvapenchefens förslag om tjänsteförändringar avser uppflyttning av sex överfurirer i Ao 11 till rustmästare i Ao 13, 110 flygtekniker i Ao 11 till förste flygtekniker i Ao 13 samt 16 flottiljpoliser i Ao 11 till Ao 13. Angivet antal nya beställningar erfordras enligt flygvapenchefen för att samtliga av ifrågavarande kategorier som under budgetåret 1964/65 uppnår ålderskompetens för befordran skall kunna befordras till den högsta underbefälsgraden (motsvarande).

I övrigt föreslår flygvapenchefen uppflyttning av sammanlagt 102 beställningar och tjänster. Av dessa avses fyra beställningar för chef för flygvapnets stridsledningsskola, bastjänstskola, bomb- och skjutskola respektive markstridsskola, tre för avdelningschefer vid flygstaben, en för militärassistent och en för detaljchef vid flygförvaltningen samt fyra för sektorflottiljintendenter. Vidare innebär förslaget uppflyttning av 20 beställningar för underofficer, varav 19 vid förband och en vid flygvapnets markstridsskola samt uppflyttning av 58 beställningar för förste verkmästare. Befordringsgången för meteorologer och trafikledare föreslås höjd från A 17 till A 19. Slutligen innefattar förslaget uppflyttning av 11 civila tjänster vid förband.

III. a) För arvoden till deltidstjänstgörande lärare och föreläsare vid

fasta utbildningsanstalter och skolor samt lön åt lärare i reglerad beföringsgång och arvoden till studieledare beräknar chefen för flygvapnet 1 530 000 kr., vilket innebär en ökning med 290 000 kr.

b) Flygvapenchefen föreslår, att arvoden till s. k. synoptiska väderobservationer utgår med samma belopp som utgår för biträde vid timobservationsstation, nämligen arvode motsvarande lönen i löneklass 5 på löneplan A. Kostnadsökningen för arvodeshöjningen beräknas till ca 105 000 kr.

c) Sedan en följd av år föreligger ett avsevärt behov av extra arbetskraft vid såväl staber som förband. Vid förbanden föreligger brist på biträdespersonal främst vid mobiliseringsavdelningarna och vid kassaavdelningarna. Flygvapenchefen föreslår en total ökning med 60 tjänstgöringsmånader vilket medför en merkostnad av 45 320 kr.

d) Representationsbidrag utgår f. n. till eskaderchefer. Även för förbandschefer (motsvarande) anses ett stort behov av medel för representation föreligga utöver de medel som disponeras för representation gentemot markägare. Representationsbidrag om 1 000 kr. bör enligt flygvapenchefen utgå till cheferna för F 1—F 18, F 20 och F 21, varför totalt 20 000 kr. anses böra upptas för ändamålet.

e) Den övningsintensitet och den rekryteringsverksamhet som är nödvändig för att göra krigsorganisationen — i vad avser frivilligpersonal — funktionsduglig är enligt flygvapenchefen av sådan omfattning att tillgängligt antal tjänstgöringsmånader ej räcker för att lösa erforderliga arbetsuppgifter. Flygvapenchefen föreslår att tio tjänstgöringsmånader för assistenter för frivilligfrågor i Ag 9 tillkommer och avses för flottiljstabslottor.

Departementschefen

Antalet befintliga ordinarie och icke-ordinarie beställningar och tjänster samt militära arvodesbefattningar m. m. vid flygvapnet enligt fastställda personalförteckningar för budgetåret 1964/65 samt de förändringar häri som uppkommer vid genomförande av mina förslag för budgetåret 1965/66 framgår av följande sammanställning.

	Personalför- teckning 1964/65	Förändring
Officerare	1754	+ 5
Underofficerare	600	+ 15
Underbefäl	1 207	+ 6
Meniga	154	—
Civilmilitär personal	3 923	+ 7
Civil personal	1 778	+ 5
Arvodesbefattningar	112	+ 4

¹ Varav 79 fänrikar

Av följande sammanställning över personalläget inom flygvapnet framgår hur antalet anställda av olika kategorier förändrats under de senaste åren samt de förändringar som enligt myndigheterna kan förutses i nuvarande rekryteringssituation. Det nu redovisade antalet anställda den 1 oktober 1963, som på ett flertal punkter avviker från det i prop. 1964: 1 (bil. 6 s. 137) för samma tidpunkt redovisade antalet, bygger på ett säkrare underlag än det till prop. 1964: 1 framtagna. Av sammanställningen framgår att antalet officerare ökat under 1963/64 och med undantag för en nedgång under 1965 beräknas fortsätta att öka. En ökning förutses även beträffande underofficerare och underbefäl. Då antalet vakanser bland underbefälen är stort, ca 200, bör fortsatt uppmärksamhet ägnas åt underbefälsrekryteringen. Rekryteringsläget bland den civilmilitära personalen synes i stort sett tillfredsställande även om det för vissa kategorier fortfarande krävs en förbättrad rekrytering.

Sammanställning över personalläget inom flygvapnet (tjänstemän)

Personalkategori	Antal anställda			Beräknad förändring till 1.10 från föreg. 1.10	
	1.10.63	1.10.64	förändr.	1.10.65	1.10.66
<i>Militär personal</i>					
officerare	703	747	+ 44	— 28	+ 64
underofficerare	458	491	+ 33	+ 11	+ 30
underbefäl	976	1 004	+ 28	+ 80	+ 33
meniga	358	404	+ 46	± 0	± 0
<i>Civilmilitär personal</i>					
ingenjörer	92	91	— 1	+ 7	± 0
läkare	27	27	± 0	+ 1	± 0
mästare och tekniker	2 416	2 428	+ 12	+ 97	+ 116
meteorologer	84	94	+ 10	± 0	+ 6
trafikledare	123	137	+ 14	+ 25	+ 8
flottiljpoliser	247	247	± 0	± 0	+ 11
<i>Civil personal</i>					
tekniker	118	120	+ 2	+ 17	± 0
förrådspersonal	267	276	+ 9	+ 1	+ 2
kökspersonal	359	349	— 10	+ 23	± 0
kontorspersonal	334	309	— 25	+ 21	± 0
övrig personal	830	799	— 31	+ 58	— 6
	7 392	7 523	+ 131	+ 313	+ 264

Jag behandlar flygvapenchefens yrkanden punktvis i den ordning de förut omnämnts. De förslag till personal- och tjänsteförändringar som jag inte särskilt nämner har jag inte ansett mig böra tillstyrka.

I. A. Flygvapenchefens förslag att inrätta en tjänst för tekniskt biträde i Ag 7 att ingå i ADB-gruppen vid flygstaben kan jag biträda.

C. Av de föreslagna nya beställningarna för stridslednings- och luftbevakningsorganisationen avses sex för major för befattning som chef för radar-gruppcentral, av vilka fyra inom luftförsvarssektor typ 1 och två inom luft-

försvarssektor typ 2. Chefen för flygvapnet har i en sedermera till Kungl. Maj:t inkommen skrivelse framlagt förslag till sektororganisation i fred för luftförsvarssektor typ 1. Då jag senare ämnar föreslå, att till 1965 års vårriksdag skall framläggas förslag till personalorganisation härför, anser jag mig inte i detta sammanhang böra upptaga flygvapenchefens äskanden rörande chefer för radargruppcentral i sektor typ 1. Beträffande befattning som chef för radargruppcentral inom luftförsvarssektor typ 2 förklarade jag mig i prop. 1964: 1 (bil. 6 s. 138) beredd att tillstyrka att för denna befattning avses kapten. Riksdagen (SU 4; rskr. 4) gjorde inte någon erinran med anledning av mitt förslag. Sedan föregående år har inte några nya omständigheter framkommit som motiverar ett ändrat ställningstagande från min sida. Jag har även för några andra befattningar beräknat personal med lägre löneställning än den av chefen för flygvapnet föreslagna. För chefradarjaktledare vid radargruppcentral inom sektor typ 2 har jag sålunda räknat med förvaltare och för chef för viss radarstation fanjunkare. Under denna punkt kan jag således beträffande militär personal tillstyrka endast att nya beställningar inrättas för en major i Ao 25 (chefrobotledare), två kaptener i Ao 21 (chefer för radargruppcentraler inom sektor typ 2), tre förvaltare i Ao 17 (chefradarjaktledare), sju fanjunkare i Ao 15 och tre sergenter i Ao 13. Den bör ankomma på Kungl. Maj:t att med hänsyn till materielläget besluta från vilken tidpunkt de av mig föreslagna beställningarna skall utnyttjas.

Jag kan biträda de förslag till förändringar beträffande civilmilitär personal som flygvapenchefen framfört under denna punkt. Sålunda föreslår jag att tre beställningar för flygingenjör av 1. graden i Ao 23 inrättas och avses för den strillekniska driftledningen. Samtidigt kan sex beställningar för flygtekniker i Ao 11 utgå.

E. Enligt min mening bör vid robotdivision finnas endast två officerare, nämligen såsom divisionschef en kapten samt såsom gruppchef en löjtnant. Övriga gruppchefer och robotledare bör vara fanjunkare. Jag kan inte biträda flygvapenchefens förslag att inrätta ytterligare en kaptensbeställning för divisionschef. För gruppchef vid robotdivision bör tillkomma en beställning för fanjunkare i Ao 15. Vidare föreslår jag att för lärare vid skoldivisionen vid F 8 tillkommer två beställningar för fanjunkare i Ao 15. Jag biträder förslaget att för robotstridsledare skall tillkomma en fanjunkarbeställning i Ao 15. Föreståndare för robotdivisionens expedition bör vara underbefäl. Jag föreslår att två beställningar för överfurir i Ao 11 inrättas för ändamålet. Ytterligare tre beställningar för överfurir i Ao 11 bör i enlighet med chefens för flygvapnet förslag inrättas för chefer för vakt- och transporttroppar. För befattning som stationsavdelningschef vid robotdivision bör enligt min mening avses förste verkmästare i Ao 17. Jag föreslår att tre beställningar för förste verkmästare i Ao 17 inrättas för stations-

avdelningschefer. Jag föreslår vidare i enlighet med flygvapenchefens förslag att beställningar inrättas för en förste verkmästare i Ao 17 (chef för elektrotropp) samt en förste mästare i Ao 15 och en mästare i Ao 13 (chefer för robottropp). Vid bifall till mina förslag i det föregående under denna punkt kan 22 beställningar för flygtekniker i Ao 11 indragas.

Den försöksverksamhet med luftvärnsrobotsystem som hittills bedrivits vid F 2 bör såsom flygvapenchefen föreslagit överflyttas till F 8. Jag räknar dock med att försöksverksamheten skall få en avsevärt mindre omfattning än den av flygvapenchefen föreslagna. Vid F 8 bör sålunda för denna verksamhet inrättas en beställning för flygingenjör av 1. graden i Ae 23. En beställning för kapten i Ao 21 vid F 2, som utnyttjas för försöksverksamheten, bör överföras till F 8 och där utnyttjas för chef för skoldivisionen. De beställningar och tjänster i övrigt vid F 2 som nu enbart avses för försöksverksamheten bör enligt min mening indragas. Jag föreslår således att indragning sker av följande beställningar och tjänster vid F 2, nämligen två driftingenjörer i Ae 21, en driftingenjör i Ag 19, två ingenjörer i Ag 17, nio ingenjörer i högst Ag 15 samt två förrådsmän i Ae 7. Jag biträder förslaget att en beställning för förste mästare i Ao 15 tillkommer vid skoldivisionen vid F 8 för chef för materieltropp. Härvid kan en beställning för fanjunkare i Ao 15 utgå.

Jag räknar slutligen under denna punkt med att vakantsatta beställningar för två mästare i Ao 13 och 26 flygtekniker i Ao 11 får utnyttjas vid robotförbanden.

F. Av de av flygvapenchefen under förevarande punkt framlagda förslagen anser jag mig kunna biträda endast *att* en beställning för överfurir i Ao 11 inrättas vid F 2 för specialkompaniet, *att* en tjänst för kanslibiträde i Ae 7 tillkommer vid F 2 för flygvapnets radarskola *samt att* två tjänster för kontorsbiträden i högst Ae 5 inrättas vid F 2 för stabs- resp. mobiliseringsavdelningen.

G. Jag anser det nödvändigt att flygsäkerhetstjänsten i regional instans förstärkes ytterligare (jfr prop. 1964: 31; SU 37; rskr. 116). Jag föreslår i enlighet med flygvapenchefens förslag att två beställningar för regements-officer i Ao 27/25 tillkommer för flygsäkerhetsregementsofficerare vid eskaderstab.

H. Med anledning av förslagen under denna punkt är jag beredd tillstyrka att för frivilligutbildning tillkommer fyra arvodesbefattningar i A: 24 för pensionerad officer.

I. Vad angår flygvapenchefens förslag till förändringar vid den militära väderlekstjänsten tillstyrker jag att för stridsledningsorganisationen tillkommer en beställning för meteorolog i Ao 21 och en tjänst för tekniskt biträde i Ae 7. Den föreslagna meteorologbeställningen bör tillsättas först när materielläget gör det befogat.

J. Jag tillstyrker med hänsyn till kraven på förbättrad trafiksäkerhet att en fortsatt förstärkning av trafikledarorganisationen kommer till stånd. Av flygvapenchefens förslag under denna punkt biträder jag helt förslagen beträffande regional och lokal radarövervakning och landningsradar. Jag föreslår således, att beställningar tillkommer för tre stabstrafikledare i Ao 25 (chef för radar väst samt chef för trafikavdelningen vid F 3 resp. F 5), två förste trafikledare i Ao 21 (radar syd och ost), tre trafikledare i Ao 19 (radar väst och syd samt landningsradar) samt nio trafikledare i reglerad befordringsgång (radar ost, F 6 samt sju för landningsradar).

K. Under denna punkt är jag endast beredd tillstyrka att en beställning för flygingenjör av 1. graden i Ao 23 inrättas vid F 8.

L. För befattningar som skyddschef i berghangar föreslår jag, att beställningar inrättas för fem förste verkmästare i Ao 19.

Som vaktmän för stridslednings- och luftbevakningsorganisationens anläggningar bör enligt min mening fungera äldre underbefäl. Med hänsyn till de stora vakanser som föreligger inom underbefälskadern anser jag mig dock inte f. n. böra föreslå att några beställningar inrättas för ändamålet. Jag beräknar i stället i avvaktan på en förbättrad rekrytering medel för anställande av civil vaktpersonal i den omfattning flygvapenchefen föreslagit.

Jag biträder flygvapenchefens förslag till personalförändringar vid vissa förbands kassaavdelningar och föreslår således att följande tjänster tillkommer, nämligen en kontorist i Ae 9 vid F 5, ett kanslibitråde i Ae 7 vid ett vart av F 1, F 4, F 6, F 9, F 16, F 17 och F 18, ett kanslibitråde (halvtid) i Ae 7 vid vardera av F 3 och F 14 samt två kontorsbiträden (halvtid) i högst Ae 5 vid F 5 och F 10. Härvid kan ett kanslibitråde (halvtid) i Ae 7 vid ett vart av F 1, F 4, F 9, F 16, F 17 och F 18 och ett kontorsbitråde i högst Ae 5 vid F 5 utgå.

I enlighet med maskinpersonalberedningens förslag föreslår jag att en tjänst för värmeskötare i Ae 9 vid fjärde eskaderstaben indrages. Jag förutsätter att föreliggande behov av arbetskraft för maskintjänstgörömål vid fält 42 t. v. tillgodoses med tillfälligt anställd personal.

Jag föreslår vidare att tjänster inrättas för en biträdande köksföreståndare i Ae 12, två kokerskor i Ae 9 och åtta ekonomibiträden i högst Ae 5 och avses för viss luftförsvarscentral.

I befattning vid F 8 materielavdelning såsom under förrådsförvaltaren ansvarig för explosivämnesförråden bör kommenderas en flygtekniker.

I anslutning till vad jag i det föregående under arméns allmänna avlösningsanslag anfört rörande behov av maskinpersonal för vissa befästningsanläggningar föreslår jag, att en tjänst för reparatör i Ae 10 inrättas vid F 21.

I anslutning till förslag rörande försvarets radioanstalt som redovisas i särskild ordning föreslår jag vidare att en beställning för sergeant vid flygvapnet dras in.

II. Av flygvapenchefens förslag till tjänsteförändringar anser jag mig böra tillstyrka att sex beställningar för rustmästare i Ao 13 tillkommer i utbyte mot samma antal överfurirsbeställningar i Ao 11, att 110 beställningar för förste flygtekniker i Ao 13 tillkommer i utbyte mot samma antal flygteknikerbeställningar i Ao 11 samt att 16 beställningar för flottiljpolis i Ao 13 tillkommer i utbyte mot samma antal flottiljpolisbeställningar i Ao 11.

III. Jag kan godtaga flygvapenchefens beräkning av medelsbehovet för arvoden till lärare och föreläsare.

Jag föreslår vidare att till s. k. synoptiska väderobservatörer fr. o. m. nästa budgetår skall utgå arvode motsvarande lön i löneklass 5 på löneplan A. Kostnadsökningen beräknar jag i likhet med flygvapenchefen till 105 000 kr.

Med hänsyn till de minskningar i antalet tjänstgöringsmånader som blir en följd av mina förslag i det föregående räknar jag inte med någon höjning av delposten Tillfälligt anställd personal.

Jag kan inte biträda flygvapenchefens förslag rörande representationsbidrag.

Slutligen anser jag mig kunna tillstyrka att tio tjänstgöringsmånader för assistenter för frivilligfrågor tillkommer.

Såsom jag anfört i det föregående räknar jag med att förslag till personalorganisation i fred för luftförsvarssektor typ 1 skall kunna föreläggas 1965 års vårriksdag. Detta förslag kan komma att påverka personalförteckningarna för flygvapnet. För att förslaget skall kunna genomföras under år 1965, är det erforderligt att riksdagen beslutar, att de personalförteckningar, som riksdagen fastställer innan beslut meddelats med anledning av förslag rörande nyssnämnda sektororganisation, skall gälla endast i den mån annat inte följer av vad riksdagen beslutar i samband med nämnda förslag.

Med beaktande av vad jag i det föregående anfört i fråga om personal- och tjänsteförändringar m. m. vid flygvapnet och kostnader för löneomräkning samt med ledning av anslagsbelastningen beräknar jag anslaget för budgetåret 1965/66 till 183 milj. kr., innebärande en höjning med 19 milj. kr.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i veder-

börliga personalförteckningar för flygvapnet som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) besluta, att de personalförteckningar, som riksdagen sålunda fastställer innan riksdagen meddelat beslut med anledning av kommande förslag rörande personalorganisation i fred för luftförsvarssektor typ 1, skall gälla endast i den mån annat icke följer av vad riksdagen beslutar i samband med behandlingen av nämnda förslag;

c) godkänna följande avlöningsstat för flygvapnets anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	75 000 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	2 000 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	1 800 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	49 000 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	57 000 000
Summa kr.	184 800 000

Särskilda uppbördsmedel

Avlöningar till viss personal i verkstadsdrift	1 800 000
Nettoutgift kr.	183 000 000

d) till *Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 183 000 000 kr.

D 2. Flygvapnet: Avlöningar till personal å reservstat

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	10 000	—
1964/65	10 000	
1965/66 (förslag)	10 000	

I enlighet med förslag av chefen för flygvapnet bör anslaget uppföras med oförändrat belopp, 10 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Avlöningar till personal å reservstat* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kr.

D 3. Flygvapnet: Avlöningar till personal i flygvapnets reserv

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 500 000	2 303 848
1964/65	1 900 000	
1965/66 (förslag)	2 300 000	

Chefen för flygvapnet hemställer, att anslaget höjes med 200 000 kr. Medelsbehovet beräknas öka dels på grund av ökat antal tjänstgöringsdagar i samband med krigsmaktsövning, dels på grund av löneomräkning.

För egen del finner jag med hänsyn till anslagsbelastningen under budgetåret 1963/64 att anslaget bör uppföras med 2,3 milj. kr., innebärande en höjning med 400 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Avlöningar till personal i flygvapnets reserv* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 300 000 kr.

D 4. Flygvapnet: Avlöningar till viss arbetarpersonal

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 590 000	1 723 942
1964/65	1 600 000	
1965/66 (förslag)	1 800 000	

Chefen för flygvapnet hemställer, att anslaget höjes med 82 000 kr. med hänsyn till höjda arbetarlöner.

Departementschefen

Jag föreslår, att anslaget uppföres med 1,8 milj. kr., innebärande en höjning med 200 000 kr. Härvid räknar jag med ökat medelsbehov dels på grund av 1964 års avtalsuppgörelse, dels till följd av arbetstidsbortfall beroende på ökade semesterförmåner m. m. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 800 000 kr.

D 5. Flygvapnet: Avlöningar m.m. till värnpliktiga

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	15 200 000	14 860 985
1964/65	14 600 000	
1965/66 (förslag)	15 000 000	

Chefen för flygvapnet hemställer, att anslaget höjes med 800 000 kr.

Antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga vid flygvapnet under nästa budgetår beräknas av chefen för flygvapnet till ca 2 797 000, varav för första tjänstgöring ca 2 641 000 och för repetitionsövningar ca 156 000. Beräkningen innebär i förhållande till innevarande budgetår en ökning med ca 106 000. Ökningen fördelar sig på första tjänstgöring med 37 000 och repetitionsövning med 69 000. Den senare ökningen är orsakad av att en större övning kommer att äga rum under nästa budgetår.

Medelsbehovet för penningbidrag beräknas uppgå till 12 700 000 kr., för flygtillägg m. m. till 570 000 kr., för premier till 630 000 kr., för inkvarteringsersättningar till 100 000 kr. och för utryckningsbidrag till 1 400 000 kr.

Sammanlagt beräknas anslaget alltså till $(12\,700\,000 + 570\,000 + 630\,000 + 100\,000 + 1\,400\,000 =)$ 15 400 000 kr.

Departementschefen

Med utgångspunkt i anslagsbelastningen under budgetåret 1963/64 finner jag att anslaget bör kunna uppföras med 15 milj. kr., innebärande en höjning med 400 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 000 kr.

D 6. Flygvapnet: Tjänstepremier m.m.

	Anslag
1964/65	2 000 000
1965/66 (förslag)	2 000 000

T. o. m. budgetåret 1963/64 har utgifter för tjänstepremier m. m. bestridds från förslagsanslaget Vissa civilanställningsåtgärder. Belastningen på detta anslag uppgick budgetåret 1963/64 till 1 761 657 kr.

Chefen för flygvapnet hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 2 milj. kr.

Löneregleringen enligt prop. 1964: 152 kommer att medföra höjda tjänstepremiebelopp. Med hänsyn till belastningen anser emellertid chefen för flygvapnet att därav föranledd ökning rymmes inom oförändrad anslagsram.

Departementschefen

Jag har intet att erinra mot chefens för flygvapnet förslag att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 2 milj. kr. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Tjänstepremier m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 000 kr.

b) Omkostnader

D 7. Flygvapnet: Sjukvård m.m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	830 000	1 016 851
1964/65	900 000	
1965/66 (förslag)	1 075 000	

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att anslaget höjes med 130 000 kr.

Sjukvårdsstyrelsen beräknar för nästa budgetår antalet tjänstgöringsdagar till i runt tal 2 930 000 innebärande en ökning med 160 000 i förhållande till innevarande budgetår. Med en dagskostnad av 24 öre innebär denna ökning i tjänstgöringsdagarna ett ökat medelsbehov med avrundat 40 000 kr. Med ledning av kostnaderna under andra kvartalet 1964 för vård på utomlänslasarett räknar sjukvårdsstyrelsen vidare med att höjningen den 1 januari 1964 i utomlänstaxan medför en kostnadsökning för helt år med i runt tal 40 000 kr. Kostnaderna för viss bakteriologisk undersökning av livsmedelshanterande personal beräknas till 10 000 kr. under detta anslag. Slutligen finner sjukvårdsstyrelsen med hänsyn till belastningen under anslaget för budgetåret 1963/64 en anslagsuppräknning med 40 000 kr. vara erforderlig.

Departementschefen

Jag har inte någon erinran mot sjukvårdsstyrelsens beräkningar. Under hänvisning till vad jag anfört vid anmälan av arméns motsvarande anslag föreslår jag emellertid, att anslaget uppföres med 1 075 000 (+ 175 000) kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Sjukvård m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 075 000 kr.

D 8. Flygvapnet: Reseersättningar m.m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	6 300 000	6 653 753
1964/65	7 400 000	
1965/66 (förslag)	7 575 000	

Chefen för flygvapnet hemställer, att anslaget höjes med 175 000 kr. till följd av höjda järnvägstaxor.

På grund av ökad utbildning av underofficerare, teknisk personal och underbefäl i avsikt att minska vakanserna bland denna personal, räknar *chefen för flygvapnet* med en kostnadsökning av 400 000 kr. För det fortsatta genomförandet av Stril 60 beräknas ökade rese- och traktamentskostnader till ett belopp av 50 000 kr. Dessa kostnadsökningar beräknas emellertid kompenseras av minskade kostnader för anståndstraktamenten, flyttningar och resor till följd av fredsorganisatoriska förändringar.

Departementschefen

I enlighet med flygvapenchefens förslag bör förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med 7 575 000 kr., innebärande en höjning med 175 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 7 575 000 kr.

D 9. Flygvapnet: Rekryteringskostnader

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	325 000	301 823	23 177
1964/65	400 000		
1965/66 (förslag)	400 000		

Chefen för flygvapnet hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 400 000 kr. Jag biträder förslaget och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Rekryteringskostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kr.

D 10. Flygvapnet: Bränsle m.m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	6 300 000	7 692 490
1964/65	7 300 000	
1965/66 (förslag)	8 100 000	

Fortifikationsförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 1 400 000 kr., varav ett belopp av 265 000 kr. hänföres till prishöjningar. En allmän ökning av elkraftförbrukningen beräknas medföra en kostnadsökning av 535 000 kr. För elkraftförbrukning i nytillkommande anläggningar beräknas medelsbehovet till 200 000 kr. Anslutningsavgifter för avlopp vid F 5 och F 8 beräknas uppgå till 200 000 kr. vardera eller sammanlagt 400 000 kr.

Departementschefen

För egen del finner jag att anslaget med hänsyn till belastningen under budgetåret 1963/64 bör kunna uppföras med 8,1 milj. kr., innebärande en höjning med 800 000 kr. Jag har härvid beräknat medel för de av fortifikationsförvaltningen anmälda anslutningsavgifterna för avlopp vid F 5 och F 8. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Bränsle m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 8 100 000 kr.

D 11. Flygvapnet: Renhållning

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	2 900 000	2 935 003
1964/65	2 600 000	
1965/66 (förslag)	3 000 000	

Försvarets intendenturverk hemställer, att anslaget höjes med 200 000 kr. till följd av inträffade löne- och prisstegringar. Med beaktande jämväl av anslagsbelastningen budgetåret 1963/64 anser jag, att anslaget bör uppföras med 3 milj. kr., innebärande en höjning med 400 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Renhållning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 000 kr.

D 12. Flygvapnet: Telefon m.m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	4 000 000	4 594 190
1964/65	4 125 000	
1965/66 (förslag)	4 950 000	

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 825 000 kr.

1. Taxehöjningar	+ 175 000
2. Utbyggnad av Stril 60	+ 90 000
3. Högre övningsfrekvens.....	+ 165 000
4. Utbyggnad av luftbevaknings- och flygsäkerhetsförbindelser....	+ 395 000
	+ 825 000

Motiv

1. Flygförvaltningen räknar med att de höjda samtalsavgifterna medför ökade kostnader med 175 000 kr.

2. Ytterligare delar av Stril 60 beräknas tagas i bruk under 1965/66 vilket medför ökade abonnemangs- och samtalsavgifter för strilorgan och flygbaser med 90 000 kr.

3. Under 1965 kommer en större övning att äga rum, vilken medför ökade kostnader för fjärrskriftförbindelser och telefon med 165 000 kr.

4. Utvecklingen på såväl den militära som civila sidan av flygområdet kräver en utökning av luftbevaknings- och flygsäkerhetsorganisationen. För detta ändamål räknar flygförvaltningen med 395 000 kr.

Flygförvaltningen föreslår vidare i skrivelse den 2 oktober 1964 att till anslaget Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m. skall överföras kostnader för beredskapsabonnemang m. m. Återstoden av telefonanslaget föreslås ställas till försvarets intendenturverks disposition.

Departementschefen

Flygförvaltningens förslag till uppdelning av förevarande anslag anser jag mig icke böra biträda. Fördelningen av medlen bör i stället regleras inom anslaget genom dispositionsföreskrifter.

Jag har icke funnit anledning till erinran mot flygförvaltningens beräkningar av medelsbehovet för nästa budgetår. Förevarande anslag bör alltså uppföras med 4 950 000 kr., innebärande en höjning med 825 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Telefon m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 4 950 000 kr.

D 13. Flygvapnet: Tvätt

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 050 000	1 059 534
1964/65	1 000 000	
1965/66 (förslag)	1 100 000	

Försvarets intendenturverk hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Med hänsyn till att antalet tjänstgöringsdagar ökar något vid flygvapnet och att försvarets fabriksverk höjt priserna på tvätt bör enligt min mening anslaget uppföras med (1 000 000 + 100 000 =) 1 100 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Tvätt* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 100 000 kr.

D 14. Flygvapnet: Övriga expenser m.m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	420 000	422 092	30 773
1964/65	440 000		
1965/66 (förslag)	500 000		

Försvarets intendenturverk hemställer, att anslaget höjes med 65 000 kr.

1. Ökat behov av expensmateriel.....	+ 30 000
2. Ökad annonsering	+ 10 000
3. Förhyrning av hålkortsstansar	+ 20 000
4. Prishöjningar	+ 5 000
	+ 65 000

M o t i v

1. Utbyggnad av strilorganisationen och ökad utbildning medför ökad förbrukning av expensmateriel.

2. Överföring av lönekostnaderna för viss personal från sakanslag till avlöningsanslag medför samtidigt att kostnaderna för annonsering vid anställning överföres till förevarande anslag.

3. Som ett led i en successiv övergång till maskinell databehandling vid materielredovisning avses ett centralt intendenturförråd tillföras stans- och kontrollstansmaskiner genom förhyrning.

Som framgår av vad som anförts i det föregående under arméns motsvarande anslag föreslår intendenturverket att medlen under förevarande anslag överföres till flygvapnets övningsanslag.

Departementschefen

Jag anser mig inte böra biträda försvarets intendenturverks förslag att överföra medlen under förevarande anslag till flygvapnets övningsanslag. Som framgår av vad jag anført under arméns anslag till övriga expenser

bör anslaget framdeles uppföras som förslagsanslag. Jag kan i huvudsak godtaga intendenturverkets beräkningar rörande medelsbehovet. Jag föreslår, att anslaget upptages med 500 000 kr., innebärande en höjning med 60 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Övriga expenser m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kr.

c) Mathållning

D 15. Flygvapnet: Mathållning

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	11 300 000	12 599 314
1964/65	11 400 000	
1965/66 (förslag)	13 000 000	

Försvarets intendenturverk hemställer, att anslaget höjes med 1 425 000 kr.

1. Ökat antal tjänstgöringsdagar	+	450 000
2. Ökad dagskostnad	+	80 100
3. Ökad inkomst av försålda portioner	—	6 000
4. Övriga mathållningskostnader	+	700 000
5. Omräkning	+	200 000
6. Avrundning	+	900
		+ 1 425 000

M o t i v

1. Kostnadsökningen på grund av ökat antal tjänstgöringsdagar beräknas sålunda.

1964/65	Tjänstgöringsdagar 1965/66	ökning	För 1964/65 beräknad dagskostnad	Summa kr.
2 550 000	2 670 000	120 000	3:75	450 000

2. Kostnadsökningen på grund av höjda dagskostnader beräknas på följande sätt.

Tjänstgöringsdagar 1965/66	Beräknad dagskostnad 1964/65	1965/66	Ökning	Summa kr.
2 670 000	3:75	3:78	0:03	80 100

För budgetåret 1965/66 beräknar intendenturverket normalportionspriset till 3:78 kr., motsvarande medeltalet för vinterstatens genomsnittsvärde per den 1 maj 1964 och sommarstatens värde vid samma tidpunkt.

3. Intendenturverket beräknar inkomsten av försålda portioner under budgetåret 1965/66 till 681 000 kr., vilket innebär en ökning med 6 000 kr.

4. Intendenturverket uppskattade för budgetåret 1964/65 övriga mathållningskostnader till 2 700 000 kr. För nästkommande budgetår beräknar ämbetsverket övriga mathållningskostnader med ledning av belastningen på för ändamålet upplagda redovisningstitlar för 1962/63 med hänsyn tagen till förutsedda förändringar till 3 150 844 kr. Portionsgottgörelse utgår fr. o. m. den 1 januari 1964 med 4: 50 kr. mot tidigare 3: 50 kr. Detta innebär en kostnadsökning av 200 000 kr. Härutöver räknar intendenturverket med kostnadsökningar på övriga titlar på grund av prisstegringar med sammanlagt 50 000 kr. Ökningen jämfört med 1964/65 blir sålunda ($3\,150\,844 - 2\,700\,000 + 200\,000 + 50\,000 =$) avrundat 700 000 kr.

5. Beloppet motsvarar skillnaden mellan intendenturverkets förslag till äskanden för budgetåret 1964/65 och för samma budgetår beviljat anslag.

Departementschefen

Med hänsyn till inträffade prisstegringar, ökat antal tjänstgöringsdagar samt med beaktande av belastningen under budgetåret 1963/64 anser jag att anslaget bör höjas med 1,6 milj. kr. och således uppföras med 13 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Mathållning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 13 000 000 kr.

d) Övningar m. m.

D 16. Flygvapnet: Övningar m.m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	18 931 000	8 934 732	² 1 913 872
1964/65	9 370 000		
1965/66 (förslag)	10 000 000		

¹ Härutöver har 1 500 000 kr. överförts från anslaget Reglering av prisstegringar

² Härav står 750 000 kr. till Kungl. Maj:ts disposition

Försvarets intendenturverk hemställer, att anslaget ökas med 940 000 kr.

1. Krigsmaktsövning hösten 1965	+ 1 000 000
2. Ombasering på grund av flygfältsarbeten	+ 250 000
3. Ökad arvoderad undervisning	+ 10 000
4. Ökad anskaffning av kartor för fredsförbrukning	+ 30 000
5. Ökade kostnader för framställning av numeriska väderprognoser	+ 50 000
6. Ökade kostnader för bidrag till Sveriges meteorologiska och hydrologiska instituts utbildningsverksamhet	+ 15 000

7. Filmhyror m. m.....	+	35 000
8. Undervisningsfilm	+	30 000
9. Prisförändringar		
a) Höjda timlärararvoden	+	25 000
b) Ökade kostnader för förläggning och lokalhyror	+	55 000
c) Höjda priser på viss övningsmateriel	+	30 000
d) Höjda kostnader för förhyrning av motorfordon	+	200 000
10. Anpassning till flygvapnets kostnadsram.....	—	790 000
	+	940 000

Motiv

1. Kostnaderna för flygvapnets deltagande i krigsmaktsövning 1965 beräknas till 4 milj. kr. Kostnaderna härför har tidigare beräknats till 3 milj. kr. (jfr prop. 1964: 1 bil. 6 s. 152). Då endast kostnaderna för en övning av tidigare planerad omfattning anses kunna bestridas inom ramen för oförändrat anslagsbelopp, erfordras en ökning med 1 milj. kr.

2. Utöver regelmässigt återkommande ombaseringar på grund av flygfältsarbeten (minimum tre divisioner under en månad) avses ytterligare tre divisioner ombaseras under sex veckor, vilket medför en kostnadsökning av 250 000 kr.

3. Ökad teoretisk undervisning för militär och teknisk personal på grund av nytillkommen materiel beräknas medföra en merkostnad för arvoden av 10 000 kr.

4. Ersättningsanskaffning av flygkarta i skala 1:250 000 jämte ökade kostnader för kartor och kartsärtryck genom omläggningen av försvarets kartförsörjning beräknas medföra kostnadsökning med 30 000 kr.

5. För flygsäkerheten har kraven på numeriska väderprognoser ökat. Verksamheten beräknas medföra en merkostnad av 50 000 kr.

6. Kostnaderna för den vid Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut bedrivna utbildningen av militär personal, som för innevarande budgetår beräknats till 153 000 kr., kommer nästa budgetår att uppgå till 168 000 kr., innebärande en merkostnad av 15 000 kr.

7. Den ökade teoretiska undervisningen kräver ökad anskaffning av filmkopior, bildserier, ritmateriel m. m. samt medför högre kostnader för filmhyror. Merkostnaden beräknas uppgå till 35 000 kr.

8. Kostnaderna för undervisningsfilm beräknas nästa budgetår öka från 240 000 kr. till 270 000 kr. i samband med den utökade teoretiska undervisningen. Merkostnaden uppgår sålunda till 30 000 kr.

9. Till följd av höjda timlärararvoden, ökade priser för lokalhyror, förläggning samt de vanligaste förekommande övningsmaterielgrupperna även förhöjda kostnader för förhyrning av motorfordon beräknas ett ökat medelsbehov av 310 000 kr.

10. Med hänsyn till bristande utrymme inom flygvapnets kostnadsram anses övrig utbildnings- och övningsverksamhet kunna nedskäras under budgetåret 1965/66 med sammanlagt 790 000 kr.

Departementschefen

Jag föreslår, att anslaget inom den ram som jag förutsatt för flygvapnet uppföres med 10 000 000 (+ 630 000) kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Övningar m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 000 kr.

e) Intendenturmateriel m. m.

D 17. Flygvapnet: Beklädnad m.m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	110 000 000	8 927 538	5 070 032
1964/65	10 200 000		
1965/66 (förslag)	10 500 000		

¹ Härutöver har 350 000 kr. överförts från anslaget Reglering av prisstegringar

Från anslaget bestrides kostnader för anskaffning och underhåll av beklädnadsmateriel m. m. samt för förrådshållning och försök m. m. avseende till anslaget hänförlig materiel.

Försvarets intendenturverk hemställer, att anslaget ökas med 700 000 kr.

1. Flygbeklädnad	— 68 000
2. Löpande verksamhet i övrigt	+ 408 000
3. Bristtäckning	+ 60 000
4. Prisstegringar	+ 300 000
	+ 700 000

Motiv

1. Minskningen beror i huvudsak på lägre kostnader för flygbeklädnad för flygande personal i allmän flygförartjänst.

2. Medelsbehovet för löpande anskaffning och underhåll av beklädnadsmateriel i allmänhet har vid flygvapnet, till skillnad från vid armén och marinen, tidigare framräknats med dels olika dagskostnadsbelopp för olika kategorier, dels särskilda poster för reparationer och förrådskostnader. För att erhålla likartad beräkningsmetodik har intendenturverket, med utgångspunkt i under budgetåret 1964/65 för samma ändamål disponibla medel, för flygvapnet framräknat ett dagskostnadsbelopp av i ett för allt 2:59 kr. (prisläge maj 1963). Antalet tjänstgöringsdagar, som ämbetsverket lägger

till grund för beräkning av medel för löpande anskaffning och underhåll av beklädnadsmateriel (utom flygbeklädnad), uppgår för budgetåret 1965/66 till 3 418 000. Inkomster för utlåning till furirer m. fl. och tekniska biträden beräknas inflyta med avrundat 455 000 kr.

På nämnda grunder beräknar intendenturverket medelsbehovet för löpande verksamhet under budgetåret 1965/66 till $(3\,418\,000 \times 2:59 - 455\,000 =)$ avrundat 8 400 000 kr. Jämfört med för samma ändamål anvisade medel under budgetåret 1964/65, 7 992 000 kr., innebär detta en ökning med 408 000 kr.

3. För täckning av brister för flygvapnets krigsförband erfordras under budgetåret 1965/66 ett belopp av 2 milj. kr. Inom den av chefen för flygvapnet angivna ramen beräknar intendenturverket att för nämnda ändamål under budgetåret 1965/66 kunna disponera endast 1 660 000 kr. (prisläge maj 1963), vilket innebär en ökning i förhållande till innevarande budgetår med $(1\,660\,000 - 1\,600\,000 =)$ 60 000 kr.

4. Prisstegringarna från maj 1963 till maj 1964 uppgår enligt kommerskollegii reviderade partiprisindex för spånadsämnen och textilvaror till 2,9 %.

Departementschefen

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med 10 500 000 (+ 300 000) kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Flygvapnet: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 10 500 000 kr.

D 18. Flygvapnet: Inventarier m.m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	12 000 000	1 737 451	543 531
1964/65	2 000 000		
1965/66 (förslag)	2 500 000		

¹ Härutöver har 50 000 kr. överförts från anslaget Reglering av prisstegringar

Från anslaget bestrides kostnader för anskaffning, vård och förrådshållning av kaserninventarier m. m. och förplägnadsmateriel, med undantag för sådan materiel som hänföres till driften vid förråd och verkstäder m. m. eller är avsedd för sjukhus eller sjukrum.

Försvarets intendenturverk hemställer, att anslaget ökas med 497 000 kr.

A. Kaserninventarier m. m.

1. Löpande verksamhet + 155 000
2. Anskaffningar m. m. i samband med renoveringar m. m. — 70 000

3. Anskaffningar m. m. föranledda av förbandsförflyttningar, omorganisationer, nybyggnader m. m.	+ 135 000
4. Övriga engångsanskaffningar m. m.	— 35 000
5. Prisstegringar	+ 100 000
B. Förplägnadsmateriel	
1. Löpande verksamhet	— 12 000
2. Anskaffningar m. m. föranledda av ny- och ombyggnad av matinerättningar	— 40 000
3. Bristtäckning av materiel för fältbruk	+ 145 000
4. Upprustning av den maskinella utrustningen i matinerättningarna	+ 52 000
5. Prisstegringar	+ 67 000
	+ 497 000

Motiv

A. 1. Intendenturverket hävdar, att den allmänna standarden beträffande kaserninventarier ligger betydligt under standarden på motsvarande områden inom den civila sektorn av samhället och finner det synnerligen angeläget att en förbättring kommer till stånd.

Inom den av chefen för flygvapnet angivna ramen anser intendenturverket att dagskostnadsbeloppet för löpande verksamhet kan utgå med endast 10 öre i stället för såsom behövt 30 öre och de s. k. fasta kostnaderna (för underhåll av kaserninventarier m. m. i andra lokaler än de som användes av värnpliktiga) upptagas till endast 565 000 kr. i stället för beräknat 850 000 kr. Med utgångspunkt i ett antal tjänstgöringsdagar av 3 050 000 beräknar ämbetsverket kostnadsökningen till $(305\,000 + 565\,000 - 715\,000 =) 155\,000$ kr.

2. Medelsbehovet för anskaffningar i samband med renoveringar av kaserer m. m. beräknas för budgetåret 1965/66 till 210 000 kr., vilket jämfört med innevarande budgetår innebär en minskning med 70 000 kr.

3. För anskaffningar på grund av förbandsförflyttningar, omorganisationer, nybyggnader m. m. beräknar intendenturverket att det erfordras 740 000 kr., varav dock av hänsyn till flygvapnets kostnadsram äskas endast 470 000 kr. Förslaget belopp innebär en ökning med 135 000 kr.

4. Med hänsyn till den begränsade anslagsramen anser intendenturverket några kompletteringar av engångsnatur icke kunna äga rum under budgetåret 1965/66.

5. Den genomsnittliga prishöjningen för kaserninventarier uppgår till 7,2 % från maj 1963 till maj 1964.

B. 1. Kostnadsminskningen föranledes av att antalet tjänstgöringsdagar beräknas nedgå med 114 000 till 3 022 000.

2. Enligt för innevarande år fastställda dispositionsföreskrifter avses 180 000 kr. av anslaget för förplägnadsmateriel för nya lokaler m. m. För

nästa budgetår beräknar intendenturverket motsvarande medelsbehov till 140 000 kr.

3. För anskaffning av förplägnadsmateriel för i krigsorganisationen nyttillkomna förband samt för bristtäckning av materiel för fältbruk föreligger ett medelsbehov av 255 000 kr. Beloppet innebär en ökning med 145 000 kr. i förhållande till innevarande budgetår.

4. Liksom beträffande armén och marinen har intendenturverket gjort en undersökning rörande den maskinella utrustningen vid förbandens matinrättningar och därvid funnit att i dagsläget fordras omkring 1,4 milj. kr. för att godtagbara förhållanden skall kunna uppnås inom flygvapnet. Utslaget på en sjuårsperiod skulle årskostnaden uppgå till ca 200 000 kr. Med hänsyn till flygvapnets kostnadsram föreslår ämbetsverket att endast 52 000 kr. upptages.

5. Partiprisindex på metallmanufaktur — som ingår i förplägnadsmaterielen till ca 70 % — har stigit med ca 11 %.

Departementschefen

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med 2 500 000 (+ 500 000) kr. Som jag anført beträffande motsvarande anslag för armén finner jag anslaget med en upprustning av den maskinella utrustningen vid förbandens matinrättningar. Under förevarande anslag beräknar jag 200 000 kr. för ändamålet. För kaserninventarier m. m. beräknar jag i runt tal 1 500 000 kr. och för förplägnadsmateriel ca 1 milj. kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Inventarier m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kr.

D 19. Flygvapnet: Sjukvårdsmateriel

	Anslag
1964/65	650 000
1965/66 (förslag)	650 000

Från anslaget bestrides kostnader för anskaffning och underhåll av sjukvårdsmateriel (även inventarier för sjukhus, sjukrum och läkarmottagningsar) med undantag av kostnader för underhåll och ersättningsanskaffning av materiel som förrådshålles för krigsbehovet.

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att anslaget ökas med 45 000 kr.

1. Materiel för flygvapnets medicinska undersökningscentral; engångsanskaffning budgetåret 1964/65	— 75 000
2. Flygvapnets kostnader för tandvårdsmateriel m. m. överföres från anslaget Försvarets tandvård: Omkostnader	+ 45 000
3. Snabbare bristtäckning av krigssjukvårdsmateriel	+ 75 000
	+ 45 000

Departementschefen

Jag anser mig inte böra räkna medel för tandvårdsmateriel under förevarande anslag (jfr IV: B 20 och IV: C 18). Då jag i övrigt ej funnit anledning till erinran mot sjukvårdsstyrelsens beräkning av medelsbehovet föreslår jag, att anslaget upptages med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Sjukvårdsmateriel* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 650 000 kr.

D 20. Flygvapnet: Ökning av drivmedelslagringen

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	1 150 000	1 150 000	—
1964/65	1 000 000		
1965/66 (förslag)	1 000 000		

Från anslaget bestrides varukostnaden för ökad lagerhållning av drivmedel för flygvapnet.

Försvarets intendenturverk hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Anslagsberäkningen är grundad på en inom intendenturverket uppgjord plan för drivmedelslagringen under budgetåren 1965/72. För inhämtande av närmare upplysningar i ärendet torde få hänvisas till de handlingar som i vanlig ordning kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Jag har intet att erinra mot intendenturverkets förslag och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Ökning av drivmedelslagringen* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.

D 21. Flygvapnet: Drivmedelsutrustning

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
¹ 1963/64	5 000 000	2 956 220	7 055 474
¹ 1964/65	3 000 000		
1965/66 (förslag)	2 510 000		

¹ Avser anslaget Flygvapnet: Anskaffning av drivmedelsutrustning

Från anslaget bestrides kostnader för distributionsmateriel (i allmänhet) för drivmedelsförråd m. m. samt drivmedelsutrustningar för hangarer, cisterner på flygplatser och transportmateriel m. m.

Försvarets intendenturverk, som föreslår att anslagsbenämningen ändras till Flygvapnet: Drivmedelsutrustning, hemställer, att anslaget ökas med 1 370 000 kr.

1. Drivmedelsmateriel för förråd m. m.	+	10 000
2. Speciell tankningsutrustning	+	510 000
3. Cisterner på flygplatser	+	50 000
4. Transportmateriel	+	800 000
		+1 370 000

Motiv

2—4. Medelsbehovet under anslagsposterna 2—4 grundar sig på beräkningar enligt en inom flygvapnet upprättad basmaterielplan, till vilken torde få hänvisas. Planen kommer att i vanlig ordning tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

I samråd med flygförvaltningen och fortifikationsförvaltningen föreslår intendenturverket, att medel för speciell tankningsutrustning och transportmateriel överföres till anslaget Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m. och att medel för cisterner på flygplatser överföres till anslaget Flygfältsarbeten m. m. Ändringarna motiveras med att medlens förvaltning på grund av rådande kompetensfördelning mellan de tre berörda ämbetsverken skulle bli lämpligare och i enlighet med samma principer som tillämpas inom krigsmakten i övrigt.

Som motiv för ändrad anslagsbenämning anföres, att anslaget avses för både anskaffning och underhåll av drivmedelsmateriel.

Departementschefen

I enlighet med intendenturverkets förslag bör medel för transportmateriel för drivmedel fortsättningsvis beräknas under anslaget Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m. Förevarande anslags benämning bör i enlighet

med intendenturverkets förslag jämkas till Flygvapnet: Drivmedelsutrustning. Reservationsbehållning under anslaget Flygvapnet: Anskaffning av drivmedelsutrustning bör få överföras till det nya anslaget.

Med hänsyn till föreslagen överföring av utgifter till annat anslag och till växande reservationer under de senaste budgetåren föreslår jag, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 2 510 000 (— 490 000) kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Drivmedelsutrustning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 2 510 000 kr.

D 22. Flygvapnet: Drivmedelsförråd m.m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	7 000 000	6 840 523
1964/65	6 900 000	
1965/66 (förslag)	6 900 000	

Från anslaget bestrides kostnader för frakter och transporter av drivmedel samt omkostnader vid drivmedelsförråden.

Försvarets intendenturverk föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. För ökad transportmängd beräknas en kostnadsökning av omkring 51 000 kr. Minskade transportsträckor medför motsvarande kostnadsminskning. Jag har inte någon erinran mot beräkningen av medelsbehovet och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Drivmedelsförråd m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 6 900 000 kr.

D 23. Flygvapnet: Hundbevakningstjänsten

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	28 000	32 050	7 855
1964/65	28 000		
1965/66 (förslag)	28 000		

Från anslaget bestrides kostnader för dels anskaffning och transporter av hundar, dels anskaffning av viss stallmateriel m. m., dels ock anskaffning, vård och förrådshållning av veterinärmateriel och djurläkemedel.

Försvarets intendenturverk föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag har inte något att erinra häremot och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Hundbevakningstjänsten* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 28 000 kr.

f) Flygmateriel m. m.

D 24. Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m.m.

Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 945 500 000 kr. I sina medelsäskanden föreslår flygförvaltningen, att anslaget för budgetåret 1965/66 uppföres med 1 015 000 000 kr. Enär beredningen av förevarande anslagsfråga icke kunnat slutföras innan statsverkspropositionen avlätas, bör anslaget i riksstatsförslaget upptagas med beräknat belopp. Anslaget bör därvid uppföras med ett belopp av 1 042 995 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m.* för budgetåret 1965/66 beräkna ett reservationsanslag av 1 042 995 000 kr.

D 25. Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m.m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	1 179 600 000	181 075 663	232 663 834
1964/65	200 000 000		
1965/66 (förslag)	215 000 000		

¹ Härutöver har 9 800 000 kr. överförts från anslaget *Reglering av prisstegringar*

² Varav 6 185 737 kr. till Kungl. Maj:ts disposition

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget ökas med 35 401 000 kr. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats på delposter enligt följande.

1. Ökade drivmedelskostnader för flygplan	+ 3 637 000
2. Ökade drivmedelskostnader för motorfordon	+ 400 000
3. Ökade underhållskostnader	
a) Flygplan med utrustning	+ 20 232 000
b) Motorer	+ 10 632 000
c) Markutrustning m. m.	+ 1 500 000
4. Minskad ersättning för reservdelar	— 3 300 000
5. Avlöningskostnader	+ 2 300 000
	+ 35 401 000

1. Priserna på flygdrivmedel bedöms vara oförändrade jämfört med 1964/65. Ökad drivmedelsförbrukning på grund av övergång till mera drivmedelskrävande flygplantyper beräknas medföra, att medelsbehovet ökar med ca 3 637 000 kr.

2. Trots sänkningar av priset på motorbensin och dieselbrännolja med ett öre beräknas medelsbehovet öka med ca 400 000 kr. på grund av ökad förbrukning av motorbensin.

3. a) och b). Beräkningen av kostnaderna för underhåll av flygplan med utrustning och motorer påverkas dels av flygtidsbehovet, dels av ändringar av flygtidens fördelning på de aktuella flygplantyperna. Med utgångspunkt häri samt i statistik över medelsförbrukningen för budgetåret 1963/64 har flygförvaltningen beräknat den genomsnittliga underhållskostnaden per flygtimme för budgetåret 1965/66 till 827: 50 kr. Detta innebär en ökning i förhållande till den för budgetåret 1964/65 beräknade underhållskostnaden, 657: 30 kr. med $(827: 50 - 657: 30 =) 170: 20$ kr. Flygtidsuttaget beräknas uppgå till 159 955 timmar under budgetåret 1965/66. Kostnaderna för underhåll av flygplan och motorer under budgetåret 1965/66 beräknas uppgå till $(159\,955 \times 827: 50 =)$ ca 132,4 milj. kr. I jämförelse med för budgetåret 1964/65 beviljat anslag innebär detta en ökning med $(132,4 - 101,5 =) 30,9$ milj. kr. Av detta belopp hänför sig ca 17 milj. kr. till förutsatt ökning av flygtidsuttaget.

c) I den av Kungl. Maj:t för innevarande budgetår fastställda staten för anslaget har ett belopp av 45,9 milj. kr. upptagits för att täcka kostnaderna för underhåll av utrustning m. m. Här avsedda kostnader hänför sig främst till underhåll av markbunden el- och telemateriel, motorfordon, markvapen- och robotmateriel m. m. samt kostnaderna för flygförvaltningens utbildningsverksamhet i Västerås.

För underhåll av materiel ingående i stridslednings- och luftbevakningsorganisationen har flygförvaltningen äskat 2 milj. kr. Ämbetsverket har därvid beaktat svårigheterna att tillgodose behovet av kompetent personal liksom förseningar i den tänkta utbyggnadstakten av denna organisation. Enligt tidigare redovisade planer har det ökade medelsbehovet för underhåll av denna typ av materiel antagits vara ca 3,5 milj. kr.

För att möjliggöra vissa engångsanskaffningar av utrustning till lärlingsutbildningen vid verkstadsskolan i Västerås uppräknades anslaget innevarande budgetår med 500 000 kr. (jfr prop. 1964: 1 bil. 6 s. 162). I förhållande till för innevarande budgetår beräknade kostnader för underhåll av markutrustning m. m. utgör således kostnadsökningen $(2\,000\,000 - 500\,000 =)$ 1 500 000 kr.

4. Som ersättning för reservdelar tillföres förevarande anslag årligen visst belopp från anslaget till anskaffning av flygmateriel m. m. Beloppet utgör innevarande budgetår 6,7 milj. kr. För nästa budgetår beräknas beloppet till

10 milj. kr., vilket innebär ett minskat medelsbehov under förevarande anslag med 3,3 milj. kr.

5. Utbyggnaden av stridslednings- och luftbevakningsorganisationen innebär ökat behov av civil löneplansanställd personal för drift och underhåll av materielen. Kostnadsökningen härför beräknas till 2,9 milj. kr. På grund av tidigare, i punkt 3 c), nämnda svårigheter har flygförvaltningen beräknat, att det ökade medelsbehovet för detta ändamål skall kunna begränsas till 2 milj. kr.

Departementschefen

Flygförvaltningen föreslår, att anslaget för nästa budgetår ökas med 35 401 000 kr. till 235 401 000 kr.

Under budgetåren 1960/63 ökade underhållsanslaget årligen med ca 1—3 %. 1963/64 och 1964/65 uppgick ökningen till 9,5 % resp. 12 %. Flygförvaltningens förslag för nästa budgetår innebär en ökning av underhållsanslaget med ca 17,5 % i förhållande till innevarande budgetår.

Den fortlöpande stegringen av kostnaderna för drift och underhåll av flygmateriel m. m. inger betänkligheter. Ökningen hänför sig främst till höjda underhållskostnader för flygplan med utrustning. För detta ändamål begär flygförvaltningen en ökning med ca 20 milj. kr. (ca 44 %) jämfört med budgetåret 1964/65. Enligt vad jag erfarit beror dessa ökade kostnader inte bara på övergång till mera tekniskt komplicerade flygplan utan också på att äldre flygplan blivit så förslitna att kostnaderna av detta skäl stigit snabbt. Med anledning härav avser jag låta undersöka vilka livslängder för flygplan som bör tillämpas med hänsyn till att det efter viss tidpunkt blir oekonomiskt att längre bibehålla flygplan i operativt bruk på grund av för stora underhållskostnader.

Vid anslagsberäkningen har flygförvaltningen räknat med ett flygtidsuttag av 159 955 timmar. Det faktiska flygtidsuttaget har under budgetåren 1961/62, 1962/63 och 1963/64 uppgått till resp. 150 054, 151 284 och 152 149 timmar. Inga tecken tyder f. n. på att flygtidsuttaget kan komma att höjas i någon nämnvärd grad under nästa budgetår. Mot bakgrund härav finner jag det osannolikt, att en flygtid om ca 160 000 timmar skall kunna uttagas. Jag räknar därför med att den föreslagna anslagsökningen av denna anledning kan begränsas med drygt 10 milj. kr. Då dessutom viss obunden reserveringsbehållning torde komma att föreligga per den 30 juni 1965 bör anslaget kunna nedräknas med ytterligare ca 10 milj. kr. Verksamhetens omfattning bör planeras med hänsyn till den medelsram som sålunda bestämts.

För nästa budgetår bör anslaget till drift och underhåll av flygmateriel m. m. enligt min mening upptagas med 215 (+ 15) milj. kr. Jag har därvid förutsatt att, i likhet med vad som gäller för innevarande budgetår, 5 milj. kr. av anslaget utnyttjas för omställning av verkstadsdriften.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 215 000 000 kr.

g) Bidrag och understöd

D 26. Flygvapnet: Understöd åt privatflyget

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	366 000	366 270	—
1964/65	366 000		
1965/66 (förslag)	400 000		

Från förevarande anslag utgår bidrag till den av Svenska aeroklubben ledda segelflygverksamheten.

Luftfartsstyrelsen (skr. 24/8 1964) hemställer, efter samråd med chefen för flygvapnet och sedan Svenska aeroklubben avgivit förslag i ämnet, att anslaget höjes med 54 000 kr. Av beloppet avser omkring 22 000 kr. löneökningar, omkring 12 000 kr. flygtillägg för vissa instruktörer och 20 000 kr. ökning av bidraget till materielkostnader och utbildningsverksamhet.

Departementschefen

Anslaget, som varit oförändrat de senaste budgetåren, bör enligt min mening uppföras med 400 000 kr., innebärande en höjning med 34 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Understöd åt privatflyget* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kr.

E. För krigsmakten gemensamma ändamål

a) Försvarsstaben

E 1. Försvarsstaben: Avlöningar

För innevarande budgetår har till Försvarsstaben: Avlöningar, Försvarsstaben: Särskilda avlöningar, Försvarsstaben: Omkostnader och Försvarsstaben: Särskilda omkostnader anvisats förslagsanslag av resp. 9 560 000 kr., 1 560 000 kr., 1 321 000 kr. och 1 196 000 kr.

Kungl. Maj:t har den 4 juni 1964 uppdragit åt överbefälhavaren att med beaktande av vad jag enligt prop. 1964: 1 härom uttalat (bil. 6 s. 177) låta överse försvarsstabens personalbehov och organisation samt inkomma till Kungl. Maj:t med härav föranledda förslag. Överbefälhavaren har den 15 december 1964 ingivit ifrågavarande förslag. Jag räknar med att beredningen av förslagen samt vissa andra i detta sammanhang aktuella frågor skall kunna avslutas i sådan tid, att förslag i ämnet kan föreläggas 1965 års riksdag. I avvaktan härpå torde förevarande anslag böra uppföras med endast preliminära belopp. Jag föreslår, att härvid beräknas till Försvarsstaben: Avlöningar ett förslagsanslag av 11 300 000 kr., till Försvarsstaben: Särskilda avlöningar ett förslagsanslag av 2 000 000 kr., till Försvarsstaben: Omkostnader ett förslagsanslag av 1 650 000 kr. samt till Försvarsstaben: Särskilda omkostnader ett förslagsanslag av 1 350 000 kr.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Försvarsstaben: Avlöningar* för budgetåret 1965/66 beräkna ett förslagsanslag av 11 300 000 kr.

E 2. Försvarsstaben: Särskilda avlöningar. Under återopande av vad jag anført vid anmälan av föregående anslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Försvarsstaben: Särskilda avlöningar* för budgetåret 1965/66 beräkna ett förslagsanslag av 2 000 000 kr.

E 3. Försvarsstaben: Omkostnader. Under återopande av vad jag anført vid anmälan av anslaget Försvarsstaben: Avlöningar hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Försvarsstaben: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 beräkna ett förslagsanslag av 1 650 000 kr.

E 4. Försvarsstaben: Särskilda omkostnader. Under åberopande av vad jag anfört vid anmälan av anslaget Försvarsstaben: Avlöningar hemställer jag att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Försvarsstaben: Särskilda omkostnader* för budgetåret 1965/66 beräkna ett förslagsanslag av 1 350 000 kr.

E 5. Försvarsstaben: Övningar

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	44 000	36 973	19 268
1964/65	124 000		
1965/66 (förslag)	474 000		

Från anslaget bestrides kostnaderna för anordnande av dels fältövningar och utbildningskurser för försvarsstabens personal och personal, som genom stabens försorg krigsplaceras i särskilda befattningar för vilka specialutbildning erfordras, dels vissa större stabsövningar.

Överbefälhavaren hemställer, att anslaget höjes med 350 000 kr. Härav hänför sig 25 000 kr. till egentliga övningar och utbildningsverksamhet. För försvarsstabens deltagande i en av överbefälhavaren ledd större övning hösten 1965 beräknas därutöver 50 000 kr., vartill kommer 350 000 kr. för kostnader för vissa gemensamma signalförbindelser, som icke anses böra bestridas av försvarsgrenarna. Engångsutgifter för budgetåret 1964/65 om 75 000 kr. bortfaller.

Departementschefen

Jag godtar anslagsberäkningen. I enlighet härmed bör anslaget uppföras med $(124\,000 + 350\,000 =)$ 474 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarsstaben: Övningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 474 000 kr.

E 6. Försvarsstaben: Vissa bostadskostnadsersättningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	350 000	425 170
1964/65	390 000	
1965/66 (förslag)	465 000	

Byggnadsstyrelsen (skr. 27/7 1964) beräknar hyreskostnader m. m. för bostäder åt försvarsattachéer m. fl. till 365 000 kr. För merkostnader i sam-

band med skiften på attachéposter beräknar styrelsen 50 000 kr. samt för reparations- och underhållsarbeten m. m. likaledes 50 000 kr. Enligt byggnadsstyrelsen erfordras således en sammanlagd medelsanvisning av 465 000 kr.

Överbefälhavaren föreslår, att anslaget i enlighet med byggnadsstyrelsens beräkningar uppföres med 465 000 kr.

Departementschefen

För egen del anser jag mig böra godtaga byggnadsstyrelsens beräkningar. I enlighet härmed bör anslaget höjas med 75 000 kr. till 465 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarsstaben: Vissa bostadskostnadsersättningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 465 000 kr.

b) Centrala förvaltningsmyndigheter m. m.

FÖRSVARETS CIVILFÖRVALTNING

E 7. Försvarets civilförvaltning: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	6 120 000	6 130 934
1964/65	6 500 000	
1965/66 (förslag)	7 000 000	

Försvarets civilförvaltning (skr. 12/8 1964) hemställer, att anslaget höjes med 1 064 000 kr.

		Ökning eller minskning
1. Uppdelning av juridiska byrån på en juridisk byrå och en patentbyrå		
Patentbyrån		
1 krigsråd Bo 3	+	59 460
1 byrådirektör Ae 27	+	46 332
1 byrådirektör Ag 27—Ae 27	—	
2. Personalförändringar i övrigt		
a) Kanslibyrån		
1 assistent Ae 15; minskning med 1 amanuens Af 17/Ae 21.	—	
1 kontorist Ae 9; minskning med 1 kanslibitråde Ae 7	—	
1 kanslibitråde Ae 7; minskning med 1 kontorsbiträde högst Ae 5	—	
b) Lönebyrån		
1 kanslist Af 9/Ae 15; minskning med 1 assistent Ae 15 ...	—	2 448

	Ökning eller minskning
c) Kameralbyrån	
1 byrådirektör Ae 27 och 1 förste byråintendent Ae 23; minskning med 1 byråassistent Ae 19 och 1 assistent Ae 13.....	+ 30 876
1 förste byråsekreterare Ae 23; minskning med 1 amanuens Af 17/Ae 21	—
2 kontorister Ae 9; minskning med 1 kanslibitråde Ae 7....	—
1 kontorsskrivare Ae 13	—
d) Revisionsbyrån	
1 kanslist Af 9/Ae 15; minskning med 1 förste revisor Ae 21	— 11 484
3. Tjänsteförändringar i övrigt	
47 tjänster uppflyttas i högre lönegrad	+ 172 980
4. Löneomräkning	+ 768 284
	+1 064 000

Motiv

1. Civilförvaltningen föreslår ånyo, att juridiska byrån uppdelas i en juridisk byrå för handläggning av rätts- och skaderegleringsärenden samt indrivningsärenden och en patentbyrå för handläggning av egentliga patentärenden, vissa ärenden avseende gratifikationerna samt ärenden avseende illojal konkurrens, varumärken samt skydd för mönster och modeller m. m. (jfr prop. 1963: 1 bil. 6 s. 28). I anslutning härtill föreslås att för chefen för den nya patentbyrån skall tillkomma en tjänst för krigsråd i Bo 3.

Vidare anser ämbetsverket, att en tjänst för byrådirektör i Ae 27 bör inrättas vid den föreslagna patentbyrån (patenttekniska sektionen). Förslag har tidigare framförts om inrättande av en byrådirektörstjänst i Ae 25 för motsvarande uppgifter (jfr prop. 1964: 1 bil. 6 s. 183).

Enligt civilförvaltningens mening bör vidare en enligt förslag i prop. 1963: 1 (bil. 6 s. 30) inrättad byrådirektörstjänst i Ag 27 extraordinarie-sättas. Tjänsten är avsedd för chefen för patenträttsliga sektionen.

2 a) Genom ändrade arbetsrutiner vid kanslibyråns avlöningsdetalj har vissa rutinärenden kunnat överföras från en amanuens till innehavaren av en av civilförvaltningen inrättad tjänst för assistent i Ag 15. Ämbetsverket föreslår på grund härav, att en assistenttjänst i Ae 15 tillkommer i utbyte mot en tjänst för amanuens i Af 17/Ae 21.

Med hänsyn till svårigheten att nyanställa och behålla skrivpersonal har civilförvaltningen vid kanslibyrån förordnat ett kanslibitråde i Ae 7 och ett kontorsbiträde i högst Ae 5 att mot vikariatslön bestrida göromål, som eljest ankommer på kontorist i A 9 respektive kanslibitråde i A 7. Civilförvaltningen föreslår därför, att en kanslibiträdestjänst i Ae 7 och en kontorsbiträdestjänst i högst Ae 5 utbytes mot tjänster för kontorist i Ae 9 och kanslibitråde i Ae 7.

b) Genom beslut den 17 mars 1961 har Kungl. Maj:t medgivit att en assistenttjänst i Ae 15 övergångsvis får finnas inrättad vid lönebyrån. Innehavaren av tjänsten, som blev övertalig i samband med avvecklingen av försvarets socialbyrå (prop. 1960: 1 bil. 6 s. 302), avgår med pension den 1 februari 1966. Enligt civilförvaltningen föreligger ett stadigvarande behov av en befattningshavare för de arbetsuppgifter som assistenten fullgör. Ämbetsverket föreslår, att för ändamålet inrättas en tjänst för kanslist i reglerad befordringsgång.

c) Enligt civilförvaltningen bör datacentralen tillföras två kvalificerade systemmän. För dessa bör inrättas en tjänst för byrådirektör i Ae 27 och en tjänst för förste byråintendent i Ae 23. Härvid kan tjänster för en byråassistent i Ae 19 och en assistent i Ae 13 utgå.

Beträffande datacentralen anmäler civilförvaltningen vidare, att ämbetsverket i samråd med arméförvaltningen övervägt för- och nackdelarna med den genom Kungl. Maj:ts beslut den 18 september 1963 aktualiserade frågan om sammanslagning av civilförvaltningens och arméförvaltningens datamaskinanläggningar. Därvid har bl. a. framkommit, att en beräknad fördel med sammanslagningen gått förlorad genom att arméförvaltningen sluttit avtal om anskaffning av en datamaskin av annan typ än den som användes av civilförvaltningen. På grund därav och då jämväl andra omständigheter, avseende bl. a. lokal- och sekretessfrågor, ansetts tala emot sammanslagningen, har de båda ämbetsverken funnit att denna ej bör komma till stånd, i varje fall icke under budgetåret 1965/66.

Genom beslut den 20 mars 1964 har Kungl. Maj:t medgivit, att en amanuens i Ae 19 vid kameralbyråns redovisningssektion får förordnas att mot vikariatslön bestrida göromål, som eljest ankommer på förste byråsekreterare i Ae 21. Då befattningshavaren har mera kvalificerade arbetsuppgifter än som normalt ankommer på tjänsteman i Ae 21, har ämbetsverket för vederbörande inrättat en tjänst i Ag 23. Civilförvaltningen föreslår nu, att en tjänst för förste byråsekreterare i Ae 23 tillkommer vid redovisningssektionen och att en amanuens tjänst vid sektionen utgår.

För att befria chefen för redovisningssektionens personaldetalj från rutinartade arbetsuppgifter har civilförvaltningen inrättat två extra kontoristtjänster vid detaljen. Då ett varaktigt behov av dessa tjänster anses föreligga, bör de enligt civilförvaltningens mening omvandlas till tjänster för kontorist i Ae 9. Härvid kan en tjänst för kanslibiträde i Ae 7 indragas.

Tjänsten för kontorsskrivare i Ae 13 avses för vissa nytillkomna kvalificerade arbetsuppgifter vid kamrerarkontoret. Ämbetsverket har fr. o. m. innevarande budgetår för ändamålet inrättat en extra kontorsskrivartjänst.

d) Granskningen av marinverkstädernas räkenskaper, som jämte en del andra arbetsuppgifter ålegat en förste revisor i Ae 21, har upphört. På grund

härav har arbetet på revisionsbyrån kunnat omfördelas. Tjänsten för revisor kan härvid utbytas mot tjänst för kanslist i reglerad befordringsgång.

3. Civilförvaltningen föreslår, att 47 tjänster — bland dem fem krigsrådstjänster — uppflyttas i lönegrad fr. o. m. nästa budgetår. Förslagen rörande uppflyttning av ämbetsverkets krigsrådstjänster från Bo 1 till Bo 3 har tidigare framförts (jfr prop. 1962: 1 bil. 6 s. 38 och prop. 1963: 1 bil. 6 s. 26).

Härjämte anmäler civilförvaltningen önskemål om vissa ytterligare lönegradsuppflyttningar, vilka emellertid enligt ämbetsverkets mening bör prövas i annat sammanhang.

Yttranden

Över civilförvaltningens förslag beträffande uppdelning av juridiska byrån på två byråer har statskontoret avgivit yttrande. Statskontoret erinrar om att ämbetsverket icke ansåg sig kunna tillstyrka det i prop. 1963: 1 (bil. 6 s. 28) redovisade förslaget om uppdelning av juridiska byrån utan i stället förordade en förstärkning med en tjänst i lönegrad A 27 för patentärenden. Enligt statskontorets mening bör beslut om delning av juridiska byrån ej fattas utan närmare utredning. Denna bör icke begränsas att avse enbart arbetsförhållandena inom juridiska byrån utan även beakta byråns uppgifter i relation till andra byråer vid civilförvaltningen. Under nuvarande omständigheter finner statskontoret det dock motiverat, att chefen för juridiska byrån befrias från ansvaret för och ledningen av verksamheten vid byråns allmänna sektion och indrivningsdetalj. Byrådirektören i Ao 27 vid allmänna sektionen bör därför förordnas att — vid sidan av sina övriga arbetsuppgifter — med vikariatslön bestrida de göromål vid nämnda enheter som nu ankommer på byråchefen.

Statskontoret har även avgivit yttrande över den av civilförvaltningen anmälda frågan om sammanslagning av arméförvaltningens och civilförvaltningens datamaskinanläggningar. Härom anför statskontoret bl. a., att de driftekonomiska fördelar, som tidigare ansetts möjliga att uppnå genom en sammanslagning, numera icke föreligger på grund av ändring i maskinval för arméförvaltningen. Statskontoret anför vidare, att ADB-arbetet inom försvaret nu framskridit så långt, att en mer samlad och långsiktig planering blivit nödvändig. För detta ändamål har på statskontorets initiativ bildats en särskild arbetsgrupp, som även kommer att taga upp frågan om anskaffning av datamaskiner för försvaret. Enligt statskontorets mening bör resultatet av denna utredning avvaktas, innan slutlig ställning tages till frågan om sammanslagning av civilförvaltningens och arméförvaltningens datamaskinanläggningar.

Departementschefen

Den för försvarets civilförvaltning fastställda personalorganisationen upp-
tar tillhoppa 272 befattningshavare. Civilförvaltningen har som tidigare an-
förts anmält behov av 13 nya tjänster vid ämbetsverket samtidigt som nio
tjänster anses kunna indragas. För egen del föreslår jag, att sammanlagt
fem nya tjänster inrättas och att fem tjänster indrages vid ämbetsverket
fr. o. m. nästa budgetår.

Med hänsyn till vad statskontoret anfört rörande civilförvaltningens för-
slag om uppdelning av juridiska byrån, anser jag mig f. n. icke böra till-
styrka en sådan omorganisation. I likhet med statskontoret finner jag dock,
att chefen för juridiska byrån bör avlastas vissa göromål. Jag beräknar där-
för medel för vissa provisoriska anordningar vid byrån.

Vid kanslibyråns avlöningsdetalj bör tillkomma en tjänst för assistent
i Ae 15 i utbyte mot en tjänst för amanuens i reglerad befordringsgång.

I fråga om lönebyrån räknar jag med att en övergångsvis inrättad tjänst
för assistent i Ae 15 indrages vid nuvarande innehavarens pensionsavgång,
dvs. fr. o. m. den 1 februari 1966.

Beträffande kameralbyråns datacentral beräknar jag medel för tillfälligt
anställande av ytterligare en kvalificerad systemman vid centralen. Sam-
tidigt kan en tjänst för assistent i Ae 13 indragas.

Vid kameralbyråns redovisningssektion bör tillkomma två kontorist-
tjänster i Ae 9 i utbyte mot motsvarande av civilförvaltningen inrättade
extra tjänster. Samtidigt kan en tjänst för kanslibiträde i Ae 7 indragas.
Jag har ej heller något att erinra mot att kamrerarkontoret — i utbyte mot
en likaledes tillfälligt inrättad extra tjänst — tillföres en tjänst för kontors-
skrivare i Ae 13.

Jag biträder slutligen civilförvaltningens förslag att en tjänst för förste
revisor i Ae 21 vid revisionsbyrån utbytes mot tjänst för kanslist i reglerad
befordringsgång.

Jag beräknar vidare medel för de lönegradsförändringar som chefen för
civildepartementet föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemen-
samma frågor. I övrigt är jag inte beredd att tillstyrka några personal-
eller tjänsteförändringar vid civilförvaltningen för nästa budgetår.

Anslaget torde böra uppföras med (6 500 000 + 500 000 =) 7 000 000 kr.
Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets civilför-
valtning att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* 2 100 000
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefatt-
ning, *förslagsvis* 15 000

3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	3 300
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	2 350 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 531 700
Summa kr.	7 000 000

b) till *Försvarets civilförvaltning*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 7 000 000 kr.

E 8. Försvarets civilförvaltning: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 600 000	1 764 950
1964/65	1 880 000	
1965/66 (förslag)	1 900 000	

¹ Av Kungl. Maj:t den 26 april 1963 fastställd stat slutar på 1 564 000 kr.

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 30 000 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66			
			Mynd.		Dep:t
1. Reseersättningar	103 000	+	10 000	+	10 000
2. <i>Expenser</i>					
a) <i>Kostnader för datacentralen</i>	1 344 000	—	6 000	—	6 000
b) <i>Övriga expenser</i>	288 000	+	26 000	+	16 000
		+	30 000	+	20 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen upptar jag anslaget till (1 880 000 + 20 000 =) 1 900 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets civilförvaltning*: *Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 900 000 kr.

FÖRSVARETS SJUKVÅRDSSTYRELSE M. M.

E 9. Försvarets sjukvårdsstyrelse: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 720 000	1 614 774
1964/65	1 690 000	
1965/66 (förslag)	1 900 000	

Försvarets sjukvårdsstyrelse (skr. 31/7 1964) hemställer, att anslaget höjes med 305 000 kr.

	Ökning
1. Personalförändringar	
a) Sjukvårdsbyrån	
1 kanslist Af 9/Ae 15	+ 22 488
Arvodesanställda läkare	+ 30 000
Ökat behov av sakkunniga	+ 2 200
b) Materielbyrån	
1 assistent Ae 17	+ 27 648
1 kanslibiträde Ag 7 (6 mån.)	+ 8 244
c) Administrativa sektionen	
1 kanslibiträde Ae 7	+ 16 488
d) 1 officer A: 24	+ 12 524
2. Tjänsteförändringar m. m.	
a) Omreglering av arbetstiden för 1 läkare och 1 veterinär	+ 30 000
b) Lönegradsförändringar	+ 7 752
3. Löneomräkning	+ 147 656
	+ 305 000

Motiv

1 a) Läkarpersonalen vid sjukvårdsbyrån måste f. n. vid sidan av sina medicinska arbetsuppgifter även handlägga enklare rutinärenden. Sjukvårdsstyrelsen föreslår, att en tjänst för kanslist i Af 9/Ae 15 skall tillkomma för dessa uppgifter.

För sjukvårdsstyrelsens medverkan i det under centrala värnpliktsbyråns ledning pågående arbetet med befattningsanalyser, avseende samtliga befattningar inom krigsmakten, erfordras att en eller flera läkare arvodesanställas. Kostnaderna härför beräknas till sammanlagt 30 000 kr.

För att öka möjligheterna att anlita sjukvårdsstyrelsens vetenskapliga råd och andra sakkunniga bör de för arvoden till sakkunniga avsedda medlen ökas med 2 200 kr. till 10 000 kr.

b) Den successivt ökade inköpsverksamheten avseende sjukvårdsmateriel anses motivera en ny tjänst för assistent i Ae 17 vid materielbyrån.

Arbetsbelastningen vid materielbyrån har de senaste åren varit särskilt stor under sista hälften av budgetåret. Medel bör därför beräknas för anställande av ett kanslibiträde i Ag 7 under sex månader.

c) En tjänst för kanslibiträde i Ae 7 erfordras enligt sjukvårdsstyrelsen för förstärkning av administrativa sektionens biträdespersonal.

d) För vissa arbetsuppgifter, vilka fordrar militär sakkunskap, föreslås en befattning för pensionerad officer i A: 24 tillkomma.

2 a) Innevarande budgetår finnes möjligheter att omreglera arbetstiden för tre läkare till heltid (prop. 1964: 1 bil. 6 s. 188). Sjukvårdsstyrelsen

föreslår, att denna möjlighet vidgas att avse ytterligare en läkarbeställning, och räknar för ändamålet med ett tilläggsarvode åt vederbörande läkare av 15 000 kr. för år.

För ökat arbete med granskning ur hygienisk synpunkt av planer för ny- eller ombyggnader av livsmedelslokaler bör vidare möjligheter skapas att även omreglera arbetstiden för en veterinär till heltid. Härför bör likaså beräknas ett tilläggsarvode av 15 000 kr. för år.

b) Sjukvårdsstyrelsen föreslår uppflyttning i lönegrad av följande tjänster (beställningar), nämligen vid hälsovårdsbyrån för ett kanslibiträde i Ae 7 till kontorist i Ae 9, vid materielbyrån för en major i Ao 25 till överstelöjtnant eller major i Ao 27/25 samt vid administrativa sektionen för en kamrerare i Ae 21 till Ae 23.

Härjämte anmäler sjukvårdsstyrelsen önskemål om vissa ytterligare lönegradsuppflyttningar. Dessa bör emellertid enligt ämbetsverkets mening behandlas i annat sammanhang.

Departementschefen

Gällande personalorganisation för försvarets sjukvårdsstyrelse omfattar 59 befattningar.

Jag tillstyrker sjukvårdsstyrelsens förslag om arvodesanställning av läkare för arbete med befattningsanalyser och beräknar för detta ändamål 30 000 kr.

Jag tillstyrker vidare förslaget att omreglera arbetstiden för en läkare.

Under förevarande anslag har för innevarande budgetår beräknats ett belopp av 1 000 kr. till arvoden åt föreläsare vid informationskurs för hälsovårdsassistenter. Ifrågavarande medel bör fr. o. m. nästa budgetår anvisas under anslaget Vissa hälsovårdsåtgärder.

I övrigt är jag inte beredd biträda några personal- eller tjänsteförändringar m. m. vid sjukvårdsstyrelsen.

Anslaget torde böra uppföras med $(1\,690\,000 + 210\,000 =) 1\,900\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets sjukvårdsstyrelse, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	550 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	85 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	48 000

4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	590 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	627 000
Summa kr.	1 900 000

b) till *Försvarets sjukvårdsstyrelse*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 900 000 kr.

E 10. Försvarets sjukvårdsstyrelse: Omkostnader .

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	164 000	175 100
1964/65	142 000	
1965/66 (förslag)	200 000	

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att anslaget höjes med 73 000 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66	
		Mynd.	Dep:t
1. Reseersättningar	25 500	+ 18 200	+ 15 700
2. Expenser			
a) Bränsle, lyse och vatten.....	20 000	+ 2 000	+ 2 000
b) Övriga expenser	83 200	+ 50 800	+ 38 300
3. Publikationstryck	7 700	+ 2 000	+ 2 000
		+ 73 000	+ 58 000

Motiv

1. För sjukvårdsstyrelsens deltagande i generalplanemöten beräknas en anslagshöjning med 15 000 kr. Kostnaderna för försvarsövertandläkarens resor — beräknade till 2 500 kr. — som f. n. belastar anslaget Försvarets tandvård: Omkostnader, föreslås överförda till förevarande anslag. Höjningen av järnvägstaxorna beräknas öka medelsbehovet med 700 kr.

2 b) Av höjningen hänför sig ca 7 000 kr. till pris- och lönestegringar och ca 18 000 kr. till anskaffning av inventarier för beredskapsändamål och expeditionsmateriel m. m. Nyttillkomna lokaler m. m. beräknas medföra merkostnader med ca 11 000 kr. För avveckling av en sedan budgetåret 1958/59 föreliggande balans erfordras slutligen 15 000 kr.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen upptar jag anslaget till (142 000 + 58 000 =) 200 000 kr., varav för engångsutgifter 23 400 kr. Jag har därvid inte beräknat några medel för försvarsövertandläkarens resor under förevarande anslag. Kostnaderna härför bör

alltjämt belasta anslaget Försvarets tandvård: Omkostnader. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets sjukvårdsstyrelse: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kr.

E 11. Militärmedicinska undersökningscentralen

	Anslag
1964/65	158 000
1965/66 (förslag)	155 000

Försvarets sjukvårdsstyrelse föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

	Ökning eller minskning
1. Personalförändringar	
1 översköterska Ag 13 utgår	— 22 488
1 ekonomibitråde högst Ae 5 (deltid)	+ 11 160
2. Lönegradsförändring	+ 804
3. Omräkning	+ 10 524
	± 0

Motiv

1. Militärmedicinska undersökningscentralen bedriver sin verksamhet i lokaler tillhöriga karolinska sjukhuset. Viss del av verksamheten måste till följd av uppsägning från sjukhuset av vissa lokaler upphöra under hösten 1964 och förläggas på annat håll. Planer föreligger att överföra ifrågakvarande undersökningar till en inom marinen planerad undersökningscentral i Karlskrona. Till följd härav kan en tjänst för översköterska i Ag 13 indragas under förevarande anslag.

Tjänsten för ekonomibitråde med deltidstjänstgöring är avsedd för rengöringsarbete.

2. En tjänst för kontorsbiträde i högst Ae 5 med halvtidstjänstgöring föreslås utbytt mot en halvtidstjänst för kanslibitråde i Ae 7.

Departementschefen

Förevarande anslag avses för avlöningar och omkostnader vid militärmedicinska undersökningscentralen, som är ett organ för klinisk-fysiologisk forskning och medicinsk klassificering av personal inom försvaret. Centralens framtida ställning är f. n. under övervägande (jfr prop. 1963: 74 s. 53 och prop. 1964: 1 bil. 6 s. 188).

I enlighet med sjukvårdsstyrelsens förslag bör en tjänst för översköterska indragas fr. o. m. nästa budgetår. Jag beräknar vidare medel för viss bi-trädespersonal samt ytterligare 8 000 kr. för omkostnader av engångs-karaktär.

Anslaget bör med hänsyn till i det föregående angivna förändringar och för viss löneomräkning uppföras med (158 000 — 3 000 =) 155 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Militärmedicinska undersökningscentralen* för bud-
getåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 155 000 kr.

E 12. Försvarets sjukvårdsförråd: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	734 000	724 552
1964/65	778 000	
1965/66 (förslag)	870 000	

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att anslaget höjes med 92 000 kr.

1. Tillfällig personal	+ 24 000
2. Löneomräkning	+ 68 000
	+ 92 000

Motiv

1. 12 000 kr. erfordras för anställande av en receptarie i Ag 15 med halvtidstjänstgöring vid läkemedelscentralen i Karlskrona, där f. n. värnplik-tiga apotekare måste tagas i anspråk för recepturarbete. Vid övriga läke-medelscentraler samt vid centralförråden för sjukvårdsmateriel erfordras med hänsyn till ökad omsättning och omläggning av redovisningen viss personalförstärkning. Härför beräknas 12 000 kr.

Sjukvårdsstyrelsen anmäler härjämte önskemål om vissa lönegradsupp-flyttningar, vilka emellertid enligt styrelsens mening bör prövas i annat sammanhang.

Departementschefen

Från förevarande anslag bestrides avlöningskostnaderna för personal vid de under försvarets sjukvårdsstyrelse lydande centrala sjukvårdsförråden, läkemedelscentralerna och läkemedelsförråden.

Jag har inte någon erinran mot sjukvårdsstyrelsens förslag till personal-förändringar m. m. under anslaget. Sålunda bör för läkemedelscentralen i

Karlskrona beräknas medel för en halvtidstjänst för receptarie i Ag 15. Vidare bör 12 000 kr. beräknas för anställande av tillfällig personal vid läkemedelscentraler och centralförråd för sjukvårdsmateriel.

I enlighet med sjukvårdsstyrelsens anslagsberäkning torde anslaget bära uppföras med $(778\,000 + 92\,000 =) 870\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets sjukvårdsförråd, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	25 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	66 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	50 000
4. Avlöningar till tillfälligt anställd personal, <i>förslagsvis</i>	38 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	460 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	303 000
Summa kr.	942 000

Särskilda uppbördsmedel

Ersättning från Norrbottens läns landsting för lön åt viss personal vid läkemedelscentralen i Boden	72 000
Nettoutgift kr.	870 000

b) till *Försvarets sjukvårdsförråd*: *Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 870 000 kr.*

E 13. Försvarets sjukvårdsförråd: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	121 000	126 590
1964/65	151 000	
1965/66 (förslag)	162 000	

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att anslaget höjes med 11 000 kr.

	Anvisat 1964/65		Föreslagen ändring 1965/66	
			Mynd.	Dep:t
1. Sjukvård m. m.	500	+	1 000	+ 1 000
2. Reseersättningar	3 600	+	100	+ 100
3. Expenser				
a) Bränsle, lyse och vatten	62 500	+	6 300	+ 6 300
b) Övriga expenser	13 500	+	2 600	+ 2 600
4. Avgifter till apotekarpensioneringsfon- den	9 600	+	1 000	+ 1 000
			+ 11 000	+ 11 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen upptar jag anslaget till (151 000 + 11 000 =) 162 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets sjukvårdsförråd: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 162 000 kr.

E 14. Underhåll av sjukvårdsmateriel

	Anslag
1964/65	1 250 000
1965/66 (förslag)	1 300 000

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att anslaget höjes med 140 000 kr. Av höjningen hänför sig 40 000 kr. till kostnader för inredning av förråd för sjukvårdsmateriel. Dessa kostnader har tidigare bestridits från medel, som stått till fortifikationsförvaltningens förfogande, men enligt numera gällande föreskrifter bör medel för detta ändamål anvisas under förevarande anslag. Höjningen i övrigt fördelar sig med 50 000 kr. på sådana underhållskostnader, som icke kunnat inrymmas i kostnadsramen för innevarande budgetår, och 50 000 kr. på kostnader för underhåll av nytilkommen krigssjukvårdsmateriel.

Departementschefen

För egen del anser jag att anslaget bör uppföras med (1 250 000 + 50 000 =) 1 300 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Underhåll av sjukvårdsmateriel* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 300 000 kr.

E 15. Försvarsmedicinsk forskning

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	1 200 000	883 220	644 699
1964/65	1 500 000		
1965/66 (förslag)	2 000 000		

Försvarsmedicinska forskningsdelegationen hemställer, att anslaget ökas med 2 325 000 kr.

M o t i v

För att belysa disproportionen mellan föreliggande behov enligt ansökningar till forskningsdelegationen om forskningsbidrag och tillgängliga medel under anslaget redovisar delegationen följande sammanställning.

	1963/64	¹ 1964/65
Ansökt belopp	2 689 000	4 759 000
Ansökningar hänvisade till medicinska forskningsrådet...	² 500 000	1 454 000
Återstod.....	2 189 000	3 305 000
Disponibla medel	1 546 000	1 571 000
Brist	643 000	1 734 000

¹ Per den 1 juli 1964

² Approximativt belopp

Av det belopp som i tabellen betecknats såsom återstod för budgetåret 1964/65 har drygt 90 % hänförts till högsta prioriteringsgruppen av vederbörande totalförsvarsmyndigheter. Delegationen anför, att en stor del av de disponibla medlen i realiteten redan är bundna av fleråriga projekt, som påbörjats med bidrag från bl. a. delegationen. Detta begränsar möjligheterna att anslå medel till nya forskningsuppgifter.

En stor del av de anslag delegationen beviljar utgår i form av löner och arvoden med anknytning till de statliga löneskalorna. Kostnadsökningar till följd av lönestegringar samt av höjda priser på materiel och apparatur beräknas till 100 000 kr. Med beaktande härav beräknar delegationen medelsbehovet för den egentliga forskningen under budgetåret 1965/66 till 3 600 000 kr.

Delegationen beräknar vidare 100 000 kr. för deltagande i kongresser och annan kontakt med utländska forskare samt 90 000 kr. för inrättande av stipendier avsedda att främja forskarrekryteringen på det försvarsmedicinska området. Administrationskostnaderna beräknas slutligen till sammanlagt 80 000 kr.

Med hänsyn till en beräknad reservation av ca 45 000 kr. vid utgången av innevarande budgetår blir totalbehovet således (3 600 000 + 100 000 + + 90 000 + 80 000 — 45 000 =) 3 825 000 kr.

Yttrande

Överbefälhavaren har i yttrande över delegationens anslagsyrkande tillstyrkt ett anslag om 1 900 000 kr.

Departementschefen

För egen del föreslår jag, att anslaget ökas med 500 000 kr. och således uppföres med 2 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarsmedicinsk forskning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kr.

E 16. Vissa hälsovårdsåtgärder m.m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	80 000	68 802
1964/65	100 000	
1965/66 (förslag)	135 000	

Från detta anslag bestrides kostnader för dels utrotning av ohyra, råttor m. m., dels hälsoaffischer, undersökningar av vattentäcker m. m.

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att anslaget höjes med 50 000 kr., varav 25 000 kr. hänför sig till ökat antal vattenundersökningar, medan återstoden beräknas för skadedjursbekämpning, hälsovårdande uppgifter i övrigt m. m.

Departementschefen

För egen del föreslår jag, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 135 000 kr., vilket innebär en anslagshöjning med 35 000 kr. Jag har därvid för arvode till föreläsare vid informationskurs för hälsovårdsassistenter beräknat ett belopp av 1 000 kr., vilket i enlighet med vad jag anfört i det föregående vid anmälan av sjukvårdsstyrelsens avlöningsanslag bör överföras från detta anslag. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa hälsovårdsåtgärder m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 135 000 kr.

E 17. Militärapoteket: Avlöningar

A n s l a g

	1963/64	1964/65	1965/66 (förslag)
Utgifter	1 387 000	1 472 000	1 776 000
Inkomster	521 000	606 000	1 101 000
Nettoanslag	866 000	866 000	675 000

U t f a l l

Utgifter	1 425 855
Inkomster	610 571
Nettoutgift	815 284

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att anslaget höjes med 224 000 kr.

	Ökning eller minskning
1. Personalförändringar m. m.	
a) Planerad läkemedelsinformationscentral	
1 apotekare Be 1	+ 53 928
Arvoden åt 4 konsulter	+ 8 000
b) 1 officer A:28	+ 15 398
c) Militära sektionen	
1 kontorsskrivare Ae 13	+ 22 488
d) Allmänna sektionen	
1 receptarie Ag 15	+ 22 488
1 tekniker Ae 11 (halvtidstjänst)	+ 10 140
2. Tjänsteförändringar	+ 6 432
3. Löneomräkning	+ 175 126
4. Överskott på förrådstitel	-- 90 000
	+ 224 000

M o t i v

1 a) Mot bakgrund av de ökande läkemedelskostnaderna inom krigsmakten föreslår sjukvårdsstyrelsen att en informationscentral inrättas vid militärapoteket. Centralen, som avses samarbeta med en läkemedelskommitté vid karolinska sjukhuset, skall bl. a. systematiskt genomgå läkemedelsförskrivningen vid sjukhuset och inom krigsmakten samt på grundval härav upprätta förslag till rationaliserat sortiment. Som chef för centralen bör avses en kvalificerad apotekare, vilken med hänsyn till kravet på tilläggsutbildning (lägst medicine kandidatexamen) bör placeras i Be 1. Till centralen föreslås vidare skola knytas fyra konsulter, envar med ett årligt arvode av 2 000 kr., för kontinuerlig rådgivning och bevakning av utvecklingen

inom det farmaceutiska området. Erforderlig läkarexpertis och skrivpersonal kommer att ställas till förfogande av karolinska sjukhuset.

b) För uppgifter av militär art och administrativa göromål i allmänhet bör en arvodesbefattning för pensionerad officer i A: 28 tillkomma.

c) En kontorsskrivare i Ae 13 erfordras vid militära sektionen för biträde med uppgifter avseende krigsmaktens läkemedelsförsörjning samt vissa inköps- och administrativa göromål.

d) Till följd av ökade arbetsuppgifter sammanhängande med den årliga omsättningsökningen vid apoteket erfordras förstärkning inom den allmänna sektionen med en receptarie i Ag 15 och en tekniker i Ae 11 med halvtidstjänstgöring.

2. Sjukvårdsstyrelsen föreslår, att följande tjänster uppflyttas i lönegrad, nämligen en för kanslibiträde i Ae 7, avsedd för apotekschefens sekreterare, till kontorist i Ae 9 samt vid militära sektionen en för förrådsman i Ae 7 till expeditionsförman i Ae 10 och vid allmänna sektionen en för förrådsman i Ae 7 till tekniker i Ae 9.

Härjämte anmäler styrelsen önskemål om vissa ytterligare lönegradsuppflyttningar. Dessa anses emellertid böra behandlas i annat sammanhang.

4. Inkomsterna från förrådstiteln beräknas öka med 90 000 kr.

Departementschefen

Militärapoteket är det centrala organet för krigsmaktens läkemedelsförsörjning samt fungerar dessutom såsom läkemedelscentral för vissa militära enheter och såsom sjukhusapotek vid karolinska sjukhuset.

Enligt den 13 juni 1947 meddelade bestämmelser för förrådstitelredovisningen vid vissa till försvaret hörande förråd skall militärapotekets förrådstitel vid utlämning till förbrukning och vid försäljning av förnödenheter eller materiel m. m. från apoteket tillföras ersättning med belopp (utlämningspris), som bestämmes enligt följande grunder. Vid utlämning till flertalet militära myndigheter och institutioner, skall utlämningspriset bestämmas till belopp, som så nära som möjligt motsvarar kostnaderna för den utlämnade varans återanskaffning. Utlämningspriserna på läkemedel, som försäljes från militärapoteket till karolinska sjukhuset, statens sjuksköterskeskola och vanförestalten, må genom särskild överenskommelse mellan apoteket och nämnda institutioner bestämmas till belopp, motsvarande apotekets återanskaffningspriser, ökade med ett enhetligt procentuellt pålägg för täckande av omkostnaderna vid apoteket. Överskottet av ifrågavarande inkomster skall enligt av Kungl. Maj:t den 28 juni 1962 meddelade bestämmelser tillgodoföras militärapotekets avlönings- och omkostnadsanslag.

För att åstadkomma en mer rättvisande kostnadsfördelning mellan olika riksstatsanslag bör enligt min mening ersättningen till militärapoteket för läkemedelsleveranser för daglig sjukvård inom krigsmakten utgå efter sam-

ma grunder, som gäller för leveranser till karolinska sjukhuset m. fl. institutioner. Härigenom uppnås också enhetligare arbetsrutiner vid apoteket. Jag föreslår därför, att för apotekets leveranser till krigsmakten — utom av varor avsedda att användas inom krigsorganisationen — fr. o. m. nästa budgetår t. v. uttages ett omkostnadspålägg, som svarar mot de vid apoteket på varje vara eller tjänst nedlagda kostnaderna. Vid anslagsberäkningen för nästa budgetår räknar jag med ett pålägg av 15 %, vilket enligt uppgift från militärapoteket motsvarar det genomsnittliga tillägget vid leveranser till karolinska sjukhuset m. fl. Som framgår av vad jag anfört vid anmälan av anslaget Armén: Sjukvård m. m. bör, som en följd av den föreslagna omläggningen, försvarsgrenarnas anslag till sjukvård ökas med sammanlagt 365 000 kr., varav 250 000 kr. för armén, 70 000 kr. för marinen och 45 000 kr. för flygvapnet. Förevarande anslag kan härvid minskas med motsvarande belopp.

Jag övergår så till sjukvårdsstyrelsens förslag till anslagsäskanden.

Jag tillstyrker att en läkemedelsinformationscentral inrättas vid militärapoteket. För chef för centralen bör tillkomma en tjänst för apotekare i Be 1.

För arvoden åt konsulter beräknar jag ett sammanlagt belopp av 8 000 kr.

Vidare föreslår jag, att en arvodesbefattning i A: 28 tillkommer och att en tjänst för kansliskrivare i Ae 11 inrättas vid militära sektionen. Jag tillstyrker även att tjänster för en receptarie i Ag 15 och en halvtidstjänstgörande tekniker i Ae 11 tillkommer vid allmänna sektionen.

Jag beräknar slutligen medel för lönegradsförändring av en tjänst som chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor.

Jag beräknar utgifterna under anslaget till $(1\,472\,000 + 304\,000 =) 1\,776\,000$ kr. Som tidigare anförts torde anslaget genom de i det föregående förordade prissättningsprinciperna för apotekets leveranser till krigsmakten komma att tillföras ca 365 000 kr. från försvarsgrenarnas sjukvårdsanslag. Då inkomsterna i övrigt beräknas öka med 130 000 kr., bör de sammanlagda inkomsterna kunna upptagas med $(606\,000 + 365\,000 + 130\,000 =) 1\,101\,000$ kr. Anslaget torde alltså för nästa budgetår uppföras med $(1\,776\,000 - 1\,101\,000 =) 675\,000$ kr., vilket innebär en minskning med 191 000 kr.

Äberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i militärapotekets personalförteckning, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för militärapoteket, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	70 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbe- fattningar, <i>förslagsvis</i>	27 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	8 600
4. Avlöningar till tillfälligt anställd personal, <i>för- slagsvis</i>	1 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 030 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	639 400
Summa kr.	1 776 000

Särskilda uppbördsmedel

Överskott på förrådstitel	1 100 000
Inkomster av särskilda läkemedelsleveranser	1 000
Nettoutgift kr.	675 000

c) till *Militärapoteket*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66
anvisa ett förslagsanslag av 675 000 kr.

E 18. Militärapoteket: Omkostnader

Anslag	1963/64	1964/65	1965/66 (förslag)
Utgifter	154 000	171 000	199 000
Inkomster	104 000	121 000	149 000
Nettoanslag	50 000	50 000	50 000
U t f a l l			
Utgifter	155 238		
Inkomster	118 543		
Nettoutgift	36 695		

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att anslaget höjes med 10 000 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66	
		Mynd.	Dep:t
1. Sjukvård m. m.	2 000	+ 1 500	+ 1 500
2. Reseersättningar	5 000	+ 1 000	+ 1 000
3. Expenser: Övriga expenser	38 200	+ 8 400	+ 8 400
4. Avgifter till apotekarpensioneringsfon- den	42 100	+ 8 000	+ 8 000
5. Övriga utgifter	54 700	+ 9 100	+ 9 100
6. Överskott på förrådstitel	—121 000	— 18 000	— 28 000
		+ 10 000	± 0

Motiv

2. För bl. a. utökat antal inspektionsresor och ökat deltagande i konferenser erfordras ytterligare 1 000 kr. till reseersättningar.

3. Ökad administrativ verksamhet till följd av stegrad omsättning medför behov av ytterligare inventarier och kontorsmateriel för militärapoteket och filialapoteken i Boden och Karlskrona. Engångsutgifter för budgetåret 1964/65 om 1 200 kr. bortfaller.

5. Kostnadsökningarna under anslagsposten till övriga utgifter beräknas till sammanlagt 33 100 kr. Höjningen hänför sig till underhåll och skötsel av apparatur, nyanskaffning av maskiner och utensilier m. m. För budgetåret 1964/65 anvisade medel för viss engångsanskaffning — 24 000 kr. — bortfaller.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen upptar jag anslaget till oförändrat belopp, 50 000 kr. Jag har därvid, med beaktande av att en engångsanvisning av sammanlagt 25 200 kr. bortfaller, för nästa budgetår beräknat 36 000 kr. för engångsanskaffning av viss maskinell utrustning m. m. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Militärapoteket*: *Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kr.

E 19. Försvarets tandvård: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	2 490 000	2 585 898
1964/65	2 490 000	
1965/66 (förslag)	2 750 000	

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att anslaget höjes med 305 000 kr.

	Ökning
1. Heltidsanställning av försvarsöver tandläkaren	+ 15 000
2. Löneomräkning	+ 290 000
	+ 305 000

Motiv

1. Sjukvårdsstyrelsen anser försvarsöver tandläkarens uppgifter vara av sådan natur, att för beställningen bör gälla tjänstgöringstid enligt allmänna verksstadgan. För att möjliggöra en omreglering till heltid av nuvarande tjänstgöringstid på 30 timmar per vecka beräknar styrelsen medel för ett tilläggsarvode av 15 000 kr. för år.

Departementschefen

Då organisationen av försvarets tandvård är föremål för överväganden av en beredning inom försvarsdepartementet, är jag inte beredd tillstyrka någon tjänsteförändring under förevarande anslag. Jag föreslår, att anslaget uppföres med $(2\,490\,000 + 260\,000 =) 2\,750\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets tandvård, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 765 000
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	985 000
Summa kr.	2 750 000

b) till *Försvarets tandvård*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 750 000 kr.

E 20. Försvarets tandvård: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	280 000	279 986
1964/65	330 000	
1965/66 (förslag)	360 000	

Försvarets sjukvårdsstyrelse föreslår, att anslaget utgår ur riksstaten för budgetåret 1965/66 och att medel för verksamheten framdeles anvisas under försvarsgrenarnas anslag till sjukvårdsmateriel och sjukvårdsstyrelsens om-

kostnadsanslag. Såsom jag anført i det föregående vid anmälan av arméns sjukvårdsmaterielanslag är jag för egen del emellertid icke beredd tillstyrka sjukvårdsstyrelsens förslag om uppdelning av anslaget. Jag föreslår, att det för nästa budgetår uppföres med (330 000 + 30 000 =) 360 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets tandvård: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 360 000 kr.

FORTIFIKATIONSFÖRVALTNINGEN M. M.

E 21. Fortifikationsförvaltningen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	13 500 000	12 541 910
1964/65	10 169 000	
1965/66 (förslag)	10 700 000	

Fortifikationsförvaltningens anslagsäskanden

Fortifikationsförvaltningen (skr. 14/8 1964) hemställer, att anslaget höjes med 1 393 000 kr.

Ökning eller
minskning

I. Personalförändringar

1. Avlöningsanslag

Utredningssektionen

a) 1 byråinspektör Ae 19 + 30 648

Befästningsavdelningen

b) 1 regementsofficer Br 1 eller Ar 27 och 1 ingenjör Ae 17
(planeringssektionen) + 81 576

Administrativa byrån

c) 1 byrådirektör Ae 25 (kanslisektionen) + 41 772

1 förste byråsekreterare Ag 23 (kanslisektionen) utgår — 37 680

d) 2 kontorsskrivare Ae 13 (ekonomisektionen); 2 kontorsskrivare Ao 13 föres på övergångsstat —

2. Förskottsstat

Befästningsavdelningens projektbyrå

a) 2 byrådirektörer Ae 25, 1 kapten Ao 21 (fortifikationskåren),
1 förste byråingenjör Ae 23 och 1 ingenjör Ae 17 —

Befästningsavdelningens konstruktionsbyrå

b) 2 förste byråingenjörer Ae 23 och 3 byråingenjörer Ae 21 ... —

	Ökning eller minskning
Kasernavdelningens arkitektbyrå	
c) 1 byrådirektör Ae 27	—
Byggnadsbyrå	
d) 1 byrådirektör Ae 25; 1 byrådirektör Ao 25 föres på över- gångsstat	—
e) 1 kansliskrivare Ae 11	—
Värmebyrå	
f) 1 förste byråingenjör Ae 23	—
II. Tjänsteförändring	
1 tekniker Ag 11—Ae 11 (markbyrå)	—
III. Ytterligare medel för fortifikatorisk krigsplanlägg- ning	+ 100 000
IV. Löneomräkning	+1 176 684
	+1 393 000

Motiv

I. Fortifikationsförvaltningen erinrar inledningsvis om att personalorganisation för ämbetsverket med undantag för byggnads- och reparationsberedskapens centralkontor och vissa expeditioner m. m. fastställts fr. o. m. den 1 juli 1964. I avvaktan på översyn av nyssnämnda organisationsenheter framlägger fortifikationsförvaltningen inte förslag beträffande tjänster, som ingår i dessa enheter.

1 a) Säkerhetstjänsten har ökat i omfattning på grund av utökat antal byggnadsentreprenörer och skärpta krav på säkerhetskontroll. Utredningssektionen bör därför tillföras en ny tjänst för byråinspektör i Ae 19.

b) Befattningen som chef för befästningsavdelningens planeringssektion är förenad med uppgifter av sådan kvalitet att innehavaren, i likhet med chefen för kasernavdelningens planeringssektion, bör kunna placeras i B 1. Med anledning härav föreslås en beställning för regementsofficer i Br 1 eller Ar 27 tillkomma på förvaltningens personalförteckning. Innehavaren förutsättes frånträda utövningen av en beställning för överstelöjtnant i Ao 27 vid fortifikationskåren.

På grund av utökat planläggningsarbete i fråga om maskerings- och sken-
anläggningsåtgärder erfordras vidare en ny tjänst för ingenjör i Ae 17 vid planeringssektionen.

c) För handläggning av juridiska frågor i anslutning till entreprenader och konsultavtal m. m. erfordras en kvalificerad jurist med specialinriktning på avtalsområdet. För ändamålet bör vid administrativa byråns kansli-
sektion tillkomma en tjänst för byrådirektör i Ae 25 i utbyte mot en befintlig tjänst för förste byråsekreterare i Ag 23.

d) Föreslagna tjänster för kontorsskrivare i Ae 13 avses ersätta befintliga tjänster för kontorsskrivare i Ao 13, vilka bör föras på övergångsstat. Innehavarna av sistnämnda tjänster är förordnade på högre extra ordinarie tjänster.

2 a) För att gällande projekteringsprogram skall kunna fullföljas, anses viss personalförstärkning vid befästningsavdelningens projektbyrå erforderlig. I första hand bör tillkomma tjänster för två byrådirektörer i Ae 25, en kapten vid fortifikationskåren, en förste byråingenjör i Ae 23 och en ingenjör i Ae 17.

b) En utbyggnad av ämbetsverkets konstruktionskapacitet har visat sig nödvändig. Vid befästningsavdelningens konstruktionsbyrå bör därför inrättas nya tjänster för två förste byråingenjörer i Ae 23 och tre byråingenjörer i Ae 21.

c) Tjänsten för byrådirektör i Ae 27 erfordras för kvalificerat utredningsarbete avseende såväl byggnadsteknik och arbetsmetoder som ekonomisk rådgivning m. m.

d) Den föreslagna tjänsten för byrådirektör i Ae 25 på byggnadsbyråns byggnadssektion avses ersätta befintlig tjänst för byrådirektör i Ao 25, vilken föreslås skola föras på övergångsstat. Innehavaren av sistnämnda tjänst är förordnad på högre extra tjänst vid statens väginstitut.

e) För ökade kamerala arbetsuppgifter vid byggnadsbyråns inköps- och förrådssektion erfordras ytterligare en tjänst för kansliskrivare i Ae 11.

f) För kvalificerade uppgifter sammanhängande med bl. a. personal- och utbildningsfrågor för den fasta maskintjänsten föreslås en ny tjänst för förste byråingenjör i Ae 23 vid värmebyrån.

II. Innehavaren av teknikertjänsten i Ag 11 svarar för skötseln av markbyråns fastighetsarkiv. Då arbetsuppgifterna är av stadigvarande natur, anses tjänsten böra upptagas som extra ordinarie.

III. För att fullfölja påbörjad upprustning och intensifiering av den fortifikatoriska krigsplanläggningen erfordras ökade personalresurser. Anslagsposten till avlöningar till personal för fortifikatorisk krigsplanläggning föreslås därför skola höjas med 100 000 kr.

Vissa organisationsfrågor m. m. inom fortifikationsförvaltningen

Inledning. På grundval av prop. 1963: 107 meddelade riksdagen beslut om omorganisation av fortifikationsförvaltningen (SU 73; rskr. 189). 1964 års riksdag har härefter beslutat om personalorganisationen vid ämbetsverket med undantag för vissa expeditioner m. m. (prop. 1964: 107; SU 105; rskr. 244).

Till grund för ifrågavarande beslut låg två av 1956 års försvarsförvaltningssakkunniga den 17 december 1962 och den 9 december 1963 avgivna

delbetänkanden. De sakkunnigas ursprungliga uppdrag att överse fortifikationsförvaltningens organisation och personalbehov har sedermera genom beslut den 3 maj 1963 utvidgats att bl. a. omfatta utredning av frågan rörande den framtida placeringen av centralkontoret för byggnads- och reparationsberedskapen. Med skrivelse den 15 oktober 1964 har de sakkunniga avlämnat betänkande (stenc. Fö 1964: 6) med förslag rörande vissa organisationsfrågor m. m. inom fortifikationsförvaltningen.

Byggnads- och reparationsberedskapen (BRB) organiserades efter beslut vid 1944 års riksdag (prop. 1944: 1 IV ht. s. 24; SU 4; rskr. 4). Föredragande departementschefen förordade härvid, att den centrala ledningen i fred skulle förläggas till ett inom dåvarande arméns fortifikationsförvaltning inrättat organisationskontor, eftersom det icke ansågs lämpligt att inrätta en fristående myndighet för ledning av organisationen. Enligt förslag i prop. 1947: 142 inordnades härefter ledningen i den nya, för det militära försvaret gemensamma fortifikationsförvaltningen (SU 136; rskr. 199). Nu gällande organisation har tillkommit genom beslut av 1959 års riksdag (prop. 1959: 1 bil. 6 s. 59; SU 4; rskr. 4). I anslutning härtill har Kungl. Maj:t utfärdat kungörelse den 24 april 1959 (nr 177) angående byggnads- och reparationsberedskapen enligt vilken gäller bl. a. följande.

BRB är en organisation, som träder i verksamhet vid krig eller krigsfara — vid krigsfara i den mån Kungl. Maj:t förordnar därom — och har till uppgift att genom särskilda arbetsorgan utföra för det totala försvaret erforderliga byggnads-, anläggnings- och reparationsarbeten, vilka inte utföres av andra civila eller militära arbetsorgan.

Chef för BRB är, såvida Kungl. Maj:t inte annorlunda förordnar, chefen för väg- och vattenbyggnadskåren som i denna egenskap biträdes av ett centralkontor. Chef och centralkontor ingår under tid, då organisationen inte trätt i verksamhet, i fortifikationsförvaltningen. När organisationen träder i verksamhet, ingår de direkt i högkvarteret.

Regionalt utövas ledningen av en militärbefälhavaren underställd regionalchef, företrädesvis officer ur väg- och vattenbyggnadskåren. Regionalchef biträdes, sedan organisationen trätt i verksamhet, av ett regionalkontor, vilket ingår i militärbefälsstaben.

Den lokala ledningen utövas av lokalchef, företrädesvis officer ur väg- och vattenbyggnadskåren och anknuten till försvarsområdesstab. Lokalchef biträdes, sedan organisationen trätt i verksamhet, av ett lokalkontor, som ingår i försvarsområdesstaben.

Försvarsförvaltningssakkunniga anser det uppenbart, att det skulle medföra betydande kostnadsökningar att inrätta en särskild myndighet för ledning av BRB-verksamheten, och har därför vid sina överväganden utgått från att ledningsorganen alltjämt bör vara anknutna till någon befintlig myndighet, lämpligen någon med utbyggda regionala och lokala organ. Här- om anför de sakkunniga i huvudsak följande.

Av myndigheter inom det ekonomiska försvarets område synes endast arbetsmarknadsverket kunna ifrågakomma. Vid en sådan förläggning skulle behovet av samråd i arbetskraftsfrågor bortfalla. Å andra sidan torde BRB-organisationens behov av byggnadsteknisk sakkunskap inte kunna tillgodoses inom arbetsmarknadsverket. Härtill kommer att ledningsorganen vid de enheter inom arbetsmarknadsverket som handlägger försvarsärenden sannolikt skulle behöva kraftigt förstärkas. Enligt de sakkunnigas mening synes det därför inte ändamålsenligt att ytterligare överväga en överflyttning till arbetsmarknadsverket. En förflyttning till byggnadsstyrelsen — som skulle tillgodose behovet av byggnadsteknisk sakkunskap i central instans — skulle bl. a. medföra att ytterligare en myndighet måste krigsorganiseras. Därjämte saknar byggnadsstyrelsen lämpliga regionala och lokala organ. En anknytning av BRB verksamhet till annan myndighet inom det ekonomiska försvaret än arbetsmarknadsstyrelsen och byggnadsstyrelsen synes medföra än besvärligare praktiska problem.

Efter att ha vägt de olika alternativen mot varandra har de sakkunniga kommit till den uppfattningen, att betydande praktiska fördelar alltjämt är förknippade med att de centrala ledningsorganen i fred är anslutna till fortifikationsförvaltningen. Erfarenheter från övningar med regionala och lokala myndigheter inom totalförsvaret har inte heller visat några olägenheter av de regionala och lokala BRB-organens anslutning till militärbefälsstaber och försvarsområden. Några skäl till ändring härvidlag synes således inte föreligga. De sakkunniga föreslår därför, att den centrala ledningen av BRB i fred fortfarande skall ingå i fortifikationsförvaltningen.

I BRB centralkontor ingår följande personal, nämligen såsom chef en byrådirektör i Ae 25, en förste byråingenjör i Ae 23, en officer i A: 24 (driftvärnschef), två byråassistenter i Ae 19, en kansliskrivare i Ae 11, ett kontorsbiträde i högst Ae 5 samt en expeditionsvakt i Ag 7. Centralkontoret ingår f. n. i fred såsom en utanför avdelnings- och byråorganisationen stående enhet i fortifikationsförvaltningen, medan det i krig förutsättes ingå som självständig enhet i högkvarteret. De sakkunniga föreslår inte någon ändring i fråga om centralkontorets placering inom ämbetsverket. Chef för BRB bör enligt de sakkunnigas mening såsom hittills vara chefen för väg- och vattenbyggnadskåren. Ställföreträdande chef för BRB finns endast i krigsorganisationen, vilket anses som en allvarlig brist. De sakkunniga föreslår därför, att nuvarande tjänst som chef för centralkontoret (byrådirektör i Ae 25) utbytes mot beställning för överstelöjtnant vid fortifikationskåren, varigenom organisationen skulle tillföras en tjänsteman med sådan utbildning och sådana kvalifikationer i övrigt, att han bör kunna fullgöra en hel del av de uppgifter som eljest i krig skulle ankomma på en ställföreträdare.

I övrigt föreslår de sakkunniga, att centralkontoret förstärkes med en underofficer i arvodesbefattning samt att tjänsten för expeditionsvakt utgår.

S k y d d s k o n t r o l l. De sakkunniga behandlar härafter frågan om be-

hov av tjänster för arbetet med skyddskontrollböcker. Dessa böcker har till syfte att systematisera och säkerställa kontrollen av det fortifikatoriska skyddet vid bergrum och vissa andra befästningar. Särskilda tjänster för arbetet med skyddskontrollböckerna bör enligt de sakkunnigas mening inte inrättas. De sakkunniga bedömer emellertid att arbetet med att upprätta böckerna och att hålla dem à jour nödvändiggör en viss allmän förstärkning av befästningsavdelningens projektbyrå och underhållssektion. De sakkunniga föreslår därför, att projektbyrån förstärkes med en byråingenjör och underhållssektionen med en kapten vid fortifikationskåren. I den mån ytterligare förstärkning skulle erfordras för att övervinna rådande eftersläpning, bör dessa enheter tillföras tillfällig personal.

Expeditionstjänsten. De sakkunniga behandlar i detta avsnitt personalbehovet för fortifikationsförvaltningens expeditionstjänst, dock ej vid centralkontoret för BRB eller vid de sektioner m. m., för vilka personal tidigare beräknats.

I sammanställning (intagen på s. 200) redovisas de enheter, som har särskild expedition, samt — i förekommande fall — de sakkunnigas förslag till personalförändringar vid expeditionerna.

Vid förslagets uppgörande har de sakkunniga tagit hänsyn till de svårigheter, som föranledes av att fortifikationsförvaltningens lokaler inte är samlade. De sakkunniga anser, att någon minskning av organisationen bör kunna ske, därest enheterna kan samlas till en plats.

Budtjänst. För närvarande finns inom fortifikationsförvaltningen tjänster för en förste expeditionsvakt och 23 expeditionsvakter (i några fall benämnda vaktmästare). Fyra expeditionsvakter är vaktmän. Med hänsyn till den pågående omorganisationen av vakttjänsten inom Stockholmsområdet ingår de sakkunniga inte på behovet av vaktmän. I övrigt erfordras enligt de sakkunniga fr. o. m. den 1 juli 1965 en förste expeditionsvakt och 11 expeditionsvakter. En expeditionsvakt, som tjänstgör vid byggnadsbyråns inköps- och förrådssektion och bl. a. arbetar med införande av ändringar i pris- och rabattavtal och med utsändning av sådana avtal m. m., föreslås utbytt mot kanslibiträde. Övriga expeditionsvakter (vaktmästare), som inte erfordras som vaktmän, föreslås utgå.

För närvarande finns två kontorsbud. De sakkunniga föreslår på anförda skäl att antalet ökas till fyra. I fråga om bilförare föreslås ingen ändring.

Av de tjänster för expeditionsvakt, som inte avses för vakttjänst och inte föreslås utgå, är två extra. Eftersom behovet av expeditionsvakter kan komma att minskas föreslår de sakkunniga, att de extra tjänsterna bibehålles som extra. Flera av de uppgifter som numera avses för expeditionsvakter är av sådan natur att de mycket väl kan handhas av värnpliktiga. I den mån värnpliktiga kan erhållas till större antal än för närvarande förutsättes förvaltningen ersätta expeditionsvakter med värnpliktiga.

Enhet och nuvarande personal	Förändringar
Befästningsavdelningen	
1 officer A:24	1 underofficer A:18 i stället för arvodesanställd tjänsteman
1 kontraktsanställd tjänsteman	1 kontorsbiträde högst A 5 utgår
1 kontorist A 9	
2 kanslibiträden A 7	
8 kontorsbiträden högst A 5	
Kasernavdelningen	
1 kansliskrivare A 11	1 kanslibiträde A 7 överföres till administrativa byråns expedition
1 kontorist A 9	1 kanslibiträde A 7 överföres till arkitektbyråns centraldetalj
5 kanslibiträden A 7	1 kontorsbiträde högst A 5 utgår
7 kontorsbiträden högst A 5	
Byggnadsbyrån	
1 kansliskrivare A 11	1 kontorsbiträde högst A 5 utgår
1 kontorist A 9	
2 kanslibiträden A 7	
6 kontorsbiträden högst A 5	
Värmebyrån	
1 kontorist A 9	—
2 kanslibiträden A 7	
3 kontorsbiträden högst A 5	
Elektrobyrån	
1 kanslibiträde A 7	1 kontorist A 9 (föreståndare) tillkommer
4 kontorsbiträden högst A 5	1 kanslibiträde A 7 (föreståndare för skrivcentral) tillkommer
	1 kontorsbiträde högst A 5 utgår
Väg- och vattenbyggnadsbyrån	
1 kansliskrivare A 11	—
1 kontorist A 9	
5 kanslibiträden A 7	
1 kontorsbiträde högst A 5	
Markbyrån	
1 kontorist A 9	—
2 kanslibiträden A 7	
2 kontorsbiträden högst A 5	
Administrativa byrån	
1 kansliskrivare A 11	1 kanslibiträde A 7 (sekreterare) tillkommer
1 kontorist A 9	1 kanslibiträde A 7 (föreståndare för skrivcentral) överföres från kasernavdelningens expedition
1 kanslibiträde A 7	2 kontorsbiträden högst A 5 utgår
4 kontorsbiträden högst A 5	

Kostnadsberäkningar. De sakkunniga beräknar, att det nu framlagda förslaget innebär en total kostnadsminskning med ca 60 000 kr. Härvid beräknas under fortifikationsförvaltningens avlöningsanslag en minskning med ca 200 000 kr., under byggnadsanslag (förskottsstat) en ökning med ca 60 000 kr. samt under arméns allmänna avlöningsanslag en ökning med ca 80 000 kr.

Y t t r a n d e n

Yttranden över försvarsförvaltningssakkunnigas förslag har avgivits av överbefälhavaren, efter hörande av försvarsgrensheferna, samt försvarets civilförvaltning, fortifikationsförvaltningen, byggnadsstyrelsen, statskontoret, Statstjänstemännens riksförbund (SR) och Tjänstemännens centralorganisations statstjänstemannasektion (TCO-S).

Byggnads- och reparationsberedskapen. De sakkunnigas förslag att BRB centralkontor bibehålles inom fortifikationsförvaltningen liksom att chef för BRB bör vara chefen för väg- och vattenbyggnadskåren lämnas utan erinran. *Överbefälhavaren, försvarets civilförvaltning, fortifikationsförvaltningen och statskontoret* finner, att en ställföreträdande chef erfordras även inom fredsorganisationen. *Fortifikationsförvaltningen* och *överbefälhavaren* anser, att denne bör anställas på deltid mot arvode, medan *försvarets civilförvaltning* och *statskontoret* anser, att chefen för centralkontoret tillika bör vara ställföreträdare för chefen för BRB.

De sakkunnigas förslag att chefstjänsten för centralkontoret skall avses för officer tillstyrks av *överbefälhavaren* och *försvarets civilförvaltning*. *Chefen för armén* kan emellertid på grund av rådande befälsläge ej förorda att en officersbeställning inrättas vid centralkontoret. En alternativ tjänst för officer/civil tjänsteman anses av *fortifikationsförvaltningen* och *statskontoret* lämpligast, medan *TCO-S* förordar en civil tjänst.

I stället för en av de sakkunniga föreslagen arvodesbefattning för underofficer bör enligt *fortifikationsförvaltningen* ytterligare en tjänst för förste byråingenjör tillkomma vid centralkontoret. *Försvarets civilförvaltning* och *TCO-S* påpekar, att det stora antalet befordringstjänster i förvaltargraden medför svårigheter att erhålla kvalificerade underofficerare för arvodesbefattningar. Civilförvaltningen ifrågasätter om icke i stället bör inrättas en tjänst för byråassistent eller byråingenjör i 19 lönegraden. Enligt *TCO-S* bör befattningen avses för aktiv underofficer vid fortifikationskåren.

Fortifikationsförvaltningen framlägger även förslag om lönegradsuppflyttning av vissa befintliga tjänster.

Skyddskontroll. *Fortifikationsförvaltningen* anför, att det för att säkerställa befästningsanläggningarnas beredskap i fred och stridsuthållighet i krig erfordras dels befästningsinstruktioner samt utbildningsinstruktioner, dels återkommande totalfunktionsprov av anläggningarna. Enligt fortifikationsförvaltningens bedömande är det nödvändigt att förstärka befästningsavdelningen med fyra befättningshavare, nämligen vid projekthyran en byrådirektör i Ae 25 och en förste byråingenjör i Ae 23 samt vid underhållssektionen en major i Ao 25 och en förste byråingenjör i Ae 23. Härutöver beräknas ett behov av fyra extra tjänster för att övervinna rådande eftersläpning.

Överbefälhavaren anser den av fortifikationsförvaltningen föreslagna personalförstärkningen väl motiverad och understryker behovet av befästningsinstruktioner resp. totalfunktionsprov av anläggningar. Även *SR* biträder fortifikationsförvaltningens synpunkter.

Arbetet med skyddskontrollböckerna synes *försvarets civilförvaltning* ytterligt angeläget, varför ämbetsverket tillstyrker erforderlig personalförstärkning för detta ändamål.

TCO-S anser att de av de sakkunniga föreslagna båda nya tjänsterna bör avses för förste byråingenjör.

Statskontoret ansluter sig till de sakkunnigas synpunkter beträffande skyddskontrollen.

Expeditions- och budtjänst. Remissinstanserna gör ej någon erinran mot de sakkunnigas förslag till organisation av expedition- och budtjänsten. *Försvarets civilförvaltning* och *statskontoret* förutsätter, att en rationalisering kommer att ske när ämbetsverkets lokalförhållanden förbättras.

Befattningen som chef för befästningsavdelningens expedition bör enligt *TCO-S* besättas med civil tjänsteman.

Fortifikationsförvaltningen och *statskontoret* delar ej de sakkunnigas uppfattning att värnpliktig personal i större utsträckning bör utnyttjas för expeditionsvaktsgöromål.

Vidare framför *fortifikationsförvaltningen* med hänsyn till rekryterings-svårigheter önskemål om lönegradsuppflyttning för ett stort antal tjänster, främst för kontorspersonal.

Departementschefen

Ny personalorganisation för fortifikationsförvaltningen — med undantag för expeditioner m. m. — har fastställts fr. o. m. den 1 juli 1964 och upptar sammanlagt 614 militära och civila befattningar. Antalet befattningar vid expeditioner m. m. uppgår f. n. till 109.

Vad till en början gäller fortifikationsförvaltningens förslag till anslags-äskanden har jag inte något att erinra mot att administrativa byrån tillföres två nya tjänster för kontorsskrivare i Ae 13 under förutsättning att två ordinarie kontorsskrivartjänster föres på övergångsstat. Såsom fortifikationsförvaltningen föreslagit bör vidare under förevarande anslag anvisade medel till fortifikatorisk krigsplanläggning för nästa budgetår uppräknas med 100 000 kr. till sammanlagt 550 000 kr. Övriga förslag anser jag mig inte böra tillstyrka.

I enlighet med vad jag anfört i det föregående (IV: B 1) bör vidare avlöningskostnaderna för 22 pensionerade underofficerare i arvodesbefattningar — löneklass A: 18 — i fortsättningen bestridas från arméns allmän-

na avlöningsanslag. Hänsyn härtill bör tas vid beräkningen av medelsbehovet under fortifikationsförvaltningens avlöningsanslag.

Jag övergår så till 1956 års försvarsförvaltningssakkunnigas förslag rörande vissa organisationsfrågor inom fortifikationsförvaltningen.

De sakkunnigas förslag innebär dels vissa organisatoriska förändringar, främst i fråga om expeditionstjänsten, dels vissa personalförstärkningar vid de enheter som nu varit föremål för översyn. Remissinstanserna har i huvudsak anslutit sig till de sakkunnigas förslag men föreslår i vissa hänseenden ytterligare personalförstärkningar eller andra tjänster än de sakkunniga.

För egen del anser jag mig i allt väsentligt kunna godtaga de sakkunnigas förslag. Mina förslag till personalorganisation vid ifrågavarande enheter inom fortifikationsförvaltningen samt därav föranledda förändringar beträffande tjänster m. m. framgår av en sammanställning, vilken torde såsom *bilaga* få fogas till statsrådsprotokollet. Vederbörande personalorganisationer har vid överläggningar förklarat sig inte ha något att erinra mot de föreslagna lönegradsplaceringarna. Vid bifall till mina förslag kommer personalorganisationen vid berörda enheter att omfatta 102 tjänster. Samtidigt bör emellertid två tjänster i nuvarande organisation överföras till andra enheter inom ämbetsverket. Minskningen i förhållande till nuvarande organisation stannar därför vid fem befattningar.

Vad gäller BRB delar jag de sakkunnigas och remissinstansernas uppfattning, att någon ändring inte bör vidtagas beträffande chefskapet för organisationen eller i fråga om centralkontorets organisatoriska ställning. Jag föreslår dock att chefen för centralkontoret i fortsättningen skall vara ställföreträdande chef för BRB. För befattningen bör inrättas en beställning för regementsofficer i Br 1 eller Ar 27 på fortifikationsförvaltningens stat.

I fråga om skyddskontrollen anser jag inte att några tjänster bör inrättas enbart för detta ändamål men föreslår med anledning av de sakkunnigas förslag att befästningsavdelningen förstärkes med en förste byråingenjör i Ae 23 och en major vid fortifikationskåren. Den ytterligare förstärkning, som kan erfordras för att inhämta rådande eftersläpning på detta område, torde få tillgodoses genom anställande av tillfällig personal.

Mina förslag rörande expeditionstjänsten m. m. innebär sammanfattningsvis *dels* ökning med en regementsofficer i Br 1/Ar 27, två förste byråingenjörer i Ae 23, en assistent i Ae 17, en kontorsskrivare i Ae 13, två kansli-skrivare i Ae 11, en expeditionsförman i Ae 11, en tekniker i Ae 11, tre förste expeditionsvakter i Ae 9, elva kontorister i Ae 9, en officer i A: 28, fyra underofficerare i A: 18 och två kontorsbud, *dels* minskning med en byrådirektör i Ae 25, en byråingenjör i Ao 21, en ingenjör i Ae 17, en förste expeditionsvakt i Ao 9, tre kontorister i Ao 9, ett kanslibiträde i Ao 7, tio expeditionsvakter i Ae 7, ett tekniskt biträde i Ae 7, femton kontorsbiträden

i högst Ae 5, en kontraktsanställd tjänsteman och en officer i A: 24. Därjämte bör — såsom jag anfört vid anmälan av arméns anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl. — på fortifikationskårens stat tillkomma en beställning för major i Ao 25.

I likhet med vad som tidigare skett i liknande sammanhang torde Kungl. Maj:t böra inhämta riksdagens bemyndigande att vidtaga de övergångsåtgärder, som kan komma att visa sig erforderliga i samband med de personal- och organisationsförändringar jag förordat. Bl. a. kan det komma ifråga att föra tjänster på övergångsstat.

I anslutning till översynen av personalbehovet för expeditionstjänsten tillstyrker jag vidare följande lönegradsförändringar vid enheter som icke omfattats av den nu avslutade översynen, nämligen uppflyttning av tjänster för en kontorist i Ae 9 till kansliskrivare i Ae 11 (utredningssektionen) samt åtta kanslibiträden i Ae 7 till kontorister i Ae 9 (en vid utredningssektionen, en vid befästningsavdelningens projektbyrå, en vid samma avdelnings konstruktionsbyrå, en vid kasernavdelningens kasernvårdsbyrå, två vid samma avdelnings arkitektbyrå, en vid forskningsbyrån och en vid administrativa byrån). Därjämte bör en expeditionsvakttjänst i Ae 7 vid byggnadsbyrån bytas ut mot tjänst för kanslibiträde i Ae 7.

De förändringar som jag förordat i det föregående innebär en minskning av avlöningskostnaderna för personal som avlönas från avlöningsanslag med ca 110 000 kr.

Anslaget torde böra uppföras med $(10\,169\,000 + 531\,000 =) 10\,700\,000$ kr.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för fortifikationsförvaltningen, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;
- b) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga erforderliga övergångsåtgärder med anledning av mina förslag i det föregående;
- c) fastställa följande avlöningsstat för fortifikationsförvaltningen, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	750 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	220 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	47 600
4. Avlöningar till personal för fortifikatorisk krigsplanläggning, <i>förslagsvis</i>	550 000

5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	5 550 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 582 400
	Summa kr. 10 700 000

d) till *Fortifikationsförvaltningen*: *Avlöningar* för budget-
året 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 10 700 000 kr.

E 22. Fortifikationsförvaltningen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	750 000	761 088
1964/65	950 000	
1965/66 (förslag)	1 300 000	

Fortifikationsförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 350 000 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66	
		Mynd.	Dep:t
1. Sjukvård	25 000	+ 2 000	+ 2 000
2. Reseersättningar	220 000	+ 270 000	+ 270 000
3. <i>Expenser</i>			
a) Bränsle, lyse och vatten	53 000	+ 4 000	+ 4 000
b) Övriga <i>expenser</i>	605 000	+ 65 000	+ 65 000
c) Vakttjänst	45 000	+ 11 000	+ 11 000
4. Publikationstryck	2 000	— 2 000	— 2 000
		+ 350 000	+ 350 000

Motiv

2. Större delen av resekostnaderna har tidigare bestridits från sakanslag. Kungl. Maj:t har emellertid numera föreskrivit, att reseersättningar till all personal med avlöning från ämbetsverkets avlöningsanslag skall belasta omkostnadsanslaget, vilket medför en väsentlig kostnadsökning under detta anslag. Av ökningen hänförs sig 10 000 kr. till höjda resekostnader.

3. Löne- och prisstegringar väntas medföra en fördyring med 28 000 kr. under anslagsposten till *expenser*. För nya lokaler beräknas tillkomma kostnader för elförbrukning 4 000 kr., för städning 5 000 kr., för telefon 12 000 kr. och för vakttjänst 6 000 kr. Ökningen i övrigt fördelar sig med 5 000 kr. på skrivmateriel o. d., 15 000 kr. på annonsering och 5 000 kr. på interna transporter.

4. Då anvisat belopp tidigare inte utnyttjats, föreslås att anslagsposten utgår.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen upptar jag anslaget till $(950\,000 + 350\,000 =)$ 1 300 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fortifikationsförvaltningen*: *Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 300 000 kr.

E 23. Fortifikatorisk forskningsverksamhet

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	1 800 000	899 633	307 921
1964/65	950 000		
1965/66 (förslag)	950 000		

¹ Avser anslaget Fortifikationsförvaltningen: Forskningsverksamhet

I enlighet med förslag av fortifikationsförvaltningen bör förevarande anslag uppföras med oförändrat belopp, 950 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fortifikatorisk forskningsverksamhet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 950 000 kr.

E 24. Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m.m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	235 000	256 469	54 237
1964/65	300 000		
1965/66 (förslag)	1 000 000		

Fortifikationsförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 2 milj. kr. med hänsyn till att det s. k. tvåstegsförfarandet numera även skall tillämpas i fråga om befästningsobjekt. Medelsbehovet för utarbetande av byggnadsprogram för befästningsanläggningar uppskattas med erfarenhet från de senaste årens projekteringsarbete preliminärt till 2 milj. kr. per år.

Departementschefen

För egen del anser jag, att anslaget för nästa budgetår bör uppföras med 1 000 000 (+ 700 000) kr. Jag har härvid räknat med att de utredningar som utföres med medel under anslaget i första hand bör syfta till att klarlägga förutsättningarna i stort för att tillgodose byggnadsbehovet och att alltför noggranna undersökningar, t. ex. geologiska e. d., inte skall utföras

med utnyttjande av detta anslag. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.

FÖRSVARETS INTENDENTURVERK M.M.

E 25. Försvarets intendenturverk: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	7 000 000	7 081 130
1964/65	7 000 000	
1965/66 (förslag)	8 000 000	

Försvarets intendenturverk (skr. 12/8 1964) föreslår, att anslaget ökas med 1 080 000 kr.

	Ökning
I. <i>Personalförändringar</i>	
1. <i>Materielbyrån</i>	
1 assistent Ae 15 (projekteringssektionen)	+ 24 936
2. <i>Livsmedelsbyrån</i>	
1 byråingenjör Ae 21 (förplägnadsmaterielsektionen)	+ 33 972
3. <i>Drivmedelsbyrån</i>	
a) 1 kapten Ar 21 (centralsektionen)	+ 33 972
b) 1 byråingenjör Ae 19 (drivmedelsmateriellektionen)	+ 30 648
c) 2 kontorister Ae 9 (centralsektionen)	+ 36 624
4. <i>Förrådsbyrån</i>	
1 kapten Ar 21 (ny centraldetalj)	+ 33 972
5. <i>Administrativa byrån</i>	
1 assistent Ae 17 (personal- och organisationskontoret)	+ 27 648
II. <i>Löneomräkning</i>	+ 858 228
	+1 080 000

Motiv

I. Försvarets intendenturverk erinrar inledningsvis om sin tidigare i olika sammanhang redovisade uppfattning, att den för ämbetsverket fastställda personalorganisationen är för knappt beräknad. Riktigheten härav säges ha bestyrkts genom erfarenheterna från det nu gångna första verksamhetsåret. Den otillräckliga personaluppsättningen har enligt intendenturverket med-

fört eftersläpning inom flera arbetsområden. Med den av överbefälhavaren för ämbetsverket angivna medelsramen kan emellertid behovet av personalförstärkningar endast delvis tillgodoses, och de förslag till personalförändringar, som nu framlägges, har därför utvalts efter angelägenhetsgradering. Inom ramen för tillgängliga medel har intendenturverket inrättat extra tjänster för de arbetsuppgifter för vilka ämbetsverket nu föreslår extra ordinarie civila tjänster.

1. Tjänsten för assistent i Ae 15 avses för handhavande och skötsel av arbetsmodellförråd, modellkammare och försöksmaterieförråd.

2. De arbetsuppgifter som åvilar livsmedelsbyråns förplägnadsmaterielsektion har visat sig vara mera omfattande än ursprungligen beräknades. Intendenturverket föreslår därför, att sektionen förstärkes med en tjänst för byråingenjör i lönegrad Ae 21.

3 a) För att avlasta chefen för drivmedelsbyråns centralsektion erfordras enligt intendenturverket förstärkning med en beställning för kapten.

b) Personalen för projektering, konstruktion och kontroll av drivmedelsmateriel anses i nuvarande organisation otillräcklig. Drivmedelsmaterielsektionen bör därför tillföras en tjänst för byråingenjör i Ae 19.

c) För förrådstitelredovisningen av drivmedel för försvaret disponerades före intendenturverkets tillkomst ca sex befattningshavare. I nuvarande organisation disponeras endast tre tjänstemän för uppgifterna. En förstärkning med två kontorister i Ae 9 anses erforderlig.

4. Innehavaren av den föreslagna kaptensbeställningen är avsedd för planering och för samordning av ärenden inom förrådsbyrån samt för allmänna och organisatoriska ärenden.

5. Erfarenheten har enligt intendenturverket visat, att registratorn för hemliga handlingar inte kan disponeras för arkivarbete såsom ursprungligen förutsatts. Den föreslagna nya befattningshavaren är avsedd att halva arbetstiden tagas i anspråk för arkivarbetet och i övrigt för arbetsuppgifter på organisationsdetaljen.

Utöver nu redovisade förslag framför intendenturverket ett relativt stort antal önskemål om vissa lönegradsuppflyttningar. Dessa bör emellertid enligt ämbetsverkets mening prövas i annat sammanhang.

Departementschefen

För försvarets intendenturverk gällande personalorganisation omfattar sammanlagt 283 militära och civila befattningar. Såsom anförts i det föregående har intendenturverket i sina förslag till anslagsäskanden anmält behov av åtta nya tjänster och beställningar fr. o. m. nästa budgetår. För egen del föreslår jag, att fyra tjänster inrättas fr. o. m. budgetåret 1965/66.

I enlighet med intendenturverkets förslag tillstyrker jag, att en tjänst för assistent i Ae 15 inrättas vid materielbyrån. Härvid bör antalet kollektivavtalsanställda arbetare vid arméns intendenturförråd i Stockholm minskas med en. Jag återkommer härtill i det följande vid anmälan av anslaget Försvarets intendenturverks anstalter: Avlöningar.

I fråga om drivmedelsbyrån föreslår jag för drivmedelsmaterielsektionen en ny tjänst för byråingenjör i Ae 19 och för centralsektionen två nya tjänster för kontorist i Ae 9.

Kungl. Maj:t har den 24 september 1964 medgivit, att en för försvarets intendenturverk och försvarets sjukvårdsstyrelse gemensam datasektion får inrättas. Personalbehovet vid sektionen tillgodoses t. v. genom vikariatslöneförordnande för två intendenturutbildade officerare att bestrida göromål, som eljest ankommer på tjänsteman i lönegrad A 27 eller A 25. Jag beräknar i detta sammanhang medel för fortsatta provisoriska anordningar vid datasektionen.

Jag torde här vidare få anmäla att intendenturverket i särskild skrivelse framlagt förslag om utbyte av en för centralplaneringen avsedd tjänst för byrådirektör i Ae 25 mot beställning för regementsofficer i Ao 25. Byrådirektörstjänsten inrättades fr. o. m. den 1 juli 1963 och avsågs då för kvalificerad ekonom (jfr prop. 1963: 168 s. 70). Arbetsuppgifterna beräknades ursprungligen omfatta budgetarbete och ekonomisk planering men har enligt ämbetsverket sedermera kommit att omspänna även kvalificerad planerings- och utredningsverksamhet av rent militär art. De med befattningen förenade göromålen är numera enligt intendenturverkets mening sådana, att befattningen i första hand bör bestridas av intendenturutbildad officer. För egen del har jag med hänsyn till de svårigheter, som förelegat att besätta tjänsten med kompetent civil innehavare, inte något att erinra mot att tjänsten omvandlas till alternativt militär eller civil. Jag föreslår därför, att byrådirektörstjänsten utbytes mot en tjänst för regementsofficer eller byrådirektör i Ar 25.

I övrigt är jag inte beredd tillstyrka några personal- eller tjänsteförändringar vid intendenturverket fr. o. m. nästa budgetår. De av ämbetsverket framförda förslagen om löneregleringar torde i huvudsak få prövas i annat sammanhang.

Anslaget torde böra uppföras med $(7\,000\,000 + 1\,000\,000 =) 8\,000\,000$ kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att företaga den ändring i personalförteckningen för försvarets intendenturverk, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets intendenturverk, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 150 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	300 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	2 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	2 665 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 883 000
Summa kr.	8 000 000

c) till *Försvarets intendenturverk*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 8 000 000 kr.

E 26. Försvarets intendenturverk: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 460 000	643 814
1964/65	540 000	
1965/66 (förslag)	570 000	

¹ Av Kungl. Maj:t den 28 juni 1963 fastställd stat slutade på 505 000 kr.

Försvarets intendenturverk föreslår, att anslaget ökas med 24 000 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66	Dep: t
Expenser: Övriga expenser	330 000	+ 24 000	+ 30 000

M o t i v

Med hänsyn till belastningen under budgetåret 1963/64 på delposten till övriga expenser bör enligt intendenturverket den marginal som enligt överbefälhavarens direktiv medgivits för uppräkningsanslaget — 14 000 kr. — helt utnyttjas för denna post. Därutöver erfordras 10 000 kr. på grund av pris- och lönestegringar.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen upptar jag anslaget till 570 000 (+ 30 000) kr. Jag har därvid beräknat 20 000 kr. med hänsyn till belastningen under budgetåret 1963/64 och 10 000 kr. för prisstegringar. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets intendenturverk*: *Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 570 000 kr.

E 27. Försvarets intendenturverks anstalter: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	4 545 000	4 657 400
1964/65	4 600 000	
1965/66 (förslag)	5 100 000	

Försvarets intendenturverk föreslår, att anslaget ökas med 763 000 kr.

	Ökning eller minskning
I. Personalförändringar	
1. Drivmedelsanläggningarna	
a) 14 förrädsförmän Ae 10	+ 249 216
8 kollektivavtalsanställda arbetare utgår	— 115 232
32 arbetsmånader för arbetare	+ 38 400
b) 14 arbetsmånader för skrivpersonal	+ 16 422
2. Arméns intendenturförråd i Boden	
a) 2 förrädsförmän Ae 10	+ 38 544
5 förrädsförmän Ae 7	+ 82 440
7 kollektivavtalsanställda arbetare utgår	— 105 378
b) 1 förman Ae 11 utgår	— 20 280
3. Arméns intendenturförråd i Växjö	
2 förrädsförmän Ae 7	+ 29 304
2 kollektivavtalsanställda arbetare utgår	— 27 560
4. Arméns intendenturförråd i Stockholm	
1 verkstadsförman Ae 13 och 1 vaktman Ae 9 utgår	— 40 800
II. Löneomräkning	+ 617 924
	+ 763 000

M o t i v

1 a) Vid envar av de centrala drivmedelsanläggningarna föreligger enligt intendenturverket behov av en arbetsledare med högre kvalifikationer än som normalt kan krävas av kollektivavtalsanställd arbetare. Med hänsyn till ansvarsställningen föreslås dessa befattningshavare placerade i lönegrad Ae 10 med tjänstebenenämningen förrädsförmän. Arbetarpersonalen kan samtidigt minskas med en arbetare vid varje anläggning, dvs. sammanlagt 14 arbetare.

För att anbefalld krigsberedskapslagring av drivmedel skall kunna hållas, erfordras enligt intendenturverket ytterligare sex arbetare och 32 arbetsmånader.

b) Den ökade arbetsvolymen vid drivmedelsanläggningarna medför även ökat expeditiönsarbete. Medelsbehovet för detta ändamål beräknas öka med ett belopp motsvarande 14 arbetsmånader för kontorsbiträdespersonal.

2 a) På grund av förändringar av arbetsuppgifterna m. m. för viss personal vid intendenturförrådet i Boden föreslår intendenturverket, att två förrådsförmansjänster i Ae 10 och fem förrådsmanstjänster i Ae 7 inrättas, varvid arbetarpersonalen kan minskas med sju arbetare.

b) Till följd av rationalisering kan en förmans tjänst i Ae 11 indragas.

3. Det ökade ansvar som ålagts viss arbetarpersonal vid intendenturförrådet i Växjö anses motivera att två förrådsmanstjänster i Ae 7 inrättas i utbyte mot två kollektivavtalsanställda arbetare.

4. På grund av viss driftsinskränkning och rationalisering kan tjänster för en verkstadsförmän i Ae 13 och en vaktman i Ae 9 indragas.

Härutöver anmäler intendenturverket önskemål om vissa lönegradsuppflyttningar. Dessa anses emellertid böra prövas i annat sammanhang.

Departementschefen

Från ifrågavarande anslag bestrides avlöningskostnaderna för centrala drivmedelsanläggningar, intendenturförråd och magasin.

Beträffande drivmedelsanläggningarna tillstyrker jag, att 14 nya tjänster för förrådsförmän i Ae 10 inrättas, varvid antalet förrådsarbetare kan minskas i motsvarande utsträckning. För uppgifter i samband med beredskapslagring av drivmedel beräknar jag vidare i enlighet med intendenturverkets förslag medel för ytterligare sex arbetare samt för arbetsmånader för arbetare och biträdespersonal.

Jag har ej heller något att erinra mot att tjänster för en verkstadsförmän i Ae 13 och en vaktman i Ae 9 vid intendenturförrådet i Stockholm samt en förmän i Ae 11 vid intendenturförrådet i Boden indrages. Vid förrådet i Stockholm bör vidare — såsom jag anført vid anmälan av intendenturverkets avlöningsanslag — antalet förrådsarbetare minskas med en.

Intendenturverket har i skrivelse den 24 september 1964 anmält, att försvarets fabriksverk fr. o. m. den 1 oktober 1964 övertagit vid intendenturförrådet i Arboga befintlig lokal för försäljning av överskottsmateriel m. m. I samband därmed har en förmän i Ag 11, ett kontorsbiträde i högst Ag 5 och fyra arbetare överförs till fabriksverket. Hänsyn härtill har tagits vid beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag.

I övrigt är jag inte beredd att tillstyrka några personal- eller tjänsteförändringar vid intendenturverkets anstalter.

Anslaget torde böra uppföras med $(4\,600\,000 + 500\,000 =) 5\,100\,000$ kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för försvarets intendenturverks anstalter, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	10 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	30 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	65 000
4. Avlöningar till viss arbetarpersonal, <i>förslagsvis</i>	2 665 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	1 480 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	850 000
Summa kr.	5 100 000

b) till *Försvarets intendenturverks anstalter*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 5 100 000 kr.

ARMÉFÖRVALTNINGEN M.M.

E 28. Arméförvaltningen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	130 500 000	30 422 369
1964/65	31 000 000	
1965/66 (förslag)	34 000 000	

¹ Avser anslaget Armétygförvaltningen: Avlöningar

Arméförvaltningen (skr. 7/8 1964) föreslår, att anslaget ökas med 6 295 000 kr.

Ökning eller
minskning

I. Personalförändringar m. m.

1. Vapenavdelningen

a) 1 kontorist Ae 9 (centralsektionen)	+	18 312
b) 1 byråingenjör Ae 19 (2. vapenbyråns artilleriammunitionssektion)	+	30 648
1 ingenjör högst Ae 15 (2. vapenbyrån) utgår	—	23 688

2. Fordonsavdelningen

a) 1 kontorist Ae 9 (centralsektionen)	+	18 312
b) 1 förste byråingenjör Ae 23 och 1 byråingenjör Ae 21 (fordonsbyråns projektsektion)	+	71 652
c) 1 byråingenjör Ae 19 (fordonsbyråns stridsfordonssektion)	+	30 648
d) 1 maskinoperatör Ae 13, 1 maskinoperatör Ae 11 och 3 kontorister Ae 9 (fordonsbyråns biluttagningssektion)	+	97 704
e) 1 byråingenjör Ae 21 (fältarbetsbyråns brosektion)	+	33 972
1 officer A: 24 (fältarbetsbyrån) utgår	—	16 442
f) 1 byråingenjör Ae 21 (fältarbetsbyråns flygsektion)	+	33 972

	Ökning eller minskning
3. <i>Elektroavdelningen</i>	
a) 1 kontorist Ae 9 (centralsektionen)	+ 18 312
1 tekniskt biträde högst Ae 5 (ritkontoret) utgår	— 14 148
b) 1 byrådirektör Ae 25 (telebyråns nätsektion)	+ 41 772
c) 1 byråingenjör Ae 21 (telebyråns anläggningssektion).....	+ 33 972
d) 1 byrådirektör Ae 25 och 1 förste byråingenjör Ae 23 (radar- byråns specialradarsektion)	+ 79 452
e) 1 byrådirektör Ae 27 och 1 byrådirektör Ae 25 (specialtek- niska sektionen)	+ 88 104
1 ingenjör högst Ae 15 (specialtekniska sektionen) utgår...	— 23 688
4. <i>Verkstadsavdelningen</i>	
1 förste byråingenjör Ae 23 (anläggningssektionen).....	+ 37 680
5. <i>Ammunitionsförrådsbyrå</i>	
1 byråingenjör Ae 19 (förrådsdetaljen).....	+ 30 648
6. <i>Normaliebyrå</i>	
a) 1 förste biblioteksbiträde Ae 9 (biblioteket)	+ 18 312
b) 1 byråintendent Ae 21 och 1 assistent Ae 15 (beskrivnings- sektionen)	+ 58 908
c) 2 tekniska biträden Ae 7 (förlagssektionen)	+ 32 976
7. <i>Administrativa byrå</i>	
a) 2 förste expeditionsvakter Ae 9 (expeditionen)	+ 36 624
b) 1 kansliskrivare Ae 11 (personalkontoret)	+ 20 280
8. <i>Centralplaneringen</i>	
a) 1 byrådirektör Ae 25	+ 41 772
b) 1 kontorist Ae 9	+ 18 312
c) 1 förste byråintendent Ae 23	+ 37 680
9. <i>Personalkårexpeditionen</i>	
1 förvaltare Ao 17	+ 27 648
1 underofficer A: 18 utgår	— 26 256
10. Ytterligare medel för vikariats- och övertidsersättningar.....	+ 107 800
11. Ytterligare medel till avlöningar till kollektivavtalsanställd per- sonal	+ 100 000
II. <i>Tjänsteförändringar</i>	
Höjd lönegradsplacering för 4 chefstjänster	+ 22 128
III. <i>Löneomräkning</i>	+ 5 211 622
	+ 6 295 000

Motiv

I. Arméförvaltningen anmäler inledningsvis, att det under budgetåret 1963/64 organiserade systemkontoret (jfr prop. 1964: 1 bil. 6 s. 213) utfört en inventering av projekt, som lämpar sig för automatisk databehand-

ling. Som följd härav beräknas omläggning av i första hand artikel-, reservdels- och ammunitionsredovisning samt ekonomisk redovisning och materielplanering kunna påbörjas under år 1966.

Som framgår av vad i det föregående anförts vid anmälan av försvarets civilförvaltnings avlöningsanslag för nästa budgetår har arméförvaltningen i samråd med försvarets civilförvaltning utrett frågan om en sammanslagning av de båda förvaltningarnas datamaskinanläggningar. Arméförvaltningen har därvid för sin del funnit sig icke kunna tillstyrka en gemensam driftorganisation.

För nästa budgetår föreslår arméförvaltningen, att sammanlagt 34 nya tjänster och beställningar inrättas. Samtidigt härmed anses tre tjänster och två arvodesbefattningar kunna utgå. Arméförvaltningen uppger sig ha sökt tillgodose föreliggande krav på personalökningar genom omflyttningar av tjänster mellan olika organisationsenheter. Den utökning som ämbetsverket likväl föreslår anses nödvändig som förstärkning inom organisationsenheter, där arbetsuppgifterna ökat väsentligt och personaluppsättningen visat sig otillräcklig. Vissa av förslagen innebär upprepning av tidigare framförda yrkanden.

1 a) Utökningen anses erforderlig med hänsyn till ökade arbetsuppgifter, främst i fråga om planeringsverksamhet.

b) Tjänsten för byråingenjör i Ae 19 erfordras för det ökade arbetet med att framtaga ammunition med verkan mot pansar. Vid bifall till förslaget kan en ingenjörstjänst i högst Ae 15 indragas.

2 a) Kontoristen i Ae 9 skall bl. a. biträda i det långsiktiga materielplaneringsarbete, som centralsektionen har att samordna.

b) För att säkerställa genomförandet av gällande stridsfordonsprogram erfordras en tjänst för förste byråingenjör i Ae 23. Innehavaren av tjänsten avses tjänstgöra som biträdande projektledare för lätta stridsfordon.

Vid försöksstationen i Skövde erfordras en tekniker för vissa kvalificerade mätningar. Arméförvaltningen föreslår, att en byråingenjörstjänst i Ae 21 inrättas för ändamålet.

c) Byråingenjören i Ae 19 avses tjänstgöra som kontaktman i materiel-frågor mellan stridsfordonssektionen och försöksstationen i Skövde.

d) Arméförvaltningen anför, att arbetet vid fordonsbyråns bilutagningssektion under de senaste åren ökat genom att allt flera arbetsobjekt tillförts sektionen. På grund av den stora fordonsomsättningen och den dagliga tillströmningen av besiktningsinstrument för ny- och omregistreringar från länsstyrelserna har ämbetsverket med anlitande av tillgängliga medel inrättat extra tjänster. Då de inkommande uppgifterna är av den arten att de utan tidsutdräkt måste behandlas och färdigställas och då någon nedgång i uppgifternas omfattning icke förväntas, anses de föreslagna tjänsterna för maskinoperatör i Ae 13 och Ae 11 samt kontorist i Ae 9 erforderliga.

e) Den för fältarbetsbyråns brosektion föreslagna byråingenjörstjänsten i Ae 21 avses för ärenden rörande arméns båt- och pontonmateriel samt övrig överskeppningsmateriel. Vid bifall till detta förslag kan en arvodesbefattning för officer i A: 24 indragas.

f) Byråingenjörstjänsten i Ae 21 är avsedd för bl. a. arméflygets fallskärmsärenden.

3 a) Utökningen vid centralsektionen anses erforderlig för effektivisering av expeditonsarbetet. Vid bifall till förslaget kan en tjänst för tekniskt biträde i högst Ae 5 indragas.

b) Med hänsyn till den ökade användningen av radiolänksystem inom arméns stridsledning föreslås en byrådirektörstjänst i Ae 25 tillkomma vid telebyråns nätsektion. Materielen inom detta område har under de senaste åren utvecklats mot allt större teknisk komplicitet.

c) Den för telebyråns anläggningssektion föreslagna byråingenjörstjänsten i Ae 21 avses för uppgifter i fråga om anskaffning av teleteknisk materiel för de högre stabernas rörliga enheter.

d) För mätningar och fältförsök m. m. med inriktning på skyddsåtgärder vid störning av nuvarande radarmateriel anses en byrådirektörstjänst i Ae 25 erforderlig vid radarbyråns specialradarsektion.

För specialradarsektionen föreslås även en tjänst för förste byråingenjör i Ae 23 för uppgifter rörande utveckling och anskaffning av ny markspanningsmateriel, byggande främst på IR-teknik.

e) Arméförvaltningen bedömer det vara nödvändigt, att ämbetsverket förfogar över en stab av kvalificerade tekniker för konstruktionsgranskning och typprovning i fråga om tele- och elkraftmateriel för fältbruk. Byrådirektörstjänsten i Ae 27 avses för ärenden rörande typbesiktning av materiel härrörande från vapen-, fordons- och verkstadsavdelningarnas anskaffningsområden. Byrådirektörstjänsten i Ae 25, som föreslås tillkomma i utbyte mot en ingenjörstjänst i högst Ae 15, avses för sammanhållande uppgifter i fråga om tillämpningen av in- och utländska materielprovningsnormer.

4. Behovet av tjänsten för förste byråingenjör i Ae 23 vid verkstadsavdelningens anläggningssektion motiveras av ökade arbetsuppgifter i fråga om anläggningar för reparation, vård och förvaring av arméns tygmateriel.

5. Vid ammunitionsförrådsbyråns förrådsdetalj erfordras med hänsyn till ökade arbetsuppgifter en byråingenjörstjänst i Ae 19. Innehavaren skall handlägga ammunitionstekniska och vissa byggnadstekniska frågor.

6 a) Tjänsten för förste biblioteksbiträde i Ae 9 erfordras på grund av ökningen av bibliotekets bokbestånd och vidgad distributions- och utlåningsverksamhet.

b) Kapaciteten vid normaliebyråns beskrivningssektion har visat sig otillräcklig för det stegrade behov av publikationer, som följer av tygmaterielens

komplexitet. Den föreslagna byråintendentstjänsten i Ae 21 avses för teknisk redaktör för komplicerad materiel. För biträde till beskrivningsredaktörerna erfordras därjämte en tjänst för assistent i Ae 15, avsedd för korrekturläsning m. m.

c) Utökningen erfordras såsom personalförstärkning på tryckeriet och för biträde åt reproduktionsfotografen.

7 a) De två tjänsterna för förste expeditionsvakt i Ae 9 vid administrativa byråns expedition erfordras för tjänstgöring vid fordonsavdelningens biluttagningssektion respektive elektroavdelningens specialtekniska sektion.

b) Vid personalkontoret anses på grund av ökade arbetsuppgifter en kansliskrivartjänst i Ae 11 erforderlig.

8 a) Såsom säkerhetschef vid arméförvaltningen tjänstgör för närvarande chefen för centralplaneringens mobiliserings- och utbildningsdetalj. Den militära säkerhetsutredningen har emellertid bedömt, att en heltids-tjänstgörande säkerhetschef erfordras. Byrådirektörstjänsten i Ae 25 avses för dessa arbetsuppgifter.

b) För biträde till säkerhetschefen och för mobiliseringsärenden erfordras en kontoristtjänst i Ae 9.

c) Tjänsten för förste byråintendent i Ae 23 anses erforderlig för uppgifter rörande vidareutbildning av arméförvaltningens personal samt av fälttygkårens personal utom ämbetsverket.

9. Med hänsyn till de arbetsuppgifter som åvilar expeditionsföreståndaren och chefen för register- och statistikdetaljen för fälttygkåren och tygtekniska kåren föreslår arméförvaltningen, att en förvaltarbeställning i Ao 17 inrättas för befattningen i utbyte mot en arvodesbefattning för underofficer i A: 18.

II. Arméförvaltningen föreslår, att cheferna för tygförråds-, ammunitionsförråds- och normaliebyråerna samt chefen för centralplaneringen uppflyttas från Bo 1 till Bo 3. Som motiv anföres huvudsakligen, att dessa befattningshavare har så omfattande och kvalificerade arbetsuppgifter, att de i lönehänseende bör likställas med övriga byråchefer inom ämbetsverket.

Härjämte anmäler arméförvaltningen ett relativt stort antal önskemål om vissa ytterligare lönegradsuppflyttningar, vilka emellertid enligt ämbetsverkets mening bör prövas i annat sammanhang. Arméförvaltningen erinrar i detta sammanhang om sitt tidigare framlagda förslag om införande av högstlönegradssystem för den kvalificerade kontorspersonalen (jfr prop. 1963: 1 bil. 6 s. 54).

Chefen för armén föreslår i sina anslagsäskanden ånyo, att en kaptensbeställning i Ao 21, avsedd för arméförvaltningens centralplanering, skall tillkomma vid fälttygkåren (jfr prop. 1963: 1 bil. 6 s. 54). Arméchefen föreslår vidare att fem beställningar inrättas för förste tygverkmästare i

Ao 17 vid tygtekniska kåren, varav två avses för 1. vapenbyrån, en för 2. vapenbyrån och en för robotkontoret vid vapenavdelningen samt en för elektroavdelningens telebyrå. Därjämte föreslår chefen för armén, att en förvaltarbeställning i Ao 17 vid fälttygkåren, avsedd för arméförvaltningens provskjutningscentral, skall placeras i Ao 19 samt att tre beställningar för förste tyghantverkare vid tygtekniska kåren i Ao 15, två vid provskjutningscentralen och en vid verkstadsavdelningens krigsreparationssektion, skall uppflyttas till förste tygverkmästare i Ao 17.

I detta sammanhang föreslår arméchefen slutligen, att medel för avlönan- de av tre majorer i Ao 25 och fyra kaptener i Ao 21 vid fälttygkåren över- föres från arméförvaltningens till arméns avlöningsanslag. Av majorsbe- ställningarna, vilka samtidigt föreslås uppflyttade till beställningar för överstelöjtnant i Ao 27, avses två för fordonsavdelningens fältarbetsbyrå och en för biträde åt chefen för elektroavdelningen. Av kaptensbeställ- ningarna avses en för fordonsavdelningen och tre för elektroavdelningen.

Departementschefen

Den för arméförvaltningen gällande fasta personalorganisationen upptar 1 370 militära, civilmilitära och civila befattningar. Såsom anförts i det före- gående har arméförvaltningen i sina förslag till medelsäskanden anmält behov av 34 nya tjänster och beställningar fr. o. m. nästa budgetår. Sam- tidigt anses tre tjänster och två arvodesbefattningar kunna indragas. För egen del föreslår jag, att sammanlagt 16 tjänster och två arvodesbefatt- ningar inrättas samt att sex tjänster och en arvodesbefattning indrages vid ämbetsverket fr. o. m. budgetåret 1965/66.

För v a p e n a v d e l n i n g e n tillstyrker jag, att en tjänst för byråingen- jör i Ae 19 inrättas vid andra vapenbyrån i utbyte mot en tjänst för ingen- jör i högst Ae 15.

Vad gäller f o r d o n s a v d e l n i n g e n föreslår jag, att en tjänst för förste byråingenjör i Ae 23 inrättas vid fordonsbyråns projektsektion. Jag har vidare inte något att erinra mot att nya tjänster inrättas för en maskin- operatör i Ae 13, en maskinoperatör i Ae 11 och två kontorister i Ae 9 vid biluttagningssektionen. Härvid kan av arméförvaltningen inrättade extra tjänster utgå.

För e l e k t r o a v d e l n i n g e n tillstyrker jag, att en tjänst inrättas för förste byråingenjör i Ae 23 vid radarbyrån. Vid specialtekniska sektio- nen bör vidare tillkomma en byrådirektörstjänst i Ag 25 i utbyte mot en tjänst för ingenjör i Ae 17 vid ämbetsverket. För elektroavdelningens centralsektion föreslår jag slutligen förstärkning med en kontoristtjänst i Ae 9 under förutsättning att en tjänst för tekniskt biträde i högst Ae 5 in- drages vid ämbetsverket.

I fråga om verkstadsavdelningen räknar jag med en ny tjänst för förste byråingenjör i Ae 23, under förutsättning att en ingenjörstjänst i högst Ae 15 samtidigt indrages vid ämbetsverket.

Behovet av förstärkning vid ammunitionsförrådsbyrån bör enligt min mening tillgodoses genom att en arvodesbefattning för pensionerad officer i löneklass A:24 inrättas.

Jag föreslår vidare, att normaliebyrån tillförs nya tjänster för en byråintendent i Ae 21 och ett tekniskt biträde i Ae 7. Jag räknar samtidigt med att en kontorsbiträdestjänst i högst Ae 5 indrages vid ämbetsverket.

För administrativa byrån föreslår jag, att två nya tjänster för kontorist i Ae 9 inrättas. Vid bifall härtil kan två av arméförvaltningen inrättade extra tjänster för förste expeditionsvakt indragas.

I likhet med arméförvaltningen anser jag behov föreligga av en heltidstjänstgörande säkerhetschef vid ämbetsverket. Vid centralplaneringen bör för detta ändamål tillkomma en för pensionerad officer avsedd arvodesbefattning i löneklass A:28. För centralplaneringen tillstyrker jag även en ny tjänst för kontorist i Ae 9 under förutsättning att en kontorsbiträdestjänst i högst Ae 5 indrages vid ämbetsverket.

I fråga om personalkårexpeditionen föreslår jag slutligen, att en beställning för förvaltare i Ar 17 inrättas i utbyte mot en arvodesbefattning för pensionerad underofficer i löneklass A:18.

I förevarande sammanhang anholder jag vidare att få anmäla, att arméförvaltningen i skrivelse den 18 september 1964 framlagt förslag om att en kontrollavdelning skall inrättas vid ämbetsverket. Enligt förslaget skall de nuvarande enheterna för leveranskontroll och materielövervakning — vapenavdelningens kontrollbyrå jämte däri ingående, försöksvis organiserad kontrollplanering samt fordons- och elektroavdelningarnas kontrollsektioner, materielinspektionen och viss del av normaliebyråns kontrollmetodiksektion — slås samman till en avdelning, direkt underställd chefen för ämbetsverket. Antalet tjänster i den föreslagna organisationen uppgår till 185 mot f. n. 204. Med hänsyn till att en rad kvalificerade tjänster, bl. a. en i B 4, två i B 1, en i A 27 och sju i A 25, föreslås tillkomma, medför emellertid den nya organisationen — trots att antalet befattningshavare beräknas minska med 19 — ingen besparing i fråga om avlöningskostnader. Över arméförvaltningens förslag har försvarets forskningsanstalt, försvarets förvaltningsdirektion, statskontoret och 1964 års tygförvaltningsutredning avgivit yttranden. Förvaltningsdirektionen anser sig — med hänsyn till pågående utredning rörande organisationen av krigsmaktens tygförvaltning i central instans — endast kunna förorda, att arméförvaltningen bemyndigas försöksvis tillämpa en kontrollorganisation i hu-